Limburgs Dagblad

Oranje Duivels

Vrijdag 14 januari 1994 — 76e jaargang nr. 11.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. - Postbus 3100, 6401 DP Heerlen - Telefoon 045-739911 - Hoofdredacteur Ron Brown - Losse nummers ƒ 1,75

Lage Landen maken zich sterk voor EK

BRUSSEL – Oranje en de Rode Duivels zijn straks in Amerika vroege concurrenten tijdens het WK voetbal. De nationale bonden trapten gisteren al af met een gezamenlijk doel voor ogen: de organisatie van de Europese titelstrijd in 2000. Ofwel: Euro 2000, the Low Countries, the Netherlands and Belgium.

Voor het gezamenlijke project is een fraai logo ontworpen, met de vlaggen van beide landen in de vorm van een voetballer.

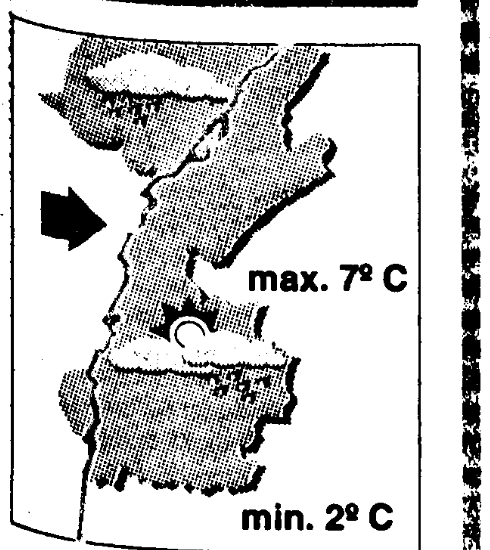
Naast België en Nederland worden Spanje en Oostenrijk/Zwitserland genoemd als andere gegadigden. Het evenement dient plaats te vinden in acht stadions.

In Nederland zijn Rotterdam (de gerenoveerde Kuip, eind 1994 klaar), Amsterdam (het nieuwe stadion van Ajax, 1996 klaar), Eindhoven (PSV) en eventueel Arnhem de belangrijkste kandidaat-steden.

Zie verder pagina 19
● Veel optimisme, weinig stadions

het weer

EEN ENKELE BUI

In een vrij heldere zachte westelijke luchtstroming worden wisselende hoeveelheden bewolking over onze provincie aanevoerd. Vanmiddag kan daaruit plaatselijk een bui vallen. De middagtemperatuur wordt 8 graden en vannacht koelt het af tot 2 graden met vorst aan de grond. De wind is vrij krachtig uit het westzuidwesten.

Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt kunt u bellen 06-9775.

VANDAAG:
zon op: 08.41 onder: 16.52
maan op: 09.26 onder: 20.19
MORGEN:
zon op: 08.41 onder: 16.53
maan op: 09.46 onder: 21.28

Vakantiebeurs in Utrecht

...'welkom'...

Onderzoek lijkt minder prioriteit te krijgen

Corruptie-officier krijgt ander werk

DOOR THEO SNIEKERS EN MAURICE UBAGS

MAASTRICHT – De officier van justitie die pas sinds april vorig jaar bijna full-time belast was met de opsporing van corruptie van bestuurders en ambtenaren in Limburg, heeft ander werk gekregen. Mr. J. van Atteveld handelt alleen nog de lopende corruptiezaken af, waarna hij zich zal bezighouden met 'gewone' misdrijven in het district Maastricht.

Het corruptie-onderzoek wordt overgenomen door twee collega's, die echter ieder slechts een deel van een halve dagtaak daaraan zullen wijden. Een van de twee officieren, mevrouw Van der Bijl werd juist vorig jaar mede naar Limburg gehaald ter versterking van het corruptie-onderzoek.

Dit alles lijkt erop te wijzen dat het openbaar ministerie minder prioriteit gaat geven aan de corruptie-onderzoeken. Immers, per saldo wordt er van de zijde van justitie minder tijd in gestoken en er is geen officier van justitie meer die er onverdeeld zijn aandacht aan besteedt. Justitie ontkent dat de corruptie-onderzoeken op een laag pitje worden gezet. Volgens persofficier van justitie mr. J. Nabben in Maastricht is het normaal dat binnen het openbaar ministerie om de drie à vier jaar van functie wordt gewisseld. „Dat houdt de geest lenig."

Volgens Nabben blijft met Van Atteveld bovendien de opgedane kennis in huis. „Hij kan geconsulteerd worden." Nabben ontkent bovendien dat er minder tijd in de corruptie wordt gestoken. „Wat zich aandient wordt aangepakt," merkt de persofficier op. „U moet niets zoeken achter de portefeuillewisseling."

Nabben zegt dat die portefeuillewisseling een beslissing is van de leiding van het openbaar ministerie in Maastricht. De stap zou niet zijn ingegeven door de procureur-generaal in Den Bosch, de hoogste baas van het openbaar ministerie in Zuid-Nederland, en evenmin door minister Ernst Hirsch Ballin van Justitie (CDA), die politiek verantwoordelijk is.

De woordvoerder van procureur-generaal mr. R. Gonsalves weigert te zeggen of over de portefeuillewisseling overleg is gevoerd tussen 'Den Bosch' en 'Maastricht'. De woordvoerder, drs. H. Grootmeijer, ontkent eveneens dat er sprake is van een beleidswijziging.

Gonsalves besloot in mei 1992 tot een breed onderzoek naar corruptie in Limburg naar aanleiding van de Baars-affaire. De leiding van de onderzoeken werd in die tijd al aan mr. J. van Atteveld toevertrouwd. Pas in april 1993 werd het besluit genomen dat Van Atteveld zich louter met corruptie-zaken zou bezighouden. Dit als gevolg van de kritiek dat het onderzoek sneller zou moeten verlopen en ook meer diepgang zou moeten krijgen.

Dik acht maanden later krijgt Van Atteveld echter ander werk. De Maastrichtse officier van justitie leidde gisteren nog het verhoor van de van corruptie verdachte burgemeester Henk Riem van Brunssum. Het gesprek op het politiebureau van Stein ging uitsluitend over een partij zand van de provincie ter waarde van 840.000 gulden die door toedoen van de oud-gedeputeerde in handen van een onderneming terecht zou zijn gekomen.

Zie verder pagina 14
● Commentaar

Samen op weg

● *President Bill Clinton zwaait naar de pers voordat hij met de Russische president Boris Jeltsin het Kremlin binnenstapt voor een bespreking.* Foto: REUTER

Russische president Jeltsin stelt Clinton gerust:

'Hervormingen gaan door'

MOSKOU – De Russische president Jeltsin beloofde zijn Amerikaanse collega Clinton gisteren in Moskou dat er geen wijzigingen komen in de hervormingspolitiek. Clinton op zijn beurt beloofde dat Amerika alles in het werk zal stellen om Rusland 'snelle en substantiële' financiële steun te geven.

Ter bekrachtiging van zijn stelling vaardigde Jeltsin gisteren een presidentieel decreet uit, waarin wordt bepaald dat een van de vooraanstaande radicale hervormers, privatiseringschef Tsjoebais, vice-premier blijft. Jeltsin en de Russische premier Tsjernomyrdin hebben bei-den recentelijk aangekondigd dat het tempo van de economische hervormingen zou worden vertraagd. Die uitlatingen en berichten als zouden radicale hervormers uit het kabinet-Tsjernomyrdin worden gewipt, vielen in Amerikaanse kring niet goed.

Tsjernomyrdin zei gisteren dat maandag bekend zal worden op welke plaatsen de regering wordt gewijzigd. De veranderingen zijn noodzakelijk, omdat communisten en extreem-nationalisten veel (protest)stemmen kregen bij de parlementsverkiezingen vorige maand.

Clintons belofte over snellere en omvangrijke financiële hulp moeten de kritiek indammen die in Rusland wordt geleverd op de westerse bijstand. Van eerder toegezegde bedragen (in totaal meer dan 40 miljard dollar) aan westerse steun is nog maar weinig gerealiseerd.

Naar verwacht zullen Clinton en Jeltsin vandaag een overeenkomst tekenen waarin is vastgelegd dat de kernwapenarsenalen niet meer op elkaar gericht zullen worden. Welke nieuwe doelen de Russische en Amerikaanse kernraketten krijgen, is niet bekend. Volgens Amerikaanse delegatieleden worden ze op de oceanen gericht of wordt helemaal geen doel meer geprogrammeerd.

Maastricht vraagt hulp werklozen bij opruimen

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De gemeente Maastricht gaat werkloze jongeren oproepen om de rommel ten gevolge van de wateroverlast op te ruimen.

Wethouder Jan Hoen wil dat deze jongeren in groepjes van vijf onder leiding van de reinigingspolitie op pad gaan om schoon schip te maken. Ook wil hij een 'civiel-technisch' ploegje er op uit sturen om zo mogelijk vernielde wegen en andere gemeentelijke eigendommen te repareren.

Van kritiek zal Hoen zich niets aantrekken. „Er is een ramp gebeurd en dat vraagt om onorthodoxe maatregelen."

Het ballonnetje dat CNV-voorzitter A. Westerlaken dinsdag opliet is niet onopgemerkt gebleven. Bij de Arbeidsvoorziening Limburg wordt hard gewerkt aan een concreet plan om werklozen in te zetten. Een woordvoerster liet echter weten dat dat plan volgende week verwacht kan worden.

L.Voskuilen, directeur van de Sociale Dienst in Venlo, is niet erg in zijn sas met wat hij noemt 'de werkverschaffing'. Ook de FNV-Limburg is het niet eens met de collega's van het CNV.

Zie verder pagina 15
● 'Wij werklozen worden er weer op aangekeken'

Verstappen kiest voor Benetton

HEERLEN – Jos Verstappen tekent vrijwel zeker vandaag een contract met de formule 1-renstal Benetton, waar de Duitser Michael Schumacher deel van uitmaakt.

Montfortenaar Verstappen zal in eerste instantie gaan fungeren als testrijder, maar de kans is niet gering dat hij ook Grand Prix' zal rijden.

Als de oveereenkomst gesloten wordt, dan is Verstappen de eerste Limburger die ooit onder contract stond bij een formule 1-team.

Het racetalent heeft gekozen voor Benetton nadat de onderhandelingen met Jordan in een impasse geraakten.

Zie verder pagina 19
● Verrassende keuze Verstappen

Afsluiten veldwegen om junks te weren

Van onze verslaggever

EIJSDEN – De gemeente Eijsden is van plan een groot aantal veldwegen af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer. Daarmee wil de gemeente voorkomen dat junks op afgelegen veldwegen drugs gebruiken. Tevens komt de gemeente tegemoet aan een verzoek van de agrariërs van Eijsden die eveneens hebben gevraagd om afsluiting van de veldwegen voor het normale verkeer.

Drugsgebruikers uit België en zelfs Noord-Frankrijk gebruiken de in Maastricht gekochte drugs vaak op stille wegen rond Eijsden. Om geen gevaar te lopen aan de grens, zetten ze hun shot ergens in het Eijsdense buitengebied.

„Eijsden heeft al vaker nagedacht hoe we de drugsoverlast kunnen tegengaan. Daartoe is zelfs een aparte verordening opgesteld. We hebben een café hier aangekocht om drugshandel te voorkomen en nu overwegen we veldwegen in de buitengebieden af te sluiten voor het normale verkeer. De plaatselijke afdeling van de LLTB heeft ons daar ook om verzocht, dus het mes snijdt aan twee kanten," aldus burgemeester Frans Cortenraad van Eijsden.

De boeren ondervinden last van het gewone verkeer bij het werk op het veld, er wordt ook veel gewas beschadigd. Burgemeester Cortenraad vindt dat gewone auto's niets verloren hebben in de landschappelijke en wat natuurschoon betreft, waardevolle gebieden rond Eijsden. „Toen ik burgemeester was in Wijnandsrade hebben we zo'n maatregel ook genomen. Dat was tot volle tevredenheid."

Naar verwachting komen er verkeersborden te staan aan het begin van de veldwegen. Wanneer dat staat te gebeuren is nog niet bekend.

Serviërs dreigen VN met tegenaanvallen

Van onze redactie buitenland

SARAJEVO/ZAGREB – De militaire leiding van de Bosnische Serviërs heeft gisteren met vergeldingsaanvallen op VN-troepen gedreigd, als de Navo luchtaanvallen uitvoert. Zij zetten hun zware bombardementen op Sarajevo voort en heropenden hun artillerieaanvallen op een andere moslimenclave, Tuzla. De beschietingen concentreerden zich op de ziekenhuizen in beide steden, een tactiek die tot dusverre in de oorlog op de Balkan steeds voorafgaat aan grote offensieven.

In Sarajevo vielen zeker vier doden en 35 gewonden. Ook in Tuzla vielen vele slachtoffers. Bij die stad willen de VN het vliegveld heropend hebben, omdat de Serviërs al maanden de hulpaanvoer over land voor honderdduizenden burgers verhinderen. Zij sloten het vliegveld al aan het begin van de oorlog, 21 maanden geleden.

Maar de Bosnisch-Servische stafchef, Manojlo Milovanovic, wees de door de Navo geëiste opening van het vliegveld van Tuzla in een interview in het blad Politika in Belgrado beslist af. Dit was eerder ook gedaan door de Bosnisch-Servische leider, Radovan Karadzic.

„Wij zullen niet toestaan dat dit vliegveld in een wapenarsenaal van de moslims verandert," zei Milovanovic. „De Navo kan bombarderen, maar dat zou dan direct de eenheden van Unprofor bedreigen," zei hij.

De VN-vredesmacht Unprofor wil ook elf voor Tuzla bestemde hypermoderne Deense Leopard-tanks en ander materieel die al maanden in Servië vastzitten, via een enorme omweg toch naar Tuzla pogen te krijgen en ze anders terugzenden naar Denemarken. Zij gaan per schip via Triëst naar de Kroatische haven Split. Vandaar zal opnieuw worden geprobeerd ze in Tuzla te krijgen.

De burgemeester van Tuzla, Selim Beslagic, vroeg de Navo gisteren direct in te grijpen om uitvoering te geven aan de VN-resolutie, waarin Tuzla, Sarajevo en vier andere moslimsteden tot beveiligd gebied zijn verklaard.

Ruime subsidie voor Musica Sacra

MAASTRICHT – Musica Sacra '94, het festival religieuze muziek dat van 16 tot en met 18 september in Maastricht wordt gehouden, krijgt ook dit jaar weer volop steun van de landelijke en regionale overheden. Zo heeft WVC inmiddels een subsidie toegezegd, terwijl de provincie Limburg 35.000 gulden bijdraagt. Ook de gemeente Maastricht en de KRO ondersteunen het festival, dat dit jaar voor de zevende keer in zijn gecomprimeerde vorm – als opvolger van het grootschalige Euregio-festival Religieuze Muziek – wordt gehouden.
Centraal thema van Musica Sacra '94 is 'De schoonste onder de vrouwen'. De negentien concerten en liturgische vieringen worden aan dit thema gewijd.
'De schoonste onder de vrouwen' verwijst naar de verering voor Maria. Deze is nauw verwant met de middeleeuwse mystieke geloofsbeleving en de hoofse minnelyriek, die op haar beurt het invloed is door het Midden-Oosten. In de programmering van de Musica Sacra-concerten zal de verbinding tussen de Westerse mystiek en de hoofse minnelyriek met zijn Oosterse pendant benadrukt worden. Zo zal tijdens het festival muziek van de Duitse mystica Hildegard van Bingen weerklinken, maar ook Spaanse Cantiquas de Santa Maria, die duidelijk sporen dragen van de Reconquista, de periode waarin het katholieke Spanje zich probeerde te bevrijden van de Moorse overheersing. Verder wordt een theaterproduktie op basis van middeleeuwse teksten gepresenteerd en zal de Ierse zangeres Noiron Ni Riain in de traditie van het Ierse volkslied over Maria zingen.
De evenementen in het kader van Musica Sacra hebben plaats in de Sint Servaas basiliek, de O.L. Vrouwebasiliek, de Janskerk, de Lutherse kerk, de Annakerk en het Theater aan het Vrijthof.

ld-theater

● *La Banda del Sur, woensdag in Heerlen.*
Foto: TET LAGEMA

Vijf mensen uit bijna evenveel verschillende culturen met gemeenschappelijke passie: Zuidamerikaanse muziek. Vijf mu ook met eigen muziekcarrières, die samen La Banda del Sur vorm Woensdag treedt de groep op in de Stadsschouwburg van Heer Een concert vol afwisseling, dynamiek en instrumentale kleuren. La Banda del Sur speelt eigen composities, gebaseerd op folklore Zuidamerikaanse landen met levendige ritmen en bijzond instrumenten als quena, quenacho, charango en tiple.
La Banda del Sur bestaat uit de volgende musici: de Nederlan Winanda van Vliet, zangeres bij de a-capella formatie The Oom M Waw, Patricia Wang (Chili), leider van de Chileense groep Qu payún, Lincoln Almada (Paraguay), een veelgevraagd solist op h Gabriel Aquilera, muzikaal leider van de dans- en muziekgroep H lén en de Colombiaan Jaime Rodriguez, lid van de salsa-groep 'T Source of all Waters'.
Het concert in de kleine zaal van de Heerlense Stadsschouwburg gint om 20.00 uur.

Open Dagen

De open dagen in 't Veurhoes, de nieuwe expositieruimte van beeldend kunstenaar Jef Wishaupt, staan niet komend weekeinde op het programma – zoals het Limburgs Dagblad in deze kolommen meldde – maar op 29 en 30 januari. Wie het werk van Wishaupt in de nieuwe ruimte wil bewonderen, kan in het laatste weekeinde van januari tussen 11 en 17 uur terecht op Wolfshaag 24 in Vaals.

Ook Nederlandstalige versie 'Chess' bij Ballet van Vlaanderen

Dagboek Anne Frank als muziektheater

DOOR MARTIN HERMENS

ANTWERPEN/HEERLEN – Het Koninklijk Ballet van Vlaanderen komt volgend theaterseizoen met twee produkties die vooral het jongere publiek moeten aanspreken. Het gaat om 'Anne Frank', een muziektheaterstuk gebaseerd op het wereldberoemde dagboek van de Nederlandse Anne Frank, en om een Nederlandstalige versie van de musical 'Chess'. Voor laatst genoemde produktie onderhandelt het gezelschap met Vera Mann voor de hoofdrol.

Met beide voorstellingen wil de musical-afdeling van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen inspelen op de politieke situatie in de wereld. 'Anne Frank' is vijf jaar geleden in Amerika voor het eerst geproduceerd en verder alleen in Manchester te zien geweest. De herdenking van vijftig jaar bevrijding is voor het Vlaamse gezelschap aanleiding de voorstelling naar het vaste land van Europa te halen.

„Het is belangrijk dat we vandaag de dag niet vergeten wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd", zegt artistiek directeur Linda Lepomme over het nut van deze produktie. „We willen dan ook een parallel trekken met het dagboek dat onlangs door een meisje uit Bosnië is geschreven. Het is al erg genoeg dat we in een tijd leven waarin er weer zo'n boek geschreven kan worden."

Jongeren

Lepomme waarschuwt dan 'Anne Frank' niet als een musical gezien moet worden, maar als een muziektheaterproduktie. „De thematiek wordt met de grootste schroomvalligheid behandeld", benadrukt ze. „Met een dergelijke aanpak hopen we vooral jongeren aan te spreken." Voor de rolbezetting zijn al diverse acteurs en actrices benaderd. Jo de Meyere is gevraagd voor een van de mannelijke hoofdrollen.

Ook 'Chess', de musical van de Abba-componisten Benny Andersson en Björn Ulvaeus en tekstschrijver Tim Rice, krijgt een eigentijdse aanpak. „Die musical staat al jarenlang op mijn verlanglijstje", vertelt Linda Lepomme. „Ik heb lang gedacht dat die niet te doen was zonder de nodige machinerieën zoals destijds in Londen en op Broadway. Maar regisseur André Ernotte heeft er een mooie visie op, die al die techniek overbodig maakt."
Volgens Lepomme is de muziek van 'Chess' lange tijd ondergewaardeerd geweest. „Het is een van de moderne musicals met een sterke inhoud", stelt ze. „Centraal daarin staat de strijd tussen Oost en West. En ook al bestaat het IJzeren Gordijn niet meer, het gaat over een periode die voor ons nog altijd beladen is met vragen en mysteries. Het is veel meer dan een spel met schaken; het gaat over mensen die overlopen. Dat gebeurt nog steeds, al zijn het tegenwoordig vooral economische vluchtelingen."

Eind september gaat 'Chess' in ons land in première. Vera Mann is gevraagd voor de hoofdrol, maar heeft daarover nog geen uitsluitsel gegeven. Audities voor de overige hoofdrollen zijn nog in volle gang. De musical resulteerde wereldwijd in hits als 'I know him so well' en 'One night in Bangkok'. Wie de vertaling gaat maken, is nog onduidelijk.

'Noodweer'

● *Liefhebbers van een spannende, aparte, andere toneelavond moeten zaterdag naar Sittard. In de Stadsschouwburg aldaar is de cabareteske tragedie 'Noodweer' van Hans Dorrestijn te zien. Dorrestijn heeft zich vol overgave gestort op een messcherpe maar liefdevolle analyse van het eeuwige man/vrouw-conflict. Dat heeft geresulteerd in een avond vol lief en leed, waarbij de humor voortdurend op de loer licht. En regelmatig zijn gezicht toont.*
Foto: LEONI RAVENSTEIN

Forse stijging toneelbezoek

HEERLEN – Het gaat goed met het toneelbezoek in Nederland. Ten opzichte van het jaar ervoor zijn de bezoekerscijfers in 1993 enorm gestegen. Bij Het Nationale Toneel in Den Haag nam het aantal bezoekers met bijna 30 procent toe. Een sterke toename was er ook bij Het RO Theater in Rotterdam, Het Zuidelijk Toneel in Eindhoven, Theater van het Oosten in Arnhem en Toneelgroep Amsterdam.

De stijging bij Het Nationale Toneel is onder meer te danken aan de produkties Moortje van regisseur Hans Croiset en King Lear, waarin de cabaretier Freek de Jonge meespeelde. Het Zuidelijk Toneel in Eindhoven noteerde een stijging van ruim 13 procent. Sinds de komst van artistiek leider Ivo Hove is een stijgende lijn te bespeuren. Een topproduktie qua bezoekers in 1993 was Hamlet (32.000 bezoekers).

Bij het RO Theater in Rotterdam was de stijging iets lager, 9 procent. De toename heeft volgens een woordvoerster te maken met twee succesvolle voorstellingen: Dood van een handelsreiziger en De dood en het meisje. Ook Toneelgroep Amsterdam wist meer mensen te trekken. Het bezoek nam in 1993 met ruim 5 procent toe. De toename is volgens de toneelgroep toe te schrijven aan de goede publieksopkomst bij Count Your Blessings, Othello en De vrouw van de zee. Theater van het Oosten trok het afgelopen jaar 15 procent meer mensen.

Veel kamermuziek in schouwburgen

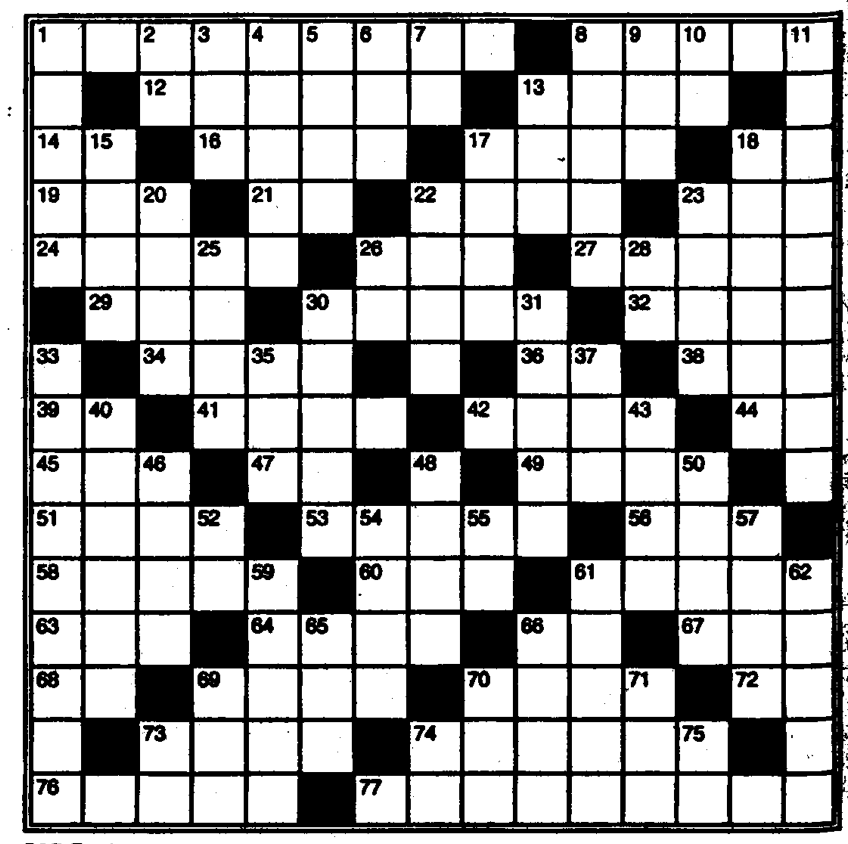
HEERLEN – De Limburgse theaters brengen komende dagen veel kamermuziek in grote verscheidenheid: vocaal, instrumentaal of een combinatie van beide, solistisch of in ensembleverband.

Zo wordt het programma 'Musique Poétique: van Debussy tot De Leeuw' van kamerkoor Studium Chorale morgenavond in het Wijngrachttheater van Kerkrade gepresenteerd (aanvang 20 uur).

Een ander Limburgs kamerensemble – het Amati Ensemble – concerteert dinsdag in het Munttheater in Weert. Vanaf 20.15 uur speelt het orkest van Gil Sharon kamermuziek van Schubert, Mozart en Spohr.

Alt Carolyn Watkinson, altviool Nobuko Imai en pianist Ivo Janssen geven zondagavond een concert in het Wijngrachttheater. De Engelse zangeres zingt liederen van Brahms, Bridge en Janacek.
Een onbekende grootheid in de kamermuziekwereld is het Parc Quartet. Dit Nederlandse ensemble musiceert dinsdagavond in de Oranjerie van Roermond. Op het programma niet-alledaags repertoire van Chausson, Mahler en Schumann.
De befaamde musicus Gustav Leonhardt dirigeert donderdag (20.15 uur) in het Theater aan het Vrijthof in Maastricht het Barok Orkest van de Nederlandse Bach Vereniging. Op het programma cantates van Bach en instrumentale werken van Telemann.

puzzel van de dag

P&P E1437

54	49	4	37	55	5	36	44	73	27	13	64	31	19	9

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: 1 beroep; 8 familielid; 12 kledingstuk; 13 landpunt; 14 eerstkomende; 16 zuivelprodukt; 17 kist; 18 lengtemaat; 19 voorm. Ned. eiland; 21 nummer; 22 zwart paard; 23 stop; 24 herbergier; 26 vogel; 27 graafwerktuig; 29 gevel; 30 reeks; 32 vlug; 34 insekt; 36 in voce;38 spoedig; 39 briefaanhef; 41 vochtig; 42 neteldier; 44 voorz.; 45 houding; 47 hoewel; 49 bloem; 51 telw.; 53 schippersboom; 56 stuk hout; 58 vr. taal; 60 gezichtsorgaan; 61 maand; 63 boomloot; 64 gang; 66 onmeetbaar getal; 67 Europeaan; 68 zangnoot; 69 dompeling; 70 hengselmand; 72 zangnoot; 73 worp; 74 richtmiddel; 76 vierendeel; 77 hardvochtig.

VERTIKAAL: 1 zwemvogel; 2 sportevenement; 3 kledingstuk; 4 hert; 5 open plaats; 6 lokspijs; 7 paardeslee; 8 vis; 9 knaagdier; 10 voorz.; 11 speelgoed; 13 omroep; 15 nauwsluitend; 17 slaapplaats; 18 hedendaags; 20 vogel; 22 onderscheidingsteken; 23 rand; 25 mestvork; 26 beryllium; 28 naschrift; 30 fixeermiddel; 31 voedingsstof; 33 drank; 35 bladplant; 37 stier; 40 zeemeermin; 43 kleur; 46 waterplant; 48 verwachting; 50 weinig levendig; 52 voegw.; 54 ren; 55 landbouwwerktuig; 57 toevalligheid; 59 waterscheiding; 61 gomhars; 62 torenomgang; 65 vrl. dier; 66 wijnsoort; 69 droog; 70 sleepnet; 71 verbeten; 73 bevel; 74 vogel; 75 soort onderwijs.

oplossing gisteren

OPLOSSING E 1245
HORIZONTAAL: 1 buit; 4 vlaai; 8 abbé; 12 ruk; 13 els; 14 een; 15 arak; 17 reëel; 19 huid; 20 traag; 22 nevel; 24 alk; 25 eed; 27 hagel; 29 aster; 32 koen; 34 toost; 36 nare; 38 korn; 39 pos; 40 fez; 41 eker; 43 peren; 45 lepe; 46 lever; 48 nagel; 50 bad; 51 Han; 53 menen; 55 volte; 58 doel; 60 leder; 62 open; 64 ere; 65 uil; 66 pen; 67 nest; 68 stage; 69 veto.

VERTIKAAL: 1 brak; 2 uur; 3 ik leeg; 6 ale; 7 Asen; 9 beul; 10 be ende; 16 kraan; 17 raket; 18 lee heden; 21 alg; 23 vet; 26 akker hemel; 28 loper; 29 Assen; 30 r 31 bezem; 33 ook; 35 oor; 37 rep rebel; 43 pedel; 44 Nahor; 45 lent van; 49 gal; 52 Uden; 53 mees neut; 55 velg; 56 eppe; 57 anno ore; 61 dia; 63 eet.

Winwoord: MEETKUNDELERA

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen

Telefoon:

Abonnementen	045-739881
Advertenties	045-739886
Algemeen	045-739911
Piccolo-advertenties	045-719966

Fax:

Advertenties	045-739204
Algemeen	045-739364
Redactie	045-739264

Banken:

ABN-AMRO Heerlen	57 75 35 935
Postbank	10 35 100

Rayonkantoren:

Brunssum	045-256363
Geleen	046-746868
Kerkrade	045-452932
Maastricht	043-254477
Roermond	04750-18484
Sittard	046-515577

Abonnementsprijzen:
Bij voorbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:

per maand	ƒ 29,00
per kwartaal	ƒ 86,90

Per acceptgiro:

per maand	ƒ 30,50
per kwartaal	ƒ 88,40
Losse nummers	ƒ 1,75
	Bfr. 32

Alle orders worden afgesloten en uitgevoerd overeenkomstig de Regelen voor het Advertentiewezen en overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van het Limburgs Dagblad.

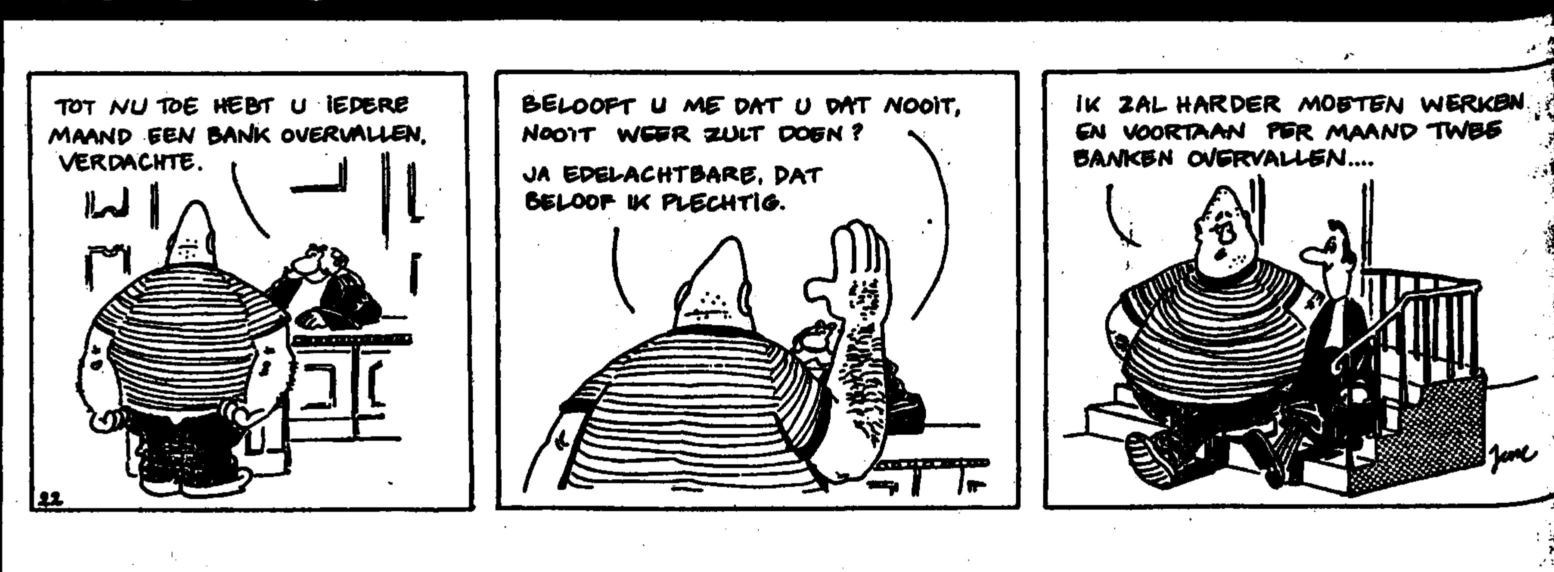
de pottenproever

de rechter

recept

Indonesische pittige zoetzure kip

Voor een aantal van de hieronder vermelde ingrediënten zult u op de markt of in een oosterse Toko moeten zijn. Trasi is een droge vis of garnalenpasta die bepaald niet lekker ruikt maar in Indonesische gerechten juist dat extra accent geeft. Sereh en djeroekpoeroet zijn eveneens zeer typerende Oosterse ingrediënten, die eigenlijk niet door iets anders vervangbaar zijn.
Benodigdheden voor 4 personen: 1 flinke braadkip, zout, 2-3 sjalotten, 1 flinke teen knoflook, 2 groene pepertjes, 2 rode pepertjes, 1 thl trassi, 2 thl gemberpoeder, 2 stengels citroengras, 1 laurierblaadje, 2-3 djeroekpoeroetblaadjes, bruine basterdsuiker, bouillonkorrels of stukje van een bouillonblokje.
Snijd de kip in stukken en wrijf de stukken in met zout. Braad de stukken kip in weinig boter rondom aan. Pel sjalotten en knoflook en snipper dit fijn. Kneus de snippers in een vijzel met de trassi. Fruit dit in een tweede pan zachtjes en voeg gemberpoeder, citroengras en djeroekpoeroetblaadjes en laurier toe. Voeg hierbij de stukken kip en ongeveer 1,5 dl water toe.
Los zodra alles pruttelt hierin goela djawa of bruine suiker en bouillonkorrels of (stukje van een blokje) naar smaak op en laat de kip hierin gaar stoven. Voeg eventueel tussentijds nogmaals een scheutje water toe.

Draaischijven tegen drugs

WASHINGTON – Newyorkers die vanuit een telefooncel naar huis of kantoor wilden bellen, dachten begin deze week even dat zij een stap terug in de tijd hadden gezet. Toen zij het nummer wilden intoetsen, bleek dat niet meer te kunnen. Tientallen telefoontoestellen in het hartje van Manhatten bleken ineens weer uitgerust met draaischijven. En die waren toch al vele jaren geleden verdwenen.

De telefoonmaatschappij Nynex had nog honderden draaischijftoestellen in een loods liggen en is van plan die op vele plaatsen in New York te gaan installeren. Niet om de gewone klanten dwars te zitten, maar als wapen in de strijd tegen de drugshandel. Druktoetstelefoons blijken voor drugdealers namelijk een belangrijk communicatiemiddel te zijn.

Zij communiceren met hun klanten en leveranciers via 'beepers' (semafoons) en die kunnen alleen geactiveerd worden via een telefoon met druktoetsen. Draaischijven, die geen electronische geluidsimpuls geven, zijn nutteloos om de codes door te geven waarop zo'n pieper reageert. De drugshandel die vooral op straat plaatsvindt, wordt met de draaischijven bemoeilijkt.

Om dezelfde reden heeft Nynex het al onmogelijk gemaakt om ruim 2000 van de 8400 straattelefoons direct te bellen. In tegenstelling tot in Europa hebben in Amerika de meeste straattelefoons een eigen nummer, zodat iemand op straat kan worden gebeld.

De telefoonmaatschappij heeft geraageerd op verzoeken van buurtorganisaties die de drugshandel op hun straathoeken zat zijn. De maatregel blijkt al effect te hebben gehad, al heeft de drugshandel zich alleen maar verplaatst.

Op vrijwel alle Amerikaanse scholen is nu ook een actie gaande tegen leerlingen die 'piepers' dragen. Veel tieners bleken die apparaatjes – die zelden meer dan 30 dollar kosten – te gebruiken voor handel in drugs. Leerlingen die met zo'n pieper worden betrapt, kunnen van school gestuurd worden.

Rechters wijzen verhaal bijstand op ex-partner af

Nieuwe strop dreigt voor Sociale Zaken

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG - Staatssecretaris Wallage van Sociale Zaken moet rekening houden met een nieuwe strop van zo'n 200 miljoen gulden per jaar. Deze tegenvaller is het gevolg van rechterlijke uitspraken waarin het verhalen van een bijstandsuitkering op een ex-partner is afgewezen. De Vereniging van directeuren van sociale diensten (Divosa) kwalificeert de wet die het verhaalsrecht regelt inmiddels als 'maatschappelijk en financieel onwerkbaar', zo is gisteren gebleken.

De Divosa heeft bij het ministerie aan de bel getrokken om de problemen rond het meebetalen aan bijstandsuitkeringen door ex-huwelijkspartners te bespreken. Volgens de vereniging kost deze procedure in sommige gemeenten meer dan zij oplevert. De sociale diensten draaien namelijk voor de gerechtskosten op in de zaken die zij verliezen.

Uit steeds meer vonnissen blijkt dat de sociale diensten voor de rechter vrij kansloos zijn als zij nog geld willen opeisen bij ex-partners die meer dan acht jaar geleden zijn gescheiden zonder een alimentatieregeling overeen te komen. Volgens de wet moet niettemin de bijstand tot twaalf jaar na de scheiding verhaald worden. Jaarlijks dacht oud-staatssecretaris Ter Veld hiermee 200 miljoen gulden te kunnen bezuinigen, te beginnen in 1993. Het ministerie van Sociale Zaken, dat eind vorig jaar nog een strop van ruim 350 miljoen gulden wegen calculatiefouten in de ww moest wegwerken, maakt zich inmiddels zorgen over het 'verhaalsdossier'.

Volgens een woordvoerder worden momenteel de vonnissen bestudeerd in een poging zicht te krijgen op de onderliggende argumentatie. Hoe groot de financiële schade zal zijn weet het departement nog niet. „De sociale diensten rapporteren hun resultaten pas achteraf," aldus de woordvoerder.

De problemen met het verhaalsrecht komen niet helemaal uit de lucht vallen. De sociale diensten waarschuwden vorig jaar al dat de financiële opbrengsten vanwege administratieve problemen en de geringe draagkracht van veel ex-partners tegenvielen. Zo bleek in de gemeente Den Haag dat bij acht van de tien mensen die moesten meebetalen aan de bijstandsuitkering van hun ex-partner niets halen viel omdat ze een te laag inkomen hadden.

In Rotterdam konden op 30.000 dossiers slechts 1500 mensen tot een bijdrage worden verplicht. Aanvankelijk weigerden de sociale diensten in Den Helder en Alkmaar bijstand te verhalen op ex-partners die al langer dan vijf jaar gescheiden zijn.

Niet bang zijn

● *De 13-jarige Mandy (rechts) en haar 12 jaar oude klasgenootje Stephanie van een Berlijnse school voor gehandicapte kinderen, hebben een protestbord meegenomen tijdens een scholierendemonstratie tegen nazistisch geweld. Het bord bevat de duidelijke tekst 'Ik wil niet bang zijn'. Zo'n vijftienduizend scholieren uit het Oostduitse stadje Halle protesteerden gisteren tegen de lafhartige overval van drie jonge neo-nazi's op een gehandicapte gymnasiaste die door de daders een hakenkruis in haar wang gekerfd kreeg. Het drietal, tussen de 15 en 17 jaar, is nog steeds spoorloos. De regering in Bonn maakte bekend dat de straf voor het toebrengen van lichamelijk letsel zal worden verhoogd van drie tot maximaal vijf jaar en dat bij de para-militaire Bundesgrenzschutz speciale eenheden worden gevormd om snel te kunnen ingrijpen bij verboden bijeenkomsten van neo-nazi's.* Foto: EPA

Massaal protest boeren tegen kabinetsbeleid

DEN HAAG – Tienduizenden boeren en tuinders zullen in de eerste weken van februari massaal demonstreren tegen het kabinetsbeleid, waarvan zij zeggen de dupe te zijn geworden. Het spits wordt afgebeten door de glastuinders en fruittelers. Zij houden in de eerste week van februari in de veilinghallen van Bleiswijk een nationale protestbijeenkomst.

Premier Lubbers en de ministers Bukman (Landbouw), Andriessen (Economische Zaken), Alders (Milieu), Maij-Weggen (Verkeer) en De Vries (Sociale Zaken) zijn uitgenodigd te komen reageren op de klachten die tuinders en fruittelers aan hun adres zullen richten. Op de bijeenkomst worden vanuit het hele land tienduizend glastuinders en fruittelers verwacht. Daarna zullen soortgelijke manifestaties worden georganisaseerd voor boeren uit de akkerbouw en de veeteelt. De acties hebben de instemming van de drie centrale land- en tuinbouworganisaties.

Vredespoging Ulster dreigt te mislukken

Van onze correspondent

LONDEN – De poging van de Britse en Ierse premiers om vrede te stichten in Noord-Ierland, staat op het punt te mislukken. De Britse premier, John Major, wees gisteren een verzoek van Sinn Fein (de politieke arm van de IRA) om 'opheldering' over het vredesinitiatief vierkant van de hand. Zonder die opheldering lijkt de IRA echter niet bereid de wapens neer te leggen.

Gerry Adams, de leider van Sinn Fein, zei gisteren dat Major de 'sleutel' tot de oplossing in handen had. Hij drong er bij de Britse premier op aan die sleutel om te draaien. Vorige maand legden Major en Albert Reynolds, zijn Ierse collega, een verklaring af die de IRA tot vrede moest bewegen. In die verklaring werden Sinn Fein en IRA onder meer 'verkennende besprekingen' aangeboden. Deze zouden beginnen binnen drie maanden na een staakt-het-vuren.

Adams wil echter weten waar die besprekingen, die slechts de inleiding zouden vormen tot de echte onderhandelingen over de toekomst van Noord-Ierland, over gaan. De leider van Sinn Fein vreest dat de Britse regering slechts één agendapunt aan de orde wil stellen: het inleveren van wapens door de IRA.

Major zei in het Lagerhuis: „Wat Adams probeert te doen, is ons stukje bij beetje tot onderhandelingen te verleiden (voorafgaand aan een staakt-het-vuren). Maar dat soort onderhandelingen willen wij niet. Als Adams onderhandelingen wil, moet hij het geweld staken."

Adams noemde het 'bizar' dat de Britse regering wel bereid was met Sinn Fein te praten voordat het vredesinitiatief werd gelanceerd (een verwijzing naar de geheime besprekingen tussen beide partijen vorig jaar). „Dit is een krankzinnige situatie," aldus Adams.

Binnen de Republikeinse beweging wordt Adams gezien als een betrekkelijke 'duif'. Verondersteld wordt dat de Militaire Raad van de IRA botweg heeft geweigerd om zelfs maar te praten over het inleveren van wapens. Adams zou van de Britten een toezegging willen loskrijgen dat het inleveren van wapens geen voorwaarde is voor echte onderhandelingen.

Gemeenten niet gedwongen afval gescheiden in te zamelen

DEN HAAG – Minister Alders van Milieu is niet in staat gemeenten te dwingen het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen. Juridisch zijn er geen mogelijkheden onwillige gemeenten zijn wil op te leggen, ook al zijn die sinds 1 januari wettelijk verplicht het groente-, fruit- en tuinafval apart in te zamelen om het te composteren. De gewone burger maakt meer kans bij de rechter af te dwingen dat huishoudelijk afval gescheiden wordt opgehaald.

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (Vrom) geeft toe dat er geen sancties zijn om de gemeenten te houden aan hun verplichtingen. „We kunnen wel een deel inhouden van het geld dat ze krijgen om milieumaatregelen uit te voeren. Maar zie dat bij de rechter maar eens overeind te houden, want er staat nergens dat gemeenten dat geld moeten besteden aan gescheiden inzamelen," erkent de woordvoerder.

Het ministerie heeft zich al neergelegd bij de eigen onmacht. Dertig van de ongeveer 650 gemeenten weigeren het gft-afval gescheiden in te zamelen. De gemeenten in Zeeland doen pas mee als er een composteringsfabriek is in de provincie. Maar ook in Maastricht en Enschede heerst weinig enthousiasme.

punt uit

● Brand

Drie kinderen hebben bekend dat ze vorige week woensdag door spelen met vuur de miljoenenbrand hebben veroorzaakt in een papierloods van Van Gelder Recycling in Velsen-noord.

● Holst

De Noorse minister van Buitenlandse Zaken, Johan Jörgen Holst, is gisteren overleden. De 56-jarige Holst, één van de architecten van het Israelisch-Palestijns vredesakkoord, overleed aan de gevolgen van een beroerte.

● Onderzoek

Er is dit jaar 46 miljoen gulden beschikbaar voor bevolkingsonderzoek naar borst- en baarmoederhalskanker. Dit bedrag wordt komend jaar opgetrokken naar 48 miljoen gulden, zo heeft staatssecretaris Simons (Volksgezondheid) de Tweede Kamer meegedeeld. Met het geld moeten dit jaar 450.000 onderzoeken kunnen plaatsvinden.

● Clinton

President Clinton heeft woensdag alsnog ingestemd met de benoeming van een speciale onafhankelijke aanklager, die moet onderzoeken of hij in de jaren tachtig strafbare feiten heeft begaan bij zijn beleggingen in onroerend goed in Arkansas. Clinton had zich steeds tegen zo'n speciale onderzoeker verzet maar zwichtte voor de druk uit het Congres. De Republikeinse oppositie dreigde een parlementaire commissie een onderzoek naar Clintons financiële handel en wandel te laten instellen.

● Kritiek

De Leidse hoogleraar psychologie prof. Wagenaar heeft ernstige kritiek op het werk van de politie in de geruchtmakende Eper incestzaak. Wagenaar hekelt vooral de suggestieve manier waarop de politie verdachten heeft ondervraagd en getuigen heeft gehoord.

● Rijksdiensten

Minister d'Ancona (WVC) wil af van de rijksdiensten voor de monumentenzorg, die voor oudheidkundig bodemonderzoek, de rijksarchiefdienst en de rijksarchiefschool. Volgens de minister kunnen deze diensten beter verzelfstandigd worden.

Stemming in Italiaans parlement slaat om

Italië kan weer naar de stembus

ROME – De Italianen kunnen eind maart voor de zoveelste keer hun gang naar de stembussen maken na het aftreden van premier Ciampi. Ondanks politieke trucjes van de oude regeringspartijen, die de uitkomst van de komende parlementsverkiezingen vrezen, kon niet worden voorkomen dat het 52ste kabinet van na de oorlog er de brui aan gaf.

De oude Italiaanse regeringspartijen hebben gisteren een meesterwerk afgeleverd van wat hier politieke chirurgie wordt genoemd: binnen 24 uur zetten zij een motie van wantrouwen om in een motie van vertrouwen. Veel effect sorteerde deze laatste, wanhopige poging om verkiezingen uit te stellen niet. Premier Ciampi legde gisteren zijn mandaat in handen van president Scalfaro, die op zijn beurt de procedure startte voor de ontbinding van het parlement.

Het is nog onzeker of Scalfaro het ontslag van Ciampi zal accepteren. Het liefst wil hij huidige kabinet tot aan de verkiezingen volledige macht geven, opdat het nog belangrijke zaken kan afhandelen. Uit staatsrechtelijk oogpunt bezien, lijkt dit echter niet mogelijk. Bovendien zou het veel wrevel veroorzaken bij degenen die gisteren alle registers opentrokken om Ciampi en zijn kabinet alsnog het vertrouwen te geven van een meerderheid van het huidige parlement.

Ciampi liet gisteren echter opnieuw weten dat zijn taak erop zit en dat het woord nu is aan Scalfaro. De president lijkt geen oor te hebben voor de noodroep van de wegkwijnende vier-partijencoalitie.

De onrust bij christen-democraten, sociaal-democraten, liberalen en (een deel) van de socialisten is te begrijpen. Bij de laatste verkiezingen, twee jaar geleden, beschikten zij nog juist over een meerderheid in het parlement. Het offensief van de anti-corruptie- en anti-mafiamagistraten maakte echter aan alle illusies een einde.

Eenderde van de parlementariërs (meest leden van de oude coalitie) kreeg voor uiteenlopende vergrijpen niet minder dan 816 dagvaardingen. De verkiezingen zullen de doodsteek betekenen voor de meesten van deze politici. Hun spel is uit, of, zoals een krant gisteren schreef, de nacht is definitief gevallen over de 'Eerste' republiek.

Asielverzoeken ex-Joegoslaven ruim gehonoreerd

DEN HAAG - Driekwart van de asielverzoeken van ex-Joegoslaven die voor april vorig jaar Nederland binnen kwamen en mochten blijven op basis van de ontheemdenregeling, is gehonoreerd. Dat heeft coördinator J. Rietveld van het Ontheemdenproject van het ministerie van Justitie gisteren bekendgemaakt.

Justitie creëerde voor de vluchtelingen uit het voormalige Joegoslavië de zogenoemde TROO-regeling (Tijdelijke Regeling Opvang Ontheemden), omdat het departement ervan uitging dat zij binnen afzienbare tijd terug zouden kunnen keren. Hun verzoeken om asiel werden daarom voorlopig niet behandeld.

Het gaat om ongeveer 13.000 aanvragen tot verblijf. Volgens Rietveld is over 12.000 verzoeken inmiddels beslist. Achtduizend vluchtelingen kregen een verblijfsvergunning, tweeduizend mochten voorlopig blijven. Vijfhonderd mensen waren niet meer te achterhalen. Zij vertrokken vermoedelijk naar familie in het buitenland of keerden terug. Driehonderd verzoeken werden afgewezen.

Twee van de drie verdachten aangehouden na zoekactie

Vrouw (61) gewond bij gijzeling

EPE – Een 61-jarige vrouw uit Wissel (bij Epe) is in de nacht van woensdag op donderdag gegijzeld door drie inbrekers. De vrouw werd bedreigd met een mes en liep een snijwond aan haar pols op. Twee van de drie verdachten zijn na een uitgebreide zoekactie bij het buurtschap Tongeren aangehouden, de derde is nog voortvluchtig.

Volgens de politie werd om ongeveer half drie ingebroken in de woning van de vrouw. Zij werd daardoor wakker en kwam plotseling oog in oog te staan met de inbrekers. Terwijl één van de drie mannen haar met een mes bedreigde en in gijzeling hield, reden de anderen met het bankpasje van de vrouw in haar auto naar een bank in Epe.

In het dorp stuitten beide mannen op twee surveillerende Eper politieagenten, die de auto wilden aanhouden voor een routinecontrole. Beide mannen sloegen onmiddellijk op de vlucht. Bij een kruising vloog de auto uit de bocht. Beide mannen gingen er te voet vandoor.

Aan de hand van het kenteken kwamen de agenten al snel bij de woning van de vrouw terecht. Ze troffen daar een in Apeldoorn gestolen auto aan. Toen de gijzelnemer de agenten zag, probeerde hij met de vrouw te vluchten. De agenten losten enkele waarschuwingsschoten, waarna de man de vrouw vrij liet en zelf te voet vluchtte. De vrouw bleek een snijwond in haar pols te hebben en werd door agenten naar een ziekenhuis in Zwolle gebracht. Volgens de politie maakt de vrouw, die na behandeling aan haar verwonding weer naar huis werd gebracht, het redelijk.

Bij een uitgebreide zoekactie, waaraan enkele tientallen politiemensen van het district Noordwest-Veluwe en uit Apeldoorn deelnamen, werden om ongeveer vijf uur twee mannen, een 24- en een 27-jarige Harderwijker, als vermoedelijke daders aangehouden. De derde man was nog voortvluchtig.

Nieuwe hal voor Jaarbeurs Utrecht

UTRECHT – De Jaarbeurs in Utrecht is sinds gistermorgen een nieuwe accommodatie rijker. Prins Willem-Alexander verrichtte de opening van de naar hem vernoemde 'Prins van Oranjehal'. De nieuwe beurshal kent een oppervlakte van bijna vijftienduizend vierkante meter. De zaal is 185 meter lang en 85 meter breed. De overspanning is kolomloos doordat het plafond met vijf enorme kabels op haar plaats wordt gehouden. De zaal, in eerste instantie bedoeld als uitbreiding van de beursaccommodatie, zal ook worden gebruikt voor andere zaken zoals popconcerten en tennistoernooien.

● *Prins Willem-Alexander bewondert zijn borstbeeld dat bij de ingang staat van de nieuwe hal van de Jaarbeurs. Het kunstwerk werd gemaakt door Pieter d'Hondt.* Foto: ANP

Eerlijke herdenking van Ien Dales in Den Haag

'Ze genoot van werk, maar ook van macht'

DOOR RIK IN 'T HOUT

DEN HAAG – „Het was een aantal van ons al opgevallen hoe intens moe Ien de laatste tijd eruit kon zien. Midden vorige week ging ze wat eerder naar huis, omdat ze zich niet zo lekker voelde. Zondagavond sprak ze, o zo moe, tot haar lieve vriendin: Ik ga vroeg naar bed, morgen wil ik weer naar Den Haag. Het hoefde niet meer. Na vijftig maanden ministerschap was het op. Het kabinet en het land zijn haar veel dank verschuldigd."

Met die woorden schetste premier Lubbers gisteren tijdens een – opvallend eerlijke – herdenkingsbijeenkomst in de Grote Kerk van Den Haag de laatste dagen en uren van Ien Dales, de zondagnacht op 62-jarige leeftijd overleden minister van Binnenlandse Zaken. Vrijwel alle collega's van Dales uit het kabinet, ook enkele ex-collega's zoals Hans van den Broek en Elske ter Veld (gehuld in ski-jack en met een knalrood koffertje bij zich), veel leden van Tweede en Eerste Kamer en Raad van State en een opvallend groot aantal in uniform gestoken brandweer- en politie-officieren waren gekomen.

Ook de 'gewone' Nederlanders toonden hun belangstelling, zodat de Grote Kerk bijna tot de laatste plaats gevuld was. Naar schatting vijftienhonderd aanwezigen luisterden naar de toespraken en het orgelspel van Han Lammers, partijgenoot van Dales en Commissaris van de Koningin in Flevoland. Annie Brouwer-Korf, burgemeester van Zutphen en een groot vriendin van de overleden minister, sprak een inleiding. „Ien hield niet van toespraken, wel van bloemen. En toch zijn er vanmiddag maar liefst zeven sprekers. Omdat we uiting wilden geven aan haar betekenis en persoonlijkheid. Bovendien hield Ien wel van stijl op gewichtige momenten."

Genieten

Mevrouw Dales hield ook nog van iets anders, onthulde G. van Maanen, die voorzitter was van Kerk en Wereld in de tijd dat Dales daar als directeur fungeerde. „Zij genoot van haar werk en ja, ook van de daaraan verbonden macht. Een beetje macht is er immers altijd, zei zij. En dan was het maar het beste dat die bij haar belandde."

Dat gevoel van macht straalde Ien Dales ook uit. Veel journalisten gedenken haar met gemengde gevoelens. Dr. J.J. van Aartsen, secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken, onthulde waarom zijn bazin vaak zo bits optrad tegen mediavertegenwoordigers. „Ze vond dat ministers geen wegwerpartikelen mochten zijn. Ze spiegelde zich aan Marga Klompé, de eerste vrouwelijke minister. Ze had hetzelfde dédain voor die journalisten die haar bejegenden op een wijze die zij niet vond stroken met de hoge waardigheid van haar ambt."

Ook PvdA-leider Wim Kok schonk aandacht aan de manier van optreden van zijn overleden partijgenote. „Er was vooral die blik in haar ogen. Fel, maar even later ook geamuseerd. En inderdaad, soms waren die ogen gesloten." Die laatste opmerking van Kok sloeg op het feit dat Dales als minister op bijeenkomsten die haar niet boeiden, nogal eens in slaap sukkelde.

Verdikkeme

PvdA-voorzitter Felix Rottenberg (ook nu met open boordje) vertelde waarom de christelijk-religieuze Ien Dales tot de sociaal-democratie was toegetreden. „Die beweging paste wel bij haar, vond zij. Eind jaren zestig is zij lid geworden. Verdikkeme, zei ze, nu moet ik dat dan ook maar bezegelen met een officiële registratie en een betaling. Anders stelt het niks voor."

Zowel Kok als Rottenberg roemde Ien Dales' inzet voor de minderheden, die het in deze onzekere tijden steeds moeilijker krijgen. Niet alleen de allochtonen maar ook de mensen zoals zijzelf met een andere seksuele geaardheid. En zij deed veel voor vrouwen. In haar vier jaar als minister verdubbelde zij het aantal vrouwelijke burgemeesters. „Ze was een mooi mens. Een mens uit één stuk," aldus Kok.

Die onverzettelijkheid maakte dat mevrouw Dales in de ministerraad ook 'knap lastig' kon zijn, vertelde premier Lubbers, 'vooral als ze vond dat ze gelijk had'. Maar tegelijk maakte die karaktertrek haar tot steunpilaar van het kabinet. Veel vaker dan bekend is, heeft de huidige regeringscoalitie aan de rand van de afgrond gestaan. „Maar dat zag Ien Dales nooit als oplossing. Ze weigerde de handdoek in de ring te gooien," aldus Lubbers. Volgens de premier mocht gerust gezegd worden dat de bruuske Dales 'geuzenbloed in zich had en in de traditie stond van Kaat Mossel en Kenau Hasselaar'.

Uit dat alles mag volgens secretaris-generaal Van Aartsen van Binnenlandse Zaken niet worden afgeleid dat drs. Catharine Isabella Dales te allen tijde haar mannetje stond. „Ze had veel behoefte aan een veilige cirkel van mensen om zich heen. Ze had ook kwetsbare kanten. Ik vrees dat die teveel over het hoofd zijn gezien."

● *Na afloop van de herdenkingsdienst voor minister Dales in de Grote Kerk in Den Haag wandelen minister Kok en zijn echtgenote de Haagse binnenstad in. Vrijwel het voltallige kabinet was gisteren aanwezig bij de plechtigheid voor de onverwacht overleden minister van Binnenlandse Zaken.* Foto: ANP

Van Thijn gooit hoogste ogen voor opvolging Dales

DEN HAAG - De Amsterdamse burgemeester Van Thijn maakt de grootste kans om de overleden minister Dales van Binnenlandse Zaken op te volgen. Zeer goed ingevoerde kringen in de PvdA hebben dit gisteravond bevestigd. De voordracht van Van Thijn moet nog wel worden doorgesproken met de CDA-top, onder wie CDA-premier Lubbers die zich zeer intensief bezig houdt met de opvolgingskwestie.

De PvdA-top heeft gisteravond al tijdens het wekelijkse bewindsliedenoverleg een voorschot genomen op de opvolgingskwestie. Vice-premier Kok, partijvoorzitter Rottenberg en fractievoorzitter Wöltgens hebben over de opvolging overlegd. Daarbij is volgens de goed ingevoerde PvdA-kring Van Thijn als meest voor de hand liggende kandidaat uit de bus gekomen.

Vanuit de PvdA wordt officieel niet gereageerd op de speculaties die op het Binnenhof de ronde doen over de kansrijke kandidaten voor het ministerschap van Binnenlandse Zaken. De PvdA wil formeel pas naar buiten treden als de begrafenis van Dales achter de rug is. Die heeft vandaag plaats.

De voorziene benoeming van Van Thijn kan zaterdag al worden afgehandeld. De ministerraad komt dan bijeen, na een uitgesteld beraad.

commentaar

Cynisch

De brief van minister Bukman van Landbouw aan zijn collega Andriessen van Economische Zaken met het verzoek om de gasprijs voor glastuinders in het Westland vooral niet te (laten) verhogen omdat zoiets het CDA veel stemmen zou kosten, heeft bij de oppositiepartijen en elders een ietwat schijnheilige storm van verontwaardiging ontketend.

Dat dit soort brieven in de politiek en regeringskringen geschreven worden, mag niemand meer verbazen. Het enige afwijkende element aan deze brief is het uitlekken ervan.

De kreet „kijk uit, dat gaat ons stemmen kosten!" galmt al decennia door de politiek. Het is naïef om te veronderstellen dat een bewindsman of -vrouw zich na benoeming ineens niets meer aan zijn of haar partij gelegen laat liggen.

Verbazend is de brief dus niet, maar wel bevordelijk voor het cynisme onder de burgers. Lezers van deze krant hebben in ingezonden brieven bijvoorbeeld zelf al geconstateerd dat er een verband moet bestaan tussen de hordes politici die door het ondergelopen Maasland geplonsd hebben en de naderende verkiezingen.

Dat deze lezers zo cynisch oordelen, is de politiek dan ook zelf schuld. Over de doden niets dan goeds, maar vlak na de Limburgse aardbevingsramp was wijlen minister Dales van Binnenlandse Zaken amper te bewegen om deze provincie té bezoeken, terwijl de ministers zich rond de afgelopen jaarwisseling bijna van de dijken duwden om op tv te komen.

Uiteraard hoort een minister, gedeputeerde, wethouder, burgemeester, raadslid, en wat dies meer zij, het landsbelang dan wel het algemeen belang te dienen en niet het partijpolitieke belang (of het eigen belang).

Maar als Limburg de rest van Nederland nog iets kan leren, dan is het wel de les dat het een volstrekte illusie is om te denken dat die twee belangen altijd strikt gescheiden worden.

Soms speelt zich dat af in een grijs gebied en soms is het contrast zwart-wit, zoals bij minister Bukman. In ieder geval heeft onder meer het CDA straks weinig recht van spreken als het een eventuele lage opkomst bij de verkiezingen betreurt.

R.B.

Britse Conservatieven beticht van corruptie

LONDEN – De Britse Conservatieve Partij heeft zich schuldig gemaakt aan 'opzettelijk wangedrag' dat de belastingbetaler miljoenen guldens heeft gekost. Die beschuldiging werd gisteren geuit door een accountant van de Algemene Rekenkamer in het district Londen. Oogmerk van het wangedrag was politiek gewin.

De accountant, John Magill, deed zijn aantijgingen na een onderzoek van vier jaar. Hij eiste dat de schuldigen, onder wie de vooraanstaande Conservatief Lady Porter, het geld uit eigen zak terugbetalen.

De zaak leidde tot ernstige uitbarstingen van verbaal geweld in het Lagerhuis. Labour-woordvoerder Jack Straw zei: „Dit brengt een politieke corruptie aan het licht op een schaal die zonder precedent is in het na-oorlogse Engeland - dit is het spul van bananenrepublieken." Premier Major weigerde de betrokkenen, onder wie een lagerhuislid, echter te veroordelen. „In dit stadium gaat het nog slechts om beschuldigingen," zei hij. „Deze moeten eerst nog onderzocht en wa[...] maakt worden."

Het onderzoek werd vier jaar [...] den ingesteld na klachten va[...] oppositiepartijen dat het Conse[...] tieve gemeentebestuur van W[...] minster zich schuldig had gem[...] aan 'politieke corruptie'. Acc[...] tant John Magill bevestigde [...] juistheid van die klachten.

De Conservatieven vreesden da[...] bij de gemeenteraadsverkiezin[...] van 1990 een aantal gemeentera[...] zetels in Westminster zouden ve[...] zen. Daarop zouden zij een po[...] hebben gedaan de Conservati[...] meerderheid in deze districten [...] Westminster, 'oorlogszones' [...] naamd, electoraal veilig te stelle[...]

Zij zouden dat hebben gedaan d[...] gemeentewoningen in deze dis[...] ten op grote schaal te verkopen [...] Conservatieve stemmers. Met [...] verkoop was in totaal 21 mil[...] pond gemoeid. De huizen zou[...] echter tegen een te lage prijs [...] aangeboden.

Oekraïne blijft liefst met kernwapens zitten

Van onze redactie buitenland

MOSKOU – De Oekraïnse president Leonid Kravtsjoek mag vandaag in Moskou met zijn collega's Jeltsin en Clinton op de foto. Kravtsjoek schuift die dag even aan bij de top tussen de Amerikaanse en Russische presidenten. Kravtsjoek bewijst daarmee wat zijn Oekraïnse tegenstanders beweren: de onafhankelijke Oekraïne wordt alleen maar serieus genomen omdat het (nog) een kernwapenstaat is.

Kravtsjoek mag namelijk alleen maar naar Moskou afreizen om een verdrag te ondertekenen, waarbij Oekraïne afstand doet van 176 nucleaire raketten voor de lange afstand met in totaal zo'n 1600 kernkoppen. Ongetwijfeld is de Amerikaans-Russische top dan tevens de laatste waarbij een Oekraïnse vertegenwoordiger aanwezig is.

achtergrond

Volgens Clinton is het varkentje gewassen. „De overeenkomst komt er en zal worden uitgevoerd, omdat het in Oekraïns belang is," zei hij dinsdag in Brussel. Amerika heeft in de bijna twee jaar durende ruzie tussen Moskou en Kiev over de ontmanteling van het voormalige Sovjet-kernarsenaal in Oekraïne duidelijk de kant van Rusland gekozen.

Het recht van de sterkste heeft gewonnen. Ook al mag Oekraïne zich in aantallen kernwapens gerekend de op twee na sterkste nucleaire macht ter wereld noemen, de politieke en militaire kracht van de Russische beer is oneindig veel groter. Een echt andere keus had Washington ook niet kunnen maken.

Burenruzie

De conflicten tussen Oekraïne en Rusland, vooral over het bezit van de Zwarte-Zeevloot en het schiereiland De Krim, plus het gegeven dat van de 50 miljoen Oekraïners er twaalf miljoen van etnisch Russische komaf zijn, leveren de bestanddelen voor een onheilsscenario, dat het Joegoslavische drama tot een uit de hand gelopen burenruzie reduceert.

Rusland helemaal nucleair ontmantelen gaat nu eenmaal niet. Dus moet Oekraïne eraan geloven. En echt verweren kan Kiev zich niet. Het qua grondstoffen arme Oekraïne vecht voor economische overleving, gaat gebukt onder een energiecrisis en moet dan ook nog het probleem oplossen van een overwegend etnisch Russisch en geïndustrialiseerd Oosten van het land waar langzaam maar zeker een afscheidingsbeweging op gang begint te komen.

Vreemd is het niet dat de Oekraïnse nationaal-democraten – allemaal loten van de vroegere onafhankelijkheidsbeweging Roech – het liefst al die kernwapens in eigen bezit willen houden. De argumenten worden keer op keer vanuit Rusland aangereikt. Recentelijk nog door de ultra-nationalistische verkiezingswinnaar Zjirinovski, die zei wat veel Russen denken, namelijk dat Oekraïne geen onafhankelijk land is, maar eigenlijk gewoon bij Rusland hoort.

● *Leonid Kravtsjoek.*

Parlement

Kernwapens, zo werd altijd betoogd, zijn er niet om echt te gebruiken, maar ter afschrikking. En het Russische nationalisme jaag je nu eenmaal geen angst aan door lawaai te maken met lege borden. Het Oekraïnse parlement probeert Kravtsjoek zoveel mogelijk onder curatele te stellen. De nationalistische voorman Tsjornovil heeft al gedreigd dat zijn president in Moskou kan onderteken wat hij wil, maar als het parlement dat te ver vindt gaan het ook niet zal worden uitgevoerd.

Totnogtoe kwam Kravtsjoek altijd ongeschonden uit de schermutselingen met zijn volksvertegenwoordiging. Maar in maart zijn er verkiezingen en daarom kan hij zich nu het verwijt va[...] capitulatie voor Moskou en Washington niet laten aanleunen. Clintons optimisme wordt de[...] halve in Kiev als hoogst voorba[...] rig beschouwd.

Start I

De Oekraïne heeft de aansluiting bij het Verdrag tegen Verspre[...] ding van Kernwapens en de rati[...] ficatie van Start I lange tijd ge[...] traineerd. Veel Amerikaans[...] druk leidde tot een tussentijd[...] akkoord over de ontmanteling van de kernkoppen, in de prak[...] tijk veranderde dat weinig. Pa[...] in december vorig jaar ratificeer[...] de het Oekraïnse parlement Start 1, maar met wel dertien ontbindende voorwaarden.

Het nieuwe akkoord dat tussen de drie landen moet worden getekend, bepaalt dat alle Oekraïnse kernwapens in Rusland worden ontmanteld. Het in de kernkoppen aanwezige uranium moet vervolgens op de wereldmarkt worden verkocht al[s] brandstof voor kerncentrales. Geschatte inkomsten: 12 miljard dollar over 20 jaar, te verdelen onder de vier ex-Sovjetstaten met kernwapens, behalve Oekraïne ook Rusland, Wit-Rusland en Kazachstan.

De Oekraïnse nationalisten, overigens een minderheid in het huidige parlement, vinden da[t] nog steeds te weinig. Desnoods willen ze de kernwapens behouden, maar dat dreigement is te verwaarlozen. Kravtsjoek heeft namelijk vorig jaar al moeten toegeven dat zijn land niet eens het geld heeft om de eigen kernwapens goed te kunnen onderhouden.

Scheermesjes in speeltoestellen

STRIJEN – Onbekenden hebben in drie kinderspeeltoestellen in Strijen scheermesjes bevestigd. De vlijmscherpe mesjes werden gisteren aangetroffen door medewerkers van de groenvoorziening in de houten palen van twee rekstokken en in een kinderzitje van een 'wip-eendje'.

De snijkant van de scheermesjes stak enkele millimeters boven het houten oppervlak uit. Direct na de ontdekking zijn ze verwijderd en zijn alle speeltoestellen in Strijen gecontroleerd. Er zijn geen mesjes meer gevonden. Voor zover bekend zijn er geen kinderen gewond geraakt.

PTT zet mislukte 'Kermit aan de kant

DEN HAAG – De Kermit-zaktelefoon houdt op te bestaan. PTT Telecom schuift het weinig succesvolle kikker-model aan de kant ten gunste van zijn opvolger, de Greenhopper. Deze moet de zaktelefoon voor PTT Telecom alsnog tot een succes maken. Volgens het bedrijf verandert er niets, behalve de naam van het zaktoestel. Duidelijk is wel dat de Kermit voor PTT Telecom niet het gehoopte succes heeft opgeleverd. Van het toestel zijn sinds de introductie in september 1992 slechts 20.000 stuks verkocht.

Bij die introductie sprak PTT Telecom nog de hoop uit dat er in 1996 150.000 Kermits verkocht zouden zijn. Inmiddels stelt het bedrijf zich wat bescheidener op. PTT Telecom-directeur Ben Verwaayen hoopt nu over twee jaar 100.000 zaktelefoons aan de man gebracht te hebben, zegt hij in een interview met Het Parool. Verwaayen wil niet zeggen hoeveel er al in het Kermit-project is geïnvesteerd. Voor onder meer het gebruik van het beeldmerk van de kikker moest al een aanzienlijk bedrag op tafel worden gelegd. PTT Telecom bezweert dat het alleen om een naamsverandering gaat. „De standaard Greenhopper is precies hetzelfde toestel als de Kermit. Alleen de naam is anders," aldus een woordvoerster. Volgens haar is het jeugdige ofwel kinderachtige imago van de Kermit de reden geweest om over te stappen naar de Greenhopper.

PTT Telecom is in hoog tempo bezig het aantal Greenpoints uit te breiden. Bij de Greenpoints – er zijn er nu 5000 in postkantoren, V & D's en NS-stations – kan met een Greenhopper gebeld worden. De gebruiker kan echter zelf niet gebeld worden. Wel is er een Greenhoppermodel met ingebouwde semafoon.

FNV waarschuwt voor acties bij Hoogovens

Van onze redactie economie

IJMUIDEN – De directie van Hoogovens IJmuiden zit op een bom die ieder moment kan afgaan. Zo omschrijft FNV-bestuurder Jan Schalkx de spanning onder de 1400 personeelsleden van de Facilitaire Dienstverlening. Het personeel en de vakbond zijn absoluut niet overtuigd van de noodzaak om afdelingen zoals onderhoud en reparatie af te stoten naar firma's in de regio. Wanneer de directie niet snel dit plan intrekt, voorziet Schalkx acties bij Hoogovens.

In september kwam de directie van het staalbedrijf met het plan om de dienstverlenende activiteiten over te dragen aan buitenfirma's. Het personeel zou samen met het werk overgaan. Het gaat daarbij om zo'n 130 afdelingen, zoals de timmerwerkplaats, de centrale werkplaats, mobiele vaklieden en het onderhoud van de wagens. Omdat niet al deze afdelingen over één kam zijn te scheren, is inmiddels de adviesaanvrage aan de ondernemingsraad ingetrokken.

„Maar daarmee is het plan absoluut niet van tafel. Al maanden leeft het personeel in onzekerheid. Volgens geruchten wordt ook al onderhandeld met grote bedrijven als Stork en Genius. In het staalbedrijf in IJmuiden is voor 5 miljard gulden geïnvesteerd. Die installaties moet je onderhouden. Die kennis moet je in eigen huis houden. Wanneer je de onderhoudsdiensten afstoot, zet je het voortbestaan van het hoogwaardige bedrijf op het spel."

Schalkx merkt dat de spanning onder het personeel met de dag groter wordt. „Buitenfirma's hebben andere sociale regels en salarisschalen. Ook is men bang op termijn toch op straat te worden gezet, wanneer de buitenfirma minder werk heeft".

Duits elektronicaconcern schrapt dit jaar 10.000 banen

Siemens ziet einde aan groei

Van onze redactie economie

MÜNCHEN – Het Duitse elektro- en elektronicaconcern Siemens verwacht in het lopende boekjaar geen echte groei als gevolg van de aanhoudende magere economische ontwikkelingen. Siemens gaat zich daarom vooral richten op de verbetering van zijn concurrentiepositie op de internationale markt, heeft president-directeur Heinrich von Pierer gisteren gezegd bij de publikatie van het jaarverslag 1992-1993.

Siemens heeft daarvoor concrete kostenbesparende maatregelen ...liggen. „De produktiviteit per werknemer moet duidelijk omhoog," meent Von Pierer. ...erkende echter, dat kostenvermindering alleen niet voldoende is. Siemens zal zich daarom toeleggen op de ontwikkeling van nieuwe produkten en het aanboren van nieuwe markten. Ook het aantal werknemers zal verder omlaag moeten. Aan het einde van het eerste kwartaal telde Siemens nog 400.000 personeelsleden. Op 30 september, wanneer het boekjaar eindigt, zal dat aantal minder dan 390.000 bedragen, zo voorspelt Pierer.

Omdat het economisch klimaat in ...name West-Europa zich nog niet heeft hersteld mag volgens Von Pierer de groei van de orders met ...tien procent, die Siemens in het eerste kwartaal boekte, niet worden overschat. De winst na belastingen steeg in het eerste kwartaal van 406 miljoen tot 415 miljoen mark bij een omzetgroei van 16,9 miljard tot 17,3 miljard mark. De cijfers zijn beïnvloed door de consolidatie van de Amerikaanse lampenfabrikant Osram Sylvania.

In het eind september 1993 afgelopen boekjaar steeg de winst ondanks de economische tegenwind van 1,955 miljard tot 1,982 miljard mark. Over de omzetgroei van 78,5 miljard mark naar 81,6 miljard mark toonde Von Pierer zich 'niet helemaal tevreden'. Met deze opmerking doelde hij op de ordnerontvangst, die verminderde van 85,4 miljard tot 84,1 miljard mark. De teruggang aan nieuwe opdrachten was de eerste sinds zeven jaar.

De computerdivisie en de divisie halfgeleiders, die Siemens al jaren zorgen baren, zullen ook het komende jaar nog verlies lijden. De computerdivisie SNI, die in 1992/93 een verlies van 419 miljoen mark te verwerken kreeg, had vooral te lijden onder een fikse prijsval, die bijna 1 miljard mark aan omzet scheelde. De omzet verminderde met 8 procent tot 11,9 miljard en die achteruitgang zette zich in het eerste kwartaal versterkt voort met een 13 procent kleinere omzet van 2,4 miljard.

● *President-directeur Heinrich von Pierer (links) van Siemens is samen met financieel deskundige Karl-Herrmann Baumann op weg naar de persconferentie, waar hij de resultaten van het elektronicaconcern bekendmaakte.* Foto: EPA

...koppeling tussen looneis en werkgelegenheid

CNV stelt looneis van 1 procent in metaal

NIEUWEGEIN – De Industrie- en Voedingsbond CNV wil dat de lonen in de metaal- en elektrotechnische industrie (ongeveer 200.000 werknemers) zowel dit jaar als in ...het 1 een procent stijgen. De bond heeft dat gisteren bekendgemaakt op een bijeenkomst in Nieuwegein.

Anders dan de Industriebond FNV, de grootste vakbond in de bedrijfstak, brengt de CNV-bond geen koppeling aan tussen de mate waarin een onderneming bereid is werkgelegenheidsafspraken te maken en de hoogte van de looneis. De Industriebond FNV wil centraal vaststellen hoe groot de onderhandelingsruimte is. Per bedrijf moet worden onderhandeld over welk deel daarvan wordt besteed aan werkgelegenheid. Is dat veel, dan zal de looneis laag zijn. Zo niet, dan wil de bond een eis van maximaal 2,5 procent loonsverhoging stellen.

De onderhandelaar van de Industrie- en Voedingsbond CNV, P. Swart, noemde die strategie 'riskant'. „Je loopt het risico dat er dan in grote mate wordt afgerekend met forse loonsverhogingen," zei hij. „En dat is niet de kant die wij op willen." Swart wil de werkgelegenheidsafspraken op bedrijfstakniveau maken. Alleen aanvullende afspraken kunnen volgens hem in de ondernemingen worden gemaakt.

Hij denkt daarbij onder meer aan het creëren van werk in de laagste loonschalen, die net boven het minimumloon liggen. Het is denkbaar dat een deel van de opleidings- en werkervaringsplaatsen waarover vorig jaar overeenstemming werd bereikt (drie- à vierduizend in drie jaar) daarin ondergebracht kunnen worden. Met de invulling van die plaatsen wil het tot op heden nog niet zo vlotten.

'Bouwvakkers 's zomers in ploegendienst'

DEN HAAG – De produktiviteit in de bouw kan fors omhoog als er 's zomers in ploegendienst wordt gewerkt. Dat beweert mevrouw Dekker, directeur van het Nederlands Verbond van Ondernemers in de Bouwnijverheid (NVOB) deze week in het blad 'De Werkgever' van de christelijke werkgeversorganisatie NCW. Zij haakt daarmee in op een voorstel van het kabinet om de Arbeidstijdenwet te versoepelen.

Een woordvoerder van de Bouw- en Houtbond FNV zei gisteren dat 'hierover is te praten', maar geeft tegelijk aan weinig te zien in ploegendienst. De bouwwereld is er een van 'pieken en dalen', aldus de vakbondswoordvoerder. Soms is het zo druk dat er een tekort is aan personeel maar het komt ook vaak voor dat mensen thuis zitten omdat er geen werk is.

De bouw- en houtbond pleit daarom voor afspraken met opdrachtgevers, zoals dat met de overheid al gebeurd is bij wegenbouw, om het werk evenwichtiger te spreiden over het jaar. Een betere spreiding is bovendien mogelijk door bij vorst maatregelen te treffen om toch door te werken. Bovendien kan het gebruik van meer geprefabriceerde materialen het vorstverlet terugdringen.

McDonald's wil nog uitbreiden

MAASTRICHT – McDonald's Nederland wil tot de eeuwwisseling het aantal restaurants in ons land verdubbelen van 100 tot 200. Hierdoor zal de werkgelegenheid met 8000 personen toenemen tot 16.000 mensen. Dit maakte het concern gisteren in Maastricht bekend bij de opening van de 100ste Nederlandse McDonald's-vestiging. Dit jaar al verwacht de hamburgerketen een uitbreiding met 20 restaurants. Door de groei van het aantal vestigingen neemt ook de behoefte aan management toe. Daarom zal binnenkort het opleidingscentrum in Amsterdam worden uitgebreid. In 1993 behaalden de McDonald's-restaurants in Nederland een totale omzet van 408 miljoen gulden. Dat was 17 procent meer dan over 1992. De groei werd grotendeels veroorzaakt door de opening van 12 nieuwe restaurants in 1993.

CRI vindt 'misdaadgeld' via banken

AMSTERDAM – De Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) heeft de afgelopen twee jaar voor een bedrag van 2,3 miljard aan 'misdaadgeld' opgespoord dankzij ruim 4000 door banken gemelde ongebruikelijke transacties. Volgens de CRI was met 59 procent van de meldingen iets aan de hand.

Met ingang van 1 februari dit jaar zijn alle financiële instellingen in Nederland verplicht ongebruikelijke transacties met een waarde van minimaal 25.000 gulden te rapporteren.

munt uit

● Philips

Philips Consumentenelektronica heeft een omvangrijke order in de wacht gesleept voor de levering van 'enkele miljoenen' terminals aan de Amerikaanse telefoonmaatschappij Bell Atlantic. De digitale terminals worden ingezet in de nationale informatie-infrastructuur, beter bekend als de 'electronische snelweg', die volgend jaar operationeel moet worden. Hoeveel geld met de order is gemoeid, kan Philips nog niet zeggen.

● IHC Caland

De winst uit gewone bedrijfsuitoefening van IHC Caland (leverancier van materieel voor de offshore- en baggerindustrie) in Schiedam is in 1993 met 17,1 procent gestegen. Het resultaat bedroeg f 53,3 miljoen tegen f 45,4 miljoen in het voorgaande jaar.

● Orders

Twee Nederlandse scheepsbouwers, Van der Giessen-De Noord en De Merwede, een dochteronderneming van IHC Caland, hebben ieder een order van circa 180 miljoen gulden in de wacht gesleept. Opdrachtgever is het Chinese staatsinkoopbureau Machimpex uit Peking.

● Ontslagen

Bij de H.C. Rümke-groep, waaronder onder meer de Willem Arntsz Hoeve valt, hebben 200 van de naar schatting 1600 werknemers deze week te horen gekregen dat ze worden ontslagen. In totaal gaat het om 173 formatieplaatsen bij deze instelling voor psychiatrische patiënten en verstandelijk gehandicapten, die vestigingen heeft in Utrecht en Den Dolder.

● MB

De Amerikaanse speelgoed- en spellenproducent MB wil zijn fabriek in Ter Apel in mei 1994 sluiten. Door de maatregel komen 162 mensen op straat te staan. De produktie zal worden overgeheveld naar de fabrieken in Valencia (Spanje) en Waterford (Ierland).

beurs

Stuurloos

AMSTERDAM – De aandelenkoersen op de Amsterdamse effectenbeurs moesten gisteren opnieuw veer laten. Vooral de negatieve ...r op de beurs van Frankfurt ...beleggers aan de zijlijn.

...kon de ruim anderhalve cent ...e dollarkoers - f 1,9585, het ...e peil sinds september 1991 - ...aan veranderen. De graadmeter van optie- en aandelenbeurs, de EOE-index, liet 0,7 punt liggen op ...

Amsterdam liet zich vooral leiden door Frankfurt, waar de DAX-index ... punten daalde tot 2164,66. De ...e beurs was vooral in de ban van tegenvallende resultaten bij Siemens. De E100, de samengestelde eurobarometer van de honderd meest verhandelde fondsen in Europa, ging mede door de malaise bij Siemens, 9,51 punten onderuit op ...

Het licht negatieve sentiment in Amsterdam werd 's ochtends al ingezet. Aanbod vanaf een nerveuze ...beurs duwde de optiefondsen ...lagers omlaag. Handelaren spraken van een stuurloze beurs. Niettemin was de aandelenhandel met een omzet van f 1,5 miljard omvangrijk.

Een relatief forse daler was ING, die f 1,60 toegaf op f 88,40. Op de beurs werd dit koersverlies toegeschreven aan een boodschap van de Britse effectenbank County NatWest, die ING niet langer koopwaardig acht. ABN AMRO werd ... cent lichter op f 69,90, terwijl CLBN f 2 moest afstaan op f 44,50, een verlies van 4,3 procent.

Hoofdfondsen	v.k.	sk
ABN Amro	70,30	69,90
ABN Amro A.in F.	92,30	92,20
ABN Amro L.Gr.F.	179,30	179,40
ABN Amro Obl.Gr.f.	210,90	210,80
Aegon	107,80	106,70
Ahold	48,80	48,40
Akzo	203,00	204,70
Alrenta	276,30	276,70
Amev cert.	86,10	86,00
Bols Wes. c.	45,00	44,50
CSM cert.	75,30f	75,30
Dordtsche Petr.	195,20	194,30
DSM	112,30	112,20
Elsevier	177,70	178,50
Fokker cert.	20,20	20,40
Gist-Broc. cert.	55,40	55,50
Heineken	212,30	211,20
Heineken Hold.	187,00	185,50
Hoogovens nrc	52,20	52,40
Hunter Douglas	90,00	89,00
ING c.	90,00	88,40
KLM	43,00	44,00
Kon. KNP BT	49,20	48,70
Kon. Olie	208,00	207,00
Nedlloyd	59,80	60,30
Océ-v.d.Gr.	76,20	75,40
Pakhoed cert.	53,00	51,90
Philips	42,20	42,20
Polygram	75,00	75,30
Postb.Beleggf.	67,80	67,80
RG Florente F.	132,60	132,60
Robeco	125,40	124,70
Rodamco	67,50	66,60
Rolinco	128,30	127,00
Rorento	100,20	100,10
Stork	42,90	43,50
Unilever cert.	219,30	220,70
Van Ommeren nrc	45,80	40,80
Ver.Bezit VNU	174,50	179,00
Wolters-Kluwer	124,80	122,80

Avondkoersen Amsterdam

ING 88,30 (88,40)
Kon. Olie 206,00-206,90 (207,00)
Philips 42,20-42,70 (42,20)
Unilever 220,30 (220,70)

Binnenl. aandelen	v.k.	sk
Aalberts Ind	60,00	59,70
ABN AmroHld.prf.c.	6,57	6,53
ABN Amro pref.	69,80	69,70
ACF-Holding c.	58,50	60,00
Ahrend Groep c.	138,00	138,50
Asd Options Tr.	15,80	15,00
Asd. Rubber	2,90	2,85
Ant. Verff.	305,00b	–
Atag Hold. cert.	143,00	142,50
Athlon Groep	61,00	60,50
Athlon Groep nrc	59,00	59,00
Aut.Ind.R'dam	67,50	68,50
BAM Groep	137,00	138,00
Batenburg	142,00	143,00
Beers	126,90	126,10
Begemann Groep	51,30	51,90
Belindo	322,00	320,00
Blydenst.-Will.	32,50	32,50
Boer De Winkelb.	75,80	77,00
Borsumy Wehry	141,00	145,00e
Boskalis c	48,50	49,00
Braat Beheer	30,90	30,80
Breevast	10,70	–
Burgman-Heybroek	1620,00b	1620,00b
Calvé-Delft pref	890,00	890,00
Calvé-Delft cert	1470,00	1475,00
Cap Volmac	20,00	20,00
Cindu Intern.	102,00	103,00
Claimindo	317,50	317,50
Content Beheer	26,00	27,30
Credit LBN	46,50	44,50
Crown v.G. cert.	133,50	134,50
CSM	75,10	75,00
Delft Instrum.	22,50	22,80
Dorp-Groep	47,00	47,00a
Draka Holding	38,70	39,40
Econosto	24,30	24,20
EMBA	150,00a	–
Eriks Holding	99,50	99,50
Flexovit Int.	63,00	63,00
Frans Maas cert.	50,50	50,50
Fugro McClelland	37,80	37,70
Gamma Holding	105,50	106,00
Gamma pref.	6,60	6,60
Garzarelli $	11,80	11,80
Getronics	46,50	46,80
Geveke	27,80	27,40
Giessen-de N.	340,00	345,00
Goudsmit	30,20	30,00
Grolsch cert.	46,20	46,30
GTI-Holding	176,50	176,50
Hagemeyer	134,90	132,60
HAL Trust B	18,90	18,50
HAL Trust Unit	19,00	18,80
HBG	269,00	266,00
Hes Beheer c	22,10	22,10
Heijmans	51,80	53,40
Hoek's Mach.	80,00	80,00
Holl. Colours	60,00	60,00
Holl.Sea S.	0,32	0,32
Holl. Ind. Mij	61,80	62,80
Hoop Eff.bank	10,20	10,10
Hunter D.pref.	2,25	–
IHC Caland	42,00	42,60
Internat.Muell.	85,50	87,00
ING	8,17	8,18
Kas-Associatie	72,50	70,00
Kempen & Co	15,10	15,50
Klene Holding	91,00	–
Kondor Wessels	42,70	42,90
KBB	117,80	116,70
Kon. Sphinx	42,40	42,90
Koppelpoort	429,50	429,50
Krasnapolsky	157,00b	157,00e
Landré & Gl.	47,00	48,50
Macintosh	60,30	60,30
Maxwell Petr.	179,00	179,00
Moeara Enim	1699,00	1669,00
M.Enim OB-cert.	22300,00	21650,00
Moolen Holding	38,50	38,60
Mulder Boskoop	35,20	36,20
Multihouse	2,00	1,90
Naeff	430,00b	–
NAGRON	93,00a	92,00a
Nat. Inv. Bank	106,60	108,50
NBM-Amstelland	15,90	15,80
NEDAP	61,50	61,00
Nedcon Groep	52,40	52,00
NKF Holding	199,00	199,00a
Ned.Part.Mij	54,00	54,10
Ned.Springst.	5220,00b	5500,00b
Norit	20,70	21,30
Nutricia GB	139,50	139,00
Nutricia VB	140,00	139,50
Nijv.-Ten Cate	99,00	98,00
Océ vd Gr. div'94	74,00	73,50
OPG cert.	58,50	58,50
Orco Bank cert.	92,30	91,60
OTRA	293,00	295,00
Philips div'94	40,80	41,00
Pirelli Tyre	16,00	16,10
Polynorm	151,00	151,50
Porc. Fles	30,80	31,20
Randstad	63,00	62,80
Reesink	101,90	101,00
Rothmans Int.	4,75e	4,77
Roto Smeets Boer	48,00	51,80
Samas Groep	56,20	56,80
Sarakreek	13,90	13,80
Schuitema	1720,00	1720,00
Schuttersveld	45,30	45,00
Smit Intern.	34,50	34,50
St.Bankiers c.	18,00	18,00
Stad Rotterdam c	48,60	48,70
Telegraaf De	159,50	157,50a
Textielgr.Twente	77,00	77,00
Tulip Computers	17,00	17,20
Tw.Kabel Holding	212,50	212,00
Ubbink	96,00a	95,00
Union	43,10	43,10
Vereenigde Glas	498,00	500,00f
Volker Stevin	83,00	82,90
Vredestein	15,80	16,20
Wegener	114,00	113,00
West Invest F.	11,00	11,00
West Inv.F. wb	67,00	67,00
Wolters Kluwer	488,00	–
Wyers	30,80	31,60

Beleggingsinstellingen	v.k.	sk
ABN Amro Aand.F.	104,50	103,50
ABN Amro Amer.F.	82,20	82,00
ABN Amro Eur. F.	94,60	93,60
ABN Amro Far EF.	79,60	78,30
ABN Amro Neth.F.	119,00	119,00
ABN Amro rent.div	161,60	161,60
Aegon Aandelenf.	50,80	50,50
Aegon Spaarplus	5,00a	5,00e
Aldollar BF $	32,30	32,50
Alg.Fondsenbez.	283,00	282,50
Alliance Fund	10,10	10,10
Amvabel	107,50	107,50
Asian Cap.F.$	65,80	63,50
Asian Tigers F.	119,70	114,50
Asian Select. F.	121,00	114,50
Austro Hung. F.	7,50	7,60
Bemco RentSel.	65,00	65,00
Bever Holding	4,20	4,20
CL Aandelenfonds	106,40	105,60
CLN Obl. Div. F.	124,00	124,60
CLN Obl.Waardef.	136,80	137,20
Delta Lloyd Inv.	38,70	37,00
DP America Gr.F.	36,90	36,90
EGF Investm.	170,00	171,00
EMF Rentefonds	88,10	88,10
Eng-Holl.Bel.Tr.	19,20	19,20
Eng-Holl.Bel.T1	10,60	10,60
Envir.Growth F.	48,00	48,00
Esmeralda part.	43,90	43,30
Eur.Ass. Trust	9,50	9,50
EMS Growth Fund	110,00	110,50
EMS Income Fund	106,80	107,10
EMS Offsh. Fund	113,50	113,50
EOE Index Fnd	453,00	451,00
Euro Growth Fund	66,00	66,20
Euro Spain Fund	7,90	7,90
Far East Sel.F.	91,50	89,50
Gim Global	69,20	69,20
Groeigarant	1,36	1,35
Holland Fund	91,60	90,60
Holl. Eur. Fund	66,00	65,30
Holl. Obl.Fonds	141,50	141,50
Holl. Pac. Fund	145,00	139,00
Holl. Sel.Fonds	103,60	102,20
Hooge Huys Hypf.	139,50	139,50
ING Bnk Dutch Fnd	65,40	64,90
ING Bnk Geldm.Fnd	59,20	59,20
ING Bnk Glob.Fund	58,20	57,90
ING Bnk Oblig.Fnd	40,10	40,10
ING Bnk Spaard.F.	102,35	102,37
ING Bnk Rentegr.F	140,60	140,60
ING Bnk Vastg.Fnd	26,20	26,10
Innovest	76,00	76,50
Interbonds	542,00	542,00
Intereffekt 500	30,50	30,20
Intereffekt wt	38,30	39,00
Investa part.	86,20	86,00
IS Himal.Fund $	21,70a	22,40
Jade Fonds	225,00	218,00
Japan Fund	25,70	24,10
Jap.Ind.Alpha F.	7050,00	–
Jap.Sect.Rat.Yen	5400,00	–
Korea Pac.Tr. $	13,80b	–
Leveraged Cap	68,00	67,80
Liquirent	53,30	53,30
Mal.Capital F.$	16,60	15,40
Mees Obl.Div.F.	134,50	134,00
Mexico Income F.	23,80	23,80
Mondibel	83,90	83,90
Nat.Res.Fund	84,90	84,20
New Asia Fund	11,70	11,20
Nomura Warr. F.	0,16	–
Obam, Belegg.	352,20	350,00
OAMF Rentefonds	15,65	15,65
Orange Fund	27,90	27,80
Pac.Dimensions	141,50	143,70
Pac.Prop.Sec.F.	44,80	43,00
Pierson Rente	132,40	132,50
Postb.Aand.f.	63,10	63,10
Postb.Obl.f.	56,50	56,50
Postb.Verm.gr.f.	65,00	65,00
Rentalent Bel.	179,70	179,70
Rentotaal NV	41,70	41,80
RG America F.	150,70	152,90
RG Divirent F.	55,40	55,60
RG Europe F.	136,60	136,20
RG Nettorente F.	103,40	103,30
RG Pacific F.	144,00	142,10
RG SP Groen	66,00	66,10
RG SP Blauw	66,00	66,10
RG SP Geel	65,40	65,50
Rodin Prop.$	78,00	78,00
Rolinco cum.p	94,20b	–
Schrod.Int.Pr.F	31,60	31,60
Sci/Tech $	17,10	17,10
Suez Liq.Grf.	196,60	196,60
Technology Fund	17,10	17,10
Tokyo Pac.Hold.	232,00	229,00
Trans Eur.Fund	97,40	97,70
Transpac.F.	354,00	354,00
Uni-Invest	23,50	23,50
Unico Inv.Fund	80,50	80,80
Unifonds DM	34,60	–
Vaste Waard.Ned	60,60	61,00
VastNed	131,00	130,70
VIB NV	63,70	63,50
VSB Aand.F.	104,10	103,10
VSB Mix Fund	66,20	66,30
VSB Obl.Groeif.	115,00	115,10
VSB Rente Fonds	116,70	116,80
WBO Intern.	83,90	83,70
Wereldhave NV	125,80	127,00
Yen Value Fund	89,00	88,00
ZOM Florida F.$	34,50	33,50
Zonnespectrum	9,70	9,70

Parallelmarkt	v.k.	sk
Alanheri	31,70	31,70
ABF	126,30	126,30
ARTU Biolog.	4,30	4,40
ASN Aandelenf.	56,60	56,30
Austria Global	1191,00	1191,00
Besouw Hold.	30,10	30,10
Biogrond Belegg.	10,80	10,80
Comm.Argeus F.	95,80	95,90
Comm.Benacus F.	97,10	97,20
Comm.Cea F.	96,20	96,30
De Drie Electr.	15,20	15,20
Delta Ll.Dollarf.	70,50	70,60
Delta Lloyd ECU	65,60	65,70
Delta Lloyd Mix	78,20	77,90
Delta Lloyd Rent	68,20	68,40
DOCdata	3,90	–
E&L Belegg.1	96,00	95,10
E&L Belegg.2	93,50	93,10
E&L Belegg.3	115,20	115,20
E&L Belegg.4	93,80	93,50
E&L Kap.Rente F.	121,50	121,60
German City Est.	30,50	30,50
Gouda Vuurvast	63,00	62,00
Helvoet Holding	28,00	29,00
Inter/View Eur.	5,10e	5,10
Management Share	1,00	1,00
Neways	6,20	6,30
Ohra Aand.F.	71,10	70,30
Ohra Liq.GrF.	53,40	53,40
Ohra Obl.Df.	61,60	61,70
Ohra Obl.Grf	57,70	57,80
Ohra Onr.G.F.	72,70	72,90
Ohra Totaal F.	65,20	65,00
Pan Pac. Winkel	4,60	4,60
P & C Groep	111,20	112,20
Pie Medical	4,60	4,70
Pitcher	49,10	48,70
Satcom Hold.	13,20	13,00
Simac Techniek	12,40	12,00
Suez Gr.Fund	57,60	56,00
VHS Onr. Mij	4,10	4,10
Welna	45,50	45,50
Wolff	44,80	44,80

Parallel top-15	v.k.	sk
Bergh. Pap.	45,10	45,90
DICO Intern	72,50	72,50
EHCO KLM	36,00	36,00
Free Record	26,10	26,10
Gelderse Pap.	59,50	59,50
Groenendijk	36,00	36,20
Grontmij	69,00	69,00
Kühne+Heitz	38,40	38,10
LCI Comput.Gr.	2,35	2,35
Melle, van nrc	72,60	71,50
Nedschroef Hold.	66,20	66,20
Ordina Beheer	17,40	17,40
Sligro Beheer	84,50	85,50
Vilenzo	39,00	39,00
Weweler	22,50	23,00

Wall Street	v.k.	sk
allied signal	77⅝	77
amer.brands	35⅝	35⅛
amer.tel.tel	54⅛	54⅛
amoco corp	53⅜	53⅛
asarco inc.	23½	23
bethl. steel	21⅞	21½
boeing co	42⅞	43⅝
can.pacific	17⅜	17⅜
chevron	89⅞	89⅝
chiquita	12⅛	11¾
chrysler	59	60
citicorp	38⅝	40¾
cons.edison	31⅛	30⅞
digit.equipm.	37⅜	37¼
dupont nemours	52	51⅛
eastman kodak	45¾	45⅝
exxon corp	64⅞	65⅝
ford motor	67½	67⅞
gen. electric	106	105¼
gen. motors	59¼	60¼
goodyear	45½	45
hewlett-pack.	84⅞	85⅝
int. bus.mach.	58¼	58¾
int. tel.tel.	92	92⅝
klm airlines	22⅝	22⅝
mcdonnell	107⅝	108½
merck co.	36⅝	36⅝
mobil oil	79	78⅝
penn central	32½	32¾
philips	21⅝	21¾
royal dutch	106½	105⅝
sears roebuck	52½	53⅛
sfe-south.pac.	23⅝	23⅝
texaco inc.	65¾	65⅞
united techn.	64⅝	64⅛
westinghouse	13⅝	13⅛
whitman corp	16¾	16⅝
woolworth	25⅜	25⅝

Advieskoersen		
amerik.dollar	1,880	2,000
austr.dollar	1,27	1,39
belg.frank (100)	5,22	5,52
canad.dollar	1,410	1,530
deense kroon (100)	27,30	29,80
duitse mark (100)	109,35	113,35
engelse pond	2,79	3,04
finse mark (100)	32,40	34,90
franse frank (100)	31,35	34,10
griekse dr. (100)	0,67	0,87
hongkong dlr.(100)	21,75	25,75
ierse pond	2,60	2,85
ital.lire (10.000)	10,40	12,10
jap.yen (10.000)	169,00	175,00
noorse kroon (100)	24,35	26,85
oost.schill. (100)	15,65	16,15
port.escudo (100)	0,90	1,17
spaanse pes. (100)	1,25	1,43
turkse lira (100)	0,0100	0,0170
zweedse kr. (100)	22,20	24,70
zwits.fr. (100)	130,75	135,25

Wisselmarkt	
amerik.dollar	1,94875-1,95125
antill.gulden	1,0825-1,1125
austr.dollar	1,3400-1,3500
belg.frank (100)	5,3575-5,3825
canad.dollar	1,47275-1,47525
deense kroon (100)	28,875-28,925
duitse mark (100)	111,9400-111,9800
engelse pond	2,9195-2,9245
franse frank (100)	32,925-32,975
griekse dr. (100)	0,7280-0,8280
hongk.dollar (100)	25,1750-25,4250
ierse pond	2,8050-2,8150
ital.lire (10.000)	11,485-11,535
jap.yen (10.000)	173,450-173,550
nwzeel.dollar	1,0840-1,0940
noorse kroon (100)	25,905-25,955
oostenr.sch. (100)	15,9250-15,9350
port. escudos (100)	1,0010-1,1310
spaanse pes. (100)	1,3500-1,3600
zweedse kr. (100)	23,935-23,985
zwits.frank (100)	133,275-133,325
e.c.u.	2,1600-2,1740

Goud en zilver

Goud onbewerkt 23,850-24,450, vorige 23,940-24,540, bewerkt 26,050 laten, vorige 26,140 laten.

Zilver onbewerkt 280-350, vorige 280-350, bewerkt 390 laten, vorige 390 laten.

Indexen		
cbs koersindex	283,90	282,90
EOE-index	416,35	415,65
Dow Jones	3.842,43	-6,20

Optiebeurs

	serie			omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c	apr	72,50	310	2,90	2,90
abn amro	c	jul	72,50	321	3,90b	3,90a
abn amro	c	o97	65,00	1600	13,50	13,20
ah	c	apr	50,00	304	2,50	2,50
ah	p	apr	45,00	362	1,20	1,20
ah	p	apr	47,50	300	2,00	2,00
d/fl	c	jan	195,00	697	0,90	1,70
dsm	c	jan	110,00	608	3,40	3,10
dsm	c	jan	115,00	418	1,20	1,00
dsm	c	apr	120,00	282	4,00a	3,30
dsm	c	jul	115,00	542	7,30	7,30
eoe	c	jan	330,00	523	87,50a	87,00
eoe	c	jan	410,00	335	9,00	8,90
eoe	c	jan	415,00	500	6,00a	5,00b
eoe	c	jan	420,00	1011	3,20a	2,00
eoe	c	jan	425,00	357	1,50	1,40
eoe	c	mrt	415,00	793	15,50	15,00
eoe	c	jul	410,00	404	26,00a	24,50a
eoe	c	okt	390,00	296	42,00a	39,00
eoe	c	okt	420,00	300	26,00a	22,50
eoe	p	jan	405,00	668	0,90	0,90
eoe	p	jan	410,00	381	1,00	1,00
eoe	p	jan	415,00	1163	3,20b	3,20
eoe	p	jan	420,00	1121	5,40	5,80
eoe	p	apr	380,00	1816	3,20	2,50a
eoe	p	apr	400,00	1782	6,00	6,40
eoe	p	apr	410,00	277	8,80	9,20
ing	c	jan	90,00	667	1,20	0,70
ing	c	apr	90,00	430	4,70	4,10
kpbt	c	jan	39,50	1000	9,00	9,50a
nedl	c	jan	52,50	435	7,40	8,30a
nedl	c	apr	55,00	470	8,20	8,90a
nedl	p	apr	57,50	402	3,50	3,20
nll	c	aug	118,00	500	2,10	2,00
nll	p	aug	118,00	500	3,00	3,00
olie	c	jan	185,00	504	24,00	22,50
olie	c	jan	190,00	339	18,70	17,50
olie	c	apr	210,00	640	7,50	6,90
olie	c	apr	220,00	356	3,50	3,10
olie	p	apr	200,00	639	2,80	3,20
phil	c	jan	30,00	206	12,20	12,40a
phil	c	jan	40,00	330	2,20	2,40a
phil	c	jan	42,50	357	0,50	0,50
phil	c	apr	40,00	527	4,00	4,10
phil	c	apr	42,50	540	2,50	2,00
phil	c	o96	35,00	718	12,20	12,30
unil	c	apr	230,00	335	5,00	4,80
x004	c	m96	–	500	5,63a	5,21a
x032	c	okt	–	605	1,75a	1,90a
x033	c	okt	–	751	4,75	3,95

a=laten	g=bieden+ex.div.
b=bieden	h=laten+ex.div.
c=ex-claim	k=gedaan+h
d=ex-dividend	l=gedaan+g
e=gedaan+bieden	vk=slotkoers vorige dag
f=gedaan+laten	sk=slotkoers gisteren

Auto-Info

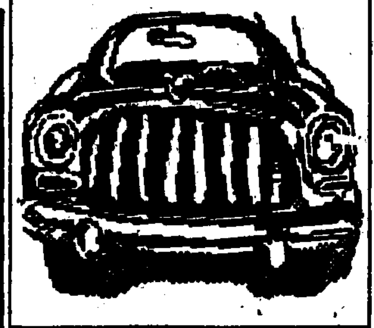

ALCOHOL EN VERKEER DAT KUN JE NIET MAKEN

VVN

HELP 'T ZUIDEN 'T IS 'N RAMP
GIRO 777

Stel 't je eens voor.
Alles waar je jaren voor hebt geploeterd in één klap kwijt.
Die mensen laat je toch niet zakken?
Die help je.
Daar ben je toch gewoon Nederlander voor.

Sportauto met tijdloze styling en krachtige uitstraling

Toyota Supra synoniem van puur rijplezier

DOOR HUUB MEIJER

Op deze nieuwe en uiterst potente telg van Toyota is de term 'snelheidsmonster' echt van toepassing. Rijden met de Supra is een puur genot. Het weggedrag is wel zo safe dat een snelheid van 180 kilometer per uur een slakkegangetje lijkt. Dat prettige rijplezier is mede te danken geweest aan het feit dat 'ons' model met automatische viertrapstransmissie is uitgerust.

Onder de motorkap gromt een 3.0 liter zescilinder motor die dankzij twin-turbotechniek een vermogen van 330 pk levert. Die krachtbron laat de auto in vijf tellen van 0 naar 100 km/u sprinten en bezorgt hem een top van 280 km per uur. Af fabriek is echter een snelheidsbegrenzer tot 250 km/u ingebouwd.

In Nederland is voor dit type sportauto's een markt van maar 'slechts' 200 exemplaren per jaar. Daarvan hoopt Importeur Louwman in Raamsdonksveer er vijftien voor zijn rekening te kunnen nemen. De Supra biedt behalve opmerkelijk veel comfort ook een standaarduitrusting waaraan niets ontbreekt. Maar daarvoor moet de potentiële koper heel diep in zijn portemonnee tasten. De basisprijs bedraagt 177.354 gulden. Dat is een flink stuk meer dan zijn voorganger, die om en nabij ƒ 120.00 kostte.

● *De Toyota Supra heeft een lage luchtweerstand en 'glijdt' als het ware over de weg zoals de deltavlieger (op de achtergrond) door de lucht.*

Lichtgewicht

Het speciaal voor de Supra samengesteld ontwikkelingsteam 'Willpower' heeft van meet af aan gewerkt aan gewichtsbesparingen. De grootste vijand van de sportauto is immers zijn eigen gewicht. Met automatische versnellingsbak weegt de auto slechts 1612 kg. Om de massa van de sportwagen zo laag mogelijk te houden is op grote schaal gebruik gemaakt van verschillende soorten staal en aluminium, dat vijfmaal lichter is dan staal. De carrosserie heeft desondanks een hoge mate aan stijfheid en voldoet aan de modernste eisen van veiligheid.

Verder zijn motorkap, targadakpanelen, motorsteunen, carter, remklauwen, wielen en diverse onderdelen gemaakt van lichtmetaal. Behalve aluminium zijn ook diverse kunststofsoorten toegepast zoals voor de reusachtige achterspoiler. Het dubbele uitlaatsysteem van de vorige Supra heeft plaatsgemaakt voor een lichter, enkelpijpse uitvoering. Waar mogelijk zijn holle en korte bouten toegepast. Bovendien is het koetswerk van de Supra van een laagje zink voorzien.

Met de ontwikkeling van deze auto bewijst Toyota dat de drie elementen: gewichtsbesparing, veiligheid en maximale mogelijkheden voor recycling van onderdelen een opwindende vormgeving en verbluffende prestaties niet in de weg staan. Het lange en slanke postuur van de auto, wordt nog geaccentueerd door de brede 'sloffen' om de achterwielen. De grote 17 inch wielen waren alleen al nodig vanwege de geventileerde remschijven met een doorsnee vóór van iets meer dan 32 centimeter. De hierop gemonteerde remblokken worden door vier zuigers per remklauw tegen de schijven gedrukt, achter door twee zuigers per remklauw. Geen overbodige luxe om dit 'race-monster' waar nodig in toom te houden.

Indrukwekkend is verder de reusachtige achterspoiler, die de kracht van de hoge achterkant nog eens extra accentueert. In tegenstelling tot zijn voorganger en veel concurrenten heeft de Supra geen opklapbare koplampen, maar drie extra krachtige, projectie schijnwerpers met priemende HD-lampen (hoge druk). De grote luchtinlaten in het voorfront en bij de achterste wielkasten zijn bedoeld voor de koeling van respectievelijk motor, remmen en slipdifferentieel. Met dit systeem wordt bij hoge bochtsnelheden wielspin voorkomen.

Imposant is ook de auto van binnen. De cockpit is om de bestuurder heen gebouwd en loopt door in de portieren. Voor het controleren en instellen van allerhand metertjes en signalen is een 'checklist' in het begin geen overbodige luxe.

Het ontwikkelingsteam van Toyota, onder leiding van chef-ontwerper Isao Tsuzuki, heeft niet geschroomd het goede uit de beproefde rentraditie te bewaren en in deze sportauto toe te passen. De drieliter zescilinder lijnmotor met vier kleppen per cilinder, staat gewoon in de lengterichting van de auto (dus niet dwarsgeplaatst zoals tegenwoordig mode is). De 330 pk sterke krachtbron drijft de achterwielen aan. De echte sportfanaat klinkt dat als muziek in de oren. Twee apart en na elkaar werkende computergestuurde turbo's geven de brandstof een extra zetje naar de cilinders. Geen onverwachte turbo-klap bij plankgas, maar een zoevende sprint. Aan het ontbreken van dit zogenaamde 'turbo-gat' is te merken hoe perfect dit systeem werkt.

Het dak is uitneembaar en het opbergen in de speciaal daarvoor aangebrachte steunen in de 'kofferbak' vergt evenals het monteren ongeveer vijf minuten. Het brandstofverbruik is opmerkelijk, gezien de prestaties. Bij een snelheid van 90 km/u gebruikt de wagen met automatische transmissie 8,3 liter per 100 kilometer, bij 120 km/u 10,8 per 100 km en in het stadsverkeer 13,7 liter op de honderd kilometer.

Veiligheid

Aan de veiligheid van de Toyota Supra is veel aandacht besteed. Zo is het perfect afgestelde onderstel standaard voorzien van een Anti Blokkeer Systeem (ABS) met 4 kanalen en een sensor die zelfs de zijdelingse dwarsversnelling in de bochten meet. Aan de onderzijde van de voorbumper is een computergestuurde spoiler gemonteerd die automatisch boven de 120 km/u omlaag schuift en voor meer stabiliteit zorgt. Een aan dit systeem gekoppelde Traction-control zorgt er voor dat de wagen onder alle weersomstandigheden een veilige wegligging heeft.

Andere passieve veiligheidsvoorzieningen zijn onder meer de uitgebreide kreukelzones voor en achter en de stalen balken in de portieren.

De sportauto is standaard uitgerust met een anti-diefstal systeem, elektrisch verstelbare en verwarmde buitenspiegels, elektrisch verstelbare bestuurdersstoel, cruise-control, airbags en gordelspanners voor zowel bestuurder als passagier. Een hoogwaardige stereo radio/cassettespeler met zes volledig geïntegreerde speakers zorgen voor een geluidskwaliteit als in een concertzaal.

Kortom een comfortabele sportief geveerde snelle 'bolide'. Eigenschappen die de wagen aantrekkelijk maken voor toch wel gefortuneerde zakenlieden, die in het weekeinde wel eens wat anders willen dan rond te dobberen in hun zacht zoevende limousine.

● *Peugeot Nederland heeft het klaargespeeld om meteen in het nieuwe jaar een bestelauto van de 405 Break te produceren, die voldoet aan de nieuwe overheidsbepalingen voor grijze kentekens.*

Model voldoet aan Nederlandse wetgeving

Peugeot heeft toch 'grijze' 405 Break

DOOR NOL VAN BENNEKOM

De nieuwe Nederlandse wetgeving voor grijze kentekens heeft tot gevolg gehad dat een flink aantal bestaande bedrijfsauto's niet langer op de markt gebracht kon worden. Een daarvan is de huidige Peugeot 405 Break Commercial. De Nederlandse markt is voor de importvestiging van de Franse fabrikant PSA echter dermate belangrijk dat Peugeot Nederland NV pijlsnel gereageerd heeft met een nieuwe Break, welke voldoet aan de thans in Nederland voorgeschreven maten.

Peugeot is het eerste merk dat hiermee actie heeft ondernomen. Een noodzakelijk verweer tegen het rampzalig verlopen autojaar. Specifiek voor Nederland komt daar het regeringsbeleid bij, dat met name in de bedrijfswagenmarkt, ondanks belangrijke bijstellingen, grote gaten slaat in het gamma van de vorig jaar nog als bestelwagen toegelaten automobielen.

De populaire Peugeot 405 in bestelversie is daar een van de slachtoffers van. Een ander goed verkopend model was de bestelversie van de Opel Astra stationwagen. Ook die werd getroffen.

De nu geïntroduceerde Peugeot 405 Break zal ongetwijfeld in februari op de Bedrijfsauto RAI grote belangstelling trekken, aangezien dit type bedrijfswagens, in tal van ondernemingen altijd veel aftrek heeft gevonden. Tijdens de RAI zal ook de prijs worden bekendgemaakt.

De nieuwe Break werd als volgt gewijzigd en geschikt gemaakt voor de Nederlandse markt. Het dak werd met circa tien centimeter verhoogd. Bovendien werd achter de voorstoelen een scheidingswand met ruit aangebracht. Daarachter bevindt zich een vlakke laadvloer en de zijruiten van de laadruimte zijn geblindeerd.

De auto wordt in Nederland omgebouwd door het carrosseriebedrijf Terberg. Deze heeft een polyester dakconstructie vervaardigd, die de dakbelasting onveranderd laat. Overigens kunnen alle bestaande Breaks worden omgebouwd. Er is een levertijd van drie weken, nodig voor de ombouw, mits de auto op voorraad staat bij de importeur.

Met Punto creëert Fiat nieuwe klasse

DOOR NOL VAN BENNEKOM

De belangrijkste pluspunten van de Fiat Punto zijn de inwendige ruimte en de gedegen en verzorgde afwerking. In feite creëert Fiat met de Punto een nieuwe klasse, de intussen al zo genoemde 'sub-middenklasse', met als voornaamste karakteristiek ruim voldoende plaats voor vier personen. Opvallend is de royale inwendige breedte van 1.38 meter.

Fiat heeft dezer dagen de – stellig concurrerende – prijzen bekendgemaakt van zijn jongste telg, die op termijn de Uno zal gaan vervangen. Vanaf ƒ 22.750 is de Punto te koop.

Daar heeft men de overigens zeer complete Punto 55 S voor met een cilinderinhoud van 1108 cc. Van de iets aantrekkelijker gemaakte EL is ook een sportievere uitvoering te koop met een zesversnellingsbak, waarmee Fiat mikt op een kleine doelgroep onder de jonge automobilisten.

Fiat Nederland komt met liefst zeventien verschillende versies op de markt, waarvan de duurste GT turbo ƒ 39.950 kost. Er is ook een turbo diesel, te koop vanaf ƒ 28.950.

● *De nieuwe Fiat Punto gefotografeerd binnen de muren van het Muiderslot.* Foto: NPA

Succesvol

Fiat is altijd succesvol geweest in de kleinere klasse. Legendarisch is de Fiat Topolino. Maar ook modellen als de Fiat 600, de 850 en de Fiat 127 zijn een succes gebleken. Alleen al van de 127 zijn er zes miljoen verkocht.

Fiat verwacht veel van de Punto, vooral omdat erg veel aandacht aan de kwaliteit is besteed. De roestgarantie van binnenuit reikt nu al tot acht jaar, dus Fiat is wat dat betreft erg zeker van zijn zaak. Er is ook een Punto Selecta beschikbaar, uitgerust met de ECVT-versnellingsbak, beter bekend als de Van Doorne transmissie uit Tilburg. Deze wonderbaarlijke traploze versnellingsbak, werkend met een stalen zogenoemde duwband en poelies, vindt intussen bij veel automerken aftrek.

Kennismaking

Dezer dagen hebben we uitgebreid kennis kunnen maken met de nieuwe Punto. Uniek in deze klasse is de 6 Speed en dat willen we wel eens meemaken. Een extra versnelling lijkt ons voor een motortje van 1108 cc een hele opgaaf. Toch valt het erg mee, want de zesde versnelling ligt erg dicht bij de vijfde, hoewel het duidelijk een 'echte' versnelling is. Al moet er bij gezegd worden dat er niet erg veel extra's gebeurt.

Maar wie de 6 Speed vanuit enige afstandelijke nuchterheid benadert, merkt al gauw dat je moeiteloos in de tweede versnelling kunt wegrijden, dat de versnellingen zo dicht bij elkaar liggen dat je in de drie de hoek om kunt en dat je bij 85 kilometer aangenaam in de zesde versnelling kunt rijden.

Zonder meer is de 6 Speed een pittige auto, hetgeen geaccentueerd wordt door de toerenteller en de overige extra's waarmee de gewone (vijfversnellings) EL is uitgerust: brede banden, mistlampen, tweetonige claxon, enz.

De Punto stuurt licht, hoewel stuurbekrachtiging leverbaar is. In file parkeren gaat daarom ook zonder bekrachtiging gemakkelijk. De wegligging is voorbeeldig en de remmen grijpen safe aan. Vóór zijn schijfremmen en achter trommels gemonteerd. Alleen de GT heeft rondom schijven en bovendien standaard ABS. Fiat zal in het najaar de cabrioletversie van de Punto in Nederland op de markt brengen.

Voorlopig alleen als vijfdeurs hatchback leverbaar

Voortreffelijk rijgedrag kenmerk Renault Laguna

DOOR HENRI STOLWIJK

Met de Laguna als opvolger van de uit 1986 daterende 21 hoopt Renault in de hogere middenklasse weer vaste voet aan de grond te krijgen. Het is in feite het laatste model uit het gamma van Renault, dat wordt gemoderniseerd. De vervanging van de 21 gaat geleidelijk. Eerst komt de Laguna alleen als vijf-deurs hatchback op de markt. De huidige stationwagen (Nevada) blijft tot eind 1995 beschikbaar.

Voor een eerste kennismaking met de Laguna koos Renault een gebied in Noord-Frankrijk. In het heuvelachtige terrein rondom het fraaie Chantilly konden drie versies worden uitgeprobeerd: die met de 1,8 en 2,0 liter benzinemotoren en de 3,0 liter V6. In een later stadium volgt een 2,2 liter diesel.

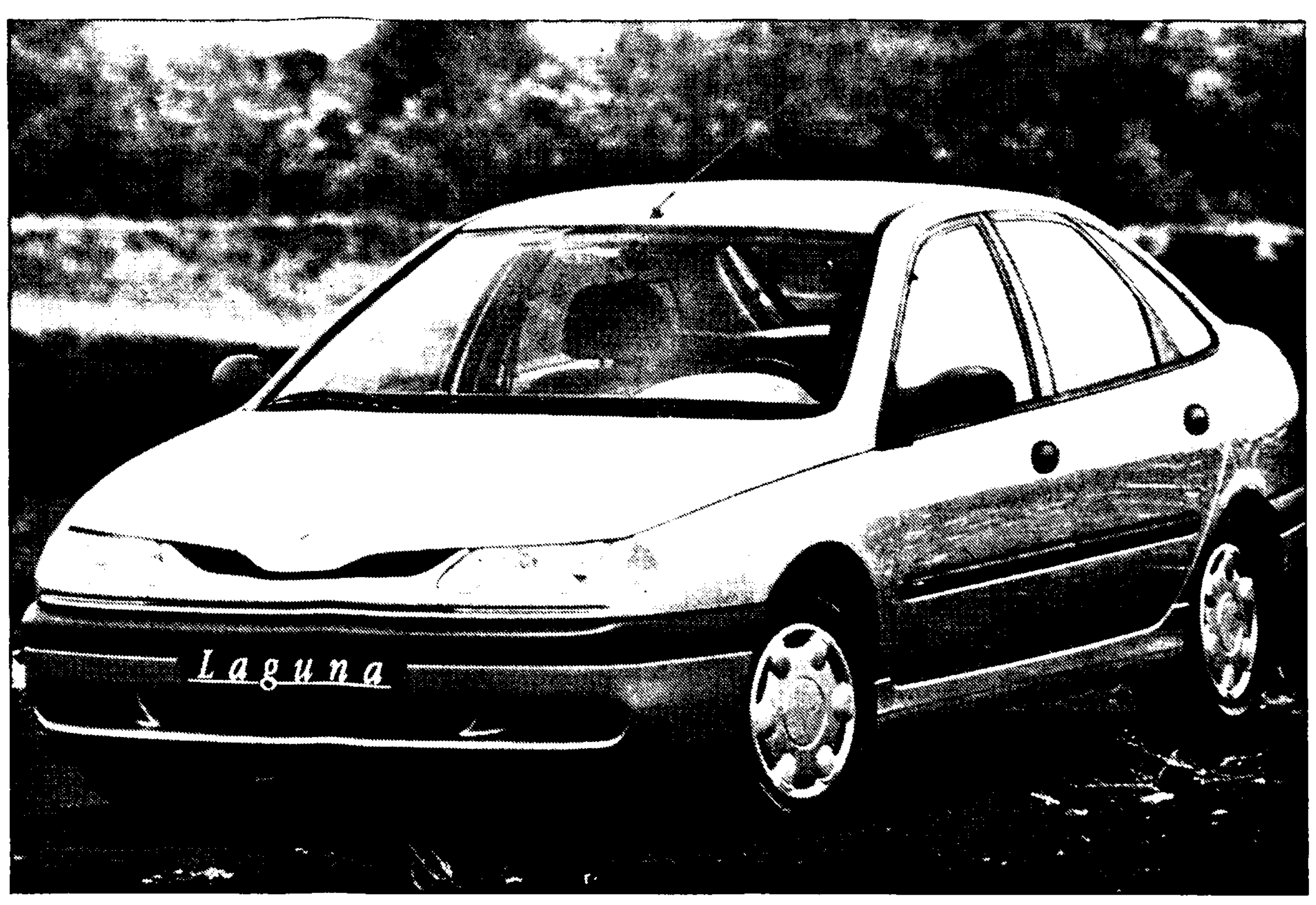
De motoren hebben hun betrouwbaarheid al bewezen in andere Renaults. De huidige generatie krachtbronnen van de Franse producent kenmerkt zich door een relatief hoog vermogen en een groot koppel. In de Laguna voldoet met name 2,0 liter aan de hooggespannen verwachtingen. Deze levert 115 pk, wat in de praktijk ruim voldoende blijkt om de 1245 kg zware auto voort te stuwen.

Het topmodel met de 3,0 liter V6 is dankzij zijn enorme vermogen van 170 pk bedoeld voor de ultrasportieve rijder. In de Nederlandse verhoudingen is dit allemaal wel wat veel. Aan de 1,8 liter motor (85 pk) mankeert op zichzelf niets, alleen maakt deze bij wat hogere snelheden in verhouding tot de 2,0 liter wat veel geluid.

Vering

De Laguna ligt zeer stabiel op de weg. Van overhellen in bochten is nauwelijks sprake. De vering is beslist niet te week, terwijl toch een maximaal comfort wordt geboden. Dat laatste wordt nog eens versterkt door de prettige demping van bandengeruis en rijgeluiden.

Een uitgebreide standaarduitrusting en veel interieurruimte zijn de sterke punten van de Renault Laguna. Zelfs in het basismodel, de 1.8 RN, zitten luxe zaken als stuurbekrachtiging, centrale portiervergrendeling en zonwerend glas. Tegen een meerprijs zijn een airbag voor de bestuurder leverbaar en een antiblokkeer-systeem op de remmen. Daarmee kan Renault de vergelijking met de meeste concurrenten aan.

● *De Renault 21 'Laguna' kan de vergelijking met de meeste concurrenten aan.*

Het uiterlijk bepaalt het succes van een auto. Vooral aan de voorkant is de Laguna een blikvanger. De motorkap loopt in een punt uit en omarmt als het ware de grille. Het is net de snavel van een roofvogel. Het aanzicht geeft een solide indruk, wat nog eens wordt versterkt door de zwaar aanvoelende portieren. Renault heeft ze voorzien van balken, die de inzittenden moeten beschermen bij een zijdelingse aanrijding. De afwerking voldoet in alle opzichten aan de hedendaagse eisen.

De wagen toont niet geweldig ruim, eerder wat compact. Eenmaal achter het stuur gezeten, verandert die indruk. De kale cijfers geven ook aan dat de Laguna best heel veel binnenruimte biedt.

Renault heeft een vergelijking gemaakt met de binnenmaten van als groot te boek staande middenklassers, zoals de VW Passat, Ford Mondeo en de Citroën Xantia. Die steken de Laguna op veel fronten naar de kroon, zeker als het gaat om de breedte op elleboogshoogte en om de interieurhoogte.

De stoelen en de achterbank zijn bedekt met dikke en dus comfortabele kussens. Ze bieden veel steun. Zowel voor- als achterin is er voldoende beenruimte. Alleen lange mensen kunnen enigszins klem komen te zitten.

De Laguna komt medio maart naar Nederland. De goedkoopste versie 1.8 RN zal rond de 37.000 gulden gaan kosten. Renault Nederland verwacht op jaarbasis zo'n 6.000 exemplaren te kunnen verkopen. De belangrijkste concurrenten zijn auto's als de Opel Vectra, de Ford Mondeo, de Mitsubishi Galant, de Mazda 626 en de Citroën Xantia.

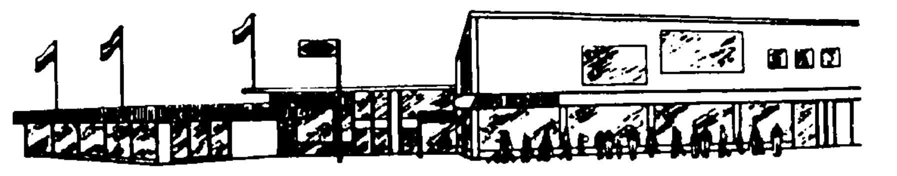
VAD

Verenigde autodealers

Sittard - Geleen - Beek e.o.

OOK VOOR:

1. Bovag-aankoop-garantie
2. Nationale Autopas voor km-garantie
3. APK-keuringen (gratis bij grote beurt)
4. Uw onderhoudsbeurten
5. Schadetaxaties en vakkundige ondersteuning bij afwikkeling
6. Originele gegarandeerde onderdelen

Ford Sierra 2.0i 4-drs. CLX div. extra's, 38.000 km	'91
Ford Escort 1.8 16V, 3-drs. CLX rood 23.000 km	'92
Ford Escort 1.8 D 3-drs. div. extra's 46.000 km	'92
Ford Escort 1.6i 3-drs. sport rood	'91
Ford Escort RS turbo 130 pk wit ABS	'89
Ford Fiesta 1.4i sport	'90
Ford Sierra 2.0i CL 5-drs. automaat	'87
Ford Scorpio 2.4i CL automaat 50.000 km	'87
Ford Sierra 2.0 special 5-drs. div. extra's	'89
Ford Sierra 2.0i CL 4-drs.	'90
Opel Kadett 1.3 LS 3-drs.	'88-'89
Ford Escort 1.6i 3-drs. Europa	'88-'89-'90
Ford Scorpio 2.0 CL automaat	'86
Volvo 360 4-drs.	'85
Opel Manta 1.8 RS ombouw	'85
Toyota Camry 2.0i XL LPG	'89

Auto Könings... uw vertrouwde adres voor een goede occasion

AUTO KÖNINGS B.V. SITTARD

Ford

Mgr. Vranckenstraat 20 (bij ijzeren brug)

046-516046

mazda DRIESSEN BEEK

Het juiste adres voor perfecte occasions
U kunt op onze prima service altijd vertrouwen

Automaten:

Mazda 323 F 1.6i GLX aut., rood	4-'91	40.000 km
Mazda 323 HB 1.3 LX aut., rood	4-'90	34.000 km
VW Golf 1.6 aut., wit	3-'91	64.700 km
Mazda 323 sedan 1.3 LX, aut., blauw	10-'90	35.500 km

Overige occasions:

Mazda 323 F 1.6 GLX stuurbekr., zwart	2-'92	27.000 km
Mazda 323 HB 1.6 GLX, rood	1-'91	35.000 km
Mazda 323 sedan 1.6 LX, wit	1-'92	26.900 km
Ford Escort 1.3 Bravo, beige	5-'85	140.000 km

Maastrichterlaan 22, 6191 AD Beek (L.), 046-371920

D2428

AUTO KALLEN

Volvo 940 GL 2.0 **Turbo**, airco leer, zilvermet., 27.000 km	09-'92
Volvo 740 GL 2.3i, antracietmet., trekhaak	11-'90+'91
Volvo 740 2.0 **16V** wit, 74.000 km	7-'90
Volvo **480 ES** lavendelmetallic, nieuwstaat	'91
Volvo 460 GL 2.0 inj. grijsmet., alarm	'93
Volvo 460 DL 1.8 inj. grijs + smaragd, stuurbekr., ca. 3000 km	07-'93
Volvo 440 DL 1.8 inj. blauw + smokezilvermet., weinig km	09-'92
Volvo 440 **automaat** Special, rood, stuurbekr., 19.000 km	11-'92
Volvo 460 GL inj., smokezilver, 33.000 km	'92
Volvo 460 GL inj., wit en taupemet., weinig km's	'91
Volvo 440 GL smokezilver, weinig km's	'91
Volvo 440 **GLT**, inj., wit, incl. alarm, 35.000 km	8-'90
Volvo 440 DL rood	'89+'90
Volvo 360 GL inj. **sedan,** incl. trekhaak	10-'88
Volvo **360 GL** 2.0 inj., wit, diverse extra's, zeer mooi	11-'87
Volvo 340 blauw, goed onderhouden auto	'87
Ford Sierra 1.6 blauwmet., speciale uitvoering, lpg	'91
VW Golf Manhattan, grijsmetallic	'90
Peugeot 205 XL, antracietmetallic	'89
BMW 316 donkerblauw, mooie auto	10-'86

Alle occasions incl. afleveringsbeurt, APK, Paspoort voor Zekerheid, Bovag-garantie (voor auto's vanaf *f* 7.500,-). Inruil mogelijk.

Rijksweg-Zuid 320
GELEEN, tel. 046-742719

D1861

VOLVO

Crutzen Auto's

Nissan Primera 2.0i LX	1991
Nissan 100 NX SLX	1991
Nissan Bluebird 2.0 LX Wagon	1986
Nissan Sunny 1.4 LX, SLX	1991
Nissan Sunny 1.6i	1990, 1989
Nissan Micra automaat, 18.000 km	1991
Nissan Micra 1.2 LX	1990
Suzuki Swift 1.3 GL 4200 km	1992
Suzuki Alto GL	1990
Honda Accord 2.0 EX	1988
Mitsubishi Lancer 1.5 GLX	1988
Peugeot 205 1.4	1989
VW Golf 1.8i Madison	1990
VW Jetta 1.6 4-drs.	1990
VW Golf diesel	1987
Ford Escort 5-drs. 1.6 CLX	1991
Ford Fiësta	1989
Volvo 360 2.0 GLi LPG	okt. 1989
Volvo 440 DL	1989
Opel Kadett 1.6i 4-drs.	1988
Opel Kadett	1985, 1986
Opel Vectra 1.6i GL	1990
Fiat Uno 45	1991
Nissan Primera 2.0 SGX airco	1991
Subaru Justy	1991
Mazda 323 F 1.6i PS	1992

NISSAN — *Diverse goedkope inruilers* — Stationsstraat 115, 6191 BC Beek, tel. 046-371727 — NISSAN

D1205

VEDERS OCCASIONS

850 GLT 2.5i 20V sedan, groenmetallic, airco, alarm	**1992**
740 2.0i Estate, groenmetallic	**4-1992**
740 GL 2.3i Estate, alle extra's, rood, 104.000 km	**1990**
240 Polar 2.3i Estate, rood, 8000 km	**7-1993**
440 DL 1.8i getint glas, smoke-silvermet.	**6-1993**
440 DL 1.7i automaat, donkerroodmet.	**11-1991**
440 DL 1.7, achterspoiler, donkergrijs, 33.000 km	**3-1991**
440 Base 1.7 d.grijs, 63.000 km	**1-1990**
360 2.0 inj., 5-drs., getint glas, wit	**1987**
340 special automaat, 5-drs., rood	**4-1990**
340 SL automaat, 3-drs., groenmetalic, 60.000 km	**1989**
340 GL 1.4, 4-drs., „Blue-Line", antracietmetallic	**5-1989**

Wij hebben doorlopend een aantal 440's DL en 440's GL 1.8i in verschillende kleuren van 1 jaar jong op voorraad.

RECHTSTREEKSE VERKOOPINFO:

046-521111

D2479

VOLVO VEDERS B.V.

INDUSTRIESTRAAT 3 - SITTARD - TEL. 046-510342
VOLTAWEG 17 - ECHT - TEL. 04754-87555

Alfa Romeo Coumans

• Alfa 164 Twin Spark 2.0	grijsmet.	jan. '91
• Alfa 164 Twin Spark 2.0	groenmet.	jan. '90
• Alfa 164 Twin Spark 2.0	groenmet.	jan. '90
• Alfa 75 Twin Spark 2.0	blauwmet.	sept. '90
• Alfa 75 Twin Spark 2.0	wit	juni '89
Alfa 75 1.8 IE LPG Indy	Alfarood	mrt. '91
• Alfa 75 1.6 IE	blauwmet.	sept. '90
Alfa 75 2.0	bordeauxrood	jan. '86
Alfa 33 1.3 Nuova LPG	Alfarood	mrt. '91
Alfa 33 1.3 nuova	groenmet.	jan. '91
• Alfa 33 1.5 IE Nuova LM-wielen	groenmet.	jan. '91
• Alfa 33 1.3 Blue S	grijs	sept. '89
• Alfa 33 1.3 Junior	wit	apr. '87
Alfa 33 1.5	grijs	okt. '83
Alfa Alfetta 2.0	grijsmet.	okt. '83

Van particulier 164 2.0 Tw. Sp. metaalgroen, km 96.950 *f* 20.500,-

FIAT COUMANS

• Fiat Tipo 1.7D	grijsmet.	jan. '89
• Fiat Uno turbo	rood	apr. '91
Fiat Uno 75 SX IE	zwart	jan. '90
• Fiat Uno 45 S IE	blauw	apr. '91
• Fiat Uno 70 IE	zwart	juni '90
Fiat Uno 45	zwart	aug. '88
• Panda 100 IE CL	zwart	mei '90
Fiat 127	grijsmet.	apr. '85
Mercedes 250 D	ivoorwit	jan. '87
Ford Sierra 1.8 laser	zwart	febr. '87
• Mazda 121 1.3 16V cab.	rood	jan. '92
• Opel Corsa hatchb. C1 4 NZ	rood	febr. '91
Opel Kadett 1.3 S	rood	mei '85
• VW Golf Manhattan 1.8 (part.)	grijsmet.	mei '89
Ford Escort 1.3 (part.)	b.rood	okt. '78

• **Alfa Prima garantie** 12 mnd. mogelijk tot 24 mnd. geldig tot en met december '93

D756

RIJKSWEG ZUID 310, GELEEN, TEL. 046-756222

Aangepaste prijzen 1994

Fiat Uno 45 inj.	01-92	nu *f* 17.800,-
Ford Fiesta 1.4 S	01-87	nu *f* 10.500,-
Honda Civic 1.5 autom.	10-91	nu *f* 24.500,-
Mitsubishi Lancer 1.5 GLX	03-90	nu *f* 18.900,-
Nissan Micra 1.3 LX	12-92	nu *f* 19.990,-
Nissan Sunny 1.4 HB	01-92	nu *f* 24.800,-
Subaru Justy 1.0 SL	04-88	nu *f* 8.900,-
Suzuki Vitara JLX metaltop. div. acc.	08-92	nu *f* 28.995,-
Volvo 360 GLT	03-86	nu *f* 7.500,-
VW Golf Manhattan	04-89	nu *f* 15.650,-

Alfa Romeo 33 Quadrofoglio
16 kleppen 1.7, zwart — 04-92
Nieuwprijs *f* 42.900,- — nu in 1994 ***f* 28.900,-**

Occasions alle typen Toyota
Starlet - Corolla - Carina - Camry - Celica - Lite-Ace

Toyota Mengelers

Rijksweg Zd. 212, Sittard, tel. 046-521000

D2400

Autobedrijf Jasper B.V.

LEEUWEKEUR GEBRUIKTE AUTO'S

WINDRAAK 29, 6153 AC MUNSTERGELEEN, 046-521944
OFFICIAL PEUGEOT-DEALER

GROOTSE OCCASIONSHOW

14-1 en 15-1 1994

Keuze uit meer dan 80 Leeuwekeur gebruikte auto's

10% EXTRA KORTING

Rekenvoorbeeld: Peugeot 405	25.000,-
Inruil:	7.000,-
Toe te betalen:	18.000,-
Extra korting 10%	1.800,-
Totaal te betalen	16.200,-

Donderdag koopavond tot 21.00 uur

GÖTTGENS BEEK

Opel

NU: ALLE AUTO'S AFGEPRIJSD

Betaalbaar en beter

OPEL

Corsa 3-4 drs. 1.2-1.3	'86 t/m '93
Astra 3-drs. 1.4i	'92-'93
Kadett 3-4-drs. 1.3-1.6	'85 t/m '91
Vectra 4-5-drs. 1.6i-1.8	'90-'91-'92-'93
Omega 2.0i 4-drs. + 2.4 aut.	'89-'91
Omega 5-drs. stationcar	'90

Diverse goedkope inruilers

Ons magazijn is open:

ma.-do.	8.15-17.30 uur
vr.	8.15-17.00 uur
za.	10.00-12.00 uur

Huurauto's v.a. 50,21 excl. p.d. 200 km vrij
NU 20 % KORTING in het weekend

ANDERE MERKEN

Fiat Uno 1.1 ie 5-drs.	v.a. *f* 18.950,-
Ford Escort 1.3-1.6 4 st.	v.a. *f* 9.950,-
Seat Ibiza 2 SX 1.5	*f* 17.950,-
Volvo 340 5 st. (2x aut.)	v.a. *f* 7.450,-
VW Jetta Elan 4-drs.	*f* 11.950,-
VW Golf Madison 5-drs.	*f* 20.950,-
Lancia Dedra 1.6 silver	*f* 23.950,-
Alfa 33 1.7 ie	*f* 23.950,-
BMW 316 rood	*f* 21.950,-
Renault Nevada stationcar	*f* 23.950,-
Mazda 323	v.a. *f* 11.950,-
Honda Civic aut.	*f* 14.950,-
Suzuki Alto GL	*f* 9.950,-
Rover 111 grijs	*f* 14.950,-

Demo-auto's: Opel Astra 1.4 zwart 3-drs. juli 1993
Opel Omega Traveller aug. 1993 stationwagen

Weth. Sangersstraat 1 (bij Makado), Beek, tel. 046-375858

Inruil en financiering mogelijk, eventueel 2 jaar garantie

D2531

AUTOMOBIELBEDRIJF Fa. Moorthaemer

ROVER — UW ROVER DEALER

Oude Rijksweg Noord 16, Susteren, tel. 04499-1549

Rover 114 GTA racing green	**'91**
Rover 214 GSi wit	**'91**
Rover 216 GSi racing green	**'91**
Rover 213 S zilver	**'86**
Volvo 340 DL wit	**'86**
Ford Escort beige	**'82**
Mazda 626 coupé 2.2i GLX blauwmet.	**'91**
Mazda 2000 E benzine, wit	**'90**
Peugeot 405 GLD 1.9 wit	**'90**
MGB	**'64**
Austin Metro Surf	**'85**
Austin Metro Magic, rood	**'89**
Opel Corsa 2-drs., 2 stuks	**'84-'85**

D3661

Autobedrijf ED KNOPS B/V

D540

Sittarderweg 10, Born. Tel. 04498-53434

Volvo 480 turbo, wegens omstandigheden	**sept. 1993**
Honda Concerto 1.5	1991
Honda Accord 2.0i	1987
Honda Accord 2.0	1988
Honda Integra	1989
Fiat Panda 1000 CC	1993
Opel Kadett 1.4 GS II	1991
Mazda 323 F 1.6	1991
Mazda 323 1.6	1989
Mazda 626 coupé	1987
Nissan Bluebird diesel	1985
Renault Estate Nevada	1989
Alfa 33 1.5	1983
BMW 318i	1983
Ford Escort 1.4	1988
Volvo 440 GLT	1990

Ford Vadah

Da's op en top service!

SITTARD	Rijksweg-Zuid 90-100
WEERT	Sittard
GELEEN	tel. 046-515200

Het vertrouwde gezicht van Ford voor Sittard, Geleen en omstreken!

D2490

Ford Escort 1400 Bravo	1986 t/m 1990
Ford Escort 1800 CLX	1992
Ford Sierra 2.0i CLX 5-drs.	1990
Ford Sierra 2.0i CLX 4-drs.	1991
Ford Scorpio 2.0i GLX 5-drs.	1991
Ford Scorpio 2.4 GLX 4-drs.	1990
Ford Fiësta 1100 Cheers	1990
Opel Vectra 1.8i GL autom.	1991
Nissan Bluebird 2.0i, 5-drs.	1990
Audi 80 1800 (LPG)	1989
Volvo 440 GLT	1989-1991
Mitsubishi Colt 1200 GL	1987

LOOP EENS BIJ ONS BINNEN

SELECTIE GEBRUIKT:

Enorme keuze in alle types Opel

Verder:

Fiat Uno	'86-'88
Ford Fiësta	'84-'88-'91
Ford Escort	'86-'87-'90-'92
Mazda 323	'88-'91
Nissan Sunny	'88
Peugeot 309	'88-'91
Peugeot 505	'87
Renault 21 TL	'86
Toyota Starlet	'92
Toyota Celica GT	'87
Volvo 460 GLE	'90
Volvo 480 turbo	'90
VW Polo	'88-'92
VW Golf	'89

ZEKERHEID VOOR ALLES

- **Leasing op maat.**
- **Huurauto's** va. *f* 50,21 p.d. excl. BTW, 200 km vrij.
- **Onderdelen + accessoires,** ook op zat. van 10.00-12.30 uur.
- **Service betaalbaar beter.**
- **Direct service** voor dringende reparaties.
- Ruime keuze in nieuw en gebruikt.
- Inruil en financiering mogelijk.

D2518

GÖTTGENS SITTARD

Haspelsestraat 20
Tel. 046-516565

NISSAN

GARAGE SCHOENMAKERS SITTARD B.V.

Limbrichterweg 78, Sittard, 046-512814

Nissan 100 NX T-bar 2x, donk.grijs v.a.	28.750,-
Nissan Sunny 5-drs. 1.4i 6.500 km 6-'93	27.900,-
Nissan Sunny 2.0 diesel 3-drs. VAN, 9-'92	19.900,-
Nissan Sunny 2.0 diesel 5-drs. LX, '91	19.900,-
Nissan Sunny 1.4 LX, 3-drs., 3 st.	v.a. 15.900,-
Nissan Sunny 1.4 LX, 5-drs., 3 st.	v.a. 19.900,-
Nissan Bluebird 2.0 4-drs. LX, wit	12.900,-
Nissan Bluebird 2.0i SLX 5-drs., blauw 2x v.a.	18.900,-
Nissan Primera 2.0i SLX, 5-drs.	28.500,-
Nissan Primera 2.0 5-drs., lichtblauw	27.900,-
Nissan Primera 2.0 SLX, 4-drs. donk.grijs '93	38.900,-
Alfa Romeo 33 junior 5-drs., 48.000 km	15.900,-
Austin Metro 1.3 surf, rood, 08-'88	7.450,-
Ford Sierra 2.0 CL 4-drs., 120 PK	21.900,-
Citroën BX 1.6 Station	7.450,-
Ford Sierra 1.6 donkergrijs	4.950,-
Opel Ascona 1.8 LS 4-drs. automaat	13.900,-
Opel Corsa 1.0 S 3-drs. wit, 2 st. v.a.	4.950,-
Peugeot 205 1.1 3-drs. XE rood	7.450,-
Renault 21 1.7 GTS 2 st. v.a.	8.900,-
Volvo 340 1.7 GL 3-drs. rood	8.900,-
Volvo 1.7 DL 68.000 km	16.900,-
Volvo 460 GLi 102 pk blauw	23.900,-
VW Golf 1.6 CL 3-drs. 2 st., v.a.	10.900,-
Toyota Starlet 1.3i XL 3-drs., rood	16.900,-
Fiat Uno 55 Super 3-drs.	2.650,-
Seat Malaga 1.2 4-drs., wit	7.400,-

TERREINAUTO'S

Toyota Hi-Lux 2.4 DSL, 5-pers., open laadbak, 4x4	29.900,-
Jeep Wrangler Laredo 4.0, 6 cyl. benzine, 45.000 km, rood	33.900,-

Diverse GOEDKOPE INRUILERS, 7 stuks

Eigen financiering en inruil. Bovag-garantie tot 1 jaar

Donderdag koopavond

D2156

JAGUAR

Regionaal Jaguar Centrum

D2485

J.W. Demandt-Wagemans b.v.

Jaguar	2.9	1990	gunmetal grey
Jaguar	2.9	1990	dark blue
Jaguar	XJ6 3.6	1987	dorchester grey
Jaguar	XJS 5.3	1986	grenadier red
Jaguar	SOV. 3.6	1987	moorland green
Jaguar	SOV. 3.6	1989	dorchester grey
Jaguar	SOV. 3.2	1993	morocco red
Alfa	164 Twin Spark	1990	dark blue

Rijksweg Zuid 216, Sittard, tel. 046-520840

autobedrijf W. KEES

MITSUBISHI

Dorpsstraat 64, Schinnen
tel. 04493-1721

D3653

Opel Kadett 2.0 GSi	**jan. '89**
Mitsubishi Galant 1.8 GLS lim. edition	nov. '90
Mitsubishi Galant 1.8 GL	aug. '88
Misubishi Colt 1.3 GL	april '90
Audi 80	jan. '92
Fiat Panda 750 L	jan. '87
Ford Sierra 2.0i CLX	jan. '92
Ford Escort 1.6 CL	jan. '90
Ford Escort 1.4 CL	sept. '89
Volvo 360i	jan. '87
Opel Corsa TR 1.2 S	juni '85

Bij ons gebruikte auto's ongebruikelijk goed

Auto Vencken B.V.

„Occasioncentrum"
Prins Mauritslaan 171
6191 EE Beek
tel. 046-372882

„Occasionkelder"
Leyenbroekerweg 27
6132 CA Sittard
tel. 046-515777

Vencken Beek

VW Passat sedan CL 90 pk div. uitv. + kleur	**1988 t/m 1991**
Audi 80 2.0 zilver	**1992**
Audi 100 CC 2.0 E, groenmet.	**1988**
Audi 100 CC 2.3 beigemet.	**1989**
Audi 80 1.8 S wit	**1989**
VW Passat Variant 1.8 CL wit	**1991**
VW Passat Variant 1.8 CL rood	**1992**
VW Golf 1.8 CL 2x	**1992**
VW Golf GTi 16V, blauwmet.	**1990**
VW Golf 1.8 grijsmet.	**1990**
Alfa 33 1.3 zilvermet.	**1991**
BMW 316 wit	**1989**
Fiat Uno 45 blauwmet.	**1990**
Fiat Uno 45 SIE, wit	**1991**
Fiat Panda 1000 iE, zwart	**1990**
Ford Scorpio 2.4 6-cil., aut., groenmet.	**1992**
Ford Scorpio 2.4 6-cil. zilvermet.	**1989**
Ford Sierra 2.0 grijsmet.	**1991**
Honda Civic 1.5 DXi, blauwmet.	**1992**
Honda Accord 2.0, 4-drs., grijs	**1992**
Renault 11 TL, rood	**1988**
Renault 19 TR 5-drs., grijs	**1992**
Renault 21 GTS grijsmet.	**1987**
Nissan Sunny 1.4 LX zwart	**1992**
Suzuki Swift 5-drs., grijs	**1989**
Toyota Corolla 1.6 XL grijsmet.	**1988**
Peugeot 405 GLi grijs	**1990**

Vencken Sittard

Polo Fox 1300 cc, grijsmet.	**1989**
Golf CL 1600, 3-drs., blauwmet.	**1990**
Golf CL 1300, 3-drs., zilver	**1991**
Golf CL 1600, 3-drs., wit	**1987**
Golf GL 1800 cc 75 pk, wit	**1992**
Golf CL 1800 cc zwart	**1992**
Golf Sport 1600, groenmet.	**1987**
Golf Manh. 1300 cc, wit	**1989**
Golf Madison 1800 cc grijsmet.	**1990**
Golf Madison 1600 cc, wit	**1990**
Golf Pasadena diesel, grijsmet.	**1991**
Passat Variant 1600 cc zilvermet.	**1987**
Passat CL 1600 cc, blauwmet.	**1989**
Passat 1.8S 90 pk, zwartmet.	**1992**
Jetta CL 1300, 2-drs., blauwmet.	**1987**
Alfa 33 1.5 IE zwart	**1991**
Audi 80 1.8 90 pk, roodmet.	**1990**
Audi 80 1.8 S, blauwmet.	**1990**
Audi 80 Comfort 1600 cc zwartmet.	**1992**
Audi 80 Comfort 1600 cc zwartmet.	**1991**
Mazda 323 1.3 LX, grijsmet.	**1988**
Nissan Sunny 1600 cc 4-drs., zilvermet.	**1985**
Ford Escort 1.1 CL, 3-drs., wit	**1987**
Ford Sierra 2.0 i GT rood	**1992**
Opel Kadett Club 1200 cc, rood	**1988**
Subaru Justy 1.2 GL, 5-drs., wit	**1990**
Volvo 440 GL 1.8, grijsmet.	**1989**
Volvo 440 GL blauwmet.	**1992**

D1289

Jos Bogman Ford

OFFICIAL DEALER

De service is spreekwoordelijk!

Tevens uw adres voor autoverhuur (ook personen-, bestel- en verhuistransit) en carrosseriewerkzaamheden!

Automaten:

Ford Sierra 2.0i Sedan	1993

Diesels:

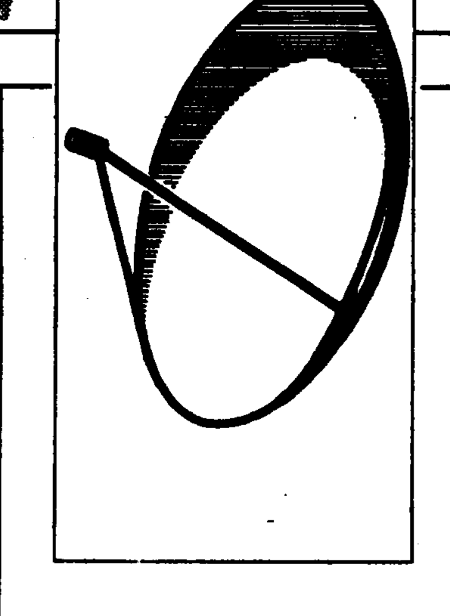
Peugeot 205 XLD	1987
Ford Sierra 2.3 CL	1987
Ford Sierra 2.3 Kombi	1988/90
Ford Transit	1990/91
Toyota Hi-Ace	1990

Benzineauto's:

Ford Sierra 2.0i CL Kombi	1989
Ford Escort Clipper	1992
Citroën AX 1.1 TE	1990
Honda Civic 1.5	1991
Hyundai Pony 1.5	1991
Mazda 626 GLX	1987
Nissan Primera 2.0i	1991
Opel Kadett 1.3 N	1986/89
Peugeot 309 GL	1987
Renault Clio	1991
Volvo 245 combi	1992
Ford Fiesta 1.1 CL	1989/91
Ford Fiesta 1.4 S	1989
Ford Escort 1.4i CL	1990/91
Ford Escort 1.6 CLX	1991/92
Ford Orion 1.6 CLX	1991
Ford Sierra 1.6 Azur	1991
Ford Sierra 2.0 CL	1987/88/90
Ford Scorpio 2.4i	1990
Motor: Kawasaki 600 cc	1988

Weth. Sangersstr. 7, (bij Makado) Beek
tel. 046-376543, fax 046-377547

D2788

Nederland 1

TROS/Avro
00 **Journaal.**
07 **Alles kits.** Gev. kinderprogram.
30 **ONTBIJT TV.**
00 **Journaal.**
07 **ONTBIJT TV.**
31 **Topscore met Ted de Braak.**
00 **Journaal.**
07 **Prettig weekend, Nederland.**
00 **Total work out.**
16 **Dynasty.**
05 **Nederland dierenland.**
30 **Reisgids.**
00 **Pronto?** Italiaans v. beginners.
30 **Weer wat geleerd!**
00 **(TT) Journaal.**
07 **Oppassen!!!** (herh.).
31 **(TT) Lingo.** (herh.).
54 **Kassa!** (herh.).
23 **(TT) Jules unlimited.** (herh.).
48 **(TT) Twaalf steden, dertien ongelukken.** (herh.).
12 **De ronde van Witteman.**
00 **(TT) Journaal.**
08 **Young riders.** Amer. westernserie. Afl.: The play's the thing.
56 **Tee Vee studio.** Programma over televisie.
41 **Topscore met Ted de Braak.** Woordspel.
09 **Nijntje.** Tekenfilmserie.
15 **Sesamstraat.** Afl.: Vogels.
30 **(TT) Jeugdjournaal.**
40 **(TT) Klokhuis.** Magazine.
58 **Hangin' with Mr. Cooper.** Amerikaanse comedyserie. Afl.: Hangin' with Michelle.
25 **(TT) Ambulance.** Documentaireserie over levensveranderende incidenten.
00 **(TT) Journaal.**
24 **Meeste stemmen gelden.** Discussieprogramma waarin een onafhankelijke jury een bindende uitspraak doet.
19 **Reporter.** Thematische actualiteitenrubriek.
33 **The saint.** Engelse misdaadserie. Afl.: Doortrapt complot.
43 **Katharsis.** Thematisch discussieprogramma.
18 **2 point 4 children.** Engelse comedyserie. Afl. 1.
48-23.53 **Journaal.**

Nederland 2

Tros/Veronica
13.00-13.07 en 15.08 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
15.15 **Buitenechtelijke zaken.** Canadees-Nederl.-Argentijnse soapserie.
15.39 **Stuntmasters.** Documentaireserie over het werk van stuntmannen en -vrouwen.
16.15 **The teenage hero turtles.** Tekenfilmserie. Afl. 3.
16.42 **Bassie en Adriaan en de reis vol verrassingen.** Jeugdserie.
17.16 **'Allo 'allo.** Engelse comedyserie. Afl. 2. De communisten bezitten nog steeds het losgeld. Daarom wordt besloten Monsieur Alfonse terug te betalen met het door Leclerc vervalste geld.
18.00 **Journaal.**
18.15 **2 vandaag.** Actualiteiten.
18.40 **Sportjournaal.**Beelden van de wereldbekerwedstrijd schaatsen voor dames en heren in Davos.
18.50 **Het weer en de hoofdpunten uit het nieuws.**
18.55 **(TT) Onderweg naar morgen.** Soapserie. Afl. 15.
Daphne heeft een verschrikkelijke mededeling voor Joyce. De Reitsema's bereiden zich voor op hun afscheid van Frank, terwijl Cor de Zeeuw zich genoodzaakt voelt het ziekenhuis te verlaten.
19.25 **Natte neuzen.** Spelprogramma waarin honden de hoofdrol spelen.
19.58 **De leukste thuis.** Home-videobloopers.
20.29 **(TT) Medisch Centrum West.** Nederlandse ziekenhuisserie.
Afl. 95: De binding.
Reini is vol goede moed; er is grote kans dat de operatie goed slaagt. Toch geeft ze Dick vlak voor de operatie een envelop die hij moet openmaken in het geval dat ze komt te overlijden.
21.29 **TROS TV show.** Talkshow.
22.19 **Deadline.** Programma over de misdaad en ander onrecht.
22.55 **Missing persons.** Amer. serie. Afl. 2: Cabe ... een rare naam.
23.47 **In concert: Sting: Ten summoners' tales.** Concertregistratie.
01.37-01.42 **Journaal.**

Nederland 3

Vpro/Vara/NOS
08.53-09.00 **Nieuws voor doven.**
10.00-10.20 **(TT) Nieuws uit de natuur.** Afl. 14.
10.30-10.50 **Skiednis III.** (herh.).
11.00-11.30 **(TT) Schooltv-weekjournaal.** Afl. 14.
15.15 **Wereldbeker schaatsen.** Samenvatting van de wereldbeker schaatsen voor dames en heren in Davos.
16.00 **Voorlichtingsprogramma.** Programma-overzicht van de NOT voor januari - juni 1994.
16.23 **Warreltaal.**
16.38 **(TT) Nieuws uit de natuur.**
16.59 **(TT) Schooltv-weekjournaal.** Actualiteitenrubriek.
17.30 **Villa achterwerk: Fred Expres.**
18.00 **Journaal.**
18.17 **Comedy op 3: Een schone heks** (Bewitched). Amerikaanse comedyserie. Afl.: Sam in the moon. Darrin heeft last van maanziekte. Hij denkt namelijk dat Samantha naar de maan is geweest.
18.42 **Mr. Magoo.** Tekenfilm.
18.47 **Uitz. politieke partijen: CD.**
18.54 **(TT) Lingo.** Spelprogramma.
19.23 **Binnenland.** Actueel magazine voor multicultureel Nederland.
19.55 **In mijn ogen.** Serie interviews met tv-persoonlijkheden. Vandaag: Hans van Reijsen, sinds 25 jaar tv-recensent van het Alg. Dagblad.
20.20 **Kunstmest.** Cult. magazine.
21.08 **Een fatale affaire** (Den gratande ministern). Zweedse serie. Afl. 1. Sven Cedervall is een succesvolle minister van defensie. Als de verkiezingen naderen wordt hij getipt als de nieuwe minister-president. Maar dan ontmoet hij de Poolse serveerster Anja Galik en wordt hopeloos verliefd. (herh.).
22.00 **(TT) Journaal.**
22.15 **Sportjournaal.**Terugblik op de eerste dag van de Wereldbeker schaatsen voor dames en heren.
22.30 **Nova.** Actualiteitenrubriek.
23.00 **Trekking dagelijkse lotto.**
23.01 **Passages.** Literair magazine. Vandaag: Biografieën.
23.54-23.59 **Nieuws voor doven.**

RTL4

06.30 **Hei elei kuck elei.** Luxemburgs programma.
07.00 **Nieuws & krantenoverzicht.**
07.07 **Pinocchio.**
07.30 **Nieuws & krantenoverzicht.**
07.37 **Eigen huis & tuin.**
08.00 **Nieuws & krantenoverzicht.**
08.08 **The bold & the beautiful.** Amerikaanse soap. (herh.).
08.30 **Nieuws.**
08.35 **Santa Barbara.** Amerikaanse soap. (herh.).
09.00 **Nieuws & krantenoverzicht.**
09.10 **Santa Barbara.** Amerikaanse soap. (herh.).
09.35 **Goede tijden, slechte tijden.** Nederlandse dramaserie. (herh.).
10.05 **As the world turns.** Amerikaanse serie.
10.50 **Sons & daughters.** Australische soapserie. (herh.).
11.15 **RTL Shop.** RTL Club shopping.
11.25 **Clip van de dag.**
11.30 **Rad van fortuin.** Spel. (herh.).
12.00 **Telekids.** Kinderprogramma.
13.00 **Jacques Cousteau.** Franse natuurdocumentaire. (herh.).
14.00 **Gezondheid.** Compilatie.
14.30 **General hospital.** Amerikaanse soapserie.
15.15 **RTL Shop.** RTL Club shopping.
15.20 **Santa Barbara.** Amer. soap.
16.10 **The Oprah Winfrey show.** Amerikaanse talkshow.
17.00 **5 uur show.** Gev. magazine.
18.00 **Zes uur nieuws.**
18.15 **Ooggetuige.**
18.30 **Rad van fortuin.** Spelprogram.
19.00 **Avondnieuws.**
19.20 **Weer.**
19.30 **The bold & the beautiful.** Amerikaanse soap.
19.55 **Goede tijden, slechte tijden.** Nederlandse dramaserie.
20.25 **Het spijt me.**
21.25 **Klasgenoten.** (herh.).
22.25 **Magnum force.** Amerikaanse politiethriller uit 1973 van Ted Post. Met: Clint Eastwood e.a.
Het vervolg op Dirty Harry, uitgezonden op 7 januari jl.
00.35 **Malone.** Amer. speelfilm uit 1987. Met: Burt Reynolds e.a.
02.15 **Nachtprogramma.**

RTL5

08.30 **Quantum thuiswinkel.**
10.00 **RTL text.**
14.30 **Quantum thuiswinkel.**
16.00 **RTL text.**
17.00 **Happy days.** Amer. comedy.
17.30 **MacGyver.** Amer. politieserie.
18.15 **Family ties.** Comedyserie.
18.40 **Paradise Beach.** Australische serie.
19.10 **Miami Vice.** Amer. politieserie.
20.00 **RTL acht uur nieuws.**
20.30 **RTL weer.**
20.35 **Sisters.** Amer. dramaserie.
21.30 **Murphy Brown.** Amerikaanse comedyserie. (herh.).
22.00 **RTL sportnieuws.**
22.15 **I.S.C.H.A.** Talkshow.
23.00 **RTL laatste nieuws.**
23.15 **The dirty dozen - The deadly mission.** Amerikaanse oorlogsfilm uit 1987 van Lee H. Katzin. Met: Telly Savales, Ernest Borgnine e.a.
00.55 **Hei elei, kuck elei aktuell.** Luxemburgs programma.
01.25 **Quantum thuiswinkel.**
04.25 **RTL text.**

● *Clint Eastwood in de Amerikaanse speelfilm 'Magnum Force'. (RTL4 - 22.25 uur).*

RTBF/La Une

16.05 Vacaturebank. **16.20** Nouba nouba. **17.20** California dreams. Afl.19. **17.50** Monsieur Belvedere. Afl.25. **18.15** L'empire des médias. Spelprogr. **18.50** Servi chaud. **19.30** Nieuws. Met special over autobeurs van Brussel. **20.25** Bon week-end. **21.05** Le provincial. Franse speelfilm uit 1989. **22.45** L'odyssée de l'esprit. Afl.1. **23.40** Laatste nieuws. **23.55** Beursberichten. **00.00-01.35** La double vie de Véronique. Frans-Poolse komedie uit 1991 van Krzysztof Kieslowski.

SPORTS 21

19.30 Nieuws. **20.27** Zie RTBF/La Une. **20.57-21.46** Nws en beursberichten.

TV 5

Ochtendprogramma. **11.55** Nieuwsflits. **12.00** La chance aux chansons. Amusementsprogr. **12.35** Weerbericht. **12.40** Zwitsers nieuws. **13.05** Monsieur le ministre. **13.30** Voltaire. Afl.2. **14.30** Evasion. **15.05** Juste pour rire. **16.00** Nieuws. **16.10** Vision 5. Gev. magazine met intern. actualiteiten. **16.25** Oxygène. **16.50** Gourmandises. **17.05** Une peche d'enfer. **17.35** Paris surface. Cultureel magazine. **18.10** Questions pour un champion. **18.30** Nieuws. **18.55** Revue de presse des pays arabes. **19.00** Des chiffres et des lettres. **19.30** Belgisch nieuws. Met een special over de autobeurs. **20.15** Reportage over de handel in gestolen auto's. **21.00** Nieuws en intern. weerbericht. **21.40** Stars 90. **23.10** Connaissance de la science. **00.10** Nieuws. **00.35** Kiosk. **00.50** Dossiers justice. Serie. **01.20** Paris surface. **01.50** La chance aux chansons. (herh.). **02.25** Temps présent. (herh.). **03.20** Les grands jours du siècle. (herh.). **04.20** Connaissance de la science. (herh.). **05.20** Eurojournal. Europees nieuws.

Duitsland 1

55 **Käpt'n Blaubär.**
00 **Morgenmagazin.** Ontbijttv.
00 **Tagesschau.**
03 **Dallas.** Afl.: Eifersucht. (herh.).
45 ●● **JOYrobic.** Wintersportgym.
00 **Tagesschau.**
03 **Wunderbare Welt.** Afl.2 : Das Reich der Maya. (herh.).
50 **ARD-Sport extra.** Wereldbeker skiën: Afdaling voor dames.
00 **(TT) Stunde der Füchse.** Tv-film van Detlef Rönfeldt. (herh.).
35 **Umschau.**
55 **Presseschau.**
00 **Tagesschau.**
05 **ARD-Mittagsmagazin.**
45 **Wirtschafts-Telegramm.**
00 **Tagesschau.**
02 ●● **Sesamstrasse.**
30 **ARD-Sport extra.** Met Europacup basketball: Olympiakos Piraeus - Bayer o4 Leverkusen, samenvatting.
15 **Tagesschau.**
20 **(TT) Pan Tau - der Film.** Jeugdfilm van Jindrich Polak.
50 **Ein Loch in Staudamm.**
00 **Tagesschau.**
10 **Brisant.** Boulevardmagazine.
40 **ARD vor Acht:** Reg. informatie.
50 **Tagesschau-Telegramm.**
55 **Kojak - Einsatz in Manhattan, serie. Afl.: Der goldene Schlüssel.**
50 **Tagesschau-Telegramm**
55 **Die Dinos,** serie.
25 ●● **Herzblatt,** spelprogramma.
58 **Heute abend im Ersten.**
00 **(TT) Tagesschau.**
15 **(TT) Die Bombe tickt.** 2-delige Duits-Nederlands-Oostenrijks-Zwitserse tv-film. Afl.2.
30 **Tagesthemen-Telegramm.**
40 **ARD-exclusiv.**
30 **Tagesthemen.** Met Bericht aus Bonn.
00 **Sportschau.** Sportmagazine.
25 **Werner Schneyder.** Soloprogramma.
55 ■ **Berüchtigt** (Notorious) Amerikaanse speelfilm uit 1946 van Alfred Hitchcock. Met: Cary Grant e.a.
35 **Tagesschau.**
40 **Seitensprung auf italienisch** (Adulterio all' Italiana) Italiaanse komedie uit 1966.
10-03.15 **Zuschauen - Entdekken - Nachdenken.** Begegnungen mit Bäumen. Afl.: Weide am Ammersee.

Duitsland 2

05.55-10.50 **Gezamenlijk programma ARD/ZDF.** Zie Duitsland 1.
10.50 **Hundert Meisterwerke.** Vandaag: Der Philosoph van Ljubow Popowa. (herh.).
11.00 **Tagesschau.**
11.03 **Stunde der Füchse.** Duitse tv-film van Detlef Rönfeldt. (herh.).
12.35 **Umschau.**
12.55 **Presseschau.**
13.00 **Tagesschau.**
13.05 **ARD-Mittagsmagazin.**
13.45 **Nachbarn.** Magazine voor buitenlanders en Duitsers.
14.30 **Der König von Narnia.** Engelse jeugdserie. Afl.: Geheimnisvoller Ruf aus dem Zauberland.
15.15 **Pingu.** poppenserie.
15.20 **Heute.**
15.25 **Das Affenvolk von Corcovado.** Natuurfilm over het Corcovado National Park in Costa Rica. (herh.).
16.09 **The flying doctors,** doktersserie. Afl.: Judys Baby.
17.00 **Heute,** sport en weerbericht.
17.15 ●● **Länderjournal.** Aansl.: Bürger, rettet eure Städte! Aansl.: Heute-Schlagzeilen
17.55 **Ein Heim für Tiere.** Duitse serie. Afl.: Das Rehkitz.
18.20 **Guten Abend.**
18.50 **Kurzkrimi: Schicksal der Woche.** Misdaadserie.
19.00 **Heute.**
19.25 **Immer wieder Sonntag.** Duitse serie. Afl.: Frau des Monats.
20.15 **Aktenzeichen: XY ... ungelöst.** Programma waarin de politie de hulp inroept van kijkers.
21.15 **Die Reportage: Der Milliardenskandal.** Over de toenemende fraude met subsidies in de EG.
21.45 **Heute-journal.**
22.15 **Aspekte.** Cultureel magazine.
22.45 **Die Sport-Reportage.** Met o.a. Bundesliga ijshockey.
23.00 **Aktenzeichen: XY ... ungelöst,** Reacties van kijkers op de uitzending van 20.15.
23.05 **Auf den Tag genau.** Duitse misdaadfilm. Bron: Naar de roman van Stefan Murr. (herh.).
00.40 **Heute.**
00.45-02.05 **Karamurat - sein Kung-fu ist tödlich** (Karamurat - La belva dell'Anatolia) Italiaanse speelfilm uit 1977.

Duitsland 3 West

08.15 Ochtendgym. **08.30** Cursus handelsrekenen. **09.00** Aktuelles aus dem Videotext. **09.05** ARD-Mittagsmagazin. **10.00** Schooltv. **12.00** Vale Tudo - Um jeden Preis. Afl.10. **12.30** Linie K. **13.15** ALTERnativen - Die dritte Lebenszeit. **14.00** West 3 aktuell. **14.05** Hit-Clip. **14.30** Anna, Schmidt & Oskar. Afl.14. **14.45** Tiere der Heimat. **15.00** West 3 aktuell. **15.05** FensterPlatz. **16.00** fit + mobil. **16.30** Cursus handelsrekenen. **17.00** A - Z Lifeshow. **17.15** Sixteen. **18.00** NRW - Nachrichten aus Rheinland und Westfalen. **18.05** KuK - Klön und Klaaf. **18.30** Konto. **18.45** Aktuelle Stunde. **19.25** Fensterprogr. der Landesstudios. **19.45** Lippes Lachmix. **20.15** Westpol. **21.00** West 3 aktuell. **21.15** ■ Ein Herz und eine Seele. **22.00** B. trifft ... **23.00** Jazz vor Mitternacht. Met o.a. het Benny Green Trio. **00.30** Nachrichten. **00.35** Tagesschau vor 20 Jahren. **00.50** Tagesthemen. **01.20** Aktuelle Stunde. Aansl.: 6 Fensterprogr. **04.00** Schooltv. **06.00** Cursus handelsrekenen. **06.30** Westpol. **07.15** B. trifft... (herh.). **08.15** Sixteen.

Duitsland 3 SWF

08.15 Tele-Gym. **08.30** Cursus boekhouden. **09.00** Schooltv. **10.55** Non-Stop-Fernsehen. **13.00** Saar-Report. **13.30** en **14.00**Politik Südwest. **14.30** This week. **14.45** Actualités. **15.00** Hallo, wie geht's? **15.15** Was die Grossmutter noch wusste. **15.45** Die Montagsmaler. Spelprogr. **16.15** Die Schlagerparade der Volksmusik. **17.00** Cursus boekhouden. **17.30** Europäische Sagenkreise. **18.00** Menschen und Tiere. Afl.: Wildhunde in Afrika. **18.24** Kinder-Verkehrsspot. **18.25** Unser Sandmännchen. **18.30** Südwest aktuell. **18.35** Hallo wie geht's? **18.50** Fahr mal hin. Toeristisch magazine. **19.20** Landesschau. **19.48** Landesschau aktuell. **20.00** Tagesschau. **20.15** MuM-Wirtschaftsmagazin. **21.00** Nachrichten. **21.15** Mundart und Musik aus Ettlingen. **22.15** Nachtcafé. Praatprogr. **23.45** Dempsey and Makepeace, politieserie. **00.30** Schlussnachrichten. **00.45** Non-Stop-Fernsehen.

RTL TELEVISION

06.00 RTL aktuell. **07.00** Guten Morgen Deutschland. **09.10** Den of wolves. (herh.). **10.00** The bold and the beautiful. **10.30** Paradise Beach. **11.00** Der Preis ist heiss. **11.30** Familien Duell. **12.00** Punkt 12. Middagmagazine. **12.30** Springfield Story. **13.20** California Clan. **14.10** Days of our lives. **15.00** Ilona Christen. Thema: Puffbeschucher. **16.00** Hans Meiser. Thema: Das verkorkste Elternhaus. **17.00** Who's the boss?. **17.30** Family ties. **18.00** Paradise Beach. **18.30** Durchwahl 1955. **18.45** RTL aktuell. **19.10** Explosiv - Das Magazin. **19.40** Gute Zeiten, schlechte Zeiten. **20.15** Miami Vice. **21.15** Cheese. Komische sketches. **21.45** Unter eine Decke. **22.15** Wie Bitte?! Showprogr. **23.15** Gottschalk. Late-night show. **00.00** RTL aktuell - Nightline. **00.30** Mädchen mit offenen Lippen. Duits-Zwitserse erotische speelfilm. **01.50** Twilight Zone. **04.15** Amer. Gladiators. Actieshow. **05.05** Days of our lives. Amer. soapserie.

SAT 1

06.00 Deutschland heute morgen. **09.05** Alf. **09.35** Trapper John, M.D.. **10.30** Bonanza. **11.25** The young and the restless. **12.20** Glücksrad. **13.00** Trapper John, M.D. **14.00** Neighbours. **14.30** Alf. **15.05** Bonanza. **16.00** Star trek: The next generation. **17.00** 5 mal 5. **17.30** Reg. progr.'s. **18.00** Geh aufs Ganze! Aansl.: Trekking NKL-loterij. **19.00** Sat.1 Newsmagazin. **19.19** täglich ran. **19.30** Glücksrad. **20.15** The Odessa file. Duits-Engelse politieke thriller uit 1974. Aansl.: TopNEWS. **22.45** Exorzist-cyclus: The exorcist. Amer. horrorfilm uit 1973 van William Friedkin. Aansl.: TopNEWS. **00.55** Bademeister-Report. Duitse erotische speelfilm uit 1973. **02.20** Die Freunde von Eddie Coyle (The Friends of Eddie Coyle). Amer. misdaadfilm uit 1973 van Peter Yates. Met: Robert Mitchum, Peter Boyle, Richard Jordan e.a. **04.00** Der Exorzist (The exorcist). Amer. horrorfilm uit 1973 van William Friedkin. Met: Ellen Burstyn, Max von Sydow, Lee J. Cobb e.a. (herh.). Aansl.: programma-overzicht.

België/TV 1

14.00 **Schooltelevisie.** Met: Wereldoriëntatie: Prentenboeken. Afl.2.
14.15 **Duits: Lernexpress.** Afl.7.
14.30 **Engels: Family Album U.S.A.**
15.00 **Le sauvage.** Franse speelfilm uit 1975 van Jean P. Rappeneau.
17.00 **Afrikaanse luchten** (African skies), jeugdserie. Afl.4 : Red winds.
17.30 **Meisje uit de toekomst** (Girl from tomorrow) Australische jeugdserie. Afl.2 : Tomorrow's end.
17.55 **Tik tak.** Animatieserie. Afl.14.
18.00 **Journaal.**
18.10 **The bold and the beautiful.** Amerikaanse serie. Afl.855.
18.35 **Top Score.** Quiz.
19.03 **Buren** (Neighbours). Afl.1280.
19.25 **Mededelingen en overzicht.**
19.30 **Journaal en sport.**
20.00 **Mr. Bean.** Engelse comedy. Afl.: Mind the baby, Mr. Bean.
20.30 **De droomfabriek.** Magazine.
22.00 **Flodder.** Nederlandse comedyserie. Afl.12 : De vondeling.
22.30 **Vandaag en sport.**
23.05 **Tropical heat.** Amer. misdaadserie. Afl.31 : Alive and kicking.
23.55-00.00 **Coda.** Jo Gisekin leest voor uit eigen werk.
Vandaag: Kweeperen in cognac.

België/TV 2

18.50 **Journaal.**
19.00 **Schooltelevisie: Electriciteit en magnetisme.** Afl.4 : Entropie.
19.30 **Het capitool** (Capitol). Afl.697.
19.52 **Zuidelijk Afrika.** Korte documentaire.
20.00 **Vlaanderen vakantieland.** Toeristische portretten uit binnen- en buitenland.
Vandaag: Binnenland: Luik: ongewone musea; Buitenland: Finland. Tips voor trips.
20.40 **Ten huize van Jan de Vos.** Portret van de Belgische missionaris Jan de Vos die 20 jaar geleden naar Mexico vertrok.
21.30 **Journaal en sport.**
22.00 **Couleur locale.** Multi-cultureel programma over mensen die kleur geven aan Vlaanderen.
22.30-00.05 **Delicatessen.** Franse speelfilm uit 1991.

RAI UNO

06.00 Ochtendprogr. **12.25** Weerbericht. **12.30** Nieuwsflits. **12.35** La signora in giallo. Serie. **13.30** Nieuws. **13.55** TG 1 Tre minuti di... **14.00** Uno per tutti. Aansl.: Appuntamento al cinema. **17.55** Oggi al Parlamento. **18.00** Nieuws en verkeersberichten. **18.15** Ai confini dell'aldila. Serie. **19.00** Do Fumino. **19.40** Almanacco del giorno dopo. **20.00** Nieuws. **20.30** TG 1 Sport. **20.40** Scommessa con la morte. Speelfilm. **22.20** Nieuws. **22.25** Il commissario le guen e il caso gassot. Speelfilm. **23.35** Alfred Hitchcock presenta. **00.00** Laatste nieuws. **00.30** Oggi al Parlamento. **00.40** DSE - Sapere. **01.10** I fratelli Kelly. Speelfilm. Aansl.: Nachtprogrammering.

BBC 1

07.00 Business breakfast. **08.00** BBC Breakfast news. **10.05** Kilroy. **10.45** Newshound. **11.00** nws. **11.05** Playdays. **11.30** Good morning with Anne and Nick. Met om 12.00 nws. **13.00** nws. **13.05** Pebble Mill. **13.55** Reg. nws. **14.00** nws. **14.30** Neighbours. **14.50** The travel quiz. **15.20** Holiday. **15.50** The flying doctors. **16.35** Bugs Bunny. **16.45** Open a door. **16.50** Moomin. **17.10** Jackanory: George's marvellous medicine. **17.30** The animals of Farthing Wood. **17.55** Jeugdjournaal. **18.10** Grange Hill. **18.35** Neighbours. **19.00** nws. **19.30** Reg. nws. **20.00** Family watch. **20.30** Tomorrow's world. **21.00** Only fools and horses. **21.50** Family watch update. **22.00** nws. **22.30** Love hurts. **23.20** Rugby-magazine met een voorbeschouwing op het Vijflanden-toern. **23.45** Gorky Park. Amer. speelfilm uit 1983.

BBC 2

09.00 Breakfast news. **09.15** Westminster daily. **10.00** Schooltv. **14.20** Charlie Chalk. **14.35** Puppydog tales. **14.40** Schooltv. **15.00** nws. Aansl.: Schooltv. **15.15** Sport on Friday: Hockey: Int. indoor-toern., rugby: Voorbeschouwing Vijflanden-toern. en Paardenkoersen. Met om 15.55 en 16.50 nws. **17.00** Today's the day. Quiz. **17.30** Dilemmas. Praatprogr. **18.00** Catchword. Woordspel. **18.30** Reportageserie over de geschiedenis van de roos. **19.00** Captain Scarlet and the Mysterons. **19.25** The man from U.N.C.L.E, misdaadserie. **20.15** Skimagazine met wereldbeker afdaling dames en voorbeschouwing op de beroemde Hahnen-kamm-afdaling. **21.00** What the papers say. **21.00** Reportage over de illegale jacht op dassen. **21.30** The great British gardening show. **22.00** Red dwarf. Sf-serie. **22.30** Documentaireserie over ongewone architektuur. **23.00** Blackadder, comedyserie. Aansl.: Today in Sarajevo. **23.30** Newsnight. **00.15** Fantasy football League. **00.50** Ren and Stimpy. **01.15-02.45** ■ The house by the river. Amer. speelfilm uit 1950.

Eurosport

08.30 Aerobics. **09.00** Paardesport. **10.00** Wintersportmagazine. **11.00** Skiën. Wereldbeker afdaling dames. Live. **12.30** Skiën. Wereldbeker afdaling heren. Live. **14.00** Schaatsen. Wereldbeker. Live. **15.00** Rally Parijs - Dakar - Parijs. **15.30** Basketbal. Europacup heren: Limoges - Barcelona. **17.00** IJshockey. NHL-wedstrijden. **18.00** IJshockey. Vervolg. **18.30** Skiën, Wereldbeker afdaling dames. **19.30** Eurosportnews. **20.00** Schaatsen. Wereldbeker. **21.30** Rally Parijs - Dakar - Parijs. **22.00** Motorcross. Supercross Indoor. Live. **23.30** Boksen. **01.00** Rally Parijs - Dakar - Parijs. **01.30-02.00** Eurosportnews.

Super Channel

05.30 NBC nightly news. **06.00** Super shop. **06.30** NBC nightly news. **07.00** ITN World news. **07.15** European business today. **07.30** Business tonight. **08.00** ITN World news. **08.15** US market wrap. **08.30** NBC nightly news. **09.00** Super shop. **12.00** World business. **12.30** Financial Times reports. **13.00** Today. Actualiteitenrubriek. **14.30** Financieel nieuws. **18.00** Today. Actualiteitenrubriek. **19.00** ITN World news. **19.30** Culturele agenda voor Europa. **20.00** Documentary showcase. Documentaires. **21.00** Sports on NBC Super channel. **22.00** ITN World news. **22.30** Eur. business today. **22.50** US Market wrap. **23.00** The tonight show. Talkshow. **00.00** Real personal. Talkshow. **00.30** NBC network news. **01.00** Equal time. Live-talkshow vanuit Washington DC. **01.30-02.00** Turn of fate. Serie.

MTV

07.00 Awake on the wild side. **10.00** Ingo. **13.00** Greatest hits. **14.00** Simone. **16.30** The report. **16.45** At the movies. **17.00** News. **17.15** 3 from 1. **17.30** Dial MTV. **18.00** The soul of MTV. **18.30** Music Non-Stop. **20.00** Unplugged with Neil Young. **21.30** Beavis & Butt-head. **22.00** Greatest hits. **23.00** The report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 from 1. **00.00** Beavis & Butt-head. **00.30** Marijne van der Vlugt. **01.00** The pulse. **01.30** Marijne van der Vlugt. **02.00** Chill out zone. **03.00-08.00** Night videos.

CNN

07.30 Moneyline. **08.00** World wide update. **08.30** World report. **09.45** CNN newsroom. **11.30** World report. **12.30** Business morning. **13.30** Business day. **14.30** Business Asia. **15.00** Larry King live. **17.30** CNN & Co. **18.00** NewsHour. **20.00** World business today. **21.00** Intern. hour. **22.45** World sport. **23.00** World business today update. **23.30** Showbiz today. **00.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King live. **05.30** Showbiz today.

TV FILMS VIDEO

België/TV 1
15.00 uur - Le Sauvage - (1975-F/I)
Yves Montand heeft zich teruggetrokken op een eiland, alles gaat goed tot Catherine Deneuve zich bij hem voegt.
Drama van Jean-Paul Rappeneau.

RTL4
22.25 uur - Magnum Force - (1973-USA) Dirty Harry Callahan (Clint Eastwood) moet zijn collega's van de politie tot de orde roepen. Ruige actie-film van Ted Post met verder o.a.: Hal Holbrook en David Soul.

België/TV 2
22.30 uur - Delicatessen - (1990-F)
Komedie van Jean-Pierre Jeunet boordevol anarchistische en absurdistische humor.
Werkloze clown huurt een kamer bij een slager die mensenvlees blijkt te verkopen. Prachtige effecten en decors. Met: Jean-Claude Dreyfus.

Duitsland 2
23.05 uur - Auf Den Tag Genau - (1985-D) Misdaadfilm van Michael Lahn met Armin Mueller-Stahl.
Na een mislukte aanslag op een politicus gaat een detective snuffelen in zijn leven.

● *Scène met Claude Rains en Ingrid Bergman in de beroemdste spionagefilm van Alfred Hitchcock 'Notorious'. (Duitsland 1 - 23.55 uur).*

RTL5
23.15 uur - The Dirty Dozen: The Deadly Mission - (1987-USA) Teleurstellend vervolg van Lee H. Katz op de klassieke actie-film. Wederom wordt een dozijn recruten opgeleid voor een vervaarlijke missie. Met: Terry Savalas.

BBC 1
23.45 uur - Gorki Park - (1983-USA) Thriller van Michael Apted met William Hurt en Joanna Pacula. In Gorky Park, Moskou, worden drie lijken zonder gezicht gevonden.

Duitsland 1
23.55 uur - Notorios - (1946-USA) Alfred Hitchcocks beroemdste spionagefilm. Ingrid Bergman schaamt zich voor het nazi-verleden van haar overleden vader. Voor haar vriend gaat ze een oude vriend van haar vader opzoeken.

RTL4
00.35 uur - Malone - (1987-USA) Hedendaagse western van Harley Cokliss vol actie. Inwoners van een dorpje worden weggepest. Veel gierende banden, explosies en ratelende machinegeweren. Burt Reynolds op z'n best.

Duitsland 2
00.45 uur - Karamurat - La Belva dell' Anatolia - (1977-I) Turkse Robin Hood in het Oosten zet kung-fu en pijl en boog in voor armen en misdeelden. Actie-film van Herb Al Bauer met George Arkin.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 16.30, 17.30 en 18.30 nieuws.
7.07 Vara Radio 1 vrijdageditie. 9.05 Het balkon. 10.05 NL Buitenland. 11.05 Argos. 12.07 Vara Radio 1 vrijdageditie. 14.05 De transmissie. 16.05 Welingelichte 19.04 Talkradio. 20.04 God zij met ons. 22.04 Hier en Nu-sport. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04-7.00 Tros Nachtwacht.

Radio 2
Elk heel uur nieuws.
7.04 Thank God it's friday. 9.04 Rocky 1. 10.04 Rocky 2. 11.04 Adres onbekend. 12.04 Adeline met 'n ander. 14.04 Rocky 3. 15.04 Het paleis. 17.04 Nieuw! Fileradio. 18.04 Alle mensen. 19.04 Club Veronica trend. 20.04-24.00 De avond van het sentiment, met om: 20.04 De hits van... 22.04 Listen to the music.

Radio 3
Elk heel uur nieuws.
6.02 Breakfast-club. 9.04 Arbeidsvitaminen. 12.04 De steen & been show. 14.04 Carola. 15.04 Popsjop (I en II). 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 De Avondspits. 19.04 Spoor 7. 20.04 Paperclip magazine. 21.04 Villa 65. 0.04 Countdown café. 2.02-6.00 Oh, wat een nacht.

Radio 4
Om 7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Ouverture: Barokmuz. 8.04 Opus 4. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Het ochtendconcert. Praags Radio Symf. Ork. 13.04 En nu...mijn verzoek. 14.00 Middagconcert: Het internationale concertcircuit. Stuttgarts Radio Symf. Ork. met viool. 15.25 De sopraan Netania Davrath. 16.00 De Nederlanden: Laat-barok. 17.00 Operette. 18.04 Polyfonie uit de oude en nieuwe wereld. 19.00 Simon Rattle, dirigeert Ravel. City of Birmingham koor en ork. 20.02 Avondconcert: De matinee. Pianomuz. 22.00 Mendelssohn en Wolf. Liederen. 22.55 Muziek van deze eeuw. 0.00-1.00 Vier na middernacht.

Radio 5
Elk heel uur t/m 18.00 nieuws.
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en scheepsvaartberichten. 7.05 Vroeg op 5. 8.55 Waterstanden. 9.02 In gesprek. 9.40 Plein publiek. 11.02 Rondom het woord. 12.02 Bonnefooi. 12.30 Werken aan werk. 13.10 Gebeurtenissen. 14.02 De ronde tafel van Pam. 15.02 Opium. 17.10 Radio UIT. 17.50 VVD. Om 18.02 Religieus programma in twee talen: 18.02 Arabisch programma; 18.30 Turks programma. 19.00 Waar waren we ook alweer? 19.15 Nieuws en actualiteiten in het Turks. 19.50 Nieuws en actualiteiten in het Marokkaans en Berbers. 20.40 Nieuws en actualiteiten in het Chinees. 21.00 Licht en uitzicht. 21.39 EO-Metterdaad hulpverlening. 21.40 Boeken wijzer. 22.00 Zicht op Israël. 22.20 De psalmen. 22.40 Theologische verkenningen. 23.07-24.00 Met het oog op morgen.

Omroep Limburg
Elk heel uur ANP-nieuws. 7.00 Limburg Aktueel. 8.00 Radio-NieuwsCentrale, binnen/buitenlandrubriek. 8.30 Regionaal nieuws. 8.35 Limburg aktueel. 9.00 Tussen de bedrijven door. Verzoekplaten van bedrijven en instellingen. 11.00 Op de valreep, tips voor het weekeinde. 12.00 Limburg Actueel. 13.00 RadioNieuwsCentrale, binnen/buitenlandrubriek. 13.30 Regionaal nieuws. 13.35 De Buurt. 14.00 Licht Limburgs, non-stopmuziek. 15.00 Profiel. Een gast uit de (semi-)aktualiteit zal een half uur lang zijn of haar verhaal vertellen. Presentatie: Jacques Heyen. 16.00 Cultureel magazine Festival, met filmrubriek. 17.00-18.00 Limburg Aktueel: nieuws en actualiteiten. 18.30-19.30 Vasteloavesleedjes Konkoer.

BRTN/Radio 2
06.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal. 8.00 Nieuws 8.10 Het leven is mooi. 10.00 Nieuws 10.03 Gewoon genieten (om 11.00 Weerbabbel door Bob de Richter). 11.50 Het koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Goed op vrijdag. 14.00 Het Algemeen Belang. 16.00 Abraham al gezien? 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Hitriders. Toppers en platen van vroeger. 20.00 Wie zoekt die vindt. Programma met platen waaraan een verhaal is verbonden. 22.00 nieuws. 22.05 Country-Side. Country- en westernmuziek met Erik Bayens. 23.30 Nachtradio (vanaf 24.00 elk heel uur nieuws).

België/BRF
Nieuws: 6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 12.30, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30 en 20.00 uur.
6.05 Radiofrühstück + Spiel 'Glückstreffer' (6.15 Wort in den tag; 6.45 Hörergrusslotterie; 7.15 Veranstaltungskalender; 7.30 Regionalnachrichten; 8.30 Presseschau). 9.05 Regionalnachrichten. 9.10 Gut Aufgelegt. Tips und Themen am Vormittag. 12.05 Musik à la carte (12.30 BRF Aktuell). 13.00 Presseschau. 13.05 Musikbox. 16.05 Popcorn. 18.00 Regionalnachrichten. 18.05 BRF-Aktuell (Aktuelles am tage). 18.40 Jazz. 20.05-21.00 Lieder, Chansons & Folk.

Happy RTL Radio
Elk heel uur nieuws.
5.00 Dauwtrappen. 7.00 De start met Bart, Bart van Leeuwen. 10.00 Koffiekringen, Jan de Hoop. 12.00 Gosiemiddag Nederland, Marc Jacobs. 14.00 De Goudmijn met Jan van de Putte. 16.00 Vrijheid Blijheid met Ron Bisschop. 19.00 De Zeven uur Show. 22.00 De Goudmijn. 24.00-05.00 RTL Nightshift.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 8.07 Morgenmelodie und Wetterbericht. 9.05 Musikpavillon. 12.00 Nachrichten, Zur Sache. 12.07 Gut aufgelegt (met om 13.00 Mitmenschen en 14.00 Nachrichten, Stichwort Wirtschaft). 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Der Tag um fünf. 17.07 Musikexpress. 20.00 Nachrichten. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum träumen. 22.30-4.05 Nachtexpress.

Limburgs Dagblad

KIOSK

Deze pagina wordt gecoördineerd door de afdeling PR en Promotie.
Voor inlichtingen: 045-739366.

MEGATENTOONSTELLING RIJKSMUSEUM AMSTERDAM

- Dageraad der Gouden Eeuw -

Maar liefst 20 (!) zalen van het Rijksmuseum werden ontruimd om plaats te bieden aan de duurste en grootste tentoonstelling in de geschiedenis van het museum. Het betreft Noordnederlandse kunst, 1580-1620. De kunst van de 17e eeuw, geliefd om zijn Hollandse binnenhuisjes, zijn levensechte portretten, marines, stadgezichten en landschappen. En natuurlijk om grootmeester Rembrandt die de kunst van de Gouden Eeuw omstreeks 1600 een eigen gezicht gaf. Tussen 1580 en 1620 hebben de kunstenaars zich zo'n rijkdom aan mogelijkheden geschapen, dat kan worden gesteld dat sedert 1620 alle meesters van die ruimte hebben geprofiteerd. Tot de grote namen uit die vormende jaren behoren Cornelius Cornelisz van Haarlen, Hendrick Goltzius, Abraham Bloemaert, Hendrick Vroom, Frans Hals, Willem Buytewech, Esaias van de Velde, Pieter Lastman en Hercules Zegers. Ex-museumdirecteur Wim Crouwel heeft als het ware een volstrekt eigen expositiewereld geschapen. In de zalen werden de ontwikkelingen uitgestald die verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van de Gouden Eeuw in kunsten. U leest het al aan een unieke, uit de hele wereld bij elkaar gebrachte verzameling - opgebouwd rond een kern van Rijksmuseumbezit - met schilderijen, tekeningen, meubels, tapijten, kant, damast en edelsmeedkunst. Naast de "Dageraad der Gouden Eeuw" kunt u ook nog genieten van Aziatische kunst; een aparte afdeling met Nederlandse geschiedenis en u vergapen in de zaal met de superstukken van Rembrandt, Vermeer, Frans Hals enz.

● Van Jan Muller naar Hendrick Goltzius, *"De schepping"*, 1589.

BUSREIS

Op woensdag 26 januari aanstaande brengt een Schmitz-bus u er comfortabel naar toe. Wij vertrekken vanuit diverse opstapplaatsen en u bent rond het middaguur bij het museum. Tot vijf uur kunt u in het museum vertoeven. Dat is natuurlijk geen must. Even Amsterdam proeven is ook nooit weg. Hoe dan ook, de bus vertrekt in ieder geval om 17.30 uur stipt weer richting Limburg.

REISINFO: RIJKSMUSEUM, AMSTERDAM

Datum:	woensdag 26 januari 1994
Prijs:	*f* 35,-
Inclusief:	- vervoer per luxe touringcar v.v. - entree museum.
Opstapplaatsen en -tijden:	Kerkrade, Rodahal 8.30 uur; Heerlen, voorzijde NS-station 8.50 uur; Geleen, P-plaats Glanerbrook 9.10 uur, Sittard, NS-station 9.25 uur; Susteren, Schmitz 9.40 uur.
Reserveren:	Vanaf heden bij alle kantoren van het Limburgs Dagblad en de VVV's in Heerlen, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Gulpen onder betaling van de reissom.

15 + 16 JANUARI

- ★ Belfeld, Wintertocht 7 - 12 - 25 km. Start: café Maaszicht van 8.00-14.00 uur. Inlichtingen: 04705-1676.
- ★ Gellik-Lanaken, Int. Tweedaagse wintertocht. 6 - 12 - 21 - 42 km. Start: Zaal Esperanza, Biesweg, Gellik 7.00-15.00 uur. Inlichtingen: (09-32) 89714757.

16 JANUARI

- ★ Gulpen, wintertocht 5 - 10 - 15 - 25 km. Start: Timpaan, Rosstraat 8.00-14.00 uur. Inlichtingen: 045-445134.

19 JANUARI

- ★ Niel bij As, bosheidetocht 5 - 10 km. Start: Gemeenschapshuis Station As 14.00- 18.00 uur. Inlichtingen: (09-32)89754409.

14 JANUARI

- ★ Limburgse carnavalsavond met uitroepen van de Sjoutvotte-prins 1994. Lokatie: d'Heremiet, aan de Kluis, Geleen. Aanvang 20.33 uur, entree *f* 7,50.

15 JANUARI

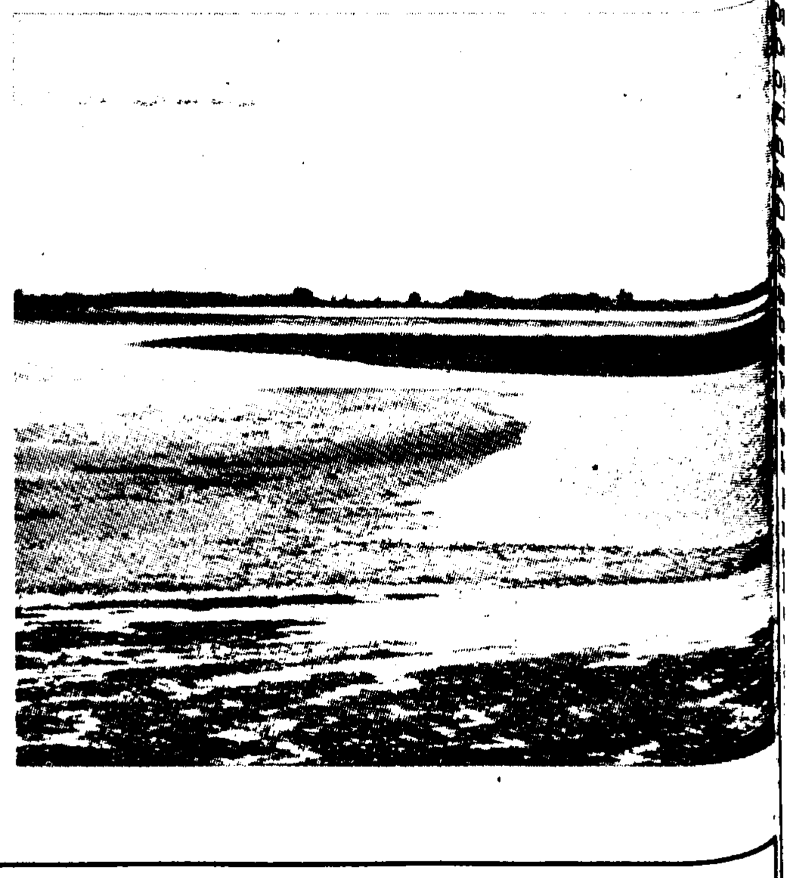
- ★ Prinsenproklamatie bij C.V. De Bistrojanen '77. Narrentempel Ons Trefcentrum, Hoensbroek-Zuid, aanvang 21.11 uur, entree vrij.
- ★ Revue "Schinöster Troef". (Nieuw) Gemeenschapshuis te Schinnen. Plaatselijke artiesten en proclamatie prins 1994.
- ★ Prinsesseproclamatie te paard bij C.V. De Heihofsterren. Manege Heihof, Scherpenseelerveeweg, Landgraaf. Aanvang 20.00 uur.
- ★ M.C.V. De Zeemplekkesj presenteert Prinsebal. Zaal Kleuters Merkelbeek, aanvang 21.00 uur, entree *f* 3,50.
- ★ Kapellentreffen in Ober Bayern, Voorstad 11, Sittard. Aanvang 20.11 uur, entree gratis.

16 JANUARI

- ★ C.V. De Kraonkelaere organiseert "pitsj middig". Reüniegebouw, Geleen. Aanvang 14.11 uur.
- ★ Benefietconcert "Watersnood mist geen noot". St.-Martinuskerk Welten, aanvang 15.00 uur. Optredens van muziekvereniging T.O.G., Gemengd kerkelijk zangkoor, toneelgroep Expressie, Weltens familiekoor. Entree vrije gave.

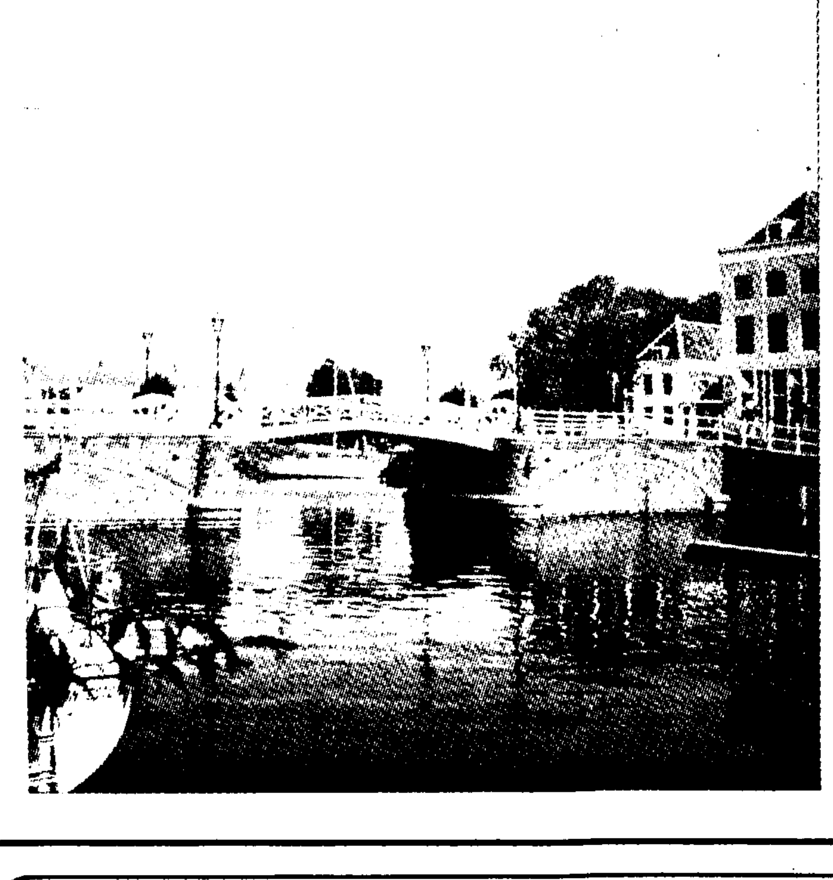
WEEKENDJE WILLEBRORD IN DE AANBIEDING

In de maanden februari en maart, óók tijdens de carnavalsdagen, heeft Rob Martens van hotel Willebrord in Zoutelande weer een voordelige aanbieding voor u. Het Zeeuwse land, de zee en het strand zijn al sinds jaar en dag trekpleisters. Niet voor niets trekken jaarlijks duizenden van onze provinciegenoten richting Zeeland om daar korte of lange vakanties door te brengen. Onze vaste Zeeland-partner doet ons dan ook steevast aantrekkelijke aanbiedingen om een paar dagen in zijn familiehotel door te brengen. Rond uw verblijf wordt overigens een culinair feestje gebouwd. Indien u op vrijdag aankomt geniet u diezelfde avond van een 4-gangen diner. Op zaterdagavond pakt de kok van Willebrord uit met een gastronomisch buffet met diverse wild- en vissoorten en Zeeuwse specialiteiten. Uiteraard wordt op zaterdagen zondagochtend ook nog een smakelijk ontbijtbuffet geserveerd. Naast het culinaire genot bent u volop in de gelegenheid van de omgeving te genieten. U heeft keus genoeg. Stap bijvoorbeeld op de fiets (die voor u ter beschikking staat) en maak een fikse tocht. Trek uw sportschoenen aan voor een flinke strandwandeling of trek u desgewenst terug met een goed boek.
Middelburg, Veere, Vlissingen, de Deltawerken; plaatsen die allemaal een bezoek waard zijn. U heeft het voor het kiezen. U maakt uw 3-daags verblijf zo aktief of lui als u zelf wilt.

REISINFO

Arrangementsdatum:	De aanbieding geldt tussen 4 februari en 20 maart 1994. U reist per eigen vervoer. Indien u niet kiest voor een verblijf vrijdag-zondag, krijgt u op de tweede avond in plaats van het gastronomisch buffet een 5- gangen diner. U bent dus niet per se gebonden aan aankomst op vrijdag.
Prijs:	*f* 199,- p.p. Toeslag 1-persoonskamer *f* 20,-. Kinderen van 2-12 jaar betalen 50%, mits zij verblijven op de kamer van ouders.
Inclusief:	2 nachten in kamer met douche/toilet, 4-gangen diner + gastromisch buffet, 2x ontbijtbuffet. **Speciaal voor de Vrienden van het Limburgs Dagblad:** per persoon een 1/2 karaf wijn! Beschikking over fiets óf een gratis entreebewijs voor zwemparadijs De Parel in Domburg.
Reserveren:	Met de bon op deze pagina. U stuurt deze naar: Limburgs Dagblad, t.a.v. KIOSK, postbus 3100, 6401 DP Heerlen. Binnen een week ontvangt u van hotel Willebrord de bevestiging en routebeschrijving.

RESERVERINGSBON HOTEL WILLEBRORD

Naam: .... KIOSK
Adres: .... Postcode: ....
Woonplaats: .... Tel.nr.: ....
Aantal volwassenen: .... kind(eren): ....
Aankomstdatum: 1e keus: .... 2e keus: ....
Gewenste kamer: .... Toeslag: ....

BIJZONDER OPERA & BELCANTO CONCERT

Het solistenensemble "Consorcio Manuel Garcia" verzorgt op zondag 23 januari vanaf 16.00 uur een bijzonder opera & belcanto concert. In de Burgerzaal van het raadhuis in Landgraaf leggen Monique Gootzen (sopraan), Annemie Vallino-Ravetta (mezzosopraan), Ton Kropivsek (tenor), Frans Daalman (bas) en Gerald Wijnen (piano) het accent op onbekende en vergeten juwelen uit het repertoire van de grote Italiaanse componisten uit de 19e eeuw.
U hoort o.a. fragmenten uit opera's als "Giulietta e Romeo", "Olivo e Pasquale" en "Crispino e la comare". Verdi's nocturne "Guarda che bianca luna" voor mezzosopraan, tenor, bas, fluit en piano vormt een ander hoogtepunt. Medewerking wordt voorts verleend door fluitiste Gemma Gielen en het Vocaal Ensemble Michael Haydn.

SPECIALE VRIENDENKORTING

Op vertoon van onderstaande bon ontvangt u een vriendenkorting van *f* 2,50. U betaalt dan *f* 10,- i.p.v. *f* 12,50. Voor informatie en reserveringen: bel 045-257427.

BON: BIJZONDER OPERA & BELCANTO CONCERT

Naam .... KIOSK
Vriendenpasnummer ....
Aantal personen .... max 4

● Solistenensemble "Consorcio Manuel Garcia".

u ook in Amsterdam (misschien na het hierboven omschreven museumbezoek) bij heel wat winkels met uw voordelige countdown-card terecht kunt.
Bijvoorbeeld bij Present & Proud (Prinsengracht) voor leuke hebbedingetjes; of in de Hartenstraat, waar u voor een nieuwe garderobe bij Giambol en voor een exclusief servies bij M.E.K. moet zijn. Dit zijn natuurlijk maar enkele voorbeelden van adressen waar u met u countdown-card voordelig kunt winkelen

Heeft u nog geen Countdown-card? Voor Vrienden van het Limburgs Dagblad is de aanschaf extra voordelig. Zij betalen geen *f* 25,- maar slechts voor een kaart, waarmee je het hele jaar lang korting krijgt. Dus niet alleen tijdens het verblijf op uw vakantiebestemming, maar ook bij ruim 500 winkels en restaurants in Zuid- en Midden-Limburg.
U bent nog geen Vriend van het Limburgs Dagblad? Dát lidmaatschap, waarmee u ook jaarlijks allerlei kortingen - die het Limburgs Dagblad voor u uitzoekt - geniet, is zelfs geheel gratis.

en wij noteren u graag als Vriend van het Limburgs Dagblad. De gratis vriendenpas heeft u dan binnen enkele dagen in huis. Als u dat wenst, sturen wij u ook een bestelformulier, waarmee u voor slechts één tientje die voordelige Countdown-card kunt bestellen.

Limburgs Dagblad Regionaal

Vrijdag 14 januari 1994

Pagina 11

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown

Minder overlast mountainbikers door speciale route

Van onze verslaggever

HEERLEN – De overlast van mountainbikers op de Brunssummerheide is de afgelopen twee jaar gehalveerd. Sinds de invoering van een speciale route voor mountainbikers is de schade aan natuur en overlast voor wandelaars aanzienlijk afgenomen.

Onder meer door uitbreiding van de route hopen de Taakopdracht Recreatie van het Streekgewest en mountainbikeclub ATB Discovery dat de Brunssummerheide nog meer ontzien wordt door mountainbikers. Degenen die gebruik maken van de speciale route moeten overigens vanaf heden een tientje per jaar betalen voor het gebruik ervan. Van dat geld kan het onderhoud van de veertien kilometer lange baan betaald worden.

De fietsroute loopt van Schrieversheide langs de golfbaan en Nieuwenhagen richting Heihof en Heerlerheide. De baan ligt rondom de Brunssummerheide.

Twee jaar geleden ging ze als experiment van start.

Ook is geld nodig voor een forse uitbreiding van de route, met achttien kilometer. Het nieuwe traject loopt van de Heihof naar Strijthagen en Schaesbergerveld. De Taakopdracht stelt het materiaal beschikbaar, de club zorgt voor het onderhoud.

De mountainbikeclub Discovery en het Streekgewest verwachten niet dat gebruikers van de baan na invoering van het jaarlijkse tientje afhaken. De initiatiefnemers zien het betaalde gebruik als een *testcase*. Joos van de Mark van Discovery: „Het gaat niet om het tientje. De mountainbikers moeten beseffen dat het gaat om het behoud van hun sport en de natuur." Gerrit van der Mast van de taakopdracht: „Mensen rijden een half uur door de stad om een kwartje aan parkeergeld te besparen. Ik hoop echter toch dat mensen dit over hebben voor de natuur."

Zondag kunnen mountainbikers kennismaken met de route. Tevens is dan de sticker te koop.

De Brunssummerheide zelf is al ruim een jaar verboden gebied voor mountainbikers. Deze vorm van sport leidde tot beschadiging van hellingen en erosie. Zelfs dieren werden aangereden. Van der Mast: „Verbieden alleen heeft geen zin. Daarom deze route die om de natuur heenleidt, maar wel door een natuurlijke omgeving voert." De route trekt behalve mountainbikers uit de regio, ook liefhebbers uit Duitsland en het noorden van Limburg.

Prijs schoolmeubilair wordt politieke zaak

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – De gemeente Landgraaf betaalt volgens het raadslid Sjef Horbach te veel voor schoolmeubilair. De leverancier vermoedt echter dat de schooldirecteur zijn bedrijf in diskrediet wil brengen om met een andere firma in zee te kunnen gaan.

In 1992 sloten de gemeente en zeven schoolbesturen een exclusief vijfjarig contract met de Bossche firma De Hoogh voor de levering van meubilair voor alle scholen. Een slecht contract, vindt D66'er Horbach, want er staat niets in over kwaliteitseisen of concurrerende prijzen.

De gemeenteraad verstrekte op 8 juli 1993 een krediet voor leermiddelen en schoolmeubilair voor lomschool De Wissel. De directeur van die school zegt geschrokken te zijn van de offerte van 280.000 gulden die De Hoogh vervolgens indiende.

Hij stapte naar zijn schoolbestuur, dat een andere meubelfirma een tegenofferte liet uitbrengen. Die viel precies een ton lager uit, 180.000 gulden.

Maar De Hoogh zegt zijn prijs juist gebaseerd te hebben op het door de schooldirectie gevraagde, dure maatwerk. Directeur Alex Kooke stelt: „Pas veel later hoorde ik dat die offerte te hoog zou zijn. Nu heb ik een aanzienlijk lagere offerte ingediend, zonder de eerder verlangde extra's." De vernieuwde offerte komt uit op 212.000 gulden.

Raadslid Horbach wil dat een onafhankelijk jurist de zaak onderzoekt. Mocht blijken dat de Bossche firma over de schreef is gegaan, dan moet het contract ontbonden worden.

De gemeente zegt dat eind februari de definitieve conclusies van een onderzoek bekend zijn. Voorlopige houdt ze het erop dat De Hoogh het contract niet stipt naleeft.

Directeur Kooke erkent dat: „Door onze jarenlange relatie met de gemeente hebben we wat informeler gewerkt. Maar geen punt, we gaan nu weer de hele papierwinkel exact volgens de regels van het contract doen."

Steunpunt dicht door watersnood

VENLO – Het steunpunt studiefinanciering Venlo, dat is ondergebracht in een gebouw van de plaatselijke Hogeschool, sluit zijn deuren nu al definitief als gevolg van de wateroverlast. Omdat het aantal steunpunten in Nederland teruggebracht wordt van 25 naar 16, zou het steunpunt in Venlo op een later tijdstip toch al opgeheven worden en vervangen worden door een balievoorziening met beperkte openingstijden. De schade door de watersnood is zo groot om de werkzaamheden te kunnen hervatten. De volledige apparatuur, documentatie en archief zijn door het Maaswater verwoest. Adressenbestanden zijn onbruikbaar geworden. De exacte omvang van de schade wordt nog geïnventariseerd.

Omleiding bij Beek

BEEK – De weg Maastrichterlaan-Hoogkuil, ter hoogte van het viaduct in de A2 en de afrit Beek-Geulle van de A2, wordt in het weekeinde van 15 en 16 januari afgesloten voor alle verkeer. Om precies te zijn tussen zaterdagmorgen 6.00 uur en maandagmorgen 6.00 uur. De weg wordt afgesloten in verband met de aanleg van een nieuw viaduct en een nieuwe aansluiting voor Maastricht Airport. Het verkeer zal omgeleid worden.

Verdachte moord blijft in hechtenis

VALKENBURG – De 55-jarige Maastrichtenaar die ervan verdacht wordt vorige week woensdag een 35-jarige Valkenburger te hebben doodgeschoten, blijft voorlopig achter slot en grendel. De raadkamer van de Maastrichtse rechtbank acht de verdenkingen tegen de man dermate ernstig dat de periode van voorlopige hechtenis met dertig dagen is verlengd. Behalve van de moord wordt de Maastrichtenaar er ook van verdacht op diezelfde avond twee vrouwen gegijzeld te hebben en een 38-jarige inwoner van Valkenburg te hebben verwond met een tweetal pistoolschoten.

Opnieuw toename Awacs-vluchten

BRUNSSUM/ONDERBANKEN – De overlast van overvliegende Awacstoestellen zal de komende tijd waarschijnlijk weer aanzienlijk toenemen. Het aantal vluchten vanaf de Awacsbasis in Geilenkirchen is namelijk sinds woensdag weer opgevoerd. Vooral in de weekeinden en avonduren zal de toename van het aantal vluchten merkbaar zijn. De Awacstoestellen vliegen nu weer 24-uur per dag. Dat was de laatste maanden van het vorig jaar teruggebracht tot twaalf uur per dag. De Navo-leiding heeft opdracht gegeven tot de verhoogde activiteit.

Man (84) gewond achtergelaten

SIMPELVELD – Een 84-jarige inwoner van Simpelveld is woensdagnamiddag bij het oversteken van de Schilterstraat in zijn woonplaats door een auto aangereden. De man raakte ernstig gewond aan zijn benen. De autobestuurder is doorgereden. Het slachtoffer had bijna het trottoir bereikt toen hij door de auto, die in de richting Bocholtz reed, werd geschept. Deze reed nog twintig meter door en stopte. Er stapte iemand uit de auto die naar het slachtoffer keek. Vervolgens stapte hij weer in waarna de auto zijn weg vervolgde. De politie heeft nog een buurtonderzoek verricht, maar zonder resultaat. Getuigen worden gevraagd zich bij de politie te melden.

142 banen weg bij Rank Xerox

VENRAY – De herstructurering van het Xerox-concern gaat bij Rank Xerox in Venray dit jaar 142 banen van niet-produktiepersoneel kosten. De directie van Rank Xerox hoopt het aantal gedwongen ontslagen te kunnen beperken door vervroegde uittreding en stimulering van verloop. Ook wil ze met de vakbonden komen tot een sociaal plan. Districtsbestuurder Martens van de Industriebond FNV zegt niet de illusie te hebben het aantal van 142 banen terug te kunnen brengen. Wel wil hij samen met de directie streven naar beperking van het aantal gedwongen ontslagen, onder meer door deeltijdwerk. Om concurrerend te blijven, moeten volgens de directie de produktiekosten in Venray flink omlaag. Behalve vermindering van arbeidsplaatsen worden 'verdere maatregelen op het gebied van loon- en niet-loongebonden kosten' aangekondigd. De herstructurering heeft voornamelijk betrekking op de produktieactiviteiten van kopieerapparatuur en accessoires.

o/z

Gemeente Beek trommelt meerdere partners op
Ontwikkelingsbedrijf voor luchthavengebied

Van onze verslaggever

BEEK – De gemeente Beek wil in samenwerking met de provincie, Liof, de Kamers van Koophandel in de Euregio, het Gedelijk knooppunt en Maastricht Airport de 'Maastricht Airport Area Development Company' (MAADC) oprichten. Wellicht doet ook de gemeente Maastricht mee. Dat nieuwe bedrijf krijgt, zo is althans het plan, een startkapitaal mee van 10 miljoen gulden en moet de ontwikkeling, promotie en het beheer van de bedrijfsterreinen op en rond de luchthaven op zich nemen en mogelijk zelfs nieuwe bedrijfsterreinen verwerven.

Door de deelname van zoveel partners in MAADC hoopt de gemeente Beek het risico te spreiden. Burgemeester A. van Goethem, die het recht wil ontkennen noch bevestigen, roept al langer dat de luchthaven van bovenregionaal belang is en dat zij die straks de lusten delen, vandaag ook de lasten voor hun rekening moeten nemen.

De gemeente Beek zit immers al jaren met het luchtvaartgebonden bedrijventerrein Technoport Europe in de maag: 52 hectare dure grond, waarvan pas 6,5 hectare is uitgegeven. De rest levert wegens gebrek aan belangstelling niks op en kost alleen maar rente. Dat dreigt Beek op langere termijn in financiële problemen te brengen. Van Goethem zou willen dat MAADC opties op Technoport neemt. Beek is dan verlost van de renterisico's.

De Euregionale of in ieder geval Zuidlimburgse samenwerking in het nieuwe bedrijf heeft als voordeel dat de waarde van de bedrijfsterreinen op en rond de luchthaven flink toenemen, zeker als straks de Oost-westbaan wordt aangelegd. De commerciële aanpak zou moeten leiden tot meer van de werkgelegenheid en zou de luchthaven zelf op termijn uit de financiële zorgen kunnen helpen.

● *Acteurs en deelnemers aan de cursus 'Veiligheid, een zorg voor allen'.* Foto: DRIES LINSSEN

Winkeliers leren omgaan met stress

Van onze verslaggever

HEERLEN – Nee, geen honkbalknuppel om criminelen uit winkels te weren zoals de Utrechtse politiechef J. Wiarda vorig jaar suggereerde. Omgaan met stress en agressie, kennis van de wet en gespreksvaardigheden, dát zijn de handvatten waarmee Limburgse winkeliers moeilijke klanten moeten hanteren. Tien ondernemers uit de provincie waren gisteren in de Heerlense politieschool om dat te leren.

Het idee voor de cursus 'Veiligheid, een zorg voor allen' is ontstaan in Kerkrade-West. Aan de Akerstraat worden ondernemers en winkelende mensen geregeld lastig gevallen door junks en winkeldieven. Het personeel voelt zich onder die omstandigheden behoorlijk angstig. De behoefte is echter niet typisch Kerkraads, zo bleek uit contact met winkeliers elders in de provincie. Bij de cursus waren gisteren dan ook winkeliers uit Kerkrade, Roermond en Heerlen aanwezig.

Hoogtepunt van de cursus was het onderdeel 'praktijksimulatie'. Twee acteurs spelen een echtpaar dat een cd met een krasje wil ruilen. De vrouw en de man schuwen daarbij verbaal en fysiek geweld niet. De cursisten hebben de opdracht zich niet te laten inpakken door het stel, maar te voorkomen dat de situatie escaleert. Dat laatste gebeurt natuurlijk toch, hoe goed er ook wordt geacteerd.

Een Heerlense winkelier acteert op het scherpst van de snede. Hoewel ze rustig blijft, steekt ze gelijk na de simulatie een sigaret op. „Ja, ik was erg gespannen. Ik heb dit in het echt ook al een keer of vijf meegemaakt," zegt ze. „Als zoiets gebeurt ben ik altijd rustig, maar na afloop word ik zeer emotioneel. Ik hoop met de vaardigheden in deze cursus dat beter onder controle te krijgen."

Aan het slot noemt docent Jo Kaiser nog even de regels. „Je mag iemand die op heterdaad is betrapt aanhouden en vasthouden. Maar niet opsluiten en vastbinden aan de verwarming. Dat is wel eens gebeurd," aldus Kaiser. En geweld? „Evenredig geweld gebruiken om erger te voorkomen, dat wel." Maar de honkbalknuppel wijst hij af.

'Actiecomité zaait onrust en verwarring'

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Stichting Silicose Oud-Mijnwerkers vindt dat het Aktiecomité Ereschuld onrust en verwarring zaait onder de oud-mijnwerkers door onhaalbare eisen te stellen aan de afhandeling van verzoeken om een uitkering.

Het aantal mensen dat een aanvraag heeft ingediend voor een uitkering wegens stoflongen blijkt veel groter dan verwacht. Het Aktiekomitee Ereschuld Mijnwerkers meent dat de stichting de silicoseproblemen veel te traag afhandelt.

De Stichting Silicose Oud-Mijnwerkers heeft heel lang niet willen reageren op de kritiek van het actiecomité om niet onnodig emoties los te maken bij de oud-mijnwerkers en hun familie. Maar de stichting vindt dat de grens is bereikt nu het actiecomité het beleid van de stichting opnieuw publiekelijk heeft bekritiseerd.

In een brief verdedigt voorzitter Jef Pleumeekers het gevoerde beleid en zet hij bovendien vraagtekens bij de handelwijze van het actiecomité. Dat pleit voor de inzet van meer mensen om tot een snellere afhandeling van de aanvragen te komen.

Pleumeekers stelt dat het inzetten van meer mensen onmogelijk is omdat de medische criteria 'zorgvuldig en objectief' moeten worden aangepakt onder verantwoordelijkheid van het Academisch Ziekenhuis Maastricht. „Dat betekent dat de inzet van menskracht en apparatuur gelimiteerd is," schrijft Pleumeekers.

Hij verwacht wel dat de stichting binnenkort op basis van de screening van ongeveer een derde van de aanvragen een redelijk betrouwbare prognose kan geven over het uiteindelijke aantal mensen dat in aanmerking komt voor een uitkering.

Pastoor Jabeek overleden

JABEEK – Pastoor J. de Bakker van Jabeek is gisteravond op 83-jarige leeftijd plotseling overleden. Ondanks zijn hoge leeftijd was de zielenherder nog steeds in functie. Hij had te kennen gegeven voorlopig nog niet te willen stoppen met het pastorale werk. De uit het Brabantse Hontenisse afkomstige pastoor had om 19 uur nog de mis gedaan. Om 20 uur overleed hij. Pastoor De Bakker kwam zeventien jaar geleden naar Jabeek. Hij werd als 65-plusser voor de post gevraagd. Zijn belangrijkste opdracht was de restauratie van de parochiekerk. Pastoor De Bakker heeft bijna 25 jaar als missionaris in China gewerkt. Wanneer hij begraven wordt, kon een woordvoerder van het kerkbestuur gisteravond nog niet zeggen.

op de grotere stations wordt zo klantvriendelijk omgeroepen dat de volgende trein een kwartier later komt

punaise

DOOR LAURENS SCHELLEN

Scheuren in Statenfront tegen vuilverbrander

MAASTRICHT – De oppositiepartijen in Provinciale Staten vormen niet langer een gesloten front in hun politieke verzet tegen de in Midden-Limburg hevig omstreden bouw van een mammoet-afvalverbrander in Maasbracht. Net als de drie coalitiefracties (CDA, PvdA en VVD) gaat nu ook D66, de grootste oppositiefractie in de Limburgse Staten, 'voorlopig en onder spijkerharde voorwaarden' akkoord met de installatie van een verbrandingsoven. Over enkele jaren moet die het vuilnis uit heel Limburg en Zuidoost-Brabant gaan verwerken.

Een en ander heeft D66-fractiewoordvoerder Clemens Degenaar gisteren bevestigd aan de vooravond van het belangrijke debat over de vuilverbrander (AVI) in de Statencommissie voor milieu. Degenaar beklemtoont dat zijn fractie aan het voorlopig groen licht 'zéér stringente voorwaarden' koppelt. De belangrijkste is wel de eis dat mechanische afvalscheiding en vergisting – als bijzonder milieuvriendelijke verwerkingstechnieken – voor een 'substantieel' deel worden ingezet. Daardoor kan de door Gedeputeerde Staten op – maximaal – 600.000 ton per jaar vastgestelde capaciteit van de vuilverbrander fors omlaag.

D66 is de eerste – en lange tijd enige – Statenfractie geweest die zich sterk maakte voor het invoeren van moderne afvalvergistingsmethoden in Limburg. Om politieke redenen ('om zinloze cijfer-discussies te voorkomen') willen de democraten zich overigens nog niet rigoureus vastleggen op een minimum-tonnage dat in hun ogen jaarlijks vergist zou moeten worden.

Degenaar daarover: „Ik spreek heel bewust over een *substantiële* hoeveelheid. Een scenario waarbij bijvoorbeeld 100.000 ton grijs afval wordt vergist, wordt ook door de technisch specialisten als reële optie erkend. Alleen met deze orde van grootte kan de provincie aantonen dat het haar ernst is om naast de weg naar verbranden tegelijk de weg naar alternatieve vormen van afvalverwerking in te slaan." Degenaar waarschuwt echter in één adem dat als GS in hun toezeggingen 'blijven steken in marginale hoeveelheden' te vergisten afval, D66 mordicus tegen de AVI zal stemmen.

Aan de nieuwe opstelling van zijn fractie liggen volgens Degenaar verscheidene motieven ten grondslag. „We zijn tot de slotsom gekomen dat grootschalig vergisten van afval, in de orde van 600.000 ton per jaar, geen reëel alternatief vormt voor verbranding. Vandaar dat we nu heel bewust en nadrukkelijk kiezen voor de volgende rangorde: eerst maximale preventie, vervolgens voorscheiden en vergisten en pas daarna verbranden en storten."

Degenaar verhult niet dat er ook politieke drijfveren een rol spelen. „De bouw van de vuilverbrander is politiek niet meer tegen te houden. Dat is nu wel duidelijk. Door te kiezen voor dit in alle opzichten zeer realistische standpunt, denken we als oppositiefractie toch nog invloed te kunnen uitoefenen op de uiteindelijke beslissing. Anders kun je dat simpelweg vergeten."

De D66-Statenfractie kan zich eveneens vinden in Maasbracht als de door GS naar voren geschoven lokatie voor de AVI.

Geboren

Maxime Julie Schoffelen

Dochter van
Lou en Ineke Schoffelen-van Ballekom,
zusje van Joop.

Brunssum, 13 januari 1994.

---

†

Dankbaar voor hetgeen hij voor ons betekend heeft, nam God heden tot Zich, voorzien van de h. sacramenten der zieken, in de leeftijd van 82 jaar, mijn goede vader, opa, levensgezel, broer, schoonbroer, oom en neef

Sjeng Crutzen

weduwnaar van

Anna Crutzen

levensgezel van

Luzi

In dankbare herinnering:

Heerlen: Luzi
Eindhoven: Hub Crutzen
† Jenny Crutzen-Donders
Henny
Ellen en Wilco
Familie Crutzen

6418 TK Heerlen, 13 januari 1994
Damascusstraat 7

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op maandag 17 januari om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Gertrudis te Wijlre.

Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.

Zaterdag om 19.00 uur zal mede ter intentie van de overledene een h. mis worden opgedragen in voornoemde parochiekerk.

De overledene is opgebaard in de rouwkapel van het De Weverziekenhuis te Heerlen.
Bezoekuur van 16.00 tot 17.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten hebben ontvangen, gelieve deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Denk aan mij terug,
niet in de dagen van verdriet.
Denk aan mij terug,
in stralende zon,
hoe ik was toen ik alles nog kon.

Dankbaar voor het vele goede dat zij ons tijdens haar leven heeft gegeven, delen wij u mede dat na een liefdevolle verzorging in het verpleeghuis Schuttershof te Brunssum, op 76-jarige leeftijd toch nog onverwacht van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten der zieken, mijn lieve vrouw, onze zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Stephanie Theunissen

echtgenote van

Leo Jacobs

Schinveld: L. Jacobs
Schinveld: Bertien en Pierre Rademakers-Jacobs
Steffie en Nico, Silvia, Sandra, Patrick
Merkelbeek: Annie en Wie Peters-Jacobs
René en Astrid, Leo en Karin
Tilburg: Roos en Leo Herings-Jacobs
Suzanne en Loek, Rob en Floor
Jabeek: Betsie en Ser Ritzen-Jacobs
Serge, Debbie
Sittard: Ad en Marga Jacobs-Vaessens
Roos, Margriet
Familie Theunissen
Familie Jacobs

11 januari 1994
Leliestraat 18, 6451 HA Schinveld

Gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 18.30 tot 19.30 uur in de rouwkapel naast de kerk te Schinveld.

Rozenkransgebed heden vrijdag om 18.40 uur, gevolgd door de avondmis in de hierna te noemen kerk.

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden in de St. Eligiuskerk te Schinveld op zaterdag 15 januari a.s. om 11.00 uur.

Samenkomst in de kerk, waar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

De begrafenis vindt aansluitend plaats op het r.k. kerkhof aldaar.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Tot ons groot verdriet moesten wij toch nog onverwacht voorgoed afscheidnemen van mijn inniggeliefde vrouw, onze zorgzame moeder, onze dochter, zus, schoonzus, tante en nicht

Riny Collaris

* 14-12-1948 † 12-01-1994

echtgenote van

Johnfried Viehoff

Heksenberg-Heerlen: J. Viehoff
Audrey en Roy
Arno
Familie Collaris-Mulder
Familie Hermens
Familie Viehoff

Roebroekweg 97, 6414 BB Heerlen

De plechtige uitvaartmis zal worden gehouden op zaterdag 15 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk H. Gerardus Majella te Heksenberg-Heerlen, waarna aansluitend begrafenis op de begraafplaats te Heerlerheide.

Voor aanvang van de mis is er gelegenheid tot schriftelijke condoléance achter in de kerk vanaf 10.40 uur.

Rozenkransgebed, waarna aansluitend de avondmis wordt gehouden, heden vrijdag 14 januari om 18.45 uur in voornoemde kerk.

Riny is opgebaard in het mortuarium van het De Weverziekenhuis te Heerlen. Gelegenheid tot afscheidnemen aldaar vandaag van 16.00 tot 17.00 uur.

Zij die geen kennisgeving ontvingen, gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons geliefde koorlid

Riny Viehoff-Collaris

Haar moed en inzet zullen wij niet vergeten. Wij wensen John, kinderen en familie veel sterkte toe.

Leden, erelid, bestuur en dirigent kerkelijk zangkoor St. Ceacilia Heksenberg-Heerlen

---

Bedroefd en verslagen ontvingen wij het bericht van het overlijden van ons trouwe koorlid

Riny Viehoff-Collaris

Haar opgewektheid, doorzettingsvermogen en gulle lach zullen altijd in onze gedachten blijven. Wij zullen haar missen en wensen John, kinderen en familie veel sterkte toe.

Bestuur, dirigent, beschermvrouwe en leden zangvereniging Orpheus Nuth

---

Dank[illegible]

Voor uw medeleven [illegible] van belangstelling betoond [illegible] en de crematie van onze [illegible]moeder en overgrootmoeder

Maria [illegible] Minkenbe[illegible]

willen wij u allen h[illegible]

[illegible] Minkenberg
[illegible]en en
[illegible]kinderen

De plechtige zesweke[illegible] den op zondag 16 ja[illegible] de parochiekerk van [illegible] kerveld, Heerlen.

Dank[illegible]

Wij willen u bedank[illegible] en het medeleven dat [illegible] bij het overlijden van onze [illegible] der, oma en overgro[illegible]

Pe[illegible]gie Piasecki-[illegible]strzemski

[illegible]

De plechtige zeswek[illegible] zal worden gehouden op zaterdag 15 j[illegible] a.s. om 19.00 [illegible] de parochiekerk van [illegible] Catharina te [illegible]rade-Holz.

---

†

Tot onze grote droefheid, maar dankbaar voor het vele dat hij voor ons heeft betekend, delen wij u mede, dat heden van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 80 jaar, mijn lieve man, onze lieve en zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Johan Coumans

echtgenoot van

Maria Cordewener

In dankbare herinnering:

Hoensbroek: Maria Coumans-Cordewener
Sittard: Jos en Jeanne Coumans-Arets
Monique en Richard
Florence
Aymone
Brunssum: Hub en Ann Coumans-Douven
John en Iris
Berry en Kirstin
Hoensbroek: Marli en Ton de Groot-Coumans
Mariska en Marc
Gerben
Hoensbroek: Kitty en Ton Smits-Coumans
Stephan
Familie Coumans
Familie Cordewener

12 januari 1994
Mgr. Lebouillestraat 57, 6431 KJ Hoensbroek

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op maandag 17 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de grote St. Jan te Hoensbroek, gevolgd door de begrafenis op de centrale begraafplaats aan de Randweg.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

De overledene zal bijzonder herdacht worden tijdens de avondmis van zaterdag 15 januari om 19.00 uur in bovengenoemde kerk.

Gelegenheid tot afscheidnemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100 te Hoensbroek, dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur en op zondag van 14.00 tot 15.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Bedroefd, maar met een onuitwisbare herinnering aan zijn inzet voor onze harmonie geven wij kennis van het overlijden van ons bestuurslid en vriend

Johan Coumans

Wij danken hem voor alles wat hij voor onze vereniging heeft gedaan.

Beschermheer, erebestuur, bestuur, dirigent, ereleden, leden, damescomité en jeugdleden van harmonie St. Cecilia, Hoensbroek

Hoensbroek, 12 januari 1994

Met leedwezen vernamen wij het overlijden van de oprichter van ons bedrijf, de heer

J. Coumans

Zijn [illegible] leiding en opgewekt karakter zullen wij niet vergeten.

Medewerkers brood- en banketbakkerij Hub Coumans

Wegens een overlijden is onze zaak

brood- en banketbakkerij Hub Coumans

[illegible] Kouven[illegible]

[illegible]

D[illegible]betuiging

[illegible] u allen hart[illegible] de brieven, [illegible] het medeleven [illegible] overlijden van onze zorg[illegible]der, schoonm[illegible]

Jeske Schmeitz-[illegible]usmanns

[illegible]

[illegible] zeswekendienst [illegible] worden gehouden op [illegible] januari a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk [illegible] O.L.V. Geboorte te Broeksittard.

---

†

God, Gij hield mij vast.
Gij leidt alles ten goede.
Gij zijt de toekomst, die mij wo[illegible]

Na een lang leven van trouwe toewijding aan God, van zorg gev[illegible] en zorg ontvangend, werd na een dapper gedragen lijden opgeno[illegible] in Gods rijk van liefde en vrede onze dierbare medezuster, zu[illegible] schoonzuster, tante en nicht

zuster Johanna

Gerardina Antonia Anna Maria Haagmans

* 14 februari 1905 te Sittard † 13 januari 1994 te Herten

Zuster Johanna was sinds 1931 lid van onze congregatie. Als [illegible] pleegkundige werkte zij tot 1963 in onze verzorgingstehuizen in [illegible] raadsbergen en Doornik (B). In 1963 keerde zij naar Nederland te[illegible] nog diensten bewijzend waar zij dat kon.

Zelf zorg behoevend, werd zij in het bejaardenhuis De Godde[illegible] Voorzienigheid te Herten met liefdevolle zorg en toewijding omri[illegible] door personeel en medezusters. In alle rust en vrede gaf zij i[illegible] vroege morgen van 13 januari haar leven aan haar Schepper te[illegible]

Met haar aangeboren Sittardse humor en vriendelijkheid wist z[illegible] ongemakken van het leven te aanvaarden en maakte zij zich bij [illegible] bemind. Moge zij nu vrede en vreugde genieten in de geborgen[illegible] van Gods liefde.

Familie Haagmans
Pres. Kennedysingel 24, k. 410
6137 AC Sittard

Zusters van de Goddelijke Voorzienigh[illegible]
Hoogstraat 8
6049 BP Herten

De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op dinsdag 18 ja[illegible] om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Michaël te Herten.

De begrafenis vindt aansluitend plaats op het kerkhof Wehrerw[illegible] Sittard.

Zuster Johanna is opgebaard in het mortuarium van het St. La[illegible]tiusziekenhuis te Roermond. Bezoek dagelijks van 16.00 tot 1[illegible] uur.

Op maandag 17 januari wordt zuster Johanna herdacht tijdens [illegible] eucharistieviering van 10.00 uur in het bejaardenhuis te Herten.

---

5 december namen wij afscheid van onze lieve moe[illegible] schoonmoeder en oma

Mia L'Ortye-Peters

Veel steun hebben wij afgelopen weken ondervonde[illegible] uw woorden, brieven, bloemen, daden en gebaren, die [illegible] getuigen van begrip en medeleven.

Wij zijn u hiervoor zeer erkentelijk.

Kinderen en kleinkinder[illegible]

Hoensbroek, januari 1994.

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op z[illegible] dag 16 januari a.s. om 11.00 uur in de Grote St.-Jan [illegible] Hoensbroek.

---

†

Daar het ons onmogelijk is [illegible] ieder persoonlijk te bedanken [illegible] de vele blijken van [illegible] die wij mochten ontvangen bij [illegible] overlijden van [illegible] lieve man, onze vader en sch[illegible] vader

Cor Lamers

betuigen wij u hiermede onze oprechte dank.

Mevr. G. Lamers-Spiegels
Guido en Sandra

Kerkrade, januari 1994.

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zondag [illegible] nuari 1994 om 11.00 uur in de parochiekerk St.-Petrus-Maria [illegible] Hemelvaart te [illegible] Kerkrade.

---

† **Maria van Wijngaarden**, 86 jaar, corr.adres: Julianalaan 6, 6042 JG Roermond. De plechtigheid, voorafgaande aan de crematie, zal plaatsvinden zaterdag 15 januari om 13.30 uur in het crematorium Venlo.

† **Bèr Theunissen**, 61 jaar, echtgenoot van Lenie Franssen, Burg. Mertensstraat 12, 6088 CK Roggel. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op zaterdag 15 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van St. Petrus te Roggel.

† **Wilhelm Driessen**, 79 jaar, weduwnaar van Maria Schrievers, corr.adres: Swalmzicht 9, 6071 HL Swalmen. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 17 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Lambertus te Swalmen.

† **Michael (Jules) Brouwers**, 88 jaar, weduwnaar van Elisabeth Duijsens, Onderscheij 1, Noorbeek. De uitvaartdienst vindt plaats op zaterdag 15 januari om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Brigida te Noorbeek.

† **Gravin Raphaël de Liedekerke**, geboren Elisabeth Gravin de Liedekerke, Kasteel Eijsden. De uitvaartdienst vindt plaats op zaterdag 15 januari om 10.30 uur in de kerk van St.-Martinus te Breust-Eijsden.

† **Giel Claessens**, 80 jaar, weduwnaar van Lena Bleize. Corr.adres: Statensingel 97, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op zaterdag 15 januari om 11.00 uur in de parochiekerk van St.-Pieter op de Berg te Maastricht.

† [illegible]ersen, 76 jaar, echtgenoot van [illegible] Crouzen, Eenhoornsingel 95E, [illegible] uitvaartdienst vindt plaats op z[illegible] om 11.00 uur in de parochieke[illegible] Maastricht.

† [illegible]ckens, 81 jaar, echtgenote va[illegible] Achter de Hoven 25, Amby-Maa[illegible] De uitvaartdienst vindt plaats op zaterdag [illegible] 10.30 uur in de parochiekerk va[illegible] Amby.

† **Fien Timmers**, 62 jaar, echtgenote van Hil[illegible]lebrand, Pastoor Dom. Hexstraat 62, Me[illegible] De uitvaartdienst vindt plaats op zaterdag [illegible]nuari om 10.30 uur in de parochiekerk va[illegible] Jozef Arbeider te Meerssen-West.

† **Anton van der Heijden**, 68 jaar, weduwn[illegible] Margo Deen, corr.adres: L. Strouvenla[illegible] Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats [illegible] vrijdag 14 januari om 14.45 uur in het crema[illegible] Nedermaas te Geleen.

† **Maria Wilhelmina (Maike) Ballet**, 84 ja[illegible] benusstraat 78, Maastricht. De uitvaa[illegible] vindt plaats op zaterdag 15 januari om 11.[illegible] de St.-Lambertuskapel te Maastricht.

SM-feest wijkt uit naar Amsterdam

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De groots opgezette SM-party die eerst in Heerlen zou worden gehouden, vindt nu in Amsterdam plaats. Nadat ook Kasteel Limbricht in de gemeente Sittard als lokatie afviel, zijn de organisatoren uitgeweken naar partycenter Marcanti Plaza in Amsterdam, waar ze naar eigen zeggen binnen een uur het definitieve contract hadden getekend.

Organisator Top Entertainment uit Amsterdam overweegt gerechtelijke stappen tegen Kasteel Limbricht. Omdat de onderhandelingen in een ver stadium waren en Limbricht plotsklaps afhaakte, heeft de organisatie een schadeclaim ingediend. Hoe hoog die is, wil ze niet zeggen. „Het gaat om kosten, zoals het versturen van uitnodigingen en affiches, die we van hen vergoed willen hebben," zegt organisator Sebastiaan Rorije.

Bert Stiekema, plaatsvervangend manager van Kasteel Limbricht, zegt echter dat hij helemaal niet wist dat het om een SM-feest ging. „Tegen ons hadden ze gezegd dat het een leer- en rubbergala zou zijn met modeshows. SM kunnen we in het kasteel echt niet hebben," aldus Stiekema, die de organisatie verwijt dat ze geen open kaart heeft gespeeld.

Rorije ontkent dit echter. „Ze hebben alle uitnodigingen en flyers gezien. Ze zijn gewoon geschrokken van de publiciteit." Stiekema verwacht dat een SM-feest in het kasteel op den duur zeer negatief kan werken. „Het schaadt onze naam."

Eerder haakte Jules Otten van de Peppermill om die reden ook al af. Hij zei in eerste instantie dat de gemeente Heerlen moeilijk deed over een vergunning, maar zelf bleek hij er ook niet veel trek in te hebben. Hij zegde het feest af voordat de gemeente zich over de vergunning kon buigen.

Rorije zegt dat ook hij nog niet van hem af is. „We hadden alles al geregeld, prijzen afgesproken, de ruimten bekeken. En dan trekt hij zich opeens terug. Op alle uitnodigingen staat zijn adres."

Zowel bij Kasteel Limbricht als bij de Peppermill was er geen contract getekend. Volgens Stiekema kan het afbreken in een pre-contractueel stadium echter ook consequenties hebben.

In Amsterdam staan een demonstratie van SM-meubilair, modeshows, een soort spookhuis, piercing en tatoeëren op het programma. Kaartjes kosten 150 gulden en duizend gulden voor 'Vip's'. De organisatie verwacht tweeduizend bezoekers uit Europa, de Verenigde Staten en Japan. Het is voor het eerst dat een dergelijk groot SM-feest in Nederland wordt gehouden.

Hoogte schikking met ministerie Onderwijs blijft geheim

Vijf aannemers betalen opgelichte school terug

Van onze verslaggever

SITTARD – Vijf aannemers uit Limburg betalen het ministerie van Onderwijs en de scholengemeenschap College Sittard een deel van de aanneemsom terug, voor een school die in 1985 in Sittard is gebouwd. De vijf waren nauw betrokken bij oplichting van de school. Zij hebben nu een schikking getroffen om te voorkomen dat de school ze voor de rechter daagt.

De bouwbedrijven (Muyres, Mertens, Laudy, Foeckert en Jongen) maakten destijds in het geheim af welke aannemer de laagste prijs zou bieden. Die aannemer, die overigens later failliet ging, moest zijn collega's uitbetalen (het zogenaamde opzetgeld) om de opdracht van de school te kunnen krijgen.

Later is berekend dat het ministerie en de school voor 5,5 ton zijn opgelicht. De failliet gegane aannemer heeft zelf voor de rechtbank in Maastricht gezegd dat het om een bedrag van 7,5 à negen ton ging.

Vorig jaar dreigde de school een rechtszaak te beginnen tegen de vijf overgebleven aannemers. Omdat het een langdurige kwestie zou kunnen worden, probeerde het schoolbestuur de zaak eerst minnelijk te schikken. Dat deze onderhandelingen negen maanden duurden, wijt de voorzitter van het schoolbestuur van College Sittard, F. Heuts, aan het feit dat er zoveel partijen bij betrokken waren.

De aannemers, de school en het ministerie werden het enkele weken geleden eens over de schikking, waarvan de hoogte niet is bekend gemaakt. Volgens de voorzitter maakt die afspraak deel uit van de schikkingsovereenkomst.

Duidelijk is dat het gaat om minder dan 5,5 ton. Daarvan gaan de kosten af die de school heeft gemaakt om juridisch advies in te winnen. Van de schikking gaat verreweg het grootste deel naar het ministerie van Onderwijs. Het ministerie heeft destijds circa tachtig procent van de bouwkosten (8,3 miljoen gulden) betaald. De school betaalde zelf de rest. De verdeelsleutel van toen wordt ook nu gehanteerd bij de inning van de schikking.

Veertien miljoen op Rampenfonds

Fraude

Aan de rij van minnelijke regelingen in fraudezaken in Limburg lijkt maar geen einde te komen. Na bijvoorbeeld het bestuurscentrum in Meerssen en bakkerij Steevens is opnieuw een schikking getroffen in een fraudezaak: die van de oplichting van een middelbare school, het College Sittard. Er zijn frappante overeenkomsten in dergelijke kwesties. De betrokkenen zijn doodsbenauwd dat de hoogte van het bedrag bekend wordt. Verder willen ze voorkomen dat er een rechtszaak komt.

Behalve dat deze bedrijven vrezen dat hun naam en faam bezoedeld wordt (voor zover dat al niet is gebeurd), speelt in sommige zaken nog de angst mee dat een rechtszaak tot nieuwe – strafbare – gegevens zou kunnen leiden.

In de rechtszaak tegen de aannemer van de school in Sittard zijn destijds door de officier van justitie namelijk nog meer voorbeelden gegeven van mogelijke bouwfraudes. Want een ding stond vast: de oplichting van de school in Sittard was slechts één voorbeeld. Heimelijke afspraken in de bouw waren eerder regel dan uitzondering.

Jammer genoeg is bij de veroordeling van de Sittardse bouwer alleen vastgelegd dat de school in Sittard is opgelicht. Dat was voor het schoolbestuur het belangrijkste wapen in de onderhandelingen met de aannemers. Maar juist omdat er nu (weer) een schikking is getroffen, blijven andere aannemelijke gevallen van bouwfraude buiten schot. De rest van de ijsberg blijft onzichtbaar.

Jammer genoeg ook, wordt andermaal het bedrag van de schikking geheim gehouden. In andere gevallen van bouwfraude, waarin gesjoemeld is met gemeenschapsgeld, is dat ook al ten onrechte gebeurd. De gemeenschap die via belastingen geld voor de overheid opbrengt, heeft er recht op te weten wat met dit geld gebeurt. Als er geld terugkomt dat was opgestreken via kwalijke praktijken, moet dat bedrag ook bekend gemaakt worden.

H.B.

Merum na de watersnood

● *Ook de Roermondse kerkdorpen Herten en Merum komen langzaam bij van de watersnood. Op een bijeenkomst in Merum werden de getroffen bewoners gisteravond door maatschappelijk werk, GGD en woningverhuurder Woningbeheer Limburg geïnformeerd over het herstellen van de schade.* Foto: JAN PAUL KUIT

Heao-studenten rusten crisiscentra beter toe

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Heao-studenten uit Haarlem gaan de crisiscentra van Borgharen en Itteren voorzien van hulpmiddelen zodat in de toekomst bij overstromingen de hulpverlening doelgerichter kan plaatsvinden dan onlangs het geval is geweest.

De heao'ers stellen ook een crisis-organisatieplan op, zodat hulpverlening sneller en effectiever op gang kan komen en niet pas na enkele dagen. Daartoe zal – naast het draaiboek van het al bestaande rampenplan – de concrete hulpverlening worden ingevuld, zodat de hulpverleners van elkaar weten waar ze mee bezig zijn.

De studenten hebben vlak na de watersnood poolshoogte genomen in beide Maasdorpen en zijn tot de conclusie gekomen dat het noodplan onvoldoende heeft gewerkt, dat de crisiscentra strategisch verkeerd waren gekozen en dat het er vooral ontbroken heeft aan deugdelijke communicatiemiddelen.

„Bij de ramp hebben lokale overheden regelrecht gefaald," zegt een woordvoerder van de heao. Er waren in de Maasdorpen volgens de heao-studenten nauwelijks voorzorgsmaatregelen getroffen. Er was alleen gezorgd voor zand en zandzakken. De hulpverlening werd bemoeilijkt door prikkeldraad die in oktober al had moeten zijn weggehaald. Ook waren de wegen niet gemarkeerd en was er maar één noodtelefoonlijn voor 2300 inwoners.

Omdat een nieuwe ramp niet denkbeeldig is, moet er volgens de studenten voortvarend worden gewerkt aan de opzet van nieuwe crisiscentra. Ze waren, negen in getal, gisteren weer in Borgharen en bespraken de stand van zaken met leden van de buurtraad van dit dorp en een lid van de dorpsraad van Itteren, die nauw betrokken zijn bij het onderzoek.

Er is een inventarisatie opgesteld van de noodzakelijke materialen waarover een crisiscentrum moet beschikken. De studenten roepen bedrijven op om materiële steun, in vorm van geld, maar bij voorkeur communicatiemiddelen, zoals portofoons, draagbare telefoons, een fax, plan- en instructieborden en eventueel een pc. Ook waadpakken en boten staan op de lijst. Bedrijven kunnen reageren via telefoonnummer 023-313391.

De studenten doen dit werk in het kader van een collectief studieproject binnen de Small Business School, een heao-opleiding in Haarlem. De buurtraden zijn zeer ingenomen met de aanpak van de studenten. Ook het gemeentebestuur van Maastricht heeft interesse in het studieproject.

Anoniem telefoontje verscherpt conflict in dierenasiel Maastricht

Van onze correspondente

MAASTRICHT – Een anoniem telefoontje op het antwoordapparaat van het Dierentehuis Maastricht heeft de problemen rond het asiel verder verscherpt. Een onbekende stem zei dat beheerder HUgo Puts zou moeten verdwijnen, omdat hij niet beschikt over het vereiste vakdiploma.

Het bestuur van het Dierentehuis viel vorige week uit elkaar door interne spanningen. De Centrale Asiel Raad (CAR) van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren bestuurt nu het asiel totdat er orde op zaken is gesteld en een nieuw stichtingsbestuur geformeerd. Dat gebeurt nadat de CAR, binnen enkele weken, daarover advies heeft uitgebracht aan de gemeente Maastricht. Die is samen met de Maastrichtse Dierenbescherming en de lokale stichting Dier in Nood vertegenwoordigd in het bestuur.

Door een lekkage van het dak van het asiel is bovendien de stroom afgesloten. De dieren uit Borgharen en Itteren die vanwege de watersnood in het asiel belandden, zijn weliswaar bij hun eigen baas teruggekeerd, maar de nog aanwezige honden moeten in hun hokken worden warmgehouden met dekens. In de kattenverblijven zijn als noodvoorziening kacheltjes geplaatst.

Beheerder Puts zou de cursus voor het vakdiploma gaan volgen en kreeg daarvoor van het Arbeidsbureau 1400 gulden. Hij kwam door zijn drukke werkzaamheden daar echter niet aan toe en moet het geld nu terugbetalen.

Volgens Puts kan hij vrijgesteld worden van het behalen van het vakdiploma. Ook beheerder De Boer van het Heerlense asiel en Van Kaam van het Geleense dierentehuis werden, omdat ze reeds vakbekwaam waren, daarvan vrijgesteld, weet Puts. „Ik werk al acht jaar in dit asiel, aanvankelijk als assistent, en heb dus een praktische leerschool doorlopen."

De praktische problemen van het Dierentehuis hebben wel geleid tot hulp van sympatisanten. Twee Maastrichtenaren zijn een actie voor het inzamelen van dekens en giften gestart, bedrijven stortten een bijdrage op de bankrekeningnummer van het Dierentehuis, ook de Maastrichtse politie organiseert een inzamelingsactie en en een advocatenkantoor bood de beheerder gratis rechtsbijstand aan.

Akkoord ABP over sociaal raamwerk

Van onze verslaggever

HEERLEN – Het Georganiseerd Overleg (GO, een soort medezeggenschapsraad) van het ABP heeft gisteravond een akkoord bereikt over de sociale gevolgen van de ingrijpende reorganisatie. Zoals bekend verdwijnen bij het pensioenfonds zeker 600 banen. Het behoud van werk, het aantrekken van nieuw werk, een nieuwe topstructuur en medewerkers meehelpen zoeken naar een nieuwe baan zijn de hoofdlijnen van het akkoord.

In eerste instantie wordt bij het selecteren van personeel voor de nieuwe organisatie gekeken naar de geschiktheid. Althans, als het om nieuwe management functies gaat. Voor de andere functies wordt bij overtolligheid gekeken naar het aantal jaren dat de mensen in dienst zijn.

Werknemers die overwegen zich als zelfstandige ondernemer te vestigen, krijgen een stimuleringspremie. Voorts is er nog een vertrekstimuleringspremie, een salarissupletie en een werkgeverssubsidie-regeling.

Bovendien is het GO een ouderenregeling overeengekomen. De bij het bedrijf geldende regeling voor 55-plussers wordt aangevuld met een bovenwettelijke wachtgelduitkering op het niveau van tachtig procent voor overtollige vaste medewerkers tot de vut-leeftijd, waarna een percentage van 75 geldt.

Voor overtollige vaste werknemers van vijftig jaar en ouder die twee jaar tevergeefs zoeken naar een nieuwe baan, geldt een wachtgeldbodem van 85 procent tot 61 jaar en vervolgens van 75 procent. Voor overtollige vaste werknemers jonger dan vijftig jaar geldt onder dezelfde voorwaarden, zij het met een herplaatsingstermijn van in principe een jaar, een wachtgeldbodem op het niveau van tachtig procent met een maximum van vijf jaar.

Het onderhandelingsresultaat, dat geldt tot 2001, kan nu ter vaststelling aan het ABP-bestuur en vervolgens ter goedkeuring aan de minister van Binnenlandse Zaken worden gestuurd. De vakbonden leggen het resultaat voor aan hun Algemene Ledenvergadering.

Dode man in flat Maastricht

MAASTRICHT – In een flatwoning aan het Old Hickoryplein in Maastricht is gistermiddag de bewoner dood aangetroffen.

De 20-jarige man bleek al langer dood te zijn. Over de doodsoorzaak tast de politie nog in het duister. Vandaag wordt sectie verricht en hoopt de politie duidelijkheid te krijgen over doodsoorzaak en tijdstip van overlijden. In verband hiermee is de politie gistermiddag begonnen met een buurt- en een technisch sporenonderzoek.

Toch nog akkoord over reclame Omroep Limburg

Van onze redactie economie

HEERLEN – Omroep Limburg is alsnog akkoord gegaan met een voorstel voor de verdeling van de opbrengst uit radioreclamegelden. Directeur A. Post van Omroep Limburg heeft dat gisterochtend via de radio laten weten. De regionale krantenuitgevers – die deelnemen in de Reclamemaatschappij Omroep Limburg – werden door een misverstand pas in de loop van de dag door het Commissariaat voor de Media van het akkoord op de hoogte gebracht.

Omroep Limburg toonde zich de afgelopen maanden ontevreden over het feit dat de zender de helft van de opbrengst uit de regionale radioreclame krijgt en dat de andere helft als compensatie voor de derving van advertentie-inkomsten wordt verdeeld over de drie regionale kranten, te weten het Limburgs Dagblad, Dagblad voor Noord-Limburg en De Limburger. De omroep wilde meer geld zien.

Na enkele vruchteloze vergaderingen vond afgelopen dinsdag in Hilversum, bij voorzitter mr.A. Geurtsen van het Commissariaat voor de Media, een hoorzitting plaats in een poging de partijen nader tot elkaar te brengen. De krantenuitgevers stemden daar in met een voorstel de omroep tegemoet te komen met een bijdrage in de kosten van zendtijduitbreiding van ruim drie ton. De inkomsten van Reclamemaatschappij Omroep Limburg die daarna nog over zijn, gaan voor de helft naar de uitgevers en voor de andere helft naar de omroep.

De directie van Omroep Limburg wilde tijdens de hoorzitting niet op het bod reageren, waarna de partijen uit elkaar gingen. Diezelfde middag liet de omroep echter aan het Commissariaat weten alsnog het voorstel te accepteren.

Het Commissariaat ging er voetstoots van uit dat omroepdirecteur Post dat ook aan de uitgevers zou melden. Post stond echter op het standpunt dat dit een taak van het Commissariaat was.

Een woordvoerster van het Commissariaat erkende gisteren dat verzuimd is daar goede afspraken over te maken. In de loop van de ochtend heeft het Commissariaat de uitgevers alsnog over het akkoord geïnformeerd.

Werkbezoek GroenLinks

HEERLEN – Een Kamerdelegatie van GroenLinks bezoekt maandag Heerlen en Kerkrade. Kamerlid Wilbert Willems en senator Hannah van Wijngaarden willen zich op de hoogte stellen van de gevolgen van het regeringsbeleid voor uitkeringsgerechtigden. Ze bezoeken de Seniorenraad, Vrouwen in de Bijstand en Jongeren in de Bijstand in in Heerlen. 's Avonds is er een bijeenkomst in café Nulland in Kerkrade.

'Kantoor in Van Tienhovenmolen ondoelmatig'

Milieufederatie nog dit jaar naar Sittard

Van onze verslaggever

BEMELEN – De Stichting Milieufederatie Limburg wil nog in de eerste helft van dit jaar verhuizen naar Sittard. De Milieufederatie is al langer ontevreden over de ligging en doelmatigheid van het huidige onderkomen, de Van Tienhovenmolen in Bemelen.

„Als milieu-organisatie willen we de autokilometers van medewerkers en bezoekers terugdringen. Dat kan door op een meer centrale plek in Limburg te gaan zitten, bij voorkeur bij een station," zegt woordvoerder Hub Bemelmans. De stichting heeft al een pand in Sittard op het oog, maar wil nog niet zeggen om welk adres het gaat, omdat de onderhandelingen nog niet zijn afgerond. „De huur zal veel hoger zijn. Het zal moeite kosten om het geld bijeen te brengen," zegt de Bemelmans.

Een andere bron van zorg blijft beperkte mankracht waarmee de Milieufederatie kampt. „De hausse in de belangstelling voor het milieu heeft zich niet vertaald in meer medewerkers voor onze stichting. De overheid brengt steeds meer nota's uit en roept steeds meer overlegplatforms in het leven, maar onze bezetting is nog steeds vier man," zegt Bemelmans.
De Milieufederatie heeft de hulp van vrijwilligers ingeroepen om de werkdruk te verlichten, maar vooral om een medewerker op het terrein van milieuhygiëne zit de stichting nog te springen. „Ik praat dan over iemand met een chemische achtergrond, die ons kan helpen met de controle van vergunningaanvragen van bedrijven en de beoordeling van uitstootgegevens," verklaart Bemelmans. Nu gaat de Milieufederatie bij milieutechnische vraagstukken te rade bij Stichting Natuur en Milieu in Utrecht.
Soms kan de organisatie door het gebrek aan mankracht niet alert genoeg op zaken reageren. „Iets waar we nu nog spijt van hebben is de procedure rond de vaststelling van het Provinciaal Afvalstoffenplan 2 (PAP 2), zo'n vier jaar geleden," vertelt Bemelmans. „We hebben ons indertijd onvoldoende gerealiseerd dat wat toen werd besproken, nu door de provincie wordt gepresenteerd als een principekeuze voor afvalverbranding. Destijds suggereerde de provincie dat die keuze pas bij de bespreking van de milieu-effectrapportage (MER) zou vallen. We hebben ons in slaap laten sussen. We hadden duidelijk moeten maken dat afvalverbranding onze voorkeur niet heeft."

Subsidie van Anjerfonds voor diafilm

BEMELEN – Het Anjerfonds Limburg geeft bijna 17.000 gulden subsidie aan de Milieufederatie Limburg voor het maken van een diafilm en een folder over knelpunten op natuur- en milieugebied in Limburg.
De diafilm handelt over 'het verzuurde noorden, het weggegraven midden en het volle zuiden' en is onder meer bedoeld voor de maatschappijlessen op scholen. Om de kosten te drukken is besloten gebruik te maken van stilstaande diabeelden die vervolgens op video worden gezet. Totaalbeeld, een bureau voor audiovisuele produkties, heeft de opdracht gekregen. De produktie moet in oktober klaar zijn. 'Het verzuurde noorden' behandelt de intensieve veehouderij en vermesting in Noord-Limburg. 'Het weggegraven midden' gaat in op de gevolgen van de grindwinning en de mogelijkheden tot herstel van de natuur in gebieden die zijn afgegraven. 'Het volle zuiden' beziet de spanningen tussen hoge bevolkingsdichtheid, uitbreidende industrie en de natuur in het zuiden van Limburg. De diafilm zal oplossingen aandragen voor dit soort knelpunten.

Van Atteveld

Het besluit om fraude-officier van justitie mr. J. van Atteveld na betrekkelijk korte tijd weer van de corruptiebestrijding te ontheffen, mag opmerkelijk worden genoemd. Hoewel justitie beweert dat er niets aan de hand is, kan de vervanging van een full-time fraude-officier door twee 'deeltijd-collega's' nooit dezelfde diepgang opleveren. Het merkwaardige besluit doet allerlei onbeantwoorde vragen rijzen. Vinden de (hoogste) bazen van Van Atteveld dat hij met een kanon op een mug aan het schieten is, of zit de politiek met de voor dit verkiezingsjaar verwachte nieuwe corruptiezaken in haar maag? In dat laatste geval zou de ijver van Van Atteveld glans van de verkiezingscampagnes af kunnen halen. Voor een verdere aantasting van het bestuurlijke imago van Limburg zou ook gevreesd kunnen worden.
Het is natuurlijk nooit uitgesloten dat de functiewijziging van Van Atteveld een legitieme en onschuldige oorzaak heeft, maar dat is tot dusver niet aannemelijk gemaakt. Integendeel, tegen de tijd dat je zou verwachten dat het corruptie-onderzoek in Limburg zijn apotheose moet bereiken, wordt de teamcaptain van het veld gehaald. Dat betekent dat ofwel Van Atteveld in de ogen van zijn superieuren een verkeerde aanpak bezigde, of dat andere niet nader genoemde motieven een rol spelen. De verklaring dat het enkel om een normale portefeuillewisseling zou gaan, is niet écht bevredigend.

R.B.

Resultaat van overleg kabinet en ziekenhuis Maastricht

AZM maakt protocollen voor embryo-onderzoek

Van onze verslaggeefster

MAASTRICHT – Het Academisch Ziekenhuis Maastricht (AZM) gaat protocollen schrijven voor de zogenaamde pre-implantatie diagnostiek (PID), een nieuwe methode om bij embryo's afwijkingen op het spoor te komen, nog voordat er sprake is van een zwangerschap. Voordat de protocollen worden goedgekeurd mag het ziekenhuis de nieuwe techniek niet toepassen.

Minister van Justitie Hirsch-Ballin en staatssecretaris Simons (Volksgezondheid) drongen aan op overleg met het AZM na Kamervragen van de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) over experimenten met deze methode in het Maastrichtse ziekenhuis. Dat overleg heeft deze week plaatsgevonden.

Bij de PID-methode wordt enkele dagen na een reageerbuisbevruchting een cel van een uit acht cellen bestaande pre-embryo op erfelijke afwijkingen onderzocht. Is het embryo gezond, dan wordt het bij de moeder ingeplant. Nu kan alleen via vlokkentest of vruchtwaterpunctie een afwijking worden vastgesteld. Dat kan pas als de zwangerschap al enkele weken duurt. De SGP wil dat het Kabinet het 'splitsen van embryo's' verbiedt, maar zo ver wil het kabinet niet gaan.

Voor pre-implantatie diagnostiek komen alleen gevallen in aanmerking, waarbij de kans op een ernstige erfelijke ziekte groot is. „Het AZM zal zeer zorgvuldig beoordelen in welke gevallen PID kan worden toegepast," licht AZM-voorlichter J. Servais toe. „Met deze methode zal niet worden geëxperimenteerd en ze zal zeker niet worden toegepast in gevallen waarover maatschappelijke discussie zou kunnen ontstaan. Het grote goed dat in vitro fertilisatie heeft gebracht, mag zeker niet in gevaar komen."

Het schrijven en aanpassen van de PID-protocollen zal volgens de AZM-voorlichter enkele maanden vergen. De protocollen moeten uiteindelijk worden goedgekeurd door de Inspectie van Volksgezondheid, Kabinet en in- en externe medische commissies.

De PID-methode wordt onder andere in Engeland en de Verenigde Staten al toegepast. Onderzoek naar deze vorm van erfelijksheidsonderzoek vindt in Nederland alleen in het AZM plaats. Het Maastrichtse onderzoek wordt geleid door geneticus dr.M. Pieters, die de methode voornamelijk op muizen uitvoerde.

Snoeicollege

● *Han Weustenraad van de Dienst Landbouwvoorlichting legt fruittelers uit hoe een pereboom gesnoeid moet worden.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Bloei in perensnoei

Van onze verslaggever

TERLINDEN – Groot was de belangstelling voor het snoeicollege dat Han Weustenraad gisteren in de boomgaarden van Frans Notermans en Gerard Slenter op Terlinden, in Margraten, gaf. Aan het snoeien van perebomen was de laatste jaren nauwelijks enige aandacht besteed.

Slechts een gering percentage van de Limburgse fruitplantages is met peren beteeld. Onder invloed van de marktprijs is de belangstelling voor de perenteelt plots gestegen. Weliswaar werden op de Limburgse fruitveilingen geen topprijzen genoteerd, maar peren brachten beduidend meer op dan appelen. Bovendien was 1993 kwalitatief en kwantitatief een 'excellent perenjaar'.
De werkgroep die twee jaar geleden door de Zuidlimburgse afdelingen van de Nederlandse Fruittelers Organisatie in het leven is geroepen om de peer terug in de gunst van producent en consument te brengen, had de wind mee. Uit alle hoeken kwamen plots belangstellenden opduiken voor haar snoeicollege.
„Het snoeien van een pereboom vergt meer tijd dan het snoeien van een appelboom," verklaarde Han Weustenraad (30) van de Dienst Landbouwvoorlichting. „Er moet meer hout uit worden gehaald. De belichting is erg belangrijk. Het voorkomt beurtjaren. In een beurtjaar is de opbrengst beduidend minder."
Om die reden beproeven de meest vooruitstrevende perentelers een oud plantsysteem: de V-haag. Verduurzaamde palen worden daartoe in v-vorm in de grond geboord, met draden getuid en bespannen, waardoor de best ontwikkelde takken van een pereboom richting zon kunnen worden geleid. Frans Notermans doet dat met behulp van bamboestokken; broer Jan met draden.

Gretig wisselden de gebroeders Notermans hun ervaringen uit. Niet eerder had Jan Notermans zo'n hoge opbrengst aan peren als in 1993. „Tot zestig ton per hectare," pochte de 63-jarige pomoloog. „We hadden het weer mee. Een vroege bloei. Geen nachtvorst. Anderzijds moet je er ook de grond voor hebben. Op schrale gronden gedijen peren het best. En... je moet vakman zijn".

Brandpreventie veel scholen onvoldoende

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG-HEERLEN – De brandverzekeringspremies voor de openbare basis- en middelbare scholen zullen met meer dan de helft gaan stijgen als er geen goede brandveiligheidsvoorzieningen worden getroffen. Uit een onderzoek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) blijkt dat maar een kwart van de scholen een brandalarm heeft. De verzekeraars vinden dat zij daarom de premies moeten verhogen.

De schade aan scholen en bedrijfspanden bedroeg vorig jaar ruim 400 miljoen gulden, twee keer zoveel als in 1992. In Limburg gingen in 1993 twaalf scholen in vlammen op.
E. Gerritsen, directeur brandschade van verzekeringmaatschappij Inter Lloyd, vindt dat de verzekeringspremies te laag. „Door slechte brandpreventie is het afgelopen jaar een groot aantal scholen in vlammen opgegaan. De premie kan alleen omlaag als de scholen meer preventieve maatregelen treffen." „Als een school een brandalarm, een elektronisch inbraaksysteem of een conciërge neemt, zal een lagere premie zeker het gevolg zijn," aldus Gerritsen.

De gemeenten dragen de financiële verantwoordelijkheid voor de basisscholen in hun gemeente. Via de VNG kunnen ze een brandverzekering voor scholen afsluiten, die is gekoppeld aan de aanleg van een brand- en inbraakmeldingsinstallatie. Zo'n verzekering kost ruim vierduizend gulden.

Volgens adviseur verzekeringszaken van de VNG F. Dubois wordt deze brandveiligheidsvoorziening maar gedeeltelijk vergoed door de rijksoverheid. „De rest moeten de gemeenten betalen. Dit bedrag wordt niet doorberekend in het schoolgeld, de gemeente verdient het binnen vijf jaar zelf weer terug door de lagere verzekeringspremie."

De gemeente Heerlen telt tien openbare basisscholen. Volgens woordvoerder J. Lijbers heeft de gemeente een vaste verzekeringspremie voor alle openbare gebouwen. „Daardoor is de gemeente niet op de hoogte van een eventuele stijging van de brandverzekeringspremie voor scholen. Maar brandpreventie op scholen krijgt onze optimale aandacht," aldus Lijbers.

Naturschutzbund wil regenwater beter benutten

HEINSBERG – In een brief aan het provinciebestuur en Provinciale Staten heeft de Duitse Naturschutzbund voorstellen gedaan die op de langere termijn te hoge waterstanden in de Maas moeten voorkomen. De Naturschutzbund wil onder meer dat de verplichting om het regenwater naar het riool te leiden wordt opgeheven, zodat het water in de grond kan wegsijpelen. Een andere methode om het regenwater te gebruiken is opvanginstallaties te bouwen op plekken waar veel water wordt gebruikt, zoals bij autowasbedrijven en sportcomplexen voor de verzorging van het grasveld. Bij nieuwbouw zou volgens de bond opvang van regenwater verplicht moeten worden gesteld. Bij bestaande gebouwen zouden met subsidie van de gemeente regenputten moeten worden aangelegd. Verder wil de Naturschutzbund dat gekanaliseerde beken en riviertjes weer in hun natuurlijke staat worden teruggebracht. Ook waterpoelen en kleine zijarmen van riviertjes zouden in stand gehouden en beschermd moeten worden.

Simons verdeelt geld voor topzorg

DEN HAAG/MAASTRICHT – Staatssecretaris Simons (volksgezondheid) heeft de ziekenhuizen medegedeeld hoe hij de 25 miljoen gulden die voor 1994 is uitgetrokken voor uitbreiding van de topzorg wenst te verdelen.
Bij topzorg, die vooral wordt gegeven in academische ziekenhuizen, gaat het om onderzoeken en behandelingen waarmee grote investeringen in dure apparatuur en gespecialiseerd personeel zijn gemoeid. Hoeveel de afzonderlijke ziekenhuizen, waaronder het Academisch Ziekenhuis Maastricht, krijgen is nog niet bekend. Het grootste gedeelte van het bedrag, circa 7 miljoen, wordt uitgetrokken voor levertransplantaties. Daarvan zal het AZM niet profiteren, omdat dergelijke ingrepen niet in Maastricht worden verricht. Wel kan het AZM een graantje meepikken van de beschikbare gelden voor nierdialyse (6 miljoen), bijzondere neurochirurgie (3 miljoen), implanteerbare defibrillatoren, een soort pacemakers (2,9 miljoen), neonatologie (2 miljoen) en radiotherapie (eveneens 2 miljoen).

Hoeksche Waard helpt Stein

STEIN – In Zuid-Holland is een hulpactie gestart voor de door watersnood getroffen dorpskernen Meers en Nattenhoven. 'Hoeksche Waard helpt Stein,' heet de actie, die vermoedelijk meer dan 100.000 gulden zal opbrengen. Zo'n tachtig mille wordt opgebracht door de zes gemeenten van het Zuidhollandse eiland Hoeksche Waard. Het geld wordt zaterdag overhandigd aan het gemeentebestuur van Stein. De gemeenten in de Hoeksche Waard hebben Stein gekozen na een bezoek dat burgemeester R. Broekhuis van Cromstrijen vorige week aan Limburg bracht. In Stein raakte hij van de situatie in de dorpskern Meers onder de indruk. Inmiddels zijn diverse inzamelingsacties in de Hoeksche Waard begonnen om het bedrag van tachtig mille aan te vullen. „Ik maak me sterk als dat bedrag niet boven de honderdduizend gulden uitkomt," zegt een woordvoerder van de gemeente Cromstrijen. In de Hoeksche Waard, dat in 1953 ernstig werd getroffen door de watersnood, voelen de inwoners zich sterk verbonden met de slachtoffers van de overstroming van de Maas.

'Extra geld hier nog altijd aan meer agenten besteed'

Geen bankje leeg op politieschool Heerlen

Van onze verslaggever

HEERLEN – Directeur A. Claessen van het politie-opleidingscentrum in Heerlen heeft het bericht dat de Algemene Rekenkamer gaat onderzoeken of de politie de extra bijdragen van het kabinet voor uitbreiding van het aantal agenten daadwerkelijk voor dat doel heeft gebruikt, voor kennisgeving aangenomen.
De verhalen dat sommige korpsen van dat geld computers hebben gekocht, zullen zeker niet uit de duim zijn gezogen, zegt Claessen. Maar hij heeft de stellige indruk dat de korpschefs die hun aspirant-agenten naar de Heerlense politieschool sturen, zich daar niet aan bezondigen. „We zitten helemaal vol," zegt Claessen.
Dat geldt niet voor de vier andere politiescholen in het land. Daar zijn, ondanks een financiële injectie voor de werving van 450 agenten, enkele honderden opleidingsplaatsen onbezet gebleven. Voor de Algemene Rekenkamer was dat een van de redenen om een onderzoek te beginnen.

De politieschool in Heerlen leidt aspirant-agenten uit Limburg, Noord-Brabant en Zeeland op. „We kunnen er tweehonderd plaatsen," zegt Claessen. „Op dit moment volgen 185 aspiranten de reguliere opleiding van 21 maanden. Daar moeten nog eens twintig mensen worden bijgeteld die zijn ingeschreven voor de surveillantencursus. Ik kan niet anders zeggen dan dat de korpschefs in Zuid-Nederland er alles aan doen om de sterkte uit te breiden." Surveillanten zijn geen bevoegde agenten, ze mogen bijvoorbeeld geen wapen dragen.
In de rest van het land ligt de situatie klaarblijkelijk anders dan in Heerlen. Vorig jaar vroeg de Tweede Kamer zich al hardop af hoe de vele miljoenen voor extra agenten zijn besteed. Officieel bedraagt de sterkte van de korpsen dit jaar 39.000 mensen, maar het ministerie van Binnenlandse Zaken sluit niet uit dat het er feitelijk veel minder zijn.

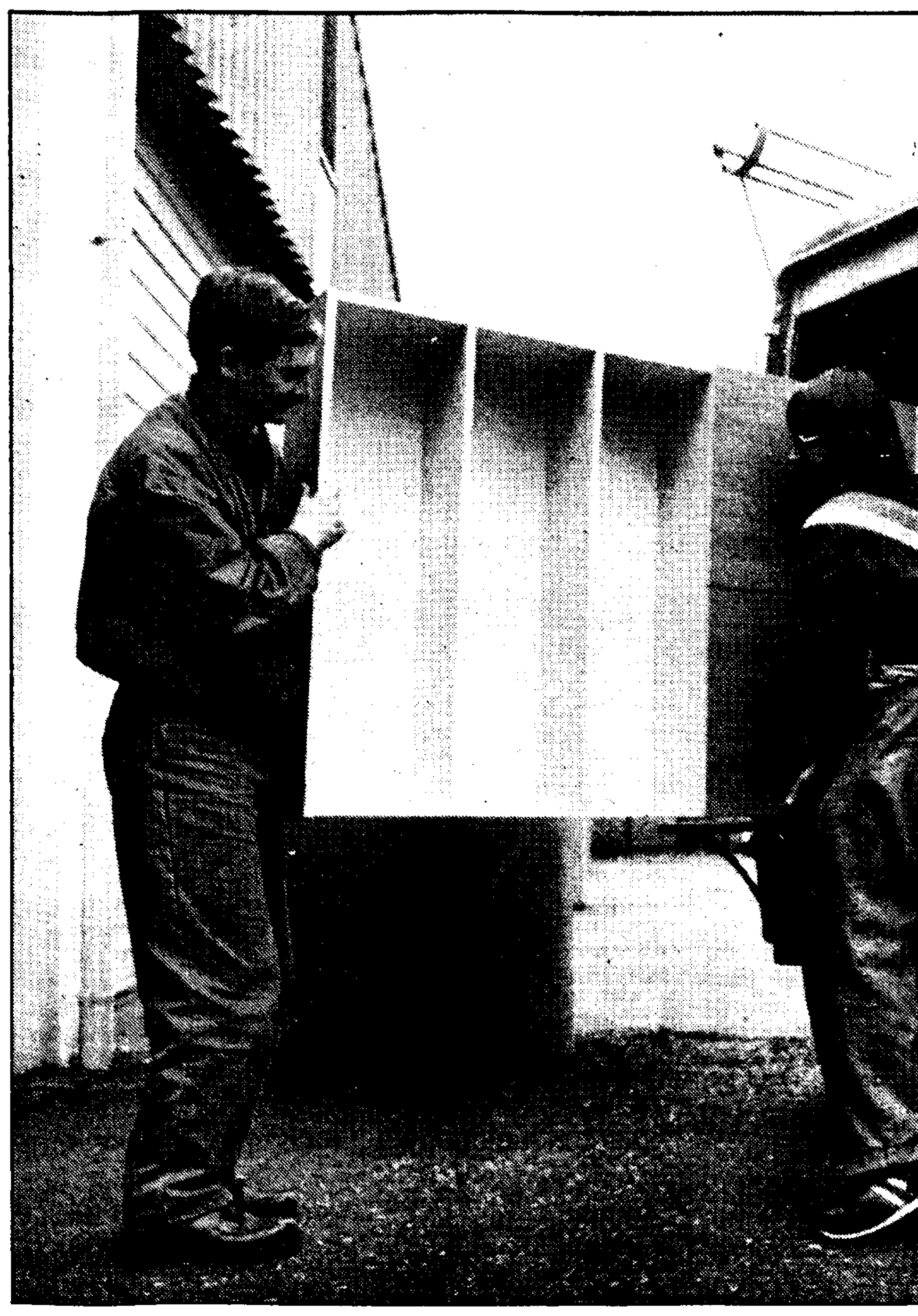
Een aantal korpsen heeft ook ruiterlijk toegegeven dat ze het extra geld onder meer gebruikt hebben voor de aanschaf van computerapparatuur. Het bestaande budget voor dit soort uitgaven zou niet voldoende zijn. In haar nieuwjaarstoespraak hekelde wijlen minister Dales van Binnenlandse Zaken deze gang van zaken nog.

Moeten werklozen wel of niet ingezet worden bij het opruimen van de rotzooi na de watersnoodramp. CNV-voorzitter A. van Westerlaken gooide dinsdagavond in Urmond letterlijk de knuppel in het hoenderhok. De reacties zijn zonder meer verdeeld maar overwegend positief. „Vast een idee van een bal gehakt achter een bureau," zegt een langdurig werkloze die al weken bezig is met het ophalen van meubels ten behoeve van de gedupeerden. De Maastrichtse wethouder Jan Hoen wil onmiddellijk tot actie overgaan. Een rondje langs de velden.

in het nieuws

Overwegend positieve reacties op plan CNV

'Wij werklozen worden er weer op aangekeken'

● *De 'werklozen' J. op de Kamp en J. Simenon aan de slag met de brandweerauto voor de slachtoffers van de watersnoodramp.* Foto: FRANS RADE

DOOR EMILE HOLLMAN

MAASTRICHT – Hij heeft de voorpagina van de krant nog niet eens helemaal gelezen of hij staat al te stampvoeten op kantoor. J. op de Kamp 'viert' komende maand zijn 10-jarig 'lidmaatschap' van de Sociale Dienst. Al weken is hij in touw voor de slachtoffers van de ramp. „En nu gilt een of andere bal gehakt iets over het inzetten van werklozen om zichzelf in de kijker te plaatsen. Het systeem heeft gewoon de kwaliteit niet om werklozen op korte termijn aan de slag te krijgen. Zo blijft de troep gewoon liggen en worden wij werklozen daar over een paar weken weer op aangekeken."

Het devies van Op de Kamp luidt: niet zeuren, gewoon beginnen. En dat meldde hij keurig bij de Sociale Dienst, die daar geen moeite mee heeft. „De laatste keer dat ik een aanvraag deed voor vrijwilligerswerk, voor het Wereld Natuurfonds, duurde het maanden voor ik toestemming kreeg."

De voortvarendheid waarmee Op de Kamp samen met zijn in outplacement verkerende kameraad J. Simenon aan de slag ging, moet de Maastrichtse wethouder Jan Hoen aanspreken. Want die hoopt vandaag al de eerste gesprekken met werkloze jongeren te kunnen voeren. „Ik heb vandaag zelfs een bespreking met een groep jongeren uit Amsterdam die wil helpen."

Anders dan CNV-voorzitter Westerlaken benadrukt Hoen dat de jongeren niet verplicht mogen worden mee te helpen.

Dat is ook een van de bezwaren die de FNV-Limburg tegen het plan van de christelijke collega's heeft. De FNV vindt verder dat wanneer werklozen ingezet worden, die dan zeker drie maanden aan de slag moeten kunnen om werkervaring op te bouwen, dat de organisatie rond de projecten goed moet zijn en dat het tijdelijke werk onder het gangbare arbeidsvoorwaardebeleid moet vallen.

Vervalsing

De vakvereniging is zeker niet de enige instantie die eist dat er geen concurrentievervalsing mag plaatsvinden. De Limburgse Werkgevers Vereniging (LWV) bijvoorbeeld vindt het een uitstekend idee om langdurig werklozen in te zetten bij het opruimen van zandzakken, het schoonmaken van prikkeldraad en dergelijke. „Zeg maar het padvinderswerk," zegt adjunct-secretaris economische zaken J. Maessen van het LWV. „Als werklozen ook ingezet worden om wegen te herstellen dan past terughoudendheid en moeten we dat van geval tot geval bekijken. Zolang het maar geen concurrentievervalsing is."

L. Voskuilen, directeur van de Sociale Dienst in Venlo, is iets strenger in zijn oordeel. „Ik sta in principe positief tegenover het inschakelen van werklozen. Maar als er extra werkzaamheden zijn, dan moeten bedrijven extra mensen in dienst nemen. Dan krijgen deze mensen tenminste een eerlijke kans en een normaal dienstverband."

„Ik ben het volstrekt oneens met Voskuilen," zegt wethouder Hoen. „We hebben het hier over een ramp en dus passen onorthodoxe maatregelen. Al meteen na de overstroming is er met man en macht gewerkt en toen werd ook niemand iets gevraagd. De omgeving moet er weer snel behoorlijk uitzien.

Je kunt niet alles aan bedrijven overlaten, want dat kost handen vol geld."

P. Hermans, projectmanager van de agrarische sector asperges en aardbeien van de Arbeidsvoorziening in Noord- en Middenlimburg weet zeker dat het selecteren en inzetten van werklozen bij het opruimen weinig tijd hoeft te kosten. Afgelopen jaar zette zijn afdeling 1.000 werklozen in bij het plukken van aardbeien en het steken van asperges in Noord-Limburg.

De langdurige werkloze J. op de Kamp haalt zijn schouders maar weer op. Hij verving enkele dagen geleden zijn antwoordapparaat omdat het ene bandje alle aanbiedingen voor gebruikte meubels niet meer kon verwerken. En weg is ie, want er is nog veel te doen.

prikbord

● Geneeswijzen

In café Satyricon aan de St.-Bernardustraat in Maastricht wordt aanstaande dinsdag 18 januari een debat gehouden over de zin en onzin van alternatieve geneeswijzen. Epidemioloog G. ter Riet van de Rijksuniversiteit Limburg, G. van der Smagt, huisarts en bestuurslid van de Vereniging tegen Kwakzalverij, en W. Linneman, human sense consulent, discussiëren vanaf 20 uur onder leiding van provincievoorlichter P. 't Lam. De toegang is gratis.

● Kanker

Het Integraal Kankercentrum Zuid start eind januari met een gespreksgroep voor jongeren met kanker. Tijdens de bijeenkomsten kunnen jongeren met elkaar van gedachten wisselen over hun ervaringen met kanker. Voor nadere informatie of aanmelding kan gebeld worden tussen 9 en 12 uur, 040-455775.

● Pleegzorg

In Sittard is een aanzienlijk tekort aan pleegadressen. Om meer gezinnen bereid te vinden zich als pleegouders aan te melden, houdt de Voorziening voor Pleegzorg Limburg een voorlichtingsavond op maandag 24 januari in Hotel de Kroon, Markt 21. Belangstellenden zijn vanaf 20 uur welkom.

● Alleenstaanden

Het Platform van Organisaties voor Alleenstaanden (Ploa) houdt zaterdag 22 januari van 13.30 tot 17 uur in het City Centrum (Capucijnenstraat 43) te Maastricht een informarkt voor alleenstaanden. De opening van de markt wordt verricht door wethouder R. Leenders. De toegangsprijs bedraagt vijf gulden. Ploa werkte bij de organisatie samen met Stichting Trajekt en Amicitia in Maastricht, de Limburgse Vrouwen Beweging in Roermond en de Limburgse Katholieke Vrouwenbeweging in Heerlen.

● Speeldag

De Limburgse Vrije Scholen houden zondag aanstaande van 14.00 tot 16.00 uur een kijk- en speeldag. In Limburg zijn Vrije Scholen gevestigd in Maastricht (043-617398), Heerlen (045-741040), Sittard (046-581345) en Roermond (04750-33160). De informatiemiddag is bedoeld voor ouders en kinderen, die een indruk willen krijgen van het Vrije School-onderwijs. Dat onderwijs is gericht op de ontwikkelingsfasen van het kind. Naast de vakken taal en rekenen krijgt het kind kunstzinnige vorming in de vorm van toneelspel, schilderen, tekenen, boetseren en muziek. Daarnaast worden op de Vrije Scholen de vreemde talen Frans, Engels en Duits onderwezen. In heel Nederland zijn meer dan tachtig Vrije Scholen. Voor meer informatie: 04750-10070.

● Boeddhisme

Homojongerengroep COC Maastricht houdt zondag 16 januari een themamiddag over boeddhisme. De bijeenkomst begint om 14.00 uur op het adres Bogaardenstraat 43 in Maastricht. Vanaf 20.00 uur is er diezelfde dag 'Jongerenkafee' tot 24.00 uur. Voor meer informatie: 043-218337.

● Iran

De Werkgroep 'Mondiaal' van het Henk Schram Centrum in Eckelrade houdt op 20 januari een informatiebijeenkomst over Iran. Aan het woord komt Jacob l'Rhanama, vluchteling uit Iran en nu tweeëneenhalf jaar in Nederland. l'Rhanama was indertijd verbonden aan de Perzische ambassade. Hij zal zijn inleiding geven met behulp van dia's en muziek. Vantevoren is er een eenvoudige Iraanse maaltijd. Het HSC is vanaf 17.30 uur open. De kosten voor de maaltijd bedragen tien gulden. De inleiding begint om half acht. Voor meer inlichtingen: 04408-2965.

● Honden

Martin Gaus, bekend van zijn televisieprogramma's over honden, houdt op donderdag 20 januari een avondvullende lezing in zaal De Kwartel aan de Meyelsedijk 119 in Ospeldijk (gemeente Nederweert). De bijeenkomst begint om 20.00 uur en wordt georganiseerd door Hondenschool 't Peelhofke. Martin Gaus zal vertellen hoe simpel een hond eigenlijk in elkaar steekt. De opvoedingsmethode die hij propageert, heeft hij na jarenlang onderzoek ontwikkeld. Kaarten à raison van vijf gulden zijn verkrijgbaar bij Hondenschool 't Peelhofke, telefoon 04951-41711.

streeksgewijs

Zuivelweek op Schrieversheide

HEERLEN – Schrieversheide houdt van dinsdag 17 januari tot en met zondag 23 januari de jaarlijkse Zuivelweek. Het centrum voor natuur en milieu heeft voor schoolkinderen een speciaal programma samengesteld. In de kinderboerderij, het bezoekerscentrum en het schoolbiologisch centrum krijgen zij uitleg over hoe diverse zuivelprodukten worden gemaakt.

Voor de overige bezoekers is er een stand ingericht in het bezoekerscentrum waar aan de hand van foto's en een echte grote tobbe en kaaspers wordt uitgelegd hoe van melk produkten als kaas en karnemelk wordt gemaakt.

De familie Cremers van kaasboerderij 'Het Windrakerhöfke' houdt op zondag 23 januari van 11.00 uur tot 17.00 uur doorlopend een demonstratie. Naast alle informatie over zuivelprodukten is er ook een schilderijen- en fototentoonstelling over winterlandschappen.

Het bezoekerscentrum Schrieversheide aan de Schaapskooiweg in Heerlen is geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur.

Schutterij Voerendaal 450 jaar

VOERENDAAL – De koninklijke schutterij St.-Sebastianus Voerendaal opent zondag het 450ste bestaansjaar met de viering van het patroonsfeest. Om 9.30 uur wordt de feestmis in de kerk van Kunrade opgeluisterd door het koor van de familie Schumans en de drumband van de schutterij. Vanaf 13 uur is er frühschoppen in Huize Laurentius, waar om 20.30 uur ook de feestavond met loterij wordt gehouden.

Avonden over emancipatie

HEERLEN – Het Vrouwenhuis in Heerlen houdt op 19 en 26 januari avonden over het thema 'Emancipatie in Limburg'. Rian Huyts leidt aan de hand van videobeelden workshops.

● *Prins Rolf I*

● *Prins Piet II*

● *Prins Peter II*

carnavaria

KERKRADE
● In café 't Palet, Kleingraverstraat 65, wordt zaterdag vanaf 20.11 uur d'r Joode Sjteër van VV Kirchroa-West uitgereikt aan Wiel Janssen. Janssen is een steunpilaar van de leefgemeenschap Kerkrade -West. Hij is onder andere al 44 jaar actief lid van mannenkoor David en is met zijn gitaar en accordeon de spil van menig feestje.

HEERLEN
● Rolf Rozestraten (32) is de nieuwe prins van cv De Vlavrèters Welten/Benzenrade. Prins Rolf I werkt als rayoninspecteur hypotheken bij ABP, hij voetbalt, tennist en is secretaris van De Vlavrèters.
● De nieuwe prins van De Jonge Böck heet Piet Reuling. Hij is 36 jaar, vrijgezel, van beroep automonteur en heeft als hobby's voetballen, darten en kaarten. Zondag houdt hij vanaf 17.30 uur receptie in De Varenbeuk. Tevens worden de jubilarissen Ben Bierpot en Frans Freezen gehuldigd.

● *Prins Roger II*

KLIMMEN
● Klimmen mag dit jaar de gemeenteprins leveren. Peter Philips uit Craubeek is hiervoor door cv De Molmuus uitverkoren. Prins Peter II is afgestudeerd in personeelsmanagement en heeft als hobby muziek.

HOENSBROEK
● Tot stadsprins van Hoensbroek is Roger van Straten uitgeroepen. Prins Roger II is 23 jaar en eigenaar van een bloembinderij. Zondag houdt hij vanaf 18.33 uur receptie in Kasteel Hoensbroek.

MERKELBEEK
● CV De Zeemplekkesj houdt zaterdag vanaf 21 uur prinsebal in zaal Kleuters aan de Haagstraat. Deelnemers aan de optocht op 13 februari kunnen zich aanmelden bij Jeu Simons, ☎256968 of bij Jo Deumens, ☎04492-3454.

LANDGRAAF
● CV De Geete houdt zaterdag om 20.30 uur de galazitting in gemeenschapshuis 't Ströatje aan de Eygelshovenerweg.
● Prins Harrie I van De Sjweëgelsöppers houdt zaterdag van 20.41 tot 21.41 uur receptie in zalencentrum De Brandpoort. Aansluitend is er prinsebal.

SCHMMERT
● In verband met het overlijden van Harie Soons (mede-oprichter van cv De Taarbreuk) zijn alle zittingen twee weken verschoven. De nieuwe data: 27 januari bejaardenzitting; 28 januari zitting; 29 januari zitting met prinseproclamatie en 30 januari kinderzitting.

journaal kort

HOENSBROEK
● Fanfare St.-Gabriël geeft zaterdag om 19.30 uur een concert in het MFC Gebrook. Medewerking verlenen jongerenkoor Youth and Spirit en het jeugdorkest van de fanfare.

BRUNSSUM
● JCV De Wafels houdt zaterdag van 10 tot 14 uur een rommelmarkt in het wijkcentrum, Sterrestraat 64a in Treebeek.

SIMPELVELD
● Mensen die een stand willen huren voor de rommelmarkt van speeltuin Hulsveld op 4 april, kunnen zich aanmelden bij Wout van der Vlag, ☎443100.

LANDGRAAF
● In galerie ZOMaar, Kloosterstraat 23 in Waubach wordt van 17 januari tot en met 6 februari een expositie gehouden door Jo Meulenberg met schilderijen en keramiek. De openingstijden zijn op werkdagen van 19.30 tot 22 uur en op zondag van 14 tot 17 uur.

HEERLEN
● Muziekvereniging TOG Welten viert vrijdag vanaf 19.30 uur de opening van het 75-jarig jubileum in de zaal van Auberge de Rousch. Wethouder Jo Evers onthult het nieuwe logo van de vereniging. Aansluitend is een concert en feestavond.
● De Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, afdeling Heerlen, houdt elke derde woensdag van de maand een bijeenkomst met lezingen over uiteenlopende onderwerpen en excursies. De bijeenkomsten zijn om 14 uur aan de Akerstraat 74.
● In gemeenschapshuis 't Leieshoes aan de Limburgiastraat is op zondag 23 januari van 11 tot 17 uur een internationale platen- en cd-beurs. Voor informatie: Kees Blokker (☎045-753010) of Jacques Starreveld (☎045-313147).

● *Hub Jongen*

Wethouders zoeken de burgers op

HEERLEN – De wethouders Hub Savelsbergh en Jos Zuidgeest stellen in de maanden januari en februari tijdens vijf informatie-avonden de inwoners van Heerlen op de hoogte van het gescheiden inzamelen van afval en de kosten die dat met zich meebrengt. Het inzamelen van afval wordt dit jaar bijna zestig gulden duurder. De heffing op afvalstoffen gaat voor de inwoners van Heerlen 241 gulden kosten. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat het groente- fruit- en tuinafval (GFT) voortaan gescheiden van het overige afval wordt opgehaald. De gemeente moet daarvoor speciale GFT-containers aanschaffen. De informatie-avonden worden gehouden op: 24 januari in Amicitia, markt Hoensbroek, 28 januari Drieluik Heerlerbaan 107, 31 januari Golden Tulip City hotel, Wilhelminaplein 16-18, 7 februari Corneliushuis, Heulstraat 2 Heerlerheide, 17 februari 't Leieshoes, Limburgiastraat 36, Schaesbergerveld. Aanvang steeds om 19.00 uur.

per persoon

Zilveren jubilaris

In het bedrijfsrestaurant van het Limburgs Dagblad, In de Cramer 37 in Heerlen, wordt vandaag vanaf 16.30 uur het zilveren dienstjubileum gevierd van Hub Jongen.

Jubilarissen

Sportclub '25 Bocholtz houdt vandaag een familie-avond in de Harmoniezaal. Op deze avond worden zeven jubilarissen gehuldigd. Veertig jaar lid zijn Harrie Ewals, Giel te Kampe, Wiel Odekerken en Herman Stauvermann. De zilveren jubilarissen zijn Hein Hermans, Alfons Leunissen en Hein Magermans.

Limburgs Dagblad
piccolo's

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postbank: 1035100
Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,40.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,25 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,90.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts).
Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,90.
Afwijkende tarieven Kontakten/Klubs en 06-lijnen: ƒ 2,35.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner)

Personeel aangeboden

Adv.bureau v. Weersch & Jongen.
* Voor alle adm. en fiscale vraagstukken voor M.K.B. en particulieren. Uitstekende prijs-/kwaliteitsverhouding, gegarandeerd minder dan u nu betaalt. Telef. 045-728355.

Schilder
kan nog binnen-, schilder- en behangwerk aannemen, met winterschilderskorting. Vraag ook prijs buitenwerk voor 1994. Vrijblijvende prijsopgave ☎ 045-320550.

VRACHTWAGENCHAUFFEUR, ruimschoots ervaring met o.a. internationaal vrachtverkeer, silo-verv., zkt. werk regio Z.-Limb./grensgeb. Info: 00-49.2406.6044.

SCHILDER biedt zich aan voor binnen en buiten, ƒ 20,- p. uur. 046-516044.

Personeel gevraagd

Voor onze plm. 50 adressen in SIMPELVELD is het Dagblad "De "Telegraaf" op zoek naar enkele serieuze kandidaat
BEZORG(ST)ERS
Verdiensten plm. ƒ 285,- per maand.
Voor meer info kunt u bellen tijdens kant.uren naar: Dagblad de Telegraaf, telefoon 045-460683.

Limburgs Dagblad
vraagt
Bezorg(st)ers voor Simpelveld
Voor meer info over de aard van het werk, de duur van de bezorgroute en de hoogte van de verdiensten en extra's kunt u tijdens kantooruren even langskomen of bellen.
L. Consten, In de Cramer 37, 7411 RS Heerlen.
☎ 045-739330

Bunij Bouwbedrijf BV vraagt met spoed colonne
betontimmerlieden
en colonne metselaars voor Duitsland.
Melden bij Dhr. Bindels. Telefoon 045-217358.

Schoonheidsspecialist(e)
Pedicure ** Visagie e.a.**
Opleiding inst. Jenny Smeets
Meerssenerweg 216, Maastricht 043-623643.
Erkend: Min. O & W (WSF) Anbos.
OPEN DAG ZATERDAG 15 JANUARI VAN 11-15.00 UUR.

Gevraagd SLAGERSLEERLING liefst met enige ervaring. Slagerij Math. Luja, Nuinhofstr. 7, Nuth, telef. 045-241319.

Hulp in de HUISHOUDING voor 3 à 4 uur p/week. Telef. 045-462539.

Wolf Europabouw vraagt voor langdurige projecten in Duitsland erv. BETONTIMMERLIEDEN. ☎ 04499-4899. Na 13.00 u. 04499-4479.

Rico's Pizza-Express zoekt i.v.m. uitbreiding een CHAUFFEUR / pizzabezorger, gevraagd rijbewijs BE en goede contactuele eigenschappen, ruime stratenkennis van Heerlen e.o. Honorering en werktijden n.o.t.k. Voor afspraak bel 045-726228, van 16.00 tot 17.00 u. Vraag naar Lex Nelissen.

THUISWERK gevraagd. Telefoon: 045-210725.

Ab sofort gesucht KLINKERMAURER für Deutschland. Nur mit Erfahrung. Telefoon 09-49.2418.75449, 9.00-12.00 uhr.

Gevraagd zelfstandig-werkende brood-/BANKETBAKKER voor bakkerij te Nuth. Tel. 045-241202.

Vrouwelijke FRITUREHULP gevr. voor enkele uren p.wk. in Sittard. Tel. 046-515461.

Part-time VERKOOPSTER gevraagd met ervaring, leeftijd 25-40 jaar, voor luxe porceleinzaak omg. Kerkrade. Br.o.nr. B-04764, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Cafétaria/Snackbar vraagt part-time MEDEWERKSTERS, plm. 17-25 jaar. Geen ervaring vereist. Aangepaste tijden i.v.m. school of studie eventueel mogelijk. Telefoon 045-213451.

BAR-MEDEWERKSTER gevraagd voor discotheek, min. lftd. 23 jr. ☎ 045-712495, vrij. zat. zond. v.a. 19.30 u.

SERVEERSTER gevr. voor Rest. te Kerkrade, leeft. tot 21 jaar. Info: ☎ 045-454700.

Met spoed free-lance CHAUFFEUR gevraagd voor 2 tot 3 dagen per week, voor het vervoeren van kleine meubeltransporten, omg. Z.-Limburg. Br.o.nr. B-05049, Limburgs Dagblad, Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.

Te huur gevraagd

Te huur gevr. APPARTEMENT of flat met tenm. 2 slpkmrs. omg. Kerkrade/U.o. Worms. 045-312737.

Landelijke Avondkrant zoekt in HEERLEN ruimte voor het verdelen van kranten, tevens moet er parkeergelegenheid aanwezig zijn. Aanbiedingen uitsluitend telefonisch tel. 045-274548.

OG te huur

WOONRUIMTE te huur te Heerlerheide, huurprijs ƒ 850,-. Tel. 045-463400.

Te h. markante ETAGEWONING, gelegen 2e verd., gesit. in klein kasteel, mooie omgeving, huurpr. ƒ 1.500,- all-in. Info.: ☎ 04406-16896 ('s avonds 04405-3590).

Te huur voor 5 maanden VAKANTIEWONING (Domein Hellebeuk), Klimmen. Telefoon 043-649135.

KERKRADE, te huur mooie rustige gerenov. etagewoning voor 2 pers., ƒ 980,- excl. Inl. 00-32.89772221.

Te huur in LANDGRAAF plm. 35 m2 ruimte, geschikt voor kantoor of andere doeleinden. Telef. 045-310341.

Te huur te HULSBERG bedrijfsruimte met kantoor, magazijn en parkeerplaats, tegen redelijke huurvoorwaarden en uitstekende ligging. Aanvaarding direct. Inl. J.W. Offermans Makelaardij o.g. B.V. Telef. 04405-3333.

Te huur kamer te KERKRADE. Telef. 045-422837.

Te huur vakantie BUNGALOW compleet ingericht tot 4-pers. gelegen 5 km. van Maastricht, vrij tot 1 mei '94. Inl. 04407-1321.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Kamers

Te huur mooie gemeubileerde KAMERS met gebruik van tel., keuken, douche en cv te Kerkrade. Tel. 045-354720 / 443380.

Te huur mooie gemeubileerde KAMER. Holtskuilenstr. 1, Eygelshoven.

Gem. zit/slpk. omg. HEERLEN, te huur voor meisje of alleenst. dame. 045-223970.

Voor appartementen en kamers te SIMPELVELD. Telefoon: 045-445051.

2 oudejaars stud. zkn. rustige woonr. per 1 mrt. in M'tricht, max. ƒ 800,- incl. ☎ 043-610616 of 076-654093.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch. Landgraaf. Tel. 045-314122

TV/VIDEO defect? Snelle en vakkundige reparaties. Meestal binnen 1 dag klaar. E + E Electronica, Servatiusstraat 2, Treebeek-Brunssum. Tel. 045-231340.

KOELKASTREPARATIE. Geen voorrijkosten en gar. Vroko 045-441566/461658.

TEBBEN koeltechniek koelkast/diepvriesreparaties met garantie. Voor part. geen voorrijkosten. ☎ 045-460471.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Schinveld, Merkelbeekerstraat
Binnenkort voor bewoning gereed semi-bungalow met het gemak van wonen en slapen op de begane grond. Ind.: L-vormige woonkamer ca. 33m2, incl. open keuken, slp. ca. 14m2, badkamer met ligbad. Inpandige garage/berging ca. 17m2. 1e verd.: 2 slpkmrs. ca. 16 en 9m2.
Prijs ƒ 184.990,- v.o.n. 10093007
Inl. STIENSTRA MAKELAARDIJ B.V.
TEL. 045 - 71 22 55.

Valkenburg-Broekhem
ƒ 220.000,- k.k.
Woonhuis met garage, voor- en achtertuin. Woonkamer, luxe keuken, 3 slpkmrs., badkamer en zolder met grote dakkapel, bwj. 1973.
Troost o.g. Heerlen
Tel. 045-717976.

KERKRADE, Gruppellostr. 22. Perf. gelegen in winkelcentr. (boven Bovas assur.), keurig appart. met lift, 1 slpk. badk. douche, aparte toil., ruime woonk. met parket keuken dubb.gl., voorbalkon. Zien is kopen ƒ 128.000,-k.k. Telefoon 046-742550. Jos Storms O.G., Geleen.

LANDGRAAF, Troerberg 5, (Ubach o. Worms). Riant geleg. woonh. (vrijbl. uitzicht achtertuin), 1 slpk., mooie woonk., dubb.gl., gr.tuin. Zien is kopen ƒ 139.000,-k.k. Telefoon 046-742550. Jos Storms O.G., Geleen.

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

Vooroorlogs WOONHUIS met spoed te koop gevraagd, opknappen geen bezwaar. Telefoon: 040-520558.

Te koop: mooi gelegen BOUWKAVELS, groot ca. 450 m2 en 900 m2, gelegen in Heerlen, Inl. Br.o.nr. B-05018, Limb. Dagbl., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

HUIZEN gezocht voor binnen- en buitenlandse kandidaten. Verkoper betaalt geen kosten. Wijman & Partners. 045-728671.

HEERLEN. Huyn van Rodenbroeckstr. 15. Op prima stand gelegen halfvrijst. woonhuis met garage, voor- en achtertuin. Luxe afwerking. Totale perc. opp. 425 m2. Inruil huidige woning bespreekbaar. ƒ 265.000,-. Wijman & Partners. Telef. 045-728671.

HEERLEN, Peutzstr. 55, wegens vertrek naar buitenland, halfvrijst. huis met garage op mooie lokatie, bwj. 1993, ƒ 249.000,-. Inruil mog. Wijman & Partners. 045-728671.

HOENSBROEK. Pr. Willemstraat 60. Woonhuis met tuin, 3 slpkrs, deels geïsoleerd. ƒ 139.000,-. Bij 100% hypotheek, netto maandlast ca. ƒ 650,-. Kopen is nu goedkoper dan huren. Rente v.a. 6,3%. Wijman & Partners. Telef. 045-728671.

Te koop oude HOEVE gelegen nabij Tongeren. Tel. 09-32.12237976.

Te koop of te huur WINKELPAND met 10 vertrekken in centr. Heerlen. 045-724690.

KERKRADE-WEST, Carboonstraat 8, vrijst. huis met gar., 5 slpkrs. Pand is zeer degelijk gebouwd. Perc.opp. ca. 413 m2. ƒ 225.000,-. Inruil huidige woning bespreekbaar. Wijman & Partners. 045-728671.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Landbouw

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te k. HANOMAG Brillant 600, 60 pk met frontlader; Porsche Super 40 pk 1 Deutz D 15; 1 bietenmolen met reiniger; 1 houten eg; 2 schaars-ploeg voor paard. ☎ 04498-54836 van 12.00-13.00 uur of na 18.00 uur.

Heren VEEHOUDERS, wij kunnen al uw drijfmest snel, efficiënt en concurrerend injecteren met onze nieuwe 6 mtr-sleufhoedbemester.
Loonbedrijf Senden, Ubachsberg. ☎ 045-751672.

Gebr. mach.: Spragelse bietensnijder; Holaras voerdoseercontainers; kuilhappers; kuilsnijders en kuilblokkendoseerwagen; Hydr. kraantje met mestvork. Div. 3, 4 en 5 schaar ploegen; Krone rotorkopeg 3 mtr. Zaaimach.: Accord 3 mtr. 40 pijpen; Amazone D8 super 25 pijpen; Saxonia 2.50 mtr. 19 pijpen; JF getrokken maaier; Krone 2.80 mtr. en kneuzer; N.H. rondebalenpers; Climax C050 opschepmachine; CSB 700E stortbunker; CTHV 1100 hallenvuller; Miedema BV 80 boxenvuller, koopje. LMB Jos HORSMANS, Klimmen, telef. 04405-2775.

Bedrijven/Transacties

Slagerij te huur
goede lokatie, ook geschikt als filiaal, prima omzetmogelijkheden. Br.o.nr. B-05046, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Ter overname aangeboden voor energiek echtpaar in Duitsland, zeer goedlopend CAFÉ met zaal en kegelbaan, (veel verenigingen). Papieren niet vereist. Zonder contante ennodig te reflecteren. Br.o.nr. B-05033, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

SPAARBRIEFBEURS Eindhoven, 040-457080. Discrete verzilvering van waardepapieren aan toonder. Advies voor discreet sparen i.v.m. EG-maatregelen. Boschdijk 363.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Opleidingen

Dansen
leer je pas goed bij
Danscentrum Weisscher
FDO-gediplomeerd
Lid van F.D.O., N.B.D., B.U.L.D.O., N.R.R.A., N.A.D.B.
Wij starten eind januari in
Geleen, Sittard, Nuth
Treebeek, Brunssum
met cursussen in:
stijldansen, rock 'n roll, disco.
Ook 40plus (gehuwde) parencursus stijldansen.
Onthoudnummer: 045-253388.
Let op! Nu ook bij ons de allernieuwste danstrend.
Hip Hop/House en Streetdance

Op Dansles!
Reserveer nu uw plaats bij:
NBD
Dansinstituut
Rien en Betty Decker
Hubertusstraat 77, Beek.
☎ 046-373273. Open dagen op zaterdag 15 en zondag 16 januari. Vanaf 19.00 u. geopend voor alle belangstellenden.

ANWB & Bovag erkende Verkeersschool WISCHMANN & ZN voor al uw rijbewijzen en chauffeursdiploma's. Europaweg Zuid 340, Landgraaf, telefoon 045-321721. Rij-opleiding kan in 8 dagen of in 9 weken.

Rijles

CHAUFFEURSOPLEIDING C.C.V.B. startdatum 22-1 a.s. Aanvullend personenvervoer: startdatum 22-1- a.s. cursus gev. stoffen: startdatum 29-1 a.s. 2-daagse Theorieopl. voor A en B: startdatum 5-2 a.s. Verkeersschool Leo Cremers, Reeweg 139, Landgraaf. ☎ 045-312558.

Bedrijfsruimte

Te huur aangeboden: LOODS, 290 m2, met of zonder buitenterrein. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. na 19.00 u. 045-316238.

Wintersport

Gezellig samen op wintersport met een PERSONENBUSJE. ƒ 617,- per week incl. BTW en 700 km. vrij. AutoRent Bastiaans, Heerlen. Bel 045-724141.

Zonwering

Te koop 2 ROLLUIKEN, kleur bruin, afm. 2.50 mtr bij 2.00 mtr. electr.; 1.80 bij 1.80 mtr. Telef. 045-216373.

(Huis)dieren

Morgen
GROTE VOGELMARKT
in Makado, Beek. (toegang gratis).

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

HONDEN-, kippen- en konijnenhokken v.a. ƒ 195,-. Houtbouw Ubachs, Eygelshovergracht 39, 6464 GA Kerkrade. Tel. 045-460252.

Te koop diverse soorten PAPEGAAIEN. Telefoon: 043-650563.

Te k. weg. omst.heden BOOMER 4-mnd. zindelijk, lief v. kinderen. ☎ 04492-4089.

BOOMER-HONDJES diverse kleuren. Thull 30 A, Schinnen.

Diversen

GEBIT gebroken? Tandtechn. praktijk Hoonhout v. nwe. gebit prothese en reparaties. Akerstr. Nrd. 328, Hoensbroek. ☎ 045-228211.

Te koop opvouwbare ROLSTOEL, tandbeugeltrapstoellift. 045-313144.

Te koop 2 DAMESFIETSEN; gasfornuis met oven; kinderwagen 3 in 1. Telef. 045-216373.

Te koop AUTOSTOELTJE Bobob 9 mnd-4 jaar ƒ 120,-; Halterbank met lappolie plus halters, samen ƒ 350,-; Herenfiets Gazelle ƒ 50,- en tevens boekenrek 90 cm breed, kleur licht grenen ƒ 45,-. Telef. 045-414487.

Wonen Totaal

In- en verkoop 2e HANDS meubelen en antiek. Tel. 045-724943, Rotterdamstr. 80a, Heerlen.

In- en verkoop 2e hands MEUBELEN en antiek. Iedere dag geopend tot 18.00 uur. Voskuilenweg 91, Heerlen. Tel. 045-741708.

2x 2-zits BANK, l.blauw, z.g.a.n., van ƒ 6.000,- voor ƒ 700,-. Tel. 045-711386.

Zoekt u 2e hands MEUBELS? Veel keus ook antiek. Kouvenderstr. 208, H'broek.

Te koop LITS-JUMEAUX incl. matrassen. Telef. na 17 uur 045-714062

Te koop eiken BANKSTEL, pr.n.o.t.k. Telef. 045-313051.

Te koop restant partij boven- en onderkasten voor de helft van de prijs. Te bevr.: Plan KEUKENS bv, Rijksweg 21, Gulpen, telef. 04450-2490.

Te koop ingeruilde keramische kookplaat met schakelpaneel. Meeneemprijs ƒ 350,-. Te bevr.: Plan KEUKENS bv, Rijksweg 21, Gulpen, tel. 04450-2490.

Te koop diverse aanrechtbladen voor de helft van de prijs. Te bevr.: Plan KEUKENS bv, Rijksweg 21, Gulpen, telefoon 04450-2490.

Caravans

STACARAVAN 8 mtr., op camping Kontiki Gemenich (B) Tel. 045-742894.

Stabiele STACARAVAN, '73, meeneemprijs ƒ 1.800,-. Camp. de Bousberg, Landgraaf. Tel. 045-311213.

Proficiat

Willem
Bedaaaa

Collega's ITB: Jo
Willem, Hans, Lei en

Te koop gevr.

Wij betalen de hoog... voor al uw oude M... Gebr. Swinkels, B... Heerlen. 045-422025.

Gevr. IJSKAST, wasaut., bankstel, barok meubels, an... enz. Tel. 045-725595.

Bouwmat./Ind.

Te k. WATERPAS... MENT met hoekm... statief, bwj. '92, z.g... pr. ƒ 500,-. Inl. 045-31...

Huish. art.

IJSK., gasf. ƒ 95,-; ƒ 175,-; diepvr. wasdr. ƒ 175,-. 045-72...

Te koop Miele WA... NE en Creda droo... Tel. 045-410754.

Muziek

Korg i 3 keyboard
Pas op de markt, nu al een topper!
Kom luisteren en sta versteld.
Bruto adviesprijs ƒ 6.235,-.
STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist
Donderdag koopavond.

Gedipl. LERAAR geeft les aan huis; electr. orgel plus keyboard. Inl. 045-322813.

Gevraagd voor all-round beroepsorkest, GITARIST/zanger. Tel. 046-752029.

SJPASSKAPELLEN opgelet! Carnavals-arrangementen op maat gemaakt voor uw kapel! Telef. 045-324619.

Computers

TOWER 486 DLC 40 incl. 130 MB harddisk, 4 MB Ram, 256 Cache, drive 1.44, Coprosessor, SVGA color mon. met kaart, ƒ 2.100,-. Telefoon: 045-271924.

Vakantie

Carnaval
Praag 6dg v. 14/2 ƒ...
Rome 8dg v. 11/2 ƒ...
Parijs 3dg v. 11/2 ƒ...
Spanje 12dg v. 9/2 ƒ...
Kristal reiz...
Den Bosch 073-13...
Berlicum 04103-4...

Ons verrassend...
Zomerprog...
is uit
BEL KRISTAL RE...
Den Bosch 073-13...
Berlicum 04103-4...

Braderieën/Markten

Snuffelmarkt Maastricht MEC
Zaterdag 5 februarir 9-17 uur
Zondag 6 februari 10-17 uur
Huur een kraam op de grootste overdekte vlooienm... van Zuid-Nederland. Kraamverhuur ƒ 45,- per dag.
Bel 01640-57521 (kantooruren).

Voor Piccolo's zie verder pagina 18

Meisjes gevr.
voor Escortservice
Tel. 045-222298

Nette DAMES gevraagd voor SM-club, zeer goede verdiensten. ☎ 045-414338.

Wilt u heel goed iets BIJVERDIENEN? ƒ 1.500,- tot ƒ 2.000,- per week!! Wel privé maar geen club. Inl. 04746-5826.

Zoek je een leuke WERKKRING en eventueel een part-time job en wil je ook nog goed verdienen? Bel dan Lady Escort ☎ 045-275262

Club BUBBLES vraagt nog enkele spontane meisjes, die graag geld verdienen. Intern mog. gar. loon. Vervoer aanw. ☎ 046-742313.

06-lijnen

Sex voor 2, gratis voor vrouwen 06-4366.
Mannen bellen:
Super sex 06-9716
Sex direct 06-9894
Telefoonsex 06-9713
Sexcontact 06-9635
Sexplezier voor 2. 06-9718
Live sex 06-320.325.00
Regio sex 06-320.325.92
ƒ 1,-p.m. (alleen mannen).

Gratis telefoonsex voor meiden
(boven 18 jr.)
06-4622.
Mannen bellen 06-9845
ƒ 1,- pm.

Snel sexkontakt
met 'n vrouw in jouw regio
06-350.290.37 (75 cpm)

Direkt privé
Regio Limburg. Meisjes vertellen je alles zelfs hun adres en/of tel.nr. 06-9826 1 p.m.

Hete vrouwen zoeken
anonieme sex
Bel nu 06-9511 (75 cpm)

Sex voor 2, gratis voor vrouwen 06-4366.
Mannen bellen:
Super sex 06-9716
Sex direct 06-9894
Telefoonsex 06-9713
Sexcontact 06-9635
Sexplezier voor 2. 06-9718
Live sex 06-320.325.00
Regio sex 06-320.325.92
ƒ 1,-p.m. (alleen mannen).

Live-sex
Onweerstaanbare vrijpartijen of SM. Kies wat je wilt. 06-320.330.65 100 cpm.

Erotifoon
06-320.320.12 ƒ 1,- p.m.
Heb je ook zo'n zin?

Homo Live
06-320.330.12 ƒ 1,- p.m.
Twee homojongens gaan tot het uiterste.

Eroslijn
06-320.321.22 ƒ 1,- p.m.
Met zijn hand kwam hij in mijn broekje....

Pornosex
06-320.320.09 ƒ 1,- p.m.
Haar been steunde op de rand van het bed...

Nymf Linda
Geniet van 2 kanten 100cpm
06-320.320.14

!!! Grieks !!!
Marcha v. achter 100 cpm
06-96.18

06-320.320.22
Ik wil dat je me in de lift masseert. Zachtjes hoor, ben 18 jr. 1 gpm

Claudia oudere ervaren dame
Pak me! 1 gpm
06-320.320.38

Zoek jij hete meisjes?
Sex thuis kontakt
06-320.326.33 (75 cpm)

Sexkontakt
met ondeugende vrouwen.
Bel nu 06-9604. (75 cpm)

RUIGE PORNO, 1 gpm, ik zou een prostituee willen zijn.
06-320.320.53

Meiden LIVESEX! Doe jij m'n onderbroekje maar uit schatje! Heerlijk heet. 1 gpm
06-320.320.65

LADY B. Superieure en geestelijke behandeling. 1 gpm.
06-320.324.68

GRIEKSE-LIVESEX
Alleen live voor Grieks! Ik buk wel schat! 1 gpm
06-95.05

EROX! De Madam verbindt je door, zeg maar naar wie! Zalig zo'n hoogtepunt 1gpm.
06-95.06

06-95.92
Grieks lekker achterom! Blanke of donkere vrouw staat gebukt! 1 gpm

06-96.09
RIJPE vrouwen willen een livesexgesprek! Laat je doorverbinden! 1 gpm

SEXMEISJES live! Wel voorzichtig doen, ben net 18 jr. U bent gelijk aan de beurt! 1 gpm
06-96.36

06-97.11
Sabrina i.h. pashokje! Je komt te vroeg binnen. Geeft niet zegt ze, pak me, ik buk wel! 1 gpm

Livesexgesprek met Topsex meisjes. Laat je verwennen. 1 gpm. Heerlijk zo met jou!
06-97.22

Sex voor twee
telefoonsex met vrouwen.
06-320.330.46 (75 cpm)

Direkt apart
met div. leuke meiden
Bel 06-9510 (75 cpm)

Homo-kontakt
Direkt apart met een hete knul uit Limburg!!
Bel nu 06-9614 (Nu 50 cpm)

Livesex. Hier kunnen jonge jongens lekker met rijpe vrouwen rommelen. 1 gpm.
06-98.48

Super S&M 1 gpm. Sado Masochisme! De meesteres wil jou vernederen!
06-98.68

Dikke vrouwen Live. Voor 'n livegesprek met mollige vrouwen, enorme bollen. 1 gpm.
06-98.70

Sex-Adres.
Dames geven hun adres en tel.nr. ƒ 1,00 pm
Dames laat ook van je horen, bel: 010-4953079

06-96.88
ONE ON ONE
06-9891
Direkt apart met 'n leuk meisje, 75 cpm.

De man kijkt toe. Evy geniet van een andere man.
Toe, nu Grieks!
06-320.340.36 - 1 gpm

Blonde Karin
Oh ja, met die gummihandschoenen.
06-320.340.25 - 1 gpm

Direkt privé
voor een sexgesprek en/of afspraak met een heet meisje 06-320.326.56 75 cpm.

Yvonne
met de wondermooie benen en de man die veel te ver gaat...
06-320.326.93 - 1 gpm

Nieuw!!
Direkt apart met stoeipoezen voor een hete afspraak. 06-9824 ƒ 1,-p.m.

Homo Direkt
Apart, regio Limburg met hele hete jongens (18 jr.)
06-98.87 nu 50 cpm.

100%
Wilde Live Sex
06-9714
Geen wachttijd. 1 g.p.m.

Ze wil dat 2 man haar stevig vastbinden..
en dan Grieks.
06-320.340.06 1gpm

(50 cphm.) U gaat me toch geen pijn doen hé? vroeg het naakte meisje "Jawel"
de Sadist
lachte gemeen en hij pakte de leren zweep.
06-340.340.90

Livesex!
Een jong stel krijgt er van ons een meisje bij.....
06-320.321.32 1 gpm.

S.M.
voor 2 direkt apart voor 'n zeer streng sexcontact met meesteres Katja
06-340.350.72 - 75 cpm.

Partnerruil
privélijn. Direkt apart met vrouwen en mannen voor een hete sexruil.
06-340.350.71 - 75 cpm.

(50 cpm) Ze lag naakt te zonnen en werd begluurd door hem. "Kom hier KNUL, ik zal je leren wat SEX is!"
06-340.350.60

(50cpm) "Waarom moet ik deze ringoefening naakt doen?" vroeg zij. "Als ik nu m'n benen spreid dan...."
06-340.350.75.

Homokontakten
Zoek je 'n hete jongen?
06-320.330.18 (75 cpm)

Anonieme
sexadresjes van vrouwen
Bel nu 06-9737 (75 cpm)

Even vlug
direkt apart met 'n meisje
Bel nu 06-9822 (75 cpm)

RIJPE vrouwen zoeken
Sexkontakt
Bel nu 06-9705 (75 cpm)

Hete meisjes uit de regio
Limburg
06-350.230.47 (100 cpm)

Eenzame
vrouwen zoeken sexkontakt!!
Bel nu 06-9780 (75 cpm)

06-320.320.55
Zoek je 'n GRIEKS standje met rijpe vrouwen? (75 cpm).

Homo-jongens
Hoor ze heet TEKEER gaan.
06-320.330.88 (75 cpm)

Direkt vrouwn aan de lijn
Even vlug
06-320.330.01 (75 cpm)

Anonieme
sexafspraakjes in Limburg
06-320.330.79 (75 cpm)

*** SM voor 2 ***
Snelle SM-kontakten!!
06-320.329.99 (75 cpm)

Sexafspraakje
met 'n meisje. Vraag haar tel.nr. 06-9844 (75 cpm).

Veel ondeugende meisjes, ben jij ook op zoek? 1 gpm.
06-9602

Leuke meiden willen jou! Vraag naar hun telnr. 75cpm
06-9755

35+ sexkontakt
Volop rijpe vrouwen zoeken sexkontakt. 06-9616 (1 gpm)

Sex voor twee
Snel 'n hete vrouw aan de telefoon. (75 cpm).
06-320.330.81

Nieuw!
Direkt babbelen met leuke meiden. Bel 06-9757. 1 gpm.

Zoek je een leuke vriendin?
De relatielijn
Bel nu 06-9700 (100 cpm)

Direkt Privé
Snel apart met de leukste meiden! 06-9710 (75cpm)

Thuiskontakt
Hete meisjes in jouw regio.
Bel nu 06-9811. (75cpm)

Zeker weten
dat er ook op jou een meisje wacht! Bel 06-9701 (75 cpm)

Naakt
armen en benen en dan intiem.
06-320.340.69 - 1 gpm.

Niemand hoort je hier. Olga met 2 man in leer. SM
06-320.329.25
1 g.p.m.

De man rijdt als ze achterin met 2 lifters
totaal ontkleed...
06-320.323.86 1 g.p.m.

Tikkeltje ondeugend direkt apart met een leuk meisje 100cpm
Bel 06-9776.

GRATIS SEXKONTAKT.
Meer dan 400 hete meiden.
(Nu 50 cpm.)
06-350.110.77

Gratis telefoonsex v.vrouwen 06-4633
Mannen bellen: 06-9650
stoeipoes 06-320.321.05
rijpe vrw. 06-320.321.50
direkt sex 06-320.350.00
vreemdgaan 06-350.266.55
(ƒ 1,- p.m. alleen mannen)

Telefoonsex
Gratis voor vrouwen. Dames bellen gratis 06-4909. Mannen bellen via 06-9755 (75cpm)

Gratis voor
vrouwen: 06-4909, mannen bellen via 06-9504. 1gpm

Heerlijk discreet
direkt apart met hete vrouwen uit Limburg!!
06-320.322.11 (75 cpm)

Praat zelf de heetste vrouwen jouw bed in! 100cpm
Bel nu 06-9664

De vrouw
zoekt een heet sexkontakt
06-320.330.42 (75 cpm.)

Gratis telefoonsex v. meiden 06-4633
mannen bellen 06-9750
sex apart 06-320.321.02
hete meiden 06-320.321.25
sex voor 2 06-320.321.77
vreemdgaan 06-350.266.75
(75 cpm. alleen heren).

Kontakten/Klubs

LYDIA GIRLS
ONGELOOFLIJK, FRIS, SAPPIG EN EROTISCH FRUIT
Groenstr. 64 Geleen. 046-749662.
Wij zoeken één collegaatje, die goed verdienen wil.

Charme, elegantie & Nivo
Bij H.H.S. een vanzelfsprekendheid!
* escortdames v. heren/dames * escortheren v. dames/heren * escortparen * striptease m/v * dinner-dates
04750-34272 ma t/m za 14 - 2 uur.

Paren en alleenstaanden
Club Cupido
Niet de grootste, wel de beste. Kom en overtuig Uzelf. Woensdag en zondag nudistenparty. Vrijdag in lingerie. Zaterdag 15 januari carnavals-avond met prins uitroeping. Putstraat 85a, Sittard. Info: 046-583801.

Porky's Pretpark simply the best
NIEUW JENNY 18 JAAR BLOND
NIEUW JACQUELINE 19 JAAR
Maandag t/m vrijdag van 11.00 tot 24.00 uur.
☎ 045-228481. Za. open v. 12-19 u.

Peggy Privé
Escort ma.-vr. 11.-22.30 uur. Wo. tot 19 u. 046-374393. Vanessa 18, Kim Grieks, Yvonne DD. Russisch.

Monika's escort
M. jong meisje 045-727854

Escortserv.
vr. MANNEN, verwen dames, verd. ƒ 275,- p.u. 063-5030032.

Buro Sittard
Met 50 betrouwbare adressen. ☎ 046-523203.

Escort all in
045-326191

Duitse
SM-meesteres, haar "O" Isabelle 18 jr. 043-626436

Privé Rani
045-420096
5 dagen p.wk. van 12-24 uur.

Privé en escort
Tel. 045-427631.

Angelique
Privé en ero.massage. v.a. 11 tot 23 uur.
045-311135.

Privé Candy
Met nieuwe meisjes, massage, trio of lesbisch 045-212616/211391.

Escort Service
discreet en snel, voor een leuk meisje bij u thuis of hotel, v.a. 12.00 t/m 02.00 uur. Tel. 045-422685.

Paren en alleenstaanden
club les Cartiers
Open do. t/m. maandag, 21.00 u. ☎ 09-32.89.713323. Hertenweg 5, Zutendaal. (B.)

Sex-o-theek
Liberta
2 meisjes met bubblebad en drankjes, ƒ 250,- all-in ☎ 04499-4346.

Nieuw, Nieuw
Verwen uzelf 2x 4x 6x relaxen ƒ 200,- all-in. Open sex of privé! 2x Hoogtepunt ƒ 100,-. Dagelijks v.a. 14 u. Rijksweg Zuid 105, Geleen. ☎ 046-756335.

Lady Escort
Charmant en discreet.
☎ 045-275262.

Privé Ilona
Tel. 045-708903.

Club Mirabelle
onze club is open vanaf 22.00 uur tot 05.00 uur. 6 leuke dames verwennen u. Burg. Franssenstr. 4, Kerkrade. Tel. 045-427120.

Mirabelle Escort
discreet bij u thuis of in hotel
☎ 045-427120

Vanaf 10.00
Angelique, nieuw S...
Telefoon 043-639...

Wist u
dat de meisjes hier al... part-time en dus altijd... veel plezier werken... Dagelijks wisselen... ploegen in de Jodens... Maastricht, tussen V... kantoor en de Ma... Telefoon 043-254...

Klein fijn Lolita typ...
Anja
Uit Geleen. ☎ 045-4...

!Twilight Esc...
Voor ieder wat w... boys/girls vanaf 18... 045-229156 v.a. 14.0...

Surprise esc...
met 1000 en 1 m...
☎ 045-2730...

Angelique
af 10 uur 045-7217...

Escort Man...
met zeer veel mogelijk... Tel. 045-418888
Leuk meisje welkom

2 Nieuwe jonge me...
ontsp. mass...
Tel. 045-353489

Jong en wild
Patricia's Esc...
0652-980511

MAGIC ROMANTIC
Bel 045-4197...

jongen/meis...
Privé en escort 045-4...

Brigitte, Monique. G...
045-25459...

Nieuw niet...
Petra's Escort
snel en discreet
☎ 045-2222...

ƒ 50,- all-in
Eens geweest en je k... terug!! 045-42...

weekend diensten

avond- en weekenddiensten innen op vrijdagavond en digen de volgende week vrij- om 8.30 uur.

TSEN

rlen: Voor spoedgevallen .14.00 (brandweercentrale) n.
rade-Oost: Bij spoedgeval- telefonisch contact opnemen de eigen huisarts.
pelveld/Bocholtz: Vrijdag zaterdag Jehne, ☎44.03.33. dag Schepers, ☎44.12.13.
graaf: Zaterdag Pesch, raderweg 249, ☎42.36.14. dag Eussen, ☎32.06.60.
sbroek: Patiënten van Ge- dheidscentrum Hoensbroek- rd kunnen dag en nacht bel- ☎21.48.21. Uitsluitend voor dgevallen: ☎23.18.00. An- eigen huisarts bellen.

OTHEKEN

sum/Schinveld: Van de w, Doprstraat 153, .16.20.
rlen: Heerlerbaan, Baut- rweg 52a, ☎42.32.33.
graaf: Landgraaf, Pasweg 6 esberg, ☎32.69.00. Voor dgevallen dag en nacht be- baar.
krade/Eygelshoven: Van ch, Hoofdstraat 41, .20.10.
krade-West: Maussen, Aker- at 79, ☎41.54.40.
ijerheide: Bleijerheide, Blei- eiderstraat 52, ☎46.20.50. lijks open van 8 tot 22 uur.
pelveld/Bocholtz: Voncken, Ottenstraat 6, ☎44.11.00. Za- g 11-15 uur, zondag -14.30 uur. Voor spoedge- n van 22-22.30 uur of na tele- sche afspraak.
sbroek/Heerlerheide: Bos- , Akerstraat Noord 43 Tree- , ☎21.37.73.
h: Voor spoedgevallen eigen otheek (b.g.g. ☎711400).

DARTSEN

rlen/Hulsberg/Voerendaal: ens, Kampstraat 168 Heer- ☎22.11.50. Spreekuur zater- en zondag van 11-12 uur. TIGH, ☎71.14.00.
krade/Ubach over Worms/ uwenhagen/Eygelshoven: erts, Franciscanerstraat 61 krade, ☎45.25.00. Spreekuur 0-12 uur en 19-19.30 uur.
pelveld/Bocholtz/Gulpen/ s/Wijlre/Wittem: Rijksen, lserhaagweg 14 Vaals, 4450-62607. Spreekuur -12 uur en 17.30-18 uur.
nssum/Schinveld/Nuth/ nsbroek/Schinnen: Setiabu- , Maastrichterstraat 126, 5.85.22. Spreekuur 11.30-12 en 17.30-18 uur.

MEOPATEN

spoedgevallen dag en t bereikbaar: Drs. M. Zelen, koelenweg 134 Nieuwenha- , ☎31.42.85.

OENE KRUIS

chtdienst voor spoedgeval- : Heerlen: ☎71.37.12. Nuth/ erendaal/Simpelveld: 4405-2995. Brunssum/Schin- d/Jabeek/Merkelbeek/Bingel- e: ☎25.90.90. Hoensbroek: 2.55.88. Landgraaf: ☎32.30.30. rkrade/Eygelshoven: 6.92.60.

VERSEN

H - Heerlen: ☎71.14.00. In- atie over avond- en week- diensten van artsen, tandart- apothekers en het Groene s.
dienst SOS: Dag en nacht ikbaar, ☎71.99.99.
nachtsziektenbestrijding: uurs infolijn, ☎74.01.36.

Gereformeerde en hervormde gemeenten fuseren

Verkoop vijf van zes protestantse kerken

Van onze verslaggever

BRUNSSUM/HEERLEN – Vijf van de zes hervormde en gereformeerde kerken in Treebeek, Brunssum, Hoensbroek, Heerlerheide en Nuth zullen verkocht worden. De Immanuëlkerk aan de Horizonstraat in Treebeek blijft na verkoop van vijf kerken over als hoofdkerk voor deze kerkelijke gemeenten. Tevens is het de bedoeling dat dit jaar nog de hervormde en gereformeerde gemeenschappen in genoemde plaatsen fuseren tot een Federatie Verenigde Protestantse kerk.

● *De Immanuëlkerk in Treebeek zal een ingrijpende verbouwing ondergaan.* Foto: DRIES LINSSEN

Het voorstel voor het afstoten van vijf kerken binnen vijf jaar is afkomstig van de werkgroep Kerkgebouwen. Deze werkgroep bestaat uit leden van de gereformeerde kerk Treebeek en de Hervormde Gemeente Zuid-Limburg Centrum. Binnen enkele maanden moet duidelijk zijn of de gezamenlijke kerkraden zich hierin kunnen vinden.

Ingrijpend

De Immanuëlkerk in Treebeek die als enige overblijft zal ingrijpend verbouwd worden. De Kruiskerk wordt na drie jaar verkocht, om gedurende de verbouwing dienst te kunnen doen als kerk. De Sionskerk in Heerlerheide wordt na uiterlijk vijf jaar afgestoten, deze blijft tijdelijk als tweede kerk bestaan. Op korte termijn zullen de Kapel in Nuth, De Goede Herderkerk in Hoensbroek en de Bethelkerk in Brunssum te koop worden aangeboden.

Volgens voorzitter Klaas Hoogendoorn van de werkgroep valt te voorzien dat op termijn de kosten voor het instandhouden van zes kerken niet opwegen tegen het gebruik ervan. Hoogendoorn: „Binnen de hervormde en gereformeerde kerk neemt het aantal lidmaten af. En ook wij moeten de tering naar de nering zetten."

Emotioneel

Of de voorgenomen verkoop van alle vijf kerken doorgaat hangt vooral af van hoe de de verschillende kerkgemeenten reageren. Hoogendoorn is zich ervan bewust dat vaak een grote emotionele binding met een bepaalde kerk bestaat.

De voorgenomen fusie tussen hervormde en gereformeerde kerk in Treebeek, Hoensbroek, Brunssum, Nuth en Heerlerheide moet in ieder geval dit jaar rond zijn, een intentieverklaring daarvoor is al ondertekend.

Ontwikkeling

Hoogendoorn: „Deze samenwerking is een landelijke ontwikkeling. Geleen en Heerlen zijn ons al voorgegaan. Het leidde daar tot nieuwe élan, de kerk bruist weer. Dat moet hier ook gebeuren." De hervormde kerk telt duizend lidmaten, de gereformeerde 450.

Nog geen sloop twee illegale paardestallen

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – Mevrouw B. Raabe hoeft de twee illegaal gebouwde paardestallen aan de Voortstraat in Landgraaf niet te slopen. De gemeente Landgraaf had daar op aangedrongen, maar staatsraad De Vries vond dat het sloopbevel onvoldoende was beargumenteerd.

W. Postma, de advocaat van Raabe, is niet echt verrast door de uitspraak. „Ik had het wel verwacht. De gemeente had een bezwaar ingediend tegen mevrouw Raabe voor het houden van paarden en niet voor de illegaal gebouwde stallen. Maar voor het houden van paarden heeft ze een vergunning. Ik ben blij dat we door deze uitspraak ons einddoel bereiken waar we zolang voor hebben gevochten."

„We leggen ons er maar bij neer," verzucht de voorlichtster van de gemeente Landgraaf. „We hebben nog geen schriftelijke motivatie van de uitspraak, maar we weten al wel dat we ons bezwaar onvoldoende hebben gemotiveerd."

Het is nog niet bekend of de gemeente opnieuw stappen gaat ondernemen. Op 21 februari buigt de commissie voor bezwaarschriften zich over de kwestie. Daarna komt het in maart voor in de nieuwe gemeenteraad, die eind februari wordt gekozen.

De paardestallen van Raabe zijn al enige tijd onderwerp van discussie. Ruim anderhalf jaar geleden spande buurman Jan Ledoux een kort geding aan tegen Raabe. Hij verloor. Ook in hoger beroep kreeg Ledoux toen nul op zijn request.

Bloemen

● *Dat verdient een bloemetje is tegenwoordig een veel gehoorde reclamekreet. De heren Wachelder en De Raat hebben dat bloemetje dubbel en dwars verdiend. Ze kochten in Heerlen een Anjerlot waarvan de opbrengst wordt besteed aan de subsidiering van ongeveer drieduizend projecten op cultureel gebied. Een goede daad die nu wordt beloond. Wachelder en De Raat kochten ieder een winnend lot. Beide heren wonnen dezelfde prijs: ze kunnen een jaar elke maand een bos bloemen tegemoet zien. De Heerlense verenigingen verkochten dit jaar 6981 loten en dat is bijna tweemaal zoveel dan in 1992. Eigenlijk verdienen de verenigingen daarmee ook een bloemetje.*

Voetbal

● *De Stadspartij Heerlen-Noord hield deze week in de gemeenteraad een opvallend pleidooi voor de voetbalclub Passart. Die club zou over enige jaren moeten verhuizen, en dat terwijl Passart al kosten heeft gemaakt voor een nieuwe tribune. „De 1100 gulden aan betaalde leges moet de gemeente straks terug geven," zei Rein Hummel. Je zag iedereen de wenkbrauwen fronsen. Zeker een belangrijke zaak voor die club, maar om daar nou een heel betoog in de raad over te beginnen? Naast Hummel keek fractiegenoot John van Haren echter tevreden toe. Hij is bestuurslid van een bepaalde voetbalclub. Begrijpt u?*

Klompen

● *Het personeel van het Academisch Ziekenhuis in Maastricht kan het met de klompen aanvoelen dat er iets mis is. In het personeelsblaadje worden alle werknemers die niet op de operatie-afdeling werken, maar wel op het speciale groenkleurige houten schoeisel van de 'snijkamers' lopen, opgeroepen de klompen zo spoedig mogelijk terug te bezorgen.*

Klompen 2

● *'Nou breekt m'n klomp', moet de financieel verantwoordelijke van de operatie-afdeling gedacht hebben, toen hij overal in het ziekenhuis het geklik van de groene klompen hoorde, terwijl het schoeisel op zijn eigen afdeling niet aan te slepen is.*

Sleutels

● *In een horeca-gelegenheid komt een man binnen met een geweldige bos sleutels. Een van de gasten neemt dit waar en zegt tegen zijn jongere tafelgenoot: „Dat is nu iemand met een sleutelpositie!"*

Potus

● *Al gehoord van de Potus? Bij deze dan, want we vrezen dat het woord Potus een wereldberoemd woord zal worden en uiteindelijk zelfs de Vandale zal halen. De Potus is de bijnaam van de man die deze week opzien baarde op de Brusselse Markt en een dag later opdook in een Tjechische kroeg met saxefoon en al. Potus staat voor President Of The United States, Amerika dus. En Bill Clinton dus, want dat is huidige Potus. Uiteraard hebben de Amerikanen de bijnaam zelf verzonnen, dat heet het leger verslaggevers dat altijd in zijn kielzog volgt.*

Buschauffeur rijdt twee dieven klem

BRUNSSUM – Twee 17-jarige Heerlenaren, die woensdagmiddag in een schoenenzaak aan de Rumpenerstraat in Brunssum elk een paar dure sportschoenen pasten en deze meenamen zonder te betalen, zijn weinig later door een toevallig passerende buschauffeur klemgereden.

De eigenaar van de schoenenzaak zette na de diefstal meteen de achtervolging in en met behulp van de buschauffeur konden de dieven worden gepakt. De daders werden in de bus van de 34-jarige chauffeur uit Schinveld naar het politiebureau in Brunssum gebracht en daar overgedragen.

Politie bekeurt 43 hardrijders

SCHIMMERT – Bij een radarcontrole op de Bekerbaan in Schimmert werd van 205 voertuigen de snelheid gemeten. Liefst 43 bestuurders kregen een bekeuring omdat zij harder reden dan de toegestane snelheid van 50 km per uur. Gezien het resultaat zullen er op de Bekerbaan meer controles gaan plaatsvinden.

Rijden onder invloed beboet

HEERLEN – Van de veertig automobilisten die woensdagavond tijdens een alcoholcontrole in Heerlen-Zuid werden gecontroleerd , kregen er vier een proces-verbaal wegens het rijden onder invloed.

Van een 23-jarige man uit Nijmegen werd het rijbewijs in gevorderd omdat hij zijn medewerking weigerde aan een ademanalyse.

Een 43-jarige Heerlenaar kreeg een bekeuring omdat hij een groot mes en een honkbalknuppel in de auto had liggen.

Heerlen met nieuwe gebouwen op weg naar 'moderne stad'

Massale sloop zet druk op de ketel

DOOR JOOS PHILIPPENS

HEERLEN – De afgelopen maanden hebben slopersbedrijven goud verdiend aan het centrum van Heerlen. Twee grote kantoorpanden op het voormalige DSM-terrein, een rij huizen aan de Stationstraat en de vroegere Kamer van Koophandel, ze zijn vakkundig tegen de grond gewerkt. Nog dit voorjaar moet ook het Missionair Centrum van de aardbodem verdwenen zijn.

Dat gebeurt natuurlijk niet allemaal voor niets. Nieuwe gebouwen moeten het imago van 'moderne stad Heerlen', dat door het centrumplan beoogd wordt, onderstrepen. Wat dat betreft zou 1994 een flinke stap voorwaarts moeten opleveren. Maar de plannen zijn nog lang niet allemaal uitgewerkt.

De voortgang is het duidelijkst op de Kantorenboulevard, waar al vele jaren eerder voor gesloopt is. De nieuwbouw van ABP Hypotheken is inmiddels gestart. Het gebouw moet eind dit jaar gereed zijn.

De plannen voor het oude DSM-terrein zijn nog zeer globaal. Een parkeergarage, winkels en woningen, veel meer dan die omschrijving is nog steeds niet bekend. Private partner MBO/Ruyters is hard op zoek naar 'trekkers' voor het winkelcentrum.

Er is om twee redenen haast: MBO draagt sinds 1 januari de rentelasten en bovendien is de firma contractueel verplicht de parkeergarage uiterlijk eind 1995 klaar te hebben.

Nog vager zijn de plannen aan de Stationstraat. Anderhalf jaar geleden werden tekeningen voor kantoren gepresenteerd, maar nu wordt nog slechts gefilosofeerd over woningen met een schil van bedrijfsruimte.

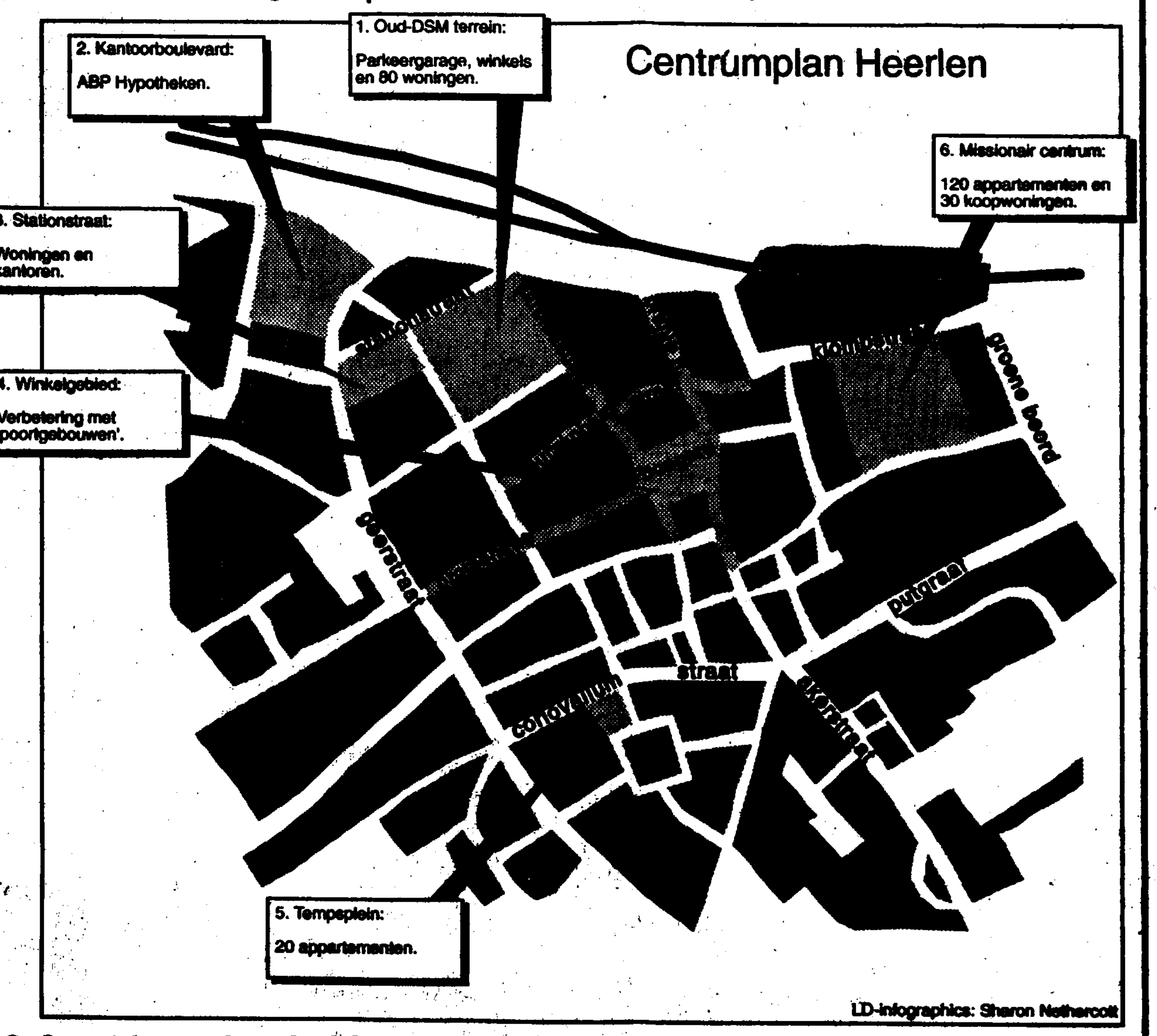
De herinrichting van het winkelgebied vergt ook veel meer tijd dan verwacht. Maar dit voorjaar, na drie jaar voorbereiding, moet dan toch eindelijk begonnen worden. De plannen voor de Oranje Nassaustraat zijn tot in détail bekend. Voor het overige wordt nog druk getekend en gedacht.

De bouw van twintig appartementen aan het Tempsplein zou nog dit jaar moeten starten. Architectenbureau Mertens heeft voor deze markante plek geen echt spetterend plan ingediend en is nog volop in discussie met de welstandscommissie.

Dan de woningbouwplannen voor het gebied 'Missionair Centrum.' Ruim een jaar geleden werden de eerste schetsen naar buiten gebracht. Inmiddels zijn architecten bezig met een nadere uitwerking. Het is nog maar de vraag of de bouw dit jaar kan beginnen. Datzelfde geldt voor het Muzisch Centrum dat achter de schouwburg is gedacht.

Voor het centrumplan wordt 1994 dus een belangrijk jaar. Als daadwerkelijk veel van de grond komt, wordt de critici van het centrumplan in ieder geval wat het bouwvolume betreft de wind uit de zeilen genomen.

Of de nieuwbouw ook kwalitatief een verbetering vormt, is een andere vraag. Niet alleen moet veel aandacht besteed worden aan de levendigheid te midden van het beton, op een ander punt heeft Heerlen een reputatie hoog te houden: de veelbelovende architectuurnota moet in de praktijk gebracht worden.

● *Overzicht van de onderdelen van het Heerlense centrumplan, die (mogelijk) in 1994 van de grond komen.*

Gemeente vindt beleid provincie niet consequent

Landgraaf houdt vast aan bouw woonwijken

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – De gemeente Landgraaf is niet van plan om haar bouwplannen de komende jaren drastisch te wijzigen.

Als het aan het college ligt, blijft het streven om voor 1998 duizend woningen te bouwen recht overeind. Maar als de provincie vasthoudt aan de nieuwe richtlijnen die voor de Oostelijke Mijnstreek gelden, dan mag Landgraaf tot 2008 slechts duizend woningen bouwen.

„Ondanks de negatieve berichten die ons over de toewijzing van woningcontingenten bereiken, handhaven wij het in 1989 ingezette woningbeleid," zeggen de wethouders André Boumans en Thei Gybels. „De provincie heeft ons destijds een hogere taakstelling toebedeeld ten aanzien van het bouwen van woningen. Het kan nu niet zo zijn dat deze opgelegde plicht na vier jaar wordt teruggedraaid."

Om het woningbeleid in Landgraaf te verstevigen, is in opdracht van de gemeente, de drie woningverenigingen en de Stichting Huisvesting Landgraaf door het Nederlands Christelijk Instituut voor Volkshuisvesting (NCIV) een marktonderzoek gehouden.

Uit dit onderzoek blijkt dat de bevolking van Landgraaf tot 2003 met drie procent zal stijgen. De woningbehoefte zal de komende twintig jaren met circa tien procent toenemen. Vooral het aantal 55-plussers neemt fors toe, namelijk een stijging van 54%.

In Landgraaf is een grote vraag naar vrijstaande-, twee-onder-één-kap- en rij-eengezinswoningen. Ruim zestig procent van de mensen die te kennen hebben gegeven te willen verhuizen, geeft de voorkeur aan een van deze drie typen woningen.

De vraag naar huurwoningen is iets groter dan de vraag naar koopwoningen. Landgraaf heeft binnen het gewest Oostelijk Zuid-Limburg een relatief jonge woningvoorraad.

Ouderen

Door de toenemende vergrijzing stijgt automatisch ook de behoefte aan medische diensten en zorgvoorzieningen. Verder blijkt uit een enquête dat twaalf procent van de ouderen binnen twee jaar wil verhuizen. Daarnaast wil zestien procent op termijn verhuizen. Buurten waar Landgravenaren graag naar willen verhuizen zijn Oude Heide/De Voort en het Hoefveld in Nieuwenhagen, Waubach-Groenstraat in Ubach over Worms en Schaesberg-Noord en Zuid-Oost.

Auto's

Autobedrijf Jasper BV
Windraak 29, Munstergeleen, 046-521944.
Off. Peugeot dealer.
Grootste occassionshow van 6 t/m 15 januari
10% extra korting
Keuze uit meer dan 80 leeuwekeur gebruikte auto's.

FIAT

Excellence Quality Dealer
Nu uitverkoop
10% korting op
alle occasions
Panda's, Uno's, Tipo's, Tempra's, Alfa 75, BMW 518, Citroën AX, Ford Escort, Siërra station, Honda Aerodeck, Peugeot 305, Renault 5-21, Seat, Volvo etc. etc.
Nu of nooit
Fiat Creusen Heerlen
Parallelweg 34. ☎ 045-742121.

Hoge beloning
Voor aanwijzingen die leiden tot de oplossing van een misdrijf, gepleegd op 10-01-1993 en tot terugverkrijging van TOYOTA HI-LUX, kleur donkergrijs, VN - 56 - PL, alles ontvreemd te Jabeek.
Inlichtingen welke discreet zullen worden behandeld, schriftelijk of telefonisch aan de directie van A & M Verzekering Maatschappij NV, Postbus 1145, 6201 BC Maastricht. Tel. 043-217366.

Autobedrijf
John Koullen
biedt aan: ANWB-gekeurde auto's met BOVAG-garantie en nationale autopas.
Subaru bus 4WD '92
Peugeot 605 SLi '90
Peugeot 405 GRi 1.9 '88
Peugeot 205 Look '92
Peugeot 205 XR '91
Peugeot 205 Mint '90
Peugeot 205 GTi 1.9 '87
Volvo 740 GLE 2.3 '90
BMW 325i veel acc. '87
BMW 316 1.8 d.blauw '87
Hyundai Lantra 16V '92
Hyundai Pony 1.5 '88
Opel Vectra 2.0i GT '90
Opel Corsa 1.3i GL '89
Opel Kadett 1.3 Sport '88
2x Opel Kadett 1.3 '87
Fiat Panda 1000 CL '87
Ford Scorpio 2.0 DOHC '91
Ford Siërra 2.0i CLX '90
Ford Siërra Turbo D '91
Ford Escort 1.6 Sport '87
Honda Civic 1.3 GL '86
Mazda 626 GLX diesel '91
Mitsubishi Galant GLi '91
Mitsubishi Colt 1.5 GLXi '89
Porsche 944 Targa '85
Renault Chamade TR '91
Rover 820i bruinm. '88
Seat Malaga 1.5 inj. '90
Subaru Legacy GL 1.8i '91
Toyota Carina 2 12V '89
Toyota Corolla XL 12V '89
Toyota Corolla 1.6i '88

4 x 4
Mitsubishi Pajero TD '91
Mitsubishi Pajero benz. '86
Nissan Patrol TD '87
Daihatsu Rocky benz. '87

Bestellers
VW Transport Pick-Up '90
Seat Terra diesel '91
Opel Corsa Van wit '85
Kom vrijblijvend kijken en vergelijken op ons verkoopterrein en in onze showroom.
ANWB-gekeurde auto's met BOVAG-garantie en nationale autopas.
Autobedr. JOHN KOULLEN, Beitel 114, Heerlen. (200 mtr. naast disco Peppermill).
Telef. 045-426995/424268.

Eurocasions
zoals het hoort.

Speciale aktie
ZX Aura 1.8, 3-drs., 1993
XM CT turbo, 1993
ZX 1.4 Reflex, 1993
ZX 1.4 Avantage, 5-d., '93
Xantia 1.9 Diesel, 1993

Tot ƒ 10.000,-
Citroën GSA, 1983
Opel Kadett, 1980
Nissan Micra, 1983
Volkswagen Polo, 1983
Peugeot 309, 1986
Citroën Visa IIRE, 1986
Hyunday Pony, 1987
Citroën BX 1.4, 1986
Seat Ibiza, 1987
Citroën BX 1.9, 1986
Subaru Justy, 1987

Tot ƒ 20.000,-
Fiat Panda, 1989
Citroën BX 1.4 RE, 1988
Citroën BX 1.4 inj., 1989
Citroën AX II TGE, 1990
Citroën BX 1.6 RE, 1989
Citroën BX 1.4i, 1989
Citroën BX GTi, 1988
Nissan Bluebird 2.0, 1989
Citroën AX II TGE, 1991
Citroën BX diesel, 1989
Citroën AX First, 1992

Tot ƒ 30.000,-
Citroën BX Cannes, 1991
Audi 100, 1988
Citroën 1.9 TZi, 1990
Alfa 33 1.4, 1992
Citroën BX GTi, 1990
Citroën BX Break, 1991
Renault 21 Nevada, 1991
Peugeot 405 GRX, 1992.

Citroëndealer
Autobedrijf
SONDAGH BV
Dr. Koumen 34-36
Heerlen (Hoensbroek)
☎ 045-223300

Te k. gevr. loop-, sloop- en
Schadeauto's
Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel. 045-272019.

Te koop VW SCIROCCO, bwj. '80, 5-gang, lm velgen, dubb. koplamp, i.z.g.st., ƒ 2.950,-. Tel. 045-457624.

Quadflieg Daihatsu
Terreinauto's:
Daih. Feroza Sportrack '93
Daihatsu Rocky wagon '85
Mitsubishi Pajero '86

Automatics
Toyota Tercel aut. '84
Hyundai Pony '86

Camper/bestel
Ford Transit Camper
Toyota Hi-Ace lang en verhoogd '88
Opel Kadett combi 14i '91

Diesels
BMW 524 TD
Charade turbo diesel '89
147.000 km '89

ANWB-gek. auto's
Audi 80 18S '91
Suzuki Swift 1.3 GL '92
Daihatsu Cuore TX '91
Ford Mondeo 16 CLX 4-deurs '93
Ford Mondeo 16 CLX 5-deurs '93
Ford Orion 14 CL 16.000 km '92
Ford Siërra 2.0i CL '92
Ford Siërra 2.0 CL 4-drs. '88
Ford Siërra zwart '88
Ford Siërra sport '87
Ford Siërra 2.0 CL '88
Siërra Crosworth uitv. '85
Ford Escort 14 CL 3-drs. '86
Ford Escort 13 5-deurs '83 '84 '85
Opel Kadett 14i life '90
Opel Corsa 13i '89
Opel Astra 16i GLS 5-d. '91
Opel Kadett 13 S Sport '86
Kadett 12 S sportuitv. '85
Opel Kadett 3-drs. bruin '85
Opel Kadett 3-drs. groen '85
Opel Omega 2.4i '91
Alfa 33 1.5IE sport '91
Opel Corsa 13 S '83
Opel GTi '69
Audi 100 2.3 E nw. type '91
VW Polo Coupé '90
VW Golf Manhattan 16 '89
VW Jetta 1.3 S 4-drs. '89
VW Golf GTi 1.8i '88
VW Passat 1.8i 5-drs. '86
Nissan Primera 1.6 LX '91
Nissan Sunny coupé 1.6 '87
Honda Civic 1.3 S '89
BMW 316 beige '85
Alfa 33 1.3 '87
Lada 2105 1.5 '90
Mazda 626 1.8 LX '90
Mazda 323 1.3 LX '86
Citroën AX Sport '87
Citroën 1.4 BX '85
Mini 100 XE '88
Volvo 340 '84 + '87
Suzuki Alto '85

Div. inruilers:
Fiat Panda '84
Subaru 1.3 DL '85
Mitsubishi Starion '82
Ford Fiësta '82
Fiat 127 '83
Volvo 340 '80/'84
Opel Manta '79
Cuore autom. '84
Mazda 323 '82
Volvo 340 '82
Reeweg 112, Landgraaf
Telef. 045-321810.

Autobedrijf Gebr.
Dominikowski
BIEDT AAN
Audi 80 1.8 blauw '88
Citroën BX 1.9 GT '85
Fiat Uno 45 '87
Ford Scorpio diesel '86
Ford Siërra 2.0 '84/'89
Ford Escort XR3i '85
Ford Escort diesel '84
Mazda 626 GLX '85/'87
Mercedes 280 SL '85
Mercedes 300 D aut. '86
Mits. Galant '86
Mits. Colt '84
Opel Omega 2.4i '89
Opel Ascona 1.6 '84
Opel Kadett 1.8i GT '90
Opel Kadett GT '85
Opel Corsa 1.2 '83/'87
Porsche 924 Targa '81
Renault 21 GTL '86
Renault 11 GTX '84
Saab 900 GLi coupé '82
Seat Ronda 1.2 GLX '87
Suzuki Alto '86
Toyota Celica 2.0 XT '82
VW Golf diesel '84
Volvo 440 DL LPG '90
Volvo 340 diesel '86

Stationcars
Ford Siërra 1.6 LPG '84
Nissan Sunny diesel '84
Opel Kadett 1.2 '84
Opel Kadett 1.6D '87
Opel Rekord 2.0S '85
VW Passat 1.6 D '86
Locht 17, Kerkrade
Verkoop: ☎ 045-420209
Werkplaats: ☎ 045-420804

Auto KALDEBORN. Wij betalen de hoogste prijs voor uw auto!!! ☎ 045-411572

Te koop weg. omst. BMW 325 1x 4x4 bwj .'86, zwartmet., ABS, stuurbekr., elektr. ramen, centr. vergr., sportvelgen enz. enz. Orig. km.st. 78.000, zien is kopen! Vraagprijs ƒ 17.500,-. 046-519644.

Te k. BMW 635 CSi, autom., bwj. mei 1988, 95.000 km. Telefoon 045-714035.

Te koop BMW 520i 6 cyl., bwj. '84, blauwmet., met APK, alle opties, vr.pr. ƒ 4.750,-. Tel. 045-214946.

Te k. CITROËN Axel, '85, ƒ 1.750,-. ☎ 04492-2680.

Te koop CITROËN AX, 2 jaar oud, 1e eig. 48.000 km, z. mooi, vr.pr. ƒ 10.000,-. Telefoon 045-244871.

Te koop Citroën VISA GT 330 Spirit bwj. '85, uitgeb. sportvlg. Recaro sportstoelen geen roest i.z.g.st. ƒ 2.950,-; Visa bwj. '82 goede auto ƒ 800,-. ☎ 045-253168 b.g.g. 046-332139.

Te k. CITROËN C 15 diesel bestel, grijs kent., 35.000 km., pr.n.o.t.k. Telefoon 043-213888/04457-2445.

Johan SCHMIDT autohandel heeft diverse auto's in voorraad van ƒ 750,- tot ƒ 6.000,-. Alles met APK. Tel. 04492-2888. Hommert 24, Vaesrade.

Math KOENEN biedt aan 100 tal auto's vanaf ƒ 750,- tot ƒ 8.000,-. Alles APK, inr., financ. mog. Handelsweg 1, Susteren. ☎ 04499-5204.

Fiat UNO 45 S, nw. model, '87, 5-bak, APK, z. mooi, ƒ 4.750,-. Tel. 045-454087

Fiat PANDA 1000 S, 5-bak, bwj. '88, ƒ 6.500,-, i.z.g.st. Tel. 045-729036.

Te koop Ford FIËSTA, bwj. '87, kl. grijsmetallic, 66.000 km., in perf. staat, vr.pr. ƒ 6.450,-. Tel. 046-582472.

Te koop Ford SIËRRA, i.z.g. st., APK '95, weinig km.'s, bwj. '85. Tel. 045-752528.

Ford ESCORT 1100 CL, 4-drs., bwj. '87, zeer mooie auto, APK '95, vraagpr. ƒ 6.450,-. Tel. 045-423063.

Te koop Ford TAUNUS 1600, bwj '81, LPG, loopt als nieuw, ƒ 375,-. Haesenstr. 44, Landgraaf.

Te koop Honda PRELUDE EX, bwj. '83, sportieve uitvoering, veel extra's, ƒ 7.000,-. ☎ 045-271634.

Te koop Honda PRELUDE EX, 1984, stuurbekr., electr. schuifd., in onberispelijke st., ƒ 6.850,-. Tel. 04752-4826.

SWALMCARS Auto's, ƒ 1.000,- tot ƒ 7.000,-, alle maten en soorten. Heerlerbaan 74, Hrl. ☎ 045-413568.

VW GOLF CL, 1988, grijsmetallic, luxe uitvoering, inruil mog. Autobedrijf Boschker, Heerlerweg 67, Voerendaal. 045-751605.

Te k. PEUGEOT 205 GR D, schuifdak, i.z.g.st., bwj. '86, inr. mog. Tel. 04493-2887.

Toyota STARLET bwj. type '79, 1 jr. APK, loopt als nieuw, vr.pr. ƒ 575,-. Haesenstr. 44, Landgraaf.

Te k. LANCIA Ypsilon LX, blauwmetallic, 16.000 km., ƒ 14.500,-. Telef. 046-752038/04493-4245.

Te k. MAZDA 323, 1978, (koopje ƒ 500,-), i.g.st., motor perf., nw. band., APK juli '94, telef. 04492-4767.

Te koop leuke oprijauto MERCEDES 307 diesel, wit, electr. lier, APK '94, bwj. '81, vr.pr. ƒ 6.950,-. 04492-5473.

Te koop Mitsubishi LANCER 1.8 GL diesel, bwj. mei '89, kl. rood, 4-drs., sportvelgen, nwe. banden, 5-speed, in st. v.nw., ƒ 10.500,-, inr. mog. Tel. 046-527379.

Te koop NISSAN Sunny 1.5, '85, APK 6-'94, in zeer goede staat. Tel. 045-241202.

KEVER cabriolet 1303 (origineel), bwj. '74, gerest. in '89, winterprijs ƒ 14.500,-. Telef. 043-650174.

Te koop Opel KADETT 1200 Sedan, bwj. '86, in zeer goede staat, div. acc., uiterste vr. pr. ƒ 6.750,-. ☎ 04492-4575.

Te koop KADETT 12 S HB, bwj. '80, 1 jr. APK, ƒ 1.450,-. Telef. 045-226773.

Te koop Opel ASCONA Sport, bwj. '87, i.z.g.st., plm. 79.000 km., ƒ 7.500,-. Telefoon 045-326420.

Te k. OPEL Ascona B 2.0i Sport, ATS 7J, Recaro's, verlaagd, motor '84. Telef. 04492-3588.

Te koop KADETT GSi bwj. '85, met ATS velgen, vr.pr. ƒ 9.750,-. 045-427516.

Te k. Opel ASCONA 1.6 S, bwj. 4-'86, i.z.g.st., 1e eigenaar, km.stand 98.000, prijs ƒ 5.800,-. Tel. 045-259514.

GSI 2 ltr Opel KADETT, '88, diamantzwart, inruil kl. auto mog. 046-331665.

Te koop Opel KADETT 1600i, kleur rood, bwj. 9e mnd. '89, i.pr.st. Telef. 046-528486/583392.

Weg. omst. RENAULT 21 TS met extra's, bwj. '87, vr. pr. ƒ 8.500,-. ☎ 045-325275.

RENAULT 9 TL, t.'83, APK 5-'94, in prima staat, pr. ƒ 1.250,-. Tel. 045-415528

RENAULT 4 GTL, type '85, km.st. 81.000, APK 10-'94, ƒ 2.850,-. Tel. 045-317675.

Te k. Toyota COROLLA 1.8 DX diesel, bwj. '85, vraagpr. ƒ 5.250,-. Tel. 046-519644.

Weg. omst.heden te koop Toyota COROLLA, bwj. '89, 5-deurs, automatic, vr.pr. ƒ 13.500,-. Tel. 045-255027.

Te k. VW KEVER 1303, bwj. '73, kl. blauw, div. extra's, APK 9-'94. Tel. 04450-2157.

BMW 318i Toering met veel extra's o.a. getint glas ABS alu-wielen bwj. '90; Opel Corsa 1.4i 3-drs Joy uitv. bwj. '90; Jeep Cherokee Pioneer 5-drs met ruiten 31 dec. '87; Opel Rekord 2.0 S 4-drs 80.000 km als nieuw '86; Nissan Sunny 1.5 coupé '86; V.W. Passat 5-drs stationwagon 1.8i met stuurbekrachtiging '91; Rover Montego Estate 5-drs '87; Opel Kadett LS 5-drs stationwagon '90; VW Jetta LX met schuifdak '84; Volvo 340 3-drs. okt. '86; Nissan Sunny 1.6 SLX '87; Skoda 105 L 4-drs 36.000 km dec. '87; Mercedes 190 D met div. extra's '87; Toyota Celica 2.0L GTi nieuwstaat '91; Talbot Cabrio als nieuw '84; Seat Marbella XL '90; Mazda 323 4-drs Sedan automatic GLX bwj. '91. Automobielbedrijf HAVÉ, Industriestr. 31, Sittard. ☎ 046-515195. Auto's met Bovag-garantiebewijs en APK. Inruil en financ. mogelijk binnen één dag. Dus tot ziens.

Off. FSO Dealer. Autobedrijf P. van DIJK & Zn. FSO Prima 1.5 SLXi v.a. ƒ 17.995.-; FSO Prima 1.5 GLXi v.a. ƒ 18.995,-; FSO Prima GLD 1.9 diesel v.a. ƒ 23.995,-; FSO Cargo 1.9 diesel Pick Up grijs kent. v.a. ƒ 17.995,- excl. BTW; Opel Astra 1.4, 5-drs., 0 km '93 ƒ 27.900,-; Lancia Dedra 1.8 IE div. access. '91 ƒ 22.750,-; Peugeot 205 Look '92 ƒ 14.900,-; Opel Omega 2.0i LS '91 ƒ 26.750,-; Opel Vectra 1.8GL '89 ƒ 19.750,-; Ford Fiësta 1.1i CL div. acc. '93 ƒ 18.750,-; Ford Siërra 2.0CL Sedan '92 ƒ 24.750,-; Ford Siërra 1.6 CL Sedan '90 ƒ 15.750,-; Ford Siërra 1.6 CL '89/'90 ƒ 11.250,-; Ford Siërra 2.0 3-drs '88 ƒ 11.750,-: Escort 1.6 CLX '90 ƒ 16.750,-; Ford Escort 1.4 5-drs '88 ƒ 11.750,-; Ford Fiësta 1.1 Finesse '89 ƒ 11.750,-; Ford Scorpio 2.0i CL aut. '88 ƒ 18.750,-; Renault 25 TX 2.2i 40.000 km '91 ƒ 26.750,-; Renault 21 TL 5-drs '90 ƒ 15.750,-; Mazda 626 GLX HB '88 ƒ 12.750,-; VW Passat 1.8i CL '91 ƒ 23.750,-; VW Polo 2-drs '87 ƒ 7.750,-; Volvo 340 1.7 Sedan '86 ƒ 7.250,-; Toyota Starlet 1.0 '85 ƒ 6.000,-; Lada 2105 '89 ƒ 4.250,-; Ford Siërra 1.6 5-drs '83 ƒ 3.500,-. Inruil, financ. Bovag-garantiebew. Autobedr. en APK keuringsstation. P. van Dijk & Zn., Hompertsweg 33, Landgraaf. Telef. 045-311729.

VOLVO 360 GLE inj., okt. '85, kl. wit,, alle extra's, 4-deurs, optimale cond., lage prijs, inruil mog. Autobedrijf Boschker, Heerlerweg 67, Voerendaal 045-751605.

Te koop gevr. alle merken auto's. Bet. HOOGSTE prijs!!! 045-416239 tot 21.00 open.

Te k. GOLF GTi 16V, bwj. '87, km.st. 92.000, donkergrijsmetall., boardcomp., schuifdak en sportv., i.z.g.st., vr.pr. ƒ 13.950,-. Evt. inruil mogelijk. Tel. 04754-85676.

GOLF D, groenmet., dikke bumpers, zeer mooi, '85, vr. pr. ƒ 7.250,-. ☎ 045-225255.

Alfa ALFETTA 2.0, bwj. '80, APK 23-12-'94, ƒ 1.750,-. Telef. 045-411786

Te k. gevr. AUTO'S/bedrijfsauto's, schade/defect geen bezw. 045-727742/723076.

Autohandel O.K. CARS: Opel Kadett Club HB '88; Kadett Sedan '86; Corsa TR '84; Corsa HB '84; Ascona 1.6 '82; Fiat Ritmo '85/'83; Panda 34 '82; Ford Siërra '86; Fiësta 1.1 '84/'82; BMW 320 '81; Toyota Corolla HB '84; Nissan 1.5 Sedan '85; FSO Prima 1.5 SLX '89; Mercedes 190 E automaat '84; Golf diesel '86. Verlengde Lindelaan 23, Oirsbeek. ☎ 04492-5782.

Te koop gevraagd voor expert PERSONENAUTO'S, vracht- en bestelauto's, hoogste prijzen. Tel. 045-456963.

BMW 633 CSi, bwj. '77, inruil mogelijk. Caumerweg 70, Heerlen

BMW 520i, bwj. '84 en BMW 318, bwj. '80. Telef. 045-415402.

Mode Totaal

Wij leveren PIZZA T-shirts en Pizza sweaters in wit en zwart en kleuropdruk. T-shirts vanaf maat 116 t/m EEL, vanaf ƒ 6,- ex. BTW. Verkoopmij G. Morsink en Zn., Kaatsheuvel. 04167-82663/fax 04167-82087.

Sloopauto's

Wij geven U de HOOGSTE prijs voor Uw auto, sloop- en schade-auto. 045-225774.

Te koop gevraagd sloop- en SCHADE-AUTO'S. Autosloperij Marxer: 045-720418.

Te koop gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. ☎ 045-229045.

Wij betalen de beste prijs voor Uw AUTO en sloopauto. Telef. 046-523828.

Te koop gevr. schade- en oude sloopauto's. Tev. onderd. Autosloperij K. KÖRFER, 045-227377, Industriestr. 7, Hoensbroek.

Te koop gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S en auto-onderdelen te koop ☎ 046-512924/046-519637

Motoren

YAMAHA Maxim 700 chopper, cardan, nw.st., bwj. '85, koopje, ƒ 5.950,-. Tel. 043-650174.

Zien is beslist kopen!!! CHOPPER Suzuki Savage 650 CC, nieuwstaat, vr.pr. ƒ 7.250,-. ☎ 045-322111.

(Brom)fietsen

Nieuwe SCOOTER! Groot assortiment, gratis w.a. verzekering. Financ. mog. Rens Janssen, Ganzeweide 54, Heerlen. 045-211486.

Te koop YAMAHA DTR 50, bwj. '92, kleur zwart-blauw, 10 mnd. verz., ƒ 1.650,-. Tel. 045-413568 b.g.g. 710761.

Te k. RMC-KREIDLER, schijfrem en sterwielen, ƒ 500,-. 045-424793.

Auto onderdelen en accessoires

No - start
anti-autodiefstalsysteem
1. Bestuurder zet contact auto uit.
2. Systeem treedt automatisch in werking en blokkeert zowel de ontsteking als de brandstoftoevoer.
3. Pas na intoetsen viercijferige code kan de auto worden gestart.
Door verzekeringsmaatsch. aanbevolen.
Prijs en montage incl. BTW
ƒ 399,-.
KERP
In de Cramer 31, Heerlen, telefoon 045-716951.

Bedrijfswagens

Te koop van 1e eig. POLO VAN 40 Kw, kl. wit, 90.000 km., bwj. '90, in perf.st., grijs kent., benz., vr.pr. ƒ 8.250,-. Telef. 046-582472.

Te k. VW LT 35 PICK UP, 1984, met nieuwe gereviseerde motor. ☎ 045-258720

Aanhangwagens

Te k. fabr.nwe. AANHANGWAGEN met oplooprem, inlegvel en huif, mt. 1.35x2.50 m., nw.pr. ƒ 4.635,- nu ƒ 2.100,-. ☎ 04498-56222.

In/om de tuin

Te koop aangeboden gebruikte TROTTOIRTEGELS met Basalt ƒ 0,50 per stuk. Telefoon: 046-527829.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Goede KLEURENTV'S met gar., grote sort. v.a. ƒ 95,-. Meer dan 25 jr. TV occasionscentrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen. 045-724760.

Kleuren TV's 12-16 kan. v.a. ƒ 60,- met afst.bed. v.a. ƒ 125,-, met teletekst v.a. ƒ 250,- o.a. Philips. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. ☎ 045-213432.

Kachels/Verwarming

Opruiming tot 50% korting, gaskachels / houtkachels. KACHELSMID, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Zonnebank/-hem[...]

Sla nu uw slag! Super[...] prijzen! GOERGEN Zo[...] hemels. De grootste zo[...] vak-speciaalzaak in de [...]gio. Alles met 3 jaar ga[...] Uit voorraad lever[...] Rijksweg Noord 97, S[...] Telef. 046-583002 ([...] pand Smeco t.o. zieke[...] bij tankstation).

Te k. 10-lamps dubbel bogen zonnehemel [...]pleet ƒ 795,-. Win een [...]nehemel Pampero ƒ 1.695,- in onze prijzen[...]roussel. AU SOLEIL, Gro[...] in zonne-apparatuur, [...] 38, Kerkrade. 045-461417.

Bel de Vakman

SCHILDERS kunnen [...] diverse behang- en [...] schilderwerk aannemen. 045-210020.

NEW LOOK BV Landg[...] Gevelreiniging, uitkap[...] voegen, steigerverhuur. 045-312154. Fax 323452.

Hans LIPS voor timm[...] dak en zinkwerk met ga[...]tie. Vraag vrijbl. [...] offerte. Bel 045-453818.

Ervaren vakman biedt aan voor straatwerk o.a. [...]ritten, sierbestrating. voor uw gehele tuinaan[...] zeer SCHERPE prijs[...] Gratis offerte: 045-323178.

Carnaval

Unieke CARNAVA[...] GROEP te k. 10 pers., [...] maché. Telef. 04493-2221.

Te huur CARNAVALS[...]GEN en te koop muzi[...] stallatie voor carnava[...]gen. Telef. 045-312838.

Limburgs Dagblad sport

Talentvolle Limburger voorlopig testrijder bij Engels topteam

Verrassende keuze Verstappen

DOOR IVO OP DEN CAMP

[C]HIPPING NORTON – Jos Verstappen tekent vandaag [vr]ijwel zeker een contract bij Benetton. Het is de bedoe[lin]g dat de Limburgse coureur bij de Britse renstal in [eer]ste instantie als testrijder wordt ingezet. Het is echter [nie]t uitgesloten dat Verstappen later dit seizoen ook nog [en]kele Grand Prix' kan rijden. Dat is de opzienbarende [uit]komst van wekenlang onderhandelen. Tevens zal van[daa]g definitief bekend worden gemaakt dat de Fin J.J. [Leh]to naast de Duitser Michael Schumacher de tweede [Gra]nd Prix-rijder van Benetton wordt.

[De] keuze voor Benetton is opmer[kelij]k. Het betekent immers dat [Vers]tappen moet breken met zijn [nie]uwe sponsor Marlboro, die de [voor]gaande jaren het pad voor de [Mon]forter in de autosport nadruk[kel]ijk heeft geëffend.

[He]t formule 1-team van Benetton [wor]dt gesponsord door Mild Seven, [een] Japanse concurrent van Marl[boro]. Philips, de andere geldschie[ter] van Verstappen, kan wel instap[pen] bij de renstal, die afgelopen jaar [een] Grand Prix-overwinning boek[te].

Benetton beschikt met Williams, McLaren en Ferrari over het hoogste budget in de formule 1. Jaarlijks werkt het team, met aan het hoofd de Italiaan Flavio Briatore, met een omzet van ongeveer tweehonderd miljoen gulden. Ook in 1994 zal Benetton gebruik maken van de Fordmotoren, maar voor volgend jaar heeft het team al een optie op de toonaangevende krachtbronnen van Renault.

Benetton is het enige team dat gedurende de laatste drie jaar incidenteel de hegemonie van McLaren en Williams wist te doorbreken. Met Michael Schumacher heeft de Britse renstal bovendien de -naast Ayrton Senna- op dit moment wellicht beste coureur van de wereld in huis.

Jordan

De laatste weken leek het er steeds meer op dat Jos Verstappen dit jaar Grand Prix' zou gaan rijden aan het stuur van een Jordan. Marlboro en Philips hadden er samen een slordige vier miljoen gulden voor over om de Limburger in te kopen bij Jordan. Teambaas Eddie Jordan stelde een beslissing echter telkens weer uit. Daardoor begon ook voor Verstappen de tijd te dringen. Het aanbod van Benetton gold immers tot gisteren.

Omdat er gistermiddag nog steeds geen groen licht van Jordan was gekomen, besloot Verstappen in allerijl in het vliegtuig te stappen om vandaag bij Benetton te ondertekenen. De verrassende ontwikkelingen rond Jos Verstappen betekenen dat naast Jordan ook McLaren en Footwork buiten de boot zijn gevallen.

Prost

McLaren-baas Ron Dennis voelde ook wel iets voor Verstappen als testrijder, maar wil geen definitieve beslissing nemen omdat hij nog altijd hoopt Alain Prost te kunnen bewegen nog een jaar te racen. Footwork was het eerste team dat Verstappen in staat stelde testritten te rijden. Dat was eind september op het circuit van Estoril in Portugal, waar Verstappen meteen even snel was als de Grand Prix-rijders van dat moment Warwick en Suzuki.

Vanaf dat moment was Verstappen 'hot news' in de formule 1. Dat zijn keuze uiteindelijk op Benetton zou vallen hadden echter maar weinigen verwacht. Temeer omdat de Montforter meer dan eens te kennen gaf Grand Prix' rijden te prefereren boven een testcontract.

● *Jos Verstappen testte de afgelopen maanden onder andere voor McLaren en Footwork. Zijn keuze voor Benetton is daarom verrassend.* Foto: SOENAR CHAMID

Thal niet tegen Ajax

[Z]EIST – De tuchtcommissie [va]n de KNVB heeft Reginald [Th]al voor één wedstrijd ge[sc]horst. De verdediger van [FC]V liep in het bekerduel te[gen] ADO Den Haag tegen zijn [twe]ede gele kaart aan en zal [daa]rdoor de wedstrijd tegen [A]jax, die komende zondag op [het] programma staat, moeten [mi]ssen.

Roda blijkt veelgevraagd

Van onze verslaggever

[MA]SPALOMAS – Roda JC, dat [va]vond om 21.30 uur Nederland[se t]ijd tegen Bröndby IF de finale [van] het Maspalomas-toernooi be[speel]t, kreeg deze dagen de uitno[digin]g ook volgend jaar van de [par]tij te zijn op Gran Canaria. Daar[naast] ontving de Kerkraadse dele[gatie] een uitnodiging voor een tien[daag]se trip naar Florida, waar twee [wed]strijden in Fort Lauderdale op [het] programma staan. De trainings[kam]p zou de tweede helft van mei [plaa]tsvinden. Voor de ontmoeting [met] Bröndby IF, de Deense top[ploeg] die met zes internationals, kan [trai]ner Huub Stevens beschikken [over] een nagenoeg fitte selectie[.] [Al]leen Enkel Gerrie Senden, die [last] van een knie heeft, zal niet [worden] opgesteld. De strijd om de [derde] en vierde plaats in het toer[nooi] werd gisteravond in het voor[deel] van IFK Göteborg beslist. De [Zweed]se ploeg versloeg Fortuna [Dü]sseldorf met 4-0.

Van Basten went aan pijn

[A]MSTERDAM – Marco van Basten heeft zijn toevlucht genomen tot hulpmiddelen om de pijn in zijn rechterenkel te verzachten. Een inzool en speciale bandages moeten de kraakbeenbeschadiging in het gewricht opvangen. De 29-jarige aanvaller van AC Milan en het Nederlands elftal heeft inmiddels de eerste loop- en baloefeningen met zijn ingepakte enkel naar tevredenheid afgewerkt.

„Mijn lichaam zal aan de pijn moeten wennen", verklaarde Van Basten in Amsterdam. „De klachten zullen waarschijnlijk nooit helemaal verdwijnen. Het gaat erom de pijn zoveel mogelijk terug te dringen." Van Basten onderging drie keer een operatie aan zijn gekwetste enkel. Hij is al bijna een jaar uitgeschakeld. Een nieuwe ingreep waarbij kraakbeen zou worden getransplanteerd, is niet meer aan de orde. Het WK in de Verenigde Staten houdt Van Basten nog niet bezig. „Ik leef van dag tot dag en laat me niet meer onder druk zetten. Maar ik wil hoe dan ook terugkeren op het allerhoogste niveau."

sport kort

● VOETBAL – Het bestuur van Veendam heeft een opvolger gevonden voor Henk Nienhuis, die aan het einde van het seizoen stopt als trainer-coach. Gisteren tekende Jan Schulting een contract voor twee jaar bij de Groningse eerste-divisieclub. Hij fungeert dit seizoen als trainer van hoofdklasser FVC.

● ATLETIEK – Junxia Wang krijgt voor 1993 de internationale Jesse Owens trofee. De Chinese verbeterter in september in een tijdsbestek van zes dagen het wereldrecord op de tien kilometer en dat op de 3000 meter zelfs twee keer.

sportprijsvraag

HEERLEN – **Lucky Ten** van gisteren: 1 - 3 - 5 - 10 - 16, 21 - 23 - 26 - 28 - 29, 36 - 52 - 58 - 62 - 65, 67 - 73 - 74 - 78 - 80.

De Wolf niet in selectie Oranje

ZEIST – Dick Advocaat doet voor de oefenwedstrijd van het Nederlands voetbalelftal volgende week woensdag in Tunis tegen Tunesië geen beroep op John de Wolf. De bondscoach vindt dat het geen kwaad kan de Rotterdammer enige rust te gunnen na de rode kaart in de bekerwedstrijd tegen Dordrecht'90 en de commotie rond het vertrek van Wim Jansen bij Feyenoord. Het besluit van de bondscoach heeft De Wolf onaangenaam verrast. „Je schrikt natuurlijk wel. Het is een teleurstelling," zei de Wolf. „Na alle negatieve dingen rond mijn persoontje, had ik de selectie voor het Nederlands elftal best als ruggesteuntje kunnen gebruiken. Maar ik ga nu niet lopen blèren. Ik moet uiteraard op het veld bewijzen dat ik er in hoor en dat zal ik ook doen." Ook Ruud Gullit wordt niet opgeroepen. De oud-speler van AC Milan die bij Sampdoria is opgeleefd, heeft zich destijds zelf teruggetrokken.

„Het is mij althans niet bekend dat hij weer voor het Nederlands elftal wil uitkomen," aldus Advocaat. „De laatste keer dat we elkaar zagen, heb ik Gullit gezegd in januari of februari eens langs te zullen komen. Als hij in Oranje wil spelen, zal hij het me bij die gelegenheid wel laten weten."

In de selectie van zestien man die maandag naar Tunis vertrekt, is de geblesseerde Brian Roy vervangen door Regi Blinker. Rond de uitverkiezing van John Bosman worden problemen verwacht. Anderlecht-trainer Boskamp dreigt de aanvaller geen vrijaf te geven voor Oranje, want hij wil hem uitgerust aan de competitiewedstrijd van de vrijdag daarna tegen Seraing laten beginnen.

Selectie: Frank en Ronald de Boer, Rijkaard en Overmars (allen Ajax), De Goey, Van Gobbel en Blinker (Feyenoord), Wouters, Erwin Koeman en Numan (PSV), Jonk en Bergkamp (Inter Milan), Snelders (Aberdeen), Ronald Koeman (FC Barcelona), Winter (Lazio Roma) en Bosman (Anderlecht).

Nederland en België doen alsof organisatie EK al rond is

Veel optimisme, weinig stadions

Van onze sportredactie

BRUSSEL – Stadions? De mooiste en te kust en te keur. Geld? Geen probleem, er zullen tientallen miljoenen guldens winst worden gemaakt. Met Amerikaanse overtuiging - en typisch Nederlandse regenten-arrogantie - werd gisteren de voorgenomen Nederlands-Belgische kandidatuur voor het EK-voetbal 2000 gepresenteerd.

De presentatie was er aanvankelijk een van vriendelijke woorden van de twee bondsvoorzitters en een filmpje met geinige toeristische plaatjes en wat voetbalbeelden. Vragen stond vervolgens vrij, als ze maar niet te kritisch van aard waren.

Alleen al over de speelplaatsen is er nochtans onduidelijkheid genoeg. Er zal worden gevoetbald in acht stadions, vier per land. Vooralsnog hebben beide landen op dit moment niet één stadion te bieden dat aan de eisen van de Uefa voldoet, al hoeven er in het Constant Vandenstock-stadion van Anderlecht in Brussel alleen maar enige staanplaatsen in zitplaatsen te worden veranderd. Alle andere stadions zijn (nog) te klein, te onveilig of hebben nog veel te veel staanplaatsen.

Speculeren

De organisatie speculeert op de plannen die er alom zijn om stadions te bouwen, te renoveren of uit te breiden. Zoals bij PSV, waar straks 30.000 liefhebbers plaats kunnen nemen. Het nieuwe stadion van Ajax komt er, met een capaciteit van 50.000. Het Feyenoord-stadion wordt gerenoveerd, toekomstige capaciteit 54.000. Over het vierde stadion in Nederland bestaat nog behoorlijk wat onzekerheid.

Vitesse-voorzitter Karel Aalbers: „Volgende week wordt over het Akzodrome beslist in een hinderwetprocedure voor de Raad van State. Normaalgesproken beginnen we komende zomer te bouwen." Hij zegt het al jaren.

België

Ook België overlegt momenteel nog meer optimisme dan stadions die aan de basisvoorwaarden van de Uefa (minimaal 30.000 zitplaatsen, geen staanplaatsen) tegemoet komen. Brugge wordt een EK-stad in de plannen, maar heeft een stadion dat maar 17.000 toeschouwers kan hebben. Het nieuwe Koning Boudewijn-stadion in Brussel (40.000 plaatsen), moet nog worden gebouwd, zoals ook Luik of Charleroi nog moeten worden voorzien van een deugdelijk stadion. „Op dit moment is er geen enkele voorkeur voor stadions," zei KBVB-voorzitter Michel D'Hooghe in alle ernst.

● *Voorpret bij KNVB-voorzitter Jeu Sprengers (links) en secretaris-generaal Courtois van de KNBB. Het vignet voor het EK is klaar.* Foto: ANP

Finale

Over het stadion dat de finale krijgt kan eigenlijk al meer worden gezegd; dat wordt Rotterdam. „Het grootste en best geschikte stadion krijgt de finale, het grootste stadion van het andere land krijgt de openingswedstrijd en de loting," aldus D'Hooghe, die echter in de veronderstelling verkeert dat Amsterdam in 2000 dat grootste stadion heeft. In Zuid-Oost kunnen straks 50.000 mensen naar binnen. „Bij ons 54.000," constateerde Feyenoord-voorzitter Van den Herik gniffelend.

Krijgt het duo Nederland-België het EK van 2000, dan is het de eerste keer dat een Europese eindronde door twee landen samen wordt georganiseerd. Probleem was altijd dat beide organiserende landen in zo'n geval automatisch moeten worden toegelaten. Nu het EK is uitgebreid tot een evenement met zestien deelnemers, is dat probleem beduidend kleiner geworden.

Henk Houwaart trainer Waregem

WAREGEM – Henk Houwaart is de nieuwe trainer van de Belgische eerste klasser Waregem. De oud-Hagenaar, die begin november werd ontslagen bij Cerkel Brugge, heeft een contract tot het einde van het seizoen getekend. Hij wordt de opvolger van Paul Theunis, die tot manager bij de club is benoemd.

Jordan maakt toch overstap

CHICAGO – De flirt van megaster Michael Jordan met professioneel honkbal blijkt geen grap. Dat verklaarde de voormalige topbasketballer in een Amerikaanse krant. Na zijn afscheid in oktober van de Chicago Bulls, die hij drie keer naar de NBA-titel leidde, heeft Jordan vrijwel dagelijks slagtraining gedaan in een hal in Chicago. Een plaats in de voorlopige selectie van de Chicago White Sox is zijn doel.

Dielis opnieuw snel naar huis

RHOON – Zijn nieuwe status als manager van de professionele driebanders valt Ludo Dielis zwaar. Na zijn snelle uitschakeling bij de wereldbekerfinale in Gent tegen Henk Habraken werd de oud-wereldkampioen in de tweede ronde van het kwalificatietoernooi van het open Nederlands kampioenschap in Rhoon opnieuw buiten de deur gezet. Niet door een Nederlandse topper, maar door Zuidkoreaan Jung Hwan Kim.

Dopinggebruik zwaar bestraft

LAUSANNE – Het positief reageren op een dopingcontrole zal voortaan worden bestraft met een minimale schorsing van twee jaar. Het Internationaal Olympisch Comité (IOC) heeft daarover in Lausanne overeenstemming bereikt met de internationale sportbonden in vrijwel alle Olympische takken van sport.

Bekerloting handbalsters

HEERLEN – In de achtste finales om de Nederlandse handbalbeker bij de dames spelen de twee overgebleven Limburgse ploegen, ADB/V&L en Swift, uitwedstrijden. De Geleense ploeg speelt in Etten-Leur tegen eerste divisionist Internos (27 januari). Swift - dat in het bekertoernooi in bijna drie seizoenen nog geen enkel thuisduel afwerkte - reist twee dagen eerder naar Deurningen om tegen het in de eerste divisie uitkomende DSVD te spelen.

Vijf miljoen voor Pele

RIO DE JANEIRO – De Braziliaanse voetbalbond moet aan de voormalige vedette Pele een bedrag van ruim vijf miljoen gulden betalen. De oud-internationaal, die met Brazilie drie keer wereldkampioen werd, heeft het proces gewonnen om achterstallige betalingen. De Braziliaanse bond had na het WK in 1970 filmbeelden, foto's en een boek op de markt gebracht zonder de spelers in de winst te laten meedelen.

Koss moet rusten

DAVOS – Johann-Olav Koss heeft van de Noorse schaatscoach Hans-Trygve Kristiansen twee dagen extra rust voorgeschreven gekregen. Koss is mentaal onvoldoende hersteld van het Europees kampioenschap, waar hij vorig weekeinde als tweede eindigde achter Rintje Ritsma. „We willen geen enkel risico nemen met de Spelen voor de boeg," aldus Kristiansen.

Herstel Real tegen Atletico

MADRID – Real Madrid heeft de kwartfinale van het Spaanse bekertoernooi bereikt. De 'Koninklijke' won de return bij stadgenoot Atletico met 3-2, nadat het eerste duel in 2-2 was geëindigd. Daarmee herstelde de ploeg van trainer Benito Floro zich van het échec tegen Barcelona. De Madrilenen gingen in dat duel met 5-0 onderuit.

Klachten over de bezorging op zaterdag?

Bel dan
alléén het hoofdkantoor
045-739911
tussen 8 en 12 uur.

GEZELLIG

Voor inlichtingen/reservering advertenties op deze pagina. Els Swaans 045-739383.

Voorbereidingsbesluit

De burgemeester van de gemeente Onderbanken maakt bekend dat, ingevolge het bepaalde in artikel 21 van de Wet op de ruimtelijke ordening, de gemeenteraad bij besluit van 4 november 1993 heeft verklaard dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het perceel Geerstraat 35 te Bingelrade. Dit voorbereidingsbesluit treedt in werking met ingang van 17 januari 1994 en ligt vanaf deze datum voor een ieder ter inzage op kamer 1.02 van het gemeentehuis.

Onderbanken, 12 januari 1994.
De burgemeester van de gemeente Onderbanken,
H.J. Meijers.

Ruitervereniging huldigt amazone Jeanette Haazen

Paradepaardje van Heihof

DOOR ROB SPORKEN

LANDGRAAF – Manege Heihof mag met recht het Ajax van de paardesport worden genoemd. Daar waar veel toppers proberen met gekocht materiaal tot aansprekende prestaties te komen, doet de Landgraafse manege het met zelf opgeleide dieren. Paradepaardje van de landelijke ruitervereniging Heihof is ongetwijfeld Jeanette Haazen. Een vrouw, die met een vlotte babbel op enthousiaste wijze haar verhaal ten gehore brengt. Een verhaal dat er wezen mag. Al zeventien jaar houdt ze zich bezig met dressuur op wedstrijdniveau. Vorig jaar september voegde ze aan haar imposante erelijst een nieuwe medaille toe. Geen gouden dit keer. Maar de bronzen plak die ze behaalde op het EK in Lipica neemt een aparte plaats in.

● *Jeanette Haazen is met recht trots op haar rijkgevulde prijzenkast.* Foto: DRIES LINSSEN

Het stoort de leden van de vereniging dat de prestaties van Haazen vaak als normaal worden gezien. Op een plakbord staat aangegeven wat ze in een periode zoal gewonnen heeft. Een eerste prijs in Polen, winst in Hongarije. Alsof het de gewoonste zaak van de wereld is.

Om daar verandering in aan te brengen, heeft de vereniging besloten haar in de bloemetjes te zetten. Nadat ze vorige week met haar drie ploeggenoten door prins Bernhard werd gehuldigd, zal ze op 30 januari het middelpunt vormen van een Open Dag op manege Heihof.

„Het is de bedoeling dat die dag vanaf 13.00 uur iedereen in de gelegenheid is om in contact te komen met de paardesport. Onder het motto 'Van longe naar Grand Prix' laten we in zestien tot zeventien stappen zien wat er komt kijken om van beginneling uit te groeien tot absolute topper," legt voorzitter Wiel Houben uit. Die topper, Jeanette Haazen dus, krijgt om 18.30 uur een speldje aangeboden.

Onverwacht

Eigenlijk kwam de Limburgse geheel onverwacht op het EK terecht. Door een ziekte viel het paard van Ankie van Grunsven weg. Op een concours hippique in Luxemburg kreeg Haazen te horen dat zij alsnog werd toegevoegd aan het Nederlands team. „Dat was een week voor het EK. Het ging toen allemaal heel snel."

Ze reisde af naar Lipica, waar ze ontvangen werd door haar drie jonge ploeggenoten Gonnelien Rothenberger-Gordijn, Suzanne van Cuyk en Leida Streik. Al snel kregen ze de eerste klap te verwerken. „Niemand had verwacht dat we een kans hadden. We waren allen debutanten. Dan bij je in feite kansloos. Dat vonden ook de pers en de officials. Die waren dus, net als enkele prominenten, gewoon afwezig. Het was heel triest."

Het vormde voor het kwartet een extra prikkel. Dubbelgemotiveerd werd aan het karwei begonnen. „Op de eerste dag dachten we dat we het gingen maken. Leida won de inloopproef. Maar de dag erna ging het minder. We stonden toen zesde. De spanningen liepen toen hoog op. We dachten dat het niets meer werd."

'Nestor' Jeanette Haazen, 38 inmiddels, beurde haar jonge teamgenoten op. Met succes. Op de laatste dag deden de paarden precies wat hen opgedragen werd. Met als resultaat een bronzen plak achter Duitsland en Engeland.

Toekomst

Voor Haazen kon 1993 niet meer stuk. Het was sowieso een succesvol jaar. Op de wereldranglijst eindigde ze, na lange tijd op de vijfde plaats te hebben gestaan, op de zesde stek. Stilzitten is er echter niet bij. Gedreven kijkt ze in de toekomst. „Het WK, dat dit jaar in Den Haag wordt gehouden, heeft mijn eerste prioriteit. Bovendien hoop ik me te kunnen kwalificeren voor het team dat naar de Olympische Spelen gaat. Dat wordt een zware opgave. De concurrentie is namelijk moordend."

Ze blijft aan de weg timmeren. Met haar eigen paarden. Door haar opvallende prestaties loopt de manege als een trein. Geen wonder, met zo'n kei in huis. Inmiddels heeft ze ook de andere kant van de medaille leren kennen. Robert, het paard dat haar grote successen bezorgde, werd voor veel geld verkocht aan een Amerikaanse.

„Daar ben ik doodziek van geweest. Maar je leert relativeren. Je weet dat er weer opvolgers zijn." En dus ging ze aan de slag met nieuwe, jonge paarden. Wilde veulens toverde ze om in tamme wezens, die precies dat doen wat van hen verlangd wordt. Hoewel precies? „Het is en blijft een paard. Je kan nog zo veel trainen en oefenen, het kan altijd misgaan."

Het maakt de dressuur zo ontzettend zwaar. Je bent als ruiter aangewezen op de nukken van het dier. Met soms nadelige gevolgen. Toch is Haazen ervan overtuigd dat de ruiter de belangrijkste factor is. „Als het paard wordt bereden door een minder goede ruiter, wordt het nooit iets. Een goede ruiter kan daarentegen ver komen met een minder paard." Het levende bewijs wordt gevormd door Jeanette Haazen.

wedstrijd van de week

Tennis
Nieuwenhagen-Brunssum
morgen 11.30 uur
tennishal Hulsberg

In de Völkl Rackets wintercompetitie gaat de eerste beslissing vallen. In de eredivisie staan met nog een ronde te spelen drie ploegen met zeven punten op een gedeelde tweede plaats. De Burght uit Maastricht moet aantreden tegen de Sittardse lijstaanvoerder SLTC. Verwacht wordt dat de strijd om de tweede plaats in eerste instantie zal gaan tussen Nieuwenhagen en Brunssum. Captain David Hofman van Nieuwenhagen en coach Theo Cloodt van Brunssum blikken vooruit op het belangrijke duel.

Wie heeft morgen de meeste kans?

Theo Cloodt: „Als Nieuwenhagen met het team speelt waar ze tot nu toe mee gespeeld hebben, zijn we licht in het voordeel. Ik heb echter gehoord dat ze Lili Mostard opstellen. In dat geval wordt het een gelijkopgaande strijd."

David Hofman: „Op dit moment staan we gelijk. Tegen de Burght hebben we pech gehad dat we Saskia Groeneveld opgesteld hadden. Zij was niet speelgerechtigd voor ons. Dat heeft ons punten gekost. We moeten echter kunnen winnen."

Hoe kijken jullie tegen de wedstrijd aan. Het gaat om de tweede plaats en dus om spelen in de kampioens- of degradatiepoule?

David Hofman: „Vorig jaar zijn we kampioen geworden. Het gehele team is er op gebrand om zeker de halve finale te halen. Tot nu toe hebben we met blessures te maken gehad. Nu is iedereen weer gezond."

Theo Cloodt: „Ik zou graag zien dat we ons plaatsen. We krijgen in dat geval nog twee wedstrijden tegen sterkere ploegen."

Hoeveel kans heeft de Burght om zich te plaatsen? Ze staan gelijk met jullie dus met die mogelijkheid moet je rekening houden.

Theo Cloodt: „Het ligt eraan met wie SLTC komt opdagen. Als ze in de opstelling komen zoals ze ook tegen ons gespeeld hebben, moet het geen problemen opleveren. Wij hadden al de pech dat ze tegen Nieuwenhagen zonder Bokhorst en Tielman speelden."

David Hofman: „Je moet er altijd rekening mee houden. We hebben de pech dat de Burght na ons speelt. Ze kunnen dus zien welk resultaat voldoende is."

Waar denk je dat je de punten in deze wedstrijd kunt gaan pakken.

David Hofman: „Het is moeilijk om vaste punten aan te geven. We spelen op tijd en de krachten liggen heel dicht bij elkaar. Op papier is Joyce Hansen misschien iets zwakker. Toch denk ik dat ze tegen Saskia Bonnen winstkansen heeft. Ik verwacht dat we met 2-2 uit de singles zullen komen. Wie die gaan spelen heb ik nog niet beslist, want we beschikken over drie heren."

Theo Cloodt: „Het zal fifty-fifty zijn. Ik verwacht dat we de winst bij de dames kunnen pakken. Een 5-3 winst is daarmee absoluut mogelijk. De uitslag 4,5-3,5 is al voldoende."

Kritieke fase breekt aan voor KV Heerlen

Van onze correspondent
MARCEL VAN SANTEN

HEERLEN – KV Heerlen slaagt er maar niet in, in rustig vaarwater te komen. Tegenslagen blijven het Limburgse korfbalbolwerk achtervolgen. Na een rampzalige start in de zaalcompetitie te hebben overwonnen vormt het wegvallen van Heerlens sterkste dame een nieuwe kater voor de Heerlense korfbalploeg. Zonder Maria Romijn zal het omzeilen van de dreigende degradatie een stuk moeilijker worden en blijven de donkere wolken zich boven sporthal De Kaldeborn samenpakken.

Na de eerste helft van de veldcompetitie in de derde klasse met een tweede plaats te hebben afgesloten, werd met vertrouwen het zaalwerk in de tweede klasse tegemoet gezien. Grote ontnuchtering volgde toen het korfbalcollectief gedurende de eerste vier wedstrijden geen enkel punt wist te pakken. Vlak voor Kerst konden de eerste winstpunten worden begroet. En ook na het nieuwjaarreces zette de progressie zich voort. Maar de uitwedstrijd tegen OEC van afgelopen zondag betekende tevens de laatste wedstrijd van Maria Romijn. Gisteren werd zij geopereerd aan een langdurige knieblessure.

Dat maakt handhaving in de tweede klasse er niet makkelijker op. Romijn is een sleutelspeelster in het Heerlense team. Levensgezel en aanvoerder Aad Romijn licht toe. „Als ik het concreet kan stellen is het al dan niet meedoen van Maria het verschil tussen winnen en verliezen. Ze is zeer belangrijk voor het team. Ze heeft al jaren op een hoog niveau gespeeld en is zeer ervaren. Daarnaast heeft zij veel overzicht. We raken nu een aanvallende en sterke kracht kwijt. Dat is flink balen."

Het wegvallen van de korfbalster was allang bekend. Gepoogd werd de operatie zolang mogelijk uit te stellen. „Maria is drie jaar geleden in een veldwedstrijd tegen Mariarade door de knie gegaan. Daarbij is een knieband ingescheurd. Na een kijkoperatie werd deze gehecht. Een jaar erna ging ze weer door haar knie. Daar hield ze zeurende pijnen aan over. Vorige competitie ging het echter goed, dus we hebben de operatie zoveel mogelijk vooruitgeschoven. Van experimenteren bij wedstrijden ben ik geen voorstander. Al voortijdig een andere speelster te laten meespelen zou de prestaties van het team niet ten goede komen," stelt Aad Romijn.

Vervanging

Ook het aantrekken van een speelster van een andere club is niet in overweging genomen. De vervanging werd gezocht in de eigen gelederen. „Een dame uit het tweede zou Maria gaan vervangen. Dat is voor haar en het team aanpassen. We houden de vakken echter gelijk. Zij komt op Maria's plaats te staan." Het probleem van Heerlen moet gezien worden in een grotere context. De zes andere korfbalverenigingen die de provincie telt, kampen met hetzelfde euvel. Een gering ledental, een krappe selectie en een onvoldoende doorstroming vanuit de jeugd stellen de Limburgse teams voortdurend voor het blok.

Buitenland

Aad Romijn wijst met een beschuldigende vinger naar de KNKV, de nationale bond. „Het korfbal in Limburg is een ondergeschoven kindje. De bond trekt heel wat tijd, geld en mankracht uit om het korfbal in het buitenland van de grond te krijgen. Dat is natuurlijk een nobel streven, maar de balans is toch wel ernstig uit evenwicht. De bemoeienissen in het buitenland steken schril af met wat de bond in Limburg doet. Het korfbal komt hier niet echt van de grond. De verenigingen hebben dit vaker aangekaart bij de bond, maar dat is als roepen in de woestijn."

Komende maanden zal het enorm gaan spannen in de Kaldeborn. Handhaving in de tweede klasse in de zaal en promotie uit de derde klasse op het veld staat op het spel. Het Heerlense vlaggeschip zal eerst alle zeilen moeten bijzetten om zich veilig te spelen in de tweede klasse.

agenda

Aankondigingen vóór woensdag naar sportredactie Limburgs Dagblad postbus 3100, 6401 DP Heerlen Onder vermelding van 'agenda'

Vrijdag 14 januari
● BILJARTEN. Ulestraten, lokaal BC Ulestraten, 19.30 uur: Districtsfinale persoonlijke kampioenschappen, bandstoten klein vijfde klasse (voortzetting zaterdag en zondag 13.00 uur).
● POOLBILJART. Susteren, café De Tunnelbar: eerste ronde NK poolbiljarten voor C-licentiehouders (voortzetting zaterdag en zondag).

Zaterdag 15 januari
● HANDBAL. Dames. Weert, Leuken, 20.05 uur: Comma/Rapiditas-HVN DES. Heren. Sittard, Stadssporthal, 19.45 uur: VGZ/Sittardia-Hirschmann/V&L. Beek, de Haamen, 20.30 uur: Revival/Blauw Wit-Olympia H. Venlo, sporthal, 20.30 uur: Loreal-Quintus. Blerick, Egerbos, 19.50 uur: Blerick-SVM. Heythuysen, Aoreven, 20.30 uur: Vios-Jupiter.
● VOLLEYBAL. Heerlen, sporthal Kaldeborn, 15.30 uur: VCH 2-Sparta (dames) en VCH-Nuvoc (heren), 17.30 uur: VCH-Somas/Activia en VCH 3-Nuvoc (dames). Meijel, sporthal De Körref, 17.00 uur: Peelpush-Facopa/VC Weert (dames). Horn, van Hornehal, 17.00 uur: Janssen & De Jong/HHC-Flamingoš en Janssen & de Jong/HHC-Rapid 2 (dames). Weert, micorhal Moesel, 14.30 uur: Facopa/VCW 2-Velden (heren), 17.00 uur: Facopa/VCW-Autodrop/VCG 2 (heren). Heythuysen, sporthal Aoreven, 16.15 uur: HBC-Atalante (heren). Roermond, Jo Gerrishal, 17.00 uur: Henzo/Oikos-Roose VK (dames). St. Odiliënberg, sporthal De Roerparel, 16.30 uur: Sondermeyer/SVL-Karanoi (dames). Landgraag, sporthal Baneberg, 16.30 uur: Geevers/VCL-ADC (dames). Valkenburg, sporthal De Wiegerd, 14.45 uur: SEC-Rapid VC (heren). Sittard, Kleesjhal, 17.15 uur: Vc Sittardia-Karanoi (heren). Reuver, sporthal De Schans, 17.00 uur: Revoc-Maasbracht (heren).
● ZAALVOETBAL. Brunssum, Brunahal, 16.00 uur: Meetpoint-Sport M.. Valkenburg, de Wiegerd, 20.00 uur: de Wiegert-ODV Yerna.
● SQUASH. Maastricht, squashcentrum Van der Pluijm, 14.30 uur: Van der Pluijm Maastricht-Dicky Squash Amsterdam.
● BADMINTON. Hoensbroek, sporthal De Deijl, 18.00 uur: Carlton/Victoria-ESCA.

Zondag 16 januari
● HANDBAL. Dames. Roermond, Jo Gerrishal. 14.30 uur: Swift-Hellas. Sittard, Sportcentrumlaan, 14.20 uur: Stauder Smeets/Sittard-Westlandia. Venlo, sporthal, 12.10 uur: Loreal-OBW. Panningen, Piushof, 13.10 uur: Bevo Heldia-Stock Control/SVM. Geleen, Glanerbrook, 13.00 uur: ADB/V&L 2-Dalfsen. Beek, de Haamen, 15.00 uur: Blauw Wit-Heeten. Heel, Reutsdael, 13.40 uur: GHC-Caesar. Horn, van Hornehal, 14.50 uur: Leudal-Noav. Heren: Panningen, Piushof, 14.30 uur: Bevo Heldia-Hellas., Weert, Leuken, 15.50 uur Comma/Rapiditas-VGZ/Sittardia 2. Budel, de Schulp, 15.00 uur: HBS-Noav. Beek, de Haamen, 16.20 uur: Revival/Blauw Wit 2-UDI. Geleen, Glanerbrook, 14.20 uur: Hirschmann/V&L 2-Plabos/Zwart Wit.
● BASKETBAL. Heerlen, de Varenbeuk, 11.45 uur: Braggarts 3-Bumpers; 14.45 uur; Braggarts-Schiestreek 2. Geleen, Glanerbrook, 17.30 uur: Olympic-Springfield'75.
● ATLETIEK. Sittard, Baandert, 10.15 uur: Winterloop AV Unitas. Valneburg, parkeerplaats Koningswinkelhof, 14.15 uur: Koningswinkelhof Trimloop.
● VOETBAL. Heerlen, Kaldeborn: Kaldeborn Jeugdzaalvoetbaltoernooi.
● JUDO. Born, Het Anker, 10.00 uur: Training verzorgd door meervoudig Nederlands en Europees kampioen Theo Meijer.
● GOLFBILJARTEN. Urmond, Harmoniezaal, 11.00 uur: individueel toernooi GBC 't Krietje (voortzetting zondag 11.00). Slek-Echt, zaal Slabbers, 14.00 uur: Jaarvergadering Nederlandse Golfbiljart Bond.
● SQUASH. Maastricht, squashcentrum Van der Pluijm, 14.30 uur: Van der Pluijm Maastricht-Impuls Weert.
● VECHTSPORTEN. Brunssum, sporthal Rumpen, 17.00 uur: demonstratie hapkido door Koreaans team. Tevens demonstraties kung-fu, taekwondo en nunchako.
● BADMINTON. Sittard, Carperion sporthal, 14.00 uur: WIK Sittard-BCH 2. Kerkrade, sporthal Rolduc, 10.00 uur: Kerkraadse BC'67-Schijndel 2. Landgraaf, In de Bende, 13.00 uur: Trim-Good Luck. Stein, sporthal de Kamp, 13.15 uur: Challengers-Good Luck 2. Maastricht, sporthal Geusselt, 10.45 uur: Whippet '71-Roosterse BC. Bocholtz, sporthal Bocholtz, 10.15 uur: Bocholtze BC '77-Boonen/BC Roermond 4.

Maandag 17 januari
● ZAALVOETBAL. Venray, sporthal, **20.30** uur: 't Huukske-Wittenhorst. Echt, sporthal de Bandert, 20.30 uur: ZVV Spee-Amicitia. Brunssum, Brunahal, 21.15 uur: FC Egor-Meetpoint. Stein, sporthal, 19.30 uur: de Keigel-'t Kesjotje. Susteren, sporthal, 20.00 uur: ZV Roosteren-de Wiegert. Bocholtz, sporthal, 20.00 uur: Sportclub '25-ODV Yerna. Maastricht, sporthal Daalhof, 20.00 uur: Sport M.-Laumen/Stampede. Maastricht, sporthal de Heeg, 20.00 uur: B. Stap in-Gulpen/Life.

● *Sjir Vos (rechts) kijkt toe hoe Eddy Everts met een stootzak 'stoeit'.* Foto: FRANS RADE

Start Zuidnederlandse bokskampioenschappen in Brunssum

Limburgia neemt handschoen op

Van onze correspondent
PIERRE FRAMBACH

BRUNSSUM – De Brunssumse boksvereniging Limburgia bijt morgenavond de spits af bij de Zuidnederlandse bokskampioenschappen, die over vier weken worden uitgespreid. Een goede zaak voor de Brunssumse vereniging waar hoofdzakelijk Sjir Vos en Wim Born aan de touwtjes trekken. Net als elders heeft Limburgia te kampen met een achteruitgang van het aantal boksers. Toch willen de mensen die het roer in handen hebben dit niet zonder meer accepteren. Er wordt voortdurend keihard gewerkt. Het aantal wedstrijdboksers moet weer groeien. Limburgia wil zijn goede naam, die het opbouwde met uitstekende boksers zoals Paul Vromen, Arie Pol, Albert Postma, John Scheyvens en Connie van Belkom behouden. De club blijft zowel in als buiten de ring aan de weg timmeren.

Het is opvallend dat de Brunssumse boksvereniging een van de organisaties van het Zuidnederlands kampioenschap op zich durft te nemen. „Als je kijkt naar de afgelopen jaren dan is zo'n eerste dag van het Zuidnederlands kampioenschap vaak een crime geweest," zegt secretaris/penningmeester Wim Born zuchtend. Desondanks gaat de club de uitdaging aan.

Kerels

„Veel boksers melden zich zonder meer aan voor het kampioenschap, maar als puntje bij paaltje komt, laten ze het gewoon afweten. Dat speelt zich hoofdzakelijk af bij de N-klassers. Ik vraag me soms wel eens af of die jongens bang zijn om in de ring te stappen. Zijn het wel echte kerels? Ze hebben altijd van die rotsmoesjes. De ene keer is de tegenstander te zwaar, de andere keer heeft hij meer wedstrijden gebokst of iets dergelijks. En het ergste is dat het vaak de trainers zijn die zulke spelletjes spelen. Ik heb het een keer meegemaakt dat ik 44 jongens had voor een wedstrijdavond en dat ik met pijn en moeite slechts 14 man overhield. Van zoiets gaat mijn rug kromstaan."

Trainer van Limburgia is Sjir Vos. Hij volgde enkele jaren geleden Frans Dolata na diens overlijden op. De 46-jarige Vos is een liefhebber van de oude stijl. 'Een bokser moet de stootzak opvreten' is een van zijn kenmerkende lijfspreuken. Dat gebeurt volgens hem tegenwoordig te weinig.

„Vroeger werd anders getraind. Als je tegenwoordig iets te hard tegen ze praat, laten ze het al afweten. Als we vroeger getraind hadden, dan kon je je shirt zodanig uitwringen dat je er probleemloos een kopje mee vulde. Tegenwoordig kunnen ze na afloop hun shirt gewoon weer in de kast leggen. Wil je goede boksers kweken, moeten we weer terug naar het verleden. Hard zijn voor jezelf om dan uiteindelijk daarvan de vruchten te plukken."

Visie

Sjir Vos heeft een duidelijke boksvisie. De sport moet mooi blijven. Hij hekelt vooral de tv-uitzendingen van prof-wedstrijden. „Men laat daarbij te veel toe," zegt hij. „Dat is bij het amateurboksen anders. Het is veel zuiverder. Maar dat ziet de doorsnee kijker niet. Daardoor komt het ook vaak dat ouders hun zoon van het boksen weghouden. Bij mij komt nooit een jongen in de ring die conditioneel en bokstechnisch niet in orde is. Wil hij dat wel dan moet hij zijn heil maar elders zoeken. Ik speel niet met de gezondheid van anderen. Dat is mijn verantwoording."

Opmerkelijk bij het Zuidnederlands kampioenschap van dit jaar is dat het aantal aangemelde boksers beduidend hoger ligt dan de afgelopen jaren. Morgenavond staan in de Brunssumse Brunahal 14 partijen op het programma. In een van die partijen bokst de plaatselijke favoriet Eddy Evers tegen de Brabander Bouley in de finale om de Zuidnederlandse titel in het halfzwaargewicht. Naast de overige wedstrijden, waarbij een groot aantal Limburgse boksers in de ring komt, staat er ook een damespartij op het programma tussen de Geleense Finie Klee en de Eindhovense Ingrid Scheffer. De wedstrijden in de Brunahal beginnen om 20.00 uur.

'Sinds ik op hakken loop, gaat het op rolletjes'

Ihalauw staat stevig in zijn schoenen

SAN AGUSTIN – Vergenoegd kijkt Cedric Ihalauw rond. Zonneklep achterstevoren op zijn hoofd. Geen centje pijn, ook niet na de pittige ochtendtraining. „We moeten hard werken. Maar in deze omstandigheden lijkt het wel ontspanning. Zeker als ik hoor dat het thuis grauw en koud is." Roda JC zit gebeiteld op Gran Canaria. Zon, zee en strand. Geurig bloeiende oleander en bakken vol gekleurde geraniums. Een aangename wind, die enige verfrissing brengt. Kortom, omstandigheden zoals ze in de talrijke folders van het Ifa Beach-Hotel beschreven staan.

'Telephone for miester Frederik'. Roda JC was net 'binnen' toen de receptie een telefoontje kreeg. Na ampel overleg tussen de omstanders en na het wegstrepen van namen, bleef Cedric van kamer 223 over. En inderdaad, vriendin Daisy

door FRED SOCHACKI

was de eerste, die informeerde hoe het gesteld was met 'haar' verdediger. „Even geruststellen. Ik bel altijd na aankomst naar huis. Dan maken ze zich geen zorgen meer."

De zorgen over de vlucht naar Las Palmas behoorden ook voor 'Ilie' tot het verleden. „Ik heb er steeds moeite mee. Vooral met de landing. Dan gaat de koptelefoon van de walkman op en moet Mariah Carey met haar rustige soul mijn aandacht afleiden. Ik ben steeds weer blij als ik heelhuids uit zo'n kist kom."

Afgelopen maandag liet de zoon uit Lindenheuvel enkele Duitse tegenstanders 'landen'. Geen zachte soul, maar harde realiteit. Cedric Ihalauw had een basisplaats, ten koste van slapie David Nascimento, en Fortuna Düsseldorf zou zijn plezier niet bederven. „Zo vaak sta ik niet in de basisopstelling." In weerwil van alle schouderklopjes van de technische staf. Domme pech en blessures hielden de 22-jarige verdediger aan de kant. En op het moment dat hij weer fit was, draaiden zijn collega's op volle toeren en deden dat zo goed dat coach Huub Stevens geen aanleiding zag om wissels aan te brengen.

Achillespezen

De blessureperikelen zijn evenwel achter de rug en tegen Fortuna Düsseldorf liet 'Ilie' zien dat hij zijn plaats waard is. Het loopt allemaal op rolletjes, sinds hij hakjes heeft. „Mijn achillespezen zijn aan de korte kant. Vandaar dat ik altijd problemen had. Ik heb nu hakjes in mijn schoenen. Het was even wennen, maar nu heb ik nergens meer last van. Niet van die hakjes en niet van de pezen."

Huub Stevens is er eveneens blij mee. In Ihalauw herkent de Sittardenaar iets van zichzelf. Een speler uit de streek; een harde werker die fysieke inzet niet schuwt. Ofschoon hij er verder niet op ingaat, zegt de glimlach veel. Stevens: „Ihalauw zit dicht tegen het elftal aan. Hij heeft de pech gehad dat hij pas laat met betaald voetbal in aanraking kwam. Hij moest in korte tijd zaken oppakken, waar anderen in de jeugdopleiding al mee geconfronteerd werden. Dat speelde in zijn nadeel."

Vechten

Tegen Fortuna Düsseldorf werd de rol van bewaker nagenoeg vlekkeloos uitgevoerd. Stevens deed geen vergeefs beroep op hem. „Ik zal altijd zorgen dat ik er klaar voor ben," aldus Cedric Ihalauw. „Vies van hard werken ben ik nooit geweest. Zeker niet als ik vecht voor een basisplaats. Ik presteer elke dag en geef wat ik heb. Meer kun je niet doen. Ik ben nooit tevreden over mezelf en steeds op zoek naar meer. Men heeft mij wel eens verweten dat ik te negatief voor mezelf ben. En dat ik de zaken wat positiever moet benaderen. Maar er is nog zoveel werk aan de winkel. Mijn linkerbeen bijvoorbeeld. Dat gebruik ik alleen maar om op te staan. Ik moet fysiek sterker worden en mijn snelheid kan nog opgevoerd worden. Er is nog genoeg werk te doen. En natuurlijk heb ik iets waarover men bij Roda tevreden zal zijn. Anders zat ik nu niet hier."

● *Aangepast schoeisel heeft er voor gezorgd dat Cedric Ihalauw er niet meer voor spek en bonen bijloopt.*

Eaters gaat uit van vier punten

GELEEN – Voor de ijshockeyers van Meetpoint/Eaters staat vanavond het uitduel tegen Gunco Panda's Rotterdam op het programma. Zondagavond aanstaande, om 18.00 uur, volgt de return tegen de Maasstadbewoners. In de midplayoffs, een dubbele competitie, hebben de Eaters momenteel de leiding en worden op één punt gevolgd door Tilburg en Nijmegen, die de tweede stek delen. Voor de Limburgers is de confrontatie in de Rotterdamse Weenahal in feite een formaliteit. De Panda's hebben tot nu toe tegen de Geleners geen potten kunnen breken. Alle confrontaties eindigden in een grote zege voor de Eaters. Flame Guards speelt vanavond thuis tegen Couwenberg/Trappers en zondag staan beide teams weer tegenover elkaar, maar dan in de Tilburgse Pellikaanhal.

sport op tv

VANDAAG
14.30-15.15 Dld 1: Sport Extra: basketbal, Europaliga (Olympiakos Piraeus-Bayer 04 Leverkusen.
15.15-16.00 Ned 3: Wereldbeker schaatsen voor mannen en vrouwen in Davos.
17.00-17.15 Dld 2: Sport Heute.
18.40-18.50 Ned 2: Sportjournaal.
22.00-22.15 RTL 5: Sportnieuws.
22.15-22.30 Ned 3: Sportjournaal.
22.45-23.00 Dld 2: Die Sport-Reportage.
23.00-23.25 Dld 1: Sportschau.

oefenvoetbal

MORGEN
SV Meerssen - Miranda 15.00 uur
Heerlen Sport - SVN 4-3

Niet praten, maar fietsen

● *Ze werden met hun neus op de feiten gedrukt. Pascal Apeldoorn (rechts) en Robert van der Donk keken iets beteuterd toen ondermeer Peter Post en Gerrie Knetemann tijdens een forum op de ploegenvoorstelling van de landelijke amateurploeg Europolis hun zegje deden over de moeilijke doorstroming van de amateurs naar de profs. De kans om prof te worden is miniem en alleen weggelegd voor degenen met het grootste karakter, volgens de twee grootheden van de vaderlandse wielersport. Toch is de 24-jarige Pascal Apeldoorn uit Velden er van overtuigd dat hij dit jaar de sterren van de hemel rijdt bij de amateurs. „Je kunt wel veel praten, maar je moet hard trappen. Aan de finish worden de prijzen verdeeld en alleen daar kun je een profcontract afdwingen."*
Foto: RAYMOND KERCKHOFFS

sport kort

● ATLETIEK – De twee toonaangevende atletiekclubs in de hoofdstad, AAC (mannen) en ADA (vrouwen), zijn een fusie aangegaan. Aanvankelijk lag het in de bedoeling dat ook Blauw Wit en Sagitta in de nieuwe vereniging zouden participeren. De clubs haakten echter op het laatste moment af.

● WIELRENNEN – Laurent Jalabert heeft zijn contract met Spaanse wielerploeg ONCE met twee jaar verlengd. De Franse sprinter blijft tot en met 1995 in dienst. De Zwitserse kopman Alex Zülle tekende bij tot 1997.

● VOETBAL – De Noorse international Jan Age Fjörtoft heeft de Engelse club Swindon Town verlaten. De 27-jarige aanvaller is teruggekeerd naar zijn vaderland, waar hij op huurbasis bij Lillehammer gaat spelen. Hij hoopt in Noorwegen zijn plaats in de nationale selectie veilig te stellen voor het eindtoernooi om de wereldtitel in de Verenigde Staten, komende zomer.

● RUGBY – Het toernooi om de wereldbeker rugby voor vrouwen dat aanvankelijk door Nederland zou worden georganiseerd, maar door ingrijpen van de Nederlandse Rugbybond (NRB) moest worden afgeblazen, zal nu worden georganiseerd door Schotland, eveneens in april.

● SKI – De Nederlandse Skivereniging heeft zich in Flachau opnieuw verzekerd van de steun van sponsor Volvo Nederland. Beide partijen bereikten in de Oostenrijkse wintersportplaats, waar momenteel de nationale titelstrijd wordt gehouden, overeenstemming over de verlenging van het contract voor een periode van drie jaar.

Harding al eerder verdacht van geweldpleging

Meer duidelijkheid in zaak Kerrigan

PORTLAND – De affaire rond de aanslag op de Amerikaanse kunstrijdster Nancy Kerrigan spitst zich toe. Woensdag arresteerde de FBI Jeff Gillooly, echtgenoot van de nieuwe kunstrijkampioene Tonya Harding. Hij wordt ervan verdacht opdracht te hebben gegeven concurrente Kerrigan lijfelijk uit te schakelen.

Gillooly, de 26-jarige eigenaar van een drankwinkel, en een lijfwacht, Swan Eckardt genaamd, zouden de aanslag hebben beraamd. Met als doel uitschakeling van Kerrigan waardoor het startbewijs voor de Olympische Spelen automatisch aan Tonya Harding zou toevallen. Een tot dusverre onbekende man sloeg tijdens de training met een ijzeren stang op Kerrigan in, blesseerde haar aan het rechterbeen en verdween voordat iemand hem kon aanhouden. De geblesseerde kunstrijdster, die sindsdien onder politiebescherming staat, moest verstek laten gaan bij de Amerikaanse titelstrijd in Detroit, maar werd door de Amerikaanse Schaatsbond desondanks genomineerd voor de Olympische Spelen in Lillehammer.

Er kwam voortgang in het onderzoek toen zich een getuige bij de FBI meldde die bij een kennis een op de band vastgelegd gesprek had gehoord, waarin over de aanslag op Kerrigan werd gesproken. De getuige identificeerde de stemmen van Gillooly, Eckhardt en een onbekende man uit de staat Arizona.

Op de vraag 'Waarom brengen we haar niet eenvoudig om het leven?' was op de band het volgende antwoord te horen: 'We behoeven haar niet te vermoorden. Het is voldoende als we haar knie kapot slaan.'

Angst

Volgens de getuige zou er angst heersen dat de onbekende uit Arizona opnieuw in actie komt. Uit de geluidsband zou blijken dat de pleger van de aanslag de beloofde 100.000 dollar niet had gekregen. Tonya Harding zou grote financiële problemen hebben. Twee jaar geleden kwam ze met grote koppen in de krant, toen zij tijdens een training met een honkbalknuppel op een andere kunstrijdster insloeg.

sport in cijfers

HOCKEY

Amritsar. Indira Gandhi Gold Cup, vrouwen: India - Kazachstan 3-0, Zuid-Korea - Italië 4-0. Stand: 1. Zuid-Korea 3-6, 2. India 3-5, 3. Italië 4-3, 4. Oezbekistan 3-2, 5. Kazachstan 3-0.

TENNIS

Hobart. Vrouwen, 200.000 gulden kwartfinales: Boogert - Golarsa 7-5 6-3, Endo - Reinstadler 6-0 6-3, McQuillan - Helgeson 7-5 7-6, Rubin - Farina 6-2 5-7 6-2. halve finales: Boogert - Endo, McQuillan - Rubin.

Sydney. Mannen, 1 miljoen gulden, kwartfinales: Sampras-Krickstein 6-1 6-3, Korda-Vacek 6-3 6-2, Martin-Kulti 5-7 6-1 7-6, Lendl-Reneberg 7-6 4-6 6-3. Vrouwen, tweede ronde: Ferrando-Mesjki 3-6 6-1 6-1, Date-Stafford 1-6 6-2 6-1, Fernandez-Frazier 6-2 7-6, Rittner-Labat 6-3 6-0.

Auckland. Mannen, 590.000 gulden, tweede ronde: Carbonell-Greenhalgh 7-6 6-2, Braasch-Raoux 6-4 6-4, Gustafsson-Stafford 7-5 4-6 6-4, McEnroe-Gilbert 4-6 7-5 7-5, Enqvist-Santoro 6-2 3-6 6-2, Ondruska-Tarango 4-6 7-5 6-3, Steven-Fernandez 5-7 6-2 7-6.

Jakarta. Mannen, 500.000 gulden, tweede ronde: Chang-Charpentier 6-3 6-3.

BADMINTON

Taipeh. Masters, tweede dag Mannen, derde ronde: Kukasemkij - Bruil 15-2 15-4, Lauridsen - Van Dijk 15-9 15-8. Gemengd-dubbel, eerste ronde: Sogaard/Gowers - Michels/Van den Heuvel 8-15 15-10 15-5.

AUTOSPORT

Parijs-Dakar-Parijs, Talsint - Ouatel Hajd (138 km) **motoren**: 1. Arcarons Cagiva 1.35.46, 2. Orioli Caviga 1.24, 3. Cavandoli KTM 5.13, 4. Fernandez Honda 17.07, 5. Riba Kawasaki 17.17. Klassement: 1. Orioli 48.17.35, 2. Arcarons 2.57, 3. Meoni Honda 5.13.42. **auto's**: 1. Rivière/Monnet Bourgoin 1.41.47, 2. Wambergue/Monnet Buggy 3.22, 3. Auriol/Picard Citroën 3.40, 4. Traglio/Dominella Nissan 4.20, 5. Lartique/Périn Citroen 5.23. Klassement: 1. Lartique 42.52.18, 2. Auriol 1.27.58, 3. Wambergue 12.08.20.

BILJARTEN

Rhoon. Open NK driebanden, kwalificatietoernooi, tweede ronde: Havermans - Hendrickx 2-0, Hoeba - Buyle 2-1, Jansen - Umeda 2-1, Nieuwenburg - Henschens 2-0, Arnouts - Soo Kim 2-1, Bitalis - Velthuis 2-0, Smolders - Habraken 2-1, Caudron - Koorevaar 2-0, Suu - Lorist 2-0, Weyenburg - Van der Stappen 2-1, Van Kuijk - Pilss 2-0.

SKI

Flachau. Internationaal NK reuzenslalom. 1. Oestby 2.21,63, 2. Andersen 2.23,55, 3. Mullen 2.23,66, 4. Stiansen 2.23,67, 5. Olsson 2.23.77, 39. De Man 2.33,14 (NK), 52. Wareman 2.36,43, 57. Moser 2.38,79.

trainerscarrousel

WIJNANSRADE – Ton van Schaaik zal ook komend seizoen als trainer van Wijnandia fungeren.

MAASTRICHT – Maastrichtse Boys en trainer Jeu Humblet zetten hun verleden jaar gesloten verbintenis met nog een seizoen kracht bij.

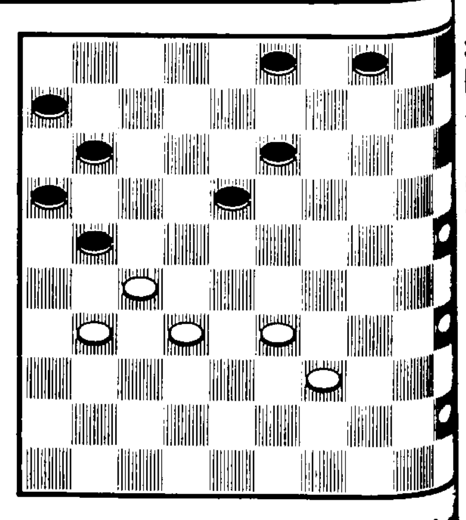
dammen

met john van den borst

Zo soepel Harm Wiersma in de eerste helft van de lopende WK match speelde, zo stroef begon hij aan zijn partijen op eigen bodem. Na zijn mislukte elfde matchpartij, de tiende was trouwens ook al niet glansvol verlopen, liet hij zich somber uit over zijn spel. Voor iemand die een wereldtitel moet gaan overnemen is twijfel aan eigen kunnen wel het laatste wat te wensen is. Ik mag hopen dat Wiersma er in de loop van deze week weer bovenop is gekomen.

Het valt op dat voor zowel Tsjizjov als Wiersma het spelen voor eigen publiek eerder belemmerend dan stimulerend werkt. Tsjizjov kon in Izjevsk niet uit de voeten. Wiersma had in Friesland last van de prestatiedruk. Bovendien zal bij Wiersma in stille momenten de 1e matchpartij nog wel door zijn hoofd spoken. Voor wie het gemist heeft, hier die inmiddels beruchte partij waar Wiersma zo fantastisch mee had kunnen starten, had kunnen dus:

Tsjizjov-Wiersma 1e matchpartij
1. 32-28 18-23 2. 38-32 12-18 3. 31-27 7-12 4. 37-31 20-24 5. 42-38 14-20 6. 47-42 10-14 7. 41-37 5-10 8. 46-41 1-7 9. 34-29 23×34 10. 40×29 17-21 11. 31-26 19-23 12. 28×30 20-25 13. 26×17 11×31 14. 36×27 25×23 15. 35-30 15-20 16. 30-25 20-24 17. 33-28 14-19 18. 39-33 7-11 19. 45-40 10-15 20. 44-39 11-17 21. 37-31 17-21 22. 31-26 2-7 23. 26×17 12×21 24. 49-44 7-11 25. 40-34 9-14 26. 44-40 8-12 27. 40-35 21-26 28. 41-37 4-9 29. 34-29 23×34 30. 39×30 18-23 31. 43-39 13-18 32. 28-22 9-13 33. 50-45 23-28! 34. 34×23 19×17 35. 30×10 15×4 36. 37-31 Zo blijft Tsjizjov nog struikelend op de been. **36. ...26×37 37. 42×31 17-21 38. 48-43 21×32 39. 38×27 12-17 40. 43-38 17-21 41. 38-32** Zie diagram.

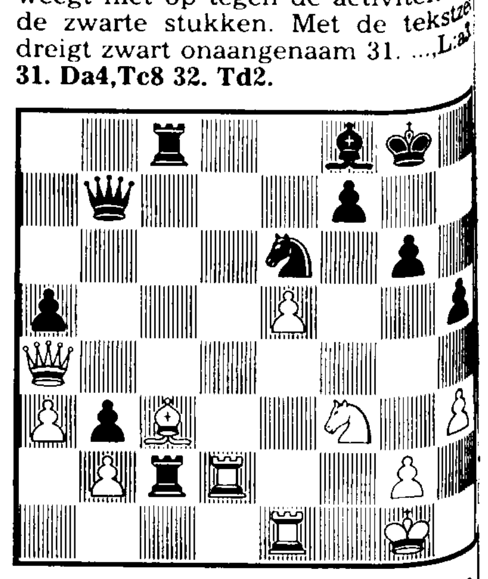
Hét moment, zoals Wiersma's secondant Auke Scholma achteraf meteen liet zien moet zwart hier (18-23!) do[...]
De labiele witte linkervleugel st[...] dan snel totaal in bijv. 33-28 (13-[...] gevolgd door (21-26) enz. of 39[...] (23-28!) enz. zw+.
41. ...3-9(?) 42. 33-28 21-26 43. 39[...] 26×37 44. 32×41 18-22 45. 27×18 13×[...] 46. 28×17 11×22 47. 25-20 16-21 [...] 35-30 22-27 49. 33-28 27-31 50. 28[...] 31-36 51. 30-24 36×47 52. 20-15 47×[...] 53. 15×24 en remise overeengekomen.

Dan de oplossing van vorige week. Wit, elf schijven, op **18, 22, 23, 26,** [...] **32/35, 38** en **43.**
Zwart, elf schijven, op **7, 9/11, 13,** [...] **17, 19/21, 24** en **25.**
In deze compositie van de geniale Groninger wijlen Herman van Meggelen, ligt het voor de hand naar een winnende dam naar veld 4 te zoeken maar gek genoeg moet wit juist aan de andere kant van het bord zijn:
Winst door **1. 33-29 24×42 2. 43-[...] 42×33 3. 28×39 19×37 4. 34-29!! 17×[...] 5. 26×6 13×22 6. 39-33! 28×39 7. 35-[...] 25×23 8. 6-1!!** met een indrukwekkende, zogenaamde Laocoön-stand. Wat zwart ook doet, steeds wint de witte dam het van de overgebleven negen zwarte schijven!

schaken

met michiel bunnik

Eind vorig jaar werd in het Spaanse Malgrat de Mar het „Costa Catalana"-toernooi gespeeld. In het toernooibulletin had de (gedeeld) toernooiwinnaar Viktor Gavrikov een van zijn partijen geannoteerd. Een leerzaam voorbeeld van de zwarte kansen in de Benoni-verdediging. De analyses bij de partij zijn afgeleid van de opmerkingen van de zwartspeler. **S. Schevelev-V. Gavrikov** Benoni **1. d4,Pf6 2. c4,e6 3. Pf3,c5 4. d5,e:d5 5. c:d5,g6 6. Pc3,a6 7. h3!?** De modezet van de laatste tijd. Na 8. a4 kan zwart 8. ...,Lg4 spelen. **8. ...,b5 9. Ld3,Lg7 10. 0-0,Pbd7!?** Sterker dan 10. ...,c4 11. Lc2,0-0 12. Lf4,Lb7 13. Dd2,Db6 14. b4!?,c:b3ep 15. a:b3,Tc8 16. Pe2,Pbd7 17. Le3,Dd8 18. Pfd4 waar wit het betere van het spel had Vischmanawin-Emms, Capallela-Grande 1992. **11. Te1,0-0 12. Lf4,Db6 13. Dd2,Te8 14. a3,c4** Het alternatief is 14. ...,Lb7 15. b4,Tac8 **15. Lc2,Pc5 16. Le3,Lb7 17. Ld4,Tac8 18. Tad1,Dd8 19. Ph2,h5!? 20. f4?!** De tekstzet ziet er natuurlijk logisch uit, maar wit overziet dat zwart tot een sterke tegenaanval kan komen. **20. ...,a5!** De juiste timing. **21. e5** Het beste; Na 21. P:b5 speelt zwart sterk 21. ...,Pc:e4 22. L:e4,P:e4 23. Dc2,L:d5! 24. L:g7,Db6+ 25. Ld4,D:b5. **21. ...,d:e5 22. f:e5,P:d5 23. P:b5?!** Dit leidt geforceerd naar een voor wit mindere stelling. Juist zou zijn 23. L:c5,T:c5 24. Pe4 (24. Le4,Db6) 24. ...,Tc7 25. Pd6, hoewel het eindspel dat ontstaat na 25. ...,T:e5 26. T:e5 (26. P:b7,T:e1+ 27. T:e1,T:b7) 26. ...,L:e5 27. P:b7,T:b7 28. D:d5 (28. Pf3?!,Db6+! 29. Kh1,Pe3; of 28. Le4?!,Db6+ 29. Kh1,Pe3 30. Dd8+-30. Te1,Te7 31. D:e3,D:e3 32. T:e3,L:b2-30. ...,Kh7 31. L:b7,D:b7) 28. ...,D:d5 29. T:d5,L:b2 voor zwart gunstig is. **23. ...,Pb3! 24. L:b3,c:b3 25. Pd6,Tc2 26. P:b7,Dc7 27. Dg5,D:b7 28. Pf3,Pc7!** Op e6 blokkeert het paard de opmars van de e-pion. **29. Lc3,Pe6 30. Dh4,Lf8!?** Wits materiële plus, de kwaliteit, weegt niet op tegen de activiteit van de zwarte stukken. Met de tekstzet dreigt zwart onaangenaam 31. ...,L:a3 **31. Da4,Tc8 32. Td2.**

De tijd is rijp om te combineren. **32. ...,T8:c3! 33. b:c3,T:c3 34. D:a5** Maar niet 34. Dd7,D:d7 35. T:d7,La3 en wit verliest. **34. ...,T:f3?!** Onnauwkeurig. Veel beter is 34. ...,Lc5+! 35. Kh2,T:f3 36. g;f3,D:f3 waarna het voor wit, ondanks zijn materiële plus, onmogelijk is zich tegen de vele zwarte dreigingen te verdedigen; Bijv: 37. Tee2 (37. Tg2?,Pf4) 37. ...,Pf4! 38. D:c5,P:e2 39. T:e2,D:e2+ 40. Kg3,b2 of 37. Ted1,Lf2! 38. Tg1 (38. Td3,Lg3+ en mat) 38. ...,Df4+ 39. Kh1,L:g1 40. K:g1,b2! 41. T:b2,Dc1+. **35. g:f3,D:f3 36. Dd5** Op 36. Tf1!? zou zwart 36. ...,D:h3 spelen met het idee 37. Lc5+. **36. ...,Pg5 37. e6** Of 37. Td3,Lc5+ 38. D:c5 (38. Kh2,Df2+ 39. Dg2,D:e1 40. Td8+,Kh7 41. D:g5,b2 etc.) 38. ...,D:d3. **37. ...,Dg3+ 38. Kf1,Pf3 39. e:f7+,Kh7 40. Te3??** In grote tijdnood geeft wit de partij in één zet weg. Met 40. Ted1 had hij zich nog kunnen verdedigen. 40. ...,Dg1+ 41. Ke2,Dg2+ 42. Kd3,D:d2+ **43. Ke4,b2 0-1.**

bridge

met michel franssen

Een goede bridger vraagt zich niet af wat zijn partner of viertal voor hem kan doen, maar wat hij voor hen kan betekenen. Bieden en tegenspelen doet hij samen met anderen, maar afspelen doet hij alleen. Hij kan met goed afspel heel wat punten voor zijn makkers verdienen. Wie zijn afspel wil verbeteren ontkomt niet aan het bestuderen van vakliteratuur.

Card Combinations is een van de beste boeken van de laatste jaren op dit gebied. Dit werk van Mike Lawrence telt 227 bladzijden. De drievoudige wereldkampioen behandelt zes alledaagse kaartcombinaties waaruit de leider zoveel mogelijk slagen moet zien te halen. Auteurs doen wel eens alsof kaartcombinaties dingen zijn die op zichzelf staan. Lawrence breekt radicaal met die gewoonte. Hij behandelt slechts zes combinaties in zijn boek, maar plaatst die wel in een breder perspectief door het bied- en spelverloop mee te laten wegen. Een voorbeeld uit hoofdstuk 5:

West		Oost
	♠ QT2 ♥ AK65 ♦ J62 ♣ 854	
♠ 983 ♥ Q84 ♦ KQ93 ♣ J73	N W O Z	♠ 653 ♥ JT2 ♦ K87 ♣ 962
	♠ AKJ ♥ 943 ♦ T54 ♣ AKQT	

Het bieden is kort. Zuid (Lawrence) opent 1Sa, zijn fictieve partner Alex verhoogt tot 3SA. Lawrence vindt dat Alex ondanks zijn 4-3-3-3-hand de Stayman-conventie moet gebruiken. Als de ♦ 5-2 zitten, kan het contract meteen down. Heeft Zuid toevallig een ♥ meer en een ♦ minder, dan moet hij in 4 ♥ zitten.

West start met ♠. Lawrence telt acht slagen. De negende zal uit de ♣-kleur moeten komen. Zuid neemt de uitkomst met ♠H en pakt ♥A, ♥H en ♠A mee. Hij hoopt dat de speler met de 4-kaart ♣ zo vriendelijk is er eentje af te gooien. Oost en West bekennen steeds. Zuid incasseert ♣A en ♣H en steekt over naar ♠V. Als Oost ♣8 dekt met ♣9, moet Zuid een beslissing nemen.

Volgens de theorie moet Zuid op vallen van de Boer spelen. Lawrence komt met een simpel betoog dat deze stelling ondersteunt. „De tabel zegt dat kans op een 4-kaart bij oost of West 48% is, en de kans op 3-3 maar 35%. Het spelverloop is van invloed op de kansen. Als Oost een 4-kaart heeft, heeft West een doubleton. Vooraf waren vijftien doubletons mogelijk, waarvan vijf met de boer erbij: B9, B7, B6, B3 en B2. Die doubletons heeft hij in elk geval niet, dus blijven er maar tien over. Dat is slechts tweederde van de doubletons die hij had kunnen hebben. Dan houd ik maar 32% van die 48% over. de kans dat West Boer derde heeft is 35%, dus speel ik ♠V." Eigenlijk kan West nog maar twee combinaties hebben: 73 en B73. De kansen bedragen respectievelijk 1.62% en 1.78%. Aan tafel hebben we niet veel aan die details omdat we toch geen calculator mogen gebruiken. De voetnoot bij artikel 40 van de spelregels is uiteraard niet van toepassing op de methode van Lawrence. De auteur plaatst nog wel wat kanttekeningen: „Als West alle ♠ heeft en ook nog doubletons in ♥ en ♣, moeten we wél snijden. Ook is ♣AHV10 niet gelijk aan ♣AHV9. In het laatste geval moeten we na het slaan van Aas en Heer snijden indien West de Boer of de tien bijspeelt. Dat noemen we het principe van de beperkte keuze." Bij Interpolis kost Card Combinations van Mike Lawrence vijf bonnen. Leden van de NBB kunnen het ook met korting bij de bondswinkel krijgen.